881
G6.Ys

DE GEORGII PISIDAE

APUD THEOPHANEM

ALIOSQUE HISTORICOS RELIQUIIS.

SCRIPSIT

LEO STERNBACH.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY URBANA

CRACOVIAE,
SUMPTIBUS ACADEMIAE LITTERARUM.
APUD BIBLIOPOLAM SOCIETATIS LIBRARIAE POLONICAE.
(SPÓŁKA WYDAWNICZA POLSKA).
1899.

Seorsum impressum ex Tomo XXX Dissertationum philologicarum Academiae Litterarum Cracoviensis.

Cracoviae, 1899. — Typis Universitatis Jagellonicae, provisore Josepho Filipowski.

881
G6.Ys
Vahlen

DE GEORGII PISIDAE APUD THEOPHANEM ALIOSQUE HISTORICOS RELIQUIIS.

SCRIPSIT

LEO STERNBACH.

Heraclii res gestas non historice tantum, sed etiam poetice prosecutus est Georgius Pisides; pleniore igitur ore imperatoris laudes celebrantur, praesertim cum Heraclii gratia Pisides floruerit. Sed quamquam verba sua historiae fide non obligarat, historiam tamen illius aetatis ab ipso velut fonte petiisse censendus est praeco, qui in prima expeditione contra Chosroam laudum spectator fuisset, post reditum quodammodo ad latus Sergii patriarchae et Boni magistri stetisset, quibus absente imperatore civitatis gubernatio commissa erat. Itaque non sine iusta causa Pisidae memoria a chronographis Byzantinis recepta est: quin etiam commendationem e sublimi luxurie orationis captabat, quae quidem figuris crebra et distincta magis profecto adrideret, quam ieiuna et arida Chronici Paschalis narratio, ubi sine ullis ornamentis momenta solum temporum, hominum, locorum rerumque gestarum adferuntur.

Sed quamvis complures in Heraclii rebus enarrandis ex Pisidae traditione pendeant, dedita opera poetae vestigia unus Theophanes persequitur; reliquorum vero historicorum concentus tantummodo ad Theophanis auctoritatem referri potest.

Quam quaestionem et movere operae pretium est et disceptare. Ac primum quidem necessitudo, quae inter Theophanem et Pisidam intercedat, exponenda est: in lucro ponemus, si ambiguis quibusdam et chronographi et poetae locis profuerit contentio; Theophanis vero officina perlustrata ulterius progredi licet, siquidem expeditam viam lucramur ad Pisidae fragmenta eruenda, ex opusculo deperdito petita.

268338

Pisidae tria inprimis poemata historica in censum veniunt, ab Immanuele Bekkero in Bonnensi Corpore scriptorum historiae Byzantinae edita (1836): *a)* de expeditione Persica acroases tres (εἰς τὴν κατὰ Περσῶν ἐκστρατείαν Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως: *P)* p. 3—46; — *b)* bellum Avaricum (εἰς τὴν γενομένην ἔφοδον τῶν βαρβάρων καὶ εἰς τὴν αὐτῶν ἀστοχίαν, ἤτοι ἔκθεσις τοῦ γενομένου πολέμου εἰς τὸ τεῖχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταξὺ Ἀβάρων καὶ τῶν πολιτῶν: *Av.)* p. 47—68; — *c)* Heracliadis acroases duae (Ἡρακλιάς, ἤτοι εἰς τὴν τελείαν πτῶσιν Χοσρόου, βασιλέως Περσῶν: *H)* p. 69—88. — Bekkero praeivit Iosephus Maria Quercius, cuius editione [1]) omnia Pisidae opera continentur, scilicet praeter carmina modo laudata: *d)* hymnus acathistus e coniectura nostro poetae vindicatus (ἀκάθιστος ὕμνος: *Ac.)*; — *e)* de Sancta Resurrectione (εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν: *R)*; — *f)* Hexaëmeron (ἑξαήμερον ἢ κοσμουργία: *Hex.)*; — *g)* de vanitate vitae (εἰς τὸν μάταιον βίον: *Van.)*; — *h)* contra Severum (κατὰ δυσσεβοῦς Σεβήρου Ἀντιοχείας: *S)*; — *i)* vita S. Anastasii (βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄθλησις τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν Περσίδι: *An.)* — *k)* Fragmenta *(fr.)*. Quercii autem contextum (Ac., R, Hex., Van., S, An., fr.) una cum Bekkeriano (P, Av., *H*) ita repetiit I. P. Migne [2]), ut nonnulla typographorum peccata tacite emendaret, longe plura ipse inveheret.

Quercii fons primarius in carminibus est liber Vaticanus Gr. 1126 *(V)*, Bekkero praeter editionem Quercianam collatio codicis Parisini Suppl. Gr. 139 *(p)* praesto erat, a Mauricio Pindero facta. Quorum codicum imago longe adcuratior nobis suppetit, siquidem et Quercius codicem V saepenumero prave legit vel lectore non monito perperam mutavit et Bekker minus exactam codicis p notitiam profert. Alii quoque libri manuscripti occasione data commemorantur, quorum pretium in nova Pisidae editione constituendum est; ipsius vero materiae supplementa iam pridem duabus commentationibus foras dedi, quibus tituli sunt: Georgii Pisidae carmina inedita (Suppl.) [3]) et de Georgio Pisida Nonni sectatore ($Van._2$) [4]).

Locos e Theophanis Chronographia depromptos secundum recensionem adscribo, quam Carolus de Boor duobus voluminibus compre-

---

[1]) Corporis historiae Byzantinae nova appendix (Romae 1777).

[2]) Patrologia Graeca, vol. XCII (Lutetiae Parisiorum 1865) p. 1197—1260. — Hex. et Van. una cum quibusdam fragmentis ante Quercium cura F. Morelli prodierant (Lutetiae 1584), post Quercium Hexaëmeron recognovit R. Hercher in Aeliani appendice vol. II (L. 1866, Teubner) p. 603—662.

[3]) 'Wiener Studien' vol. XIII (1891) p. 1—62 et XIV (1892) p. 51—68.

[4]) Analecta Graeco-Latina (Cracoviae 1893) p. 38—54.

hendit (L. 1883 — 85), quorum prius textum Graecum, alterum Anastasii Bibliothecarii versionem Latinam *(A)* adfert; nec tamen editiones antiquiores Goari (Parisiis 1655), Classeni (Bonnae 1839), Tafelii (Vindobonae 1852) [1]) adire neglexi. —

Diserte Pisidam Theophanes p. 298, 16 sqq. memorat: ἧκεν Ἡράκλειος ἀπὸ Ἀφρικῆς φέρων πλοῖα καστελλωμένα, ἔχοντα ἐν τοῖς καταρτίοις κιβώτια καὶ εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, καθὰ καὶ ὁ Πισίδιος Γεώργιος λέγει, ubi procul dubio significatur H II 12 sqq.

οὐχ εἷλες αὐτόν [2]), ὡς ὁ Περσέως πλάνος [3]),
ἀλλ' ἀντιτάξας τῷ φθορεῖ τῶν παρθένων
τὸ φρικτὸν εἶδος τῆς ἀχράντου Παρθένου·
αὐτῆς γὰρ εἶχες τὴν βοηθὸν εἰκόνα,
ὅτε προςῆλθες τῇ βορᾷ τοῦ θηρίου.

Itaque pro εἰκόνας Theophani εἰκόνα reddendum est, quam lectionem c [4]) suppeditat, probante Tafelio p. 58.

---

[1]) Theophanis Chronographia (Probe einer neuen kritisch-exegetischen Ausgabe), Sitzungsberichte d. kais. Akademie d. Wiss., philos.-hist. Cl., vol. IX (1853) p. 58 — 172. Nimirum editionis exemplum Heraclii aetatem tractat.

[2]) Vulgatam scripturam αὐτοὺς correxi, cui inepte patrocinatur Quercius: 'cur αὐτούς, non αὐτόν? num Pisida ostendere voluit Phocam non unius tantum Gorgonis, sed omnium virus habuisse collectum? atque adeo num aliqua honoris significatione mortuum principem, quamvis deterrimum hostem imperii, proseqni voluit, ita ut αὐτοὺς pro αὐτὸν dixerit, loquens de Phoca, ut saepe ὑμᾶς pro σὲ et ὑμῖν pro σοὶ dicit de Heraclio?' Praecedit Phocae descriptio v. 5 sqq.

ἤδη μὲν οὖν ἔσβεστο τῆς τυραννίδος
τὸ πῦρ, ὁ Φωκᾶς, ἡ καταιγίς, ἡ μέθη,
ὁ τῶν καθ' ἡμᾶς συμφορῶν πρωτεργάτης,
ἡ τῶν ἐν ὕπνοις φασμάτων τιμωρία,
ὁ τὰς καθ' ἡμᾶς αἱματώδεις ἐκχύσεις
ἔχειν νομίζων εἰς τριςάθλιον κράτος,
τῆς γῆς τὸ κῆτος, τὸ πρόςωπον Γοργόνος.

Nec scrupulum movet masculinum post neutra τὸ κῆτος et τὸ πρόςωπον (11), quoniam eadem plane ratione v. 17 καθεῖλες αὐτὸν post τοῦ θηρίου (16) habes.

[3]) Falso vertitur: 'ut de Perseo est fabula' pro: 'sicuti Persei fraus' (scil. εἷλεν). Quo sensu (cf. Schleusner Lexic. in N. T. vol. II p. 558) Pisides alibi ex usu communi (cf. Moeris p. 232 Lips. πλάνος Ἀττικῶς, πλάνη Ἑλληνικῶς ibique Pierson) vocem πλάνη usurpat cf. P I 149. 158. 161, II 240, III 12. 139. 349. 351. 440, R 19, Van. 124. 143. 157, S 38. 42. 53. 64. 78. 190. 219. 361. 643. 675, Suppl. II 9, XIX 2, XXXIV 1, LI 2, XCV 3, An. p. 1684 A, 1685 A, 1701 A, 1705 A, 1717 B (Quercii liber cum difficilior aditu sit, paginarum ratio ad Mignei exemplar adcommodata est).

[4]) Codicum Theophaneorum sigla vol. I p. X explanantur.

Longe plures sunt loci, quibus poetae narrationem auctoris nomine celato in usum suum chronographus convertit. Quod maxime valet de prima expeditione Persica, quam verborum lenociniis Pisides P I—III exornavit, quae quidem a Theophane adrepta sunt p. 302, 32—306, 8.

P. 302, 32—34 τούτῳ τῷ ἔτει (scil. a. 621, sive potius a. 622)[1] μηνὶ Ἀπριλλίῳ δ', ἰνδικτιῶνος ι', τελέσας ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εὐθέως τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρας ἐκίνησε κατὰ Περσίδος cf. P I 132—136

ἑορτάσας δὲ τὴν μεγίστην ἡμέραν,
ἐν ᾗ τὸ κοινὸν ἐξανέστη τοῦ γένους
εἰς ἔνθεόν τε καὶ νέαν ἀνάπλασιν,
εὐθὺς μετ' αὐτήν, εἰκονίζων Μωσέα,
καταστρατηγεῖς <τοῦ> [2]) Φαραὼ τοῦ δευτέρου
cl. 154 sq. τῇ δευτέρᾳ δὲ τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ
σεαυτὸν εὐθὺς ἐμβαλὼν ταῖς ὁλκάσι,

ubi cavendum, ne ex Theophane ἑσπέρας pro ἡμέρᾳ eliciatur, utpote qui suam memoriam ex v. 172 καὶ νὺξ ἀφεγγὴς et 174 sq. σὺ δέ, κράτιστε, τὴν ἄυπνον ἑσπέραν | εἰθισμένως ἔτεμνες hauserit.

P. 302, 34—303, 8 λαβὼν δὲ τὰ τῶν εὐαγῶν οἴκων χρήματα ἐν δανείῳ, ἀπορίᾳ κατεχόμενος ἔλαβε καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πολυκάνδηλά τε καὶ ἕτερα σκεύη ὑπουργικά, χαράξας νομίσματά τε καὶ μιλιαρίσια πάμπολλα· κατέλιπε δὲ τὸν ἴδιον υἱὸν σὺν τῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει διοικεῖν τὰ πράγματα σὺν Βωνόσῳ τῷ πατρικίῳ, ἀνδρὶ ἐχέφρονι καὶ τὰ πάντα συνετῷ καὶ πεπειραμένῳ· ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Χαγάνον τῶν Ἀβάρων παρακλήσεις τοῦ ἐπικουρεῖν τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα, ὡς φιλίαν σπεισάμενον πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπίτροπον τοῦ ἑαυτοῦ υἱοῦ τοῦτον ὠνόμασεν. — Quae unde sumpta sint, diiudicari nequit. Falso enim Nicephori notitiam Breviar. p. 15, 2 sqq. (Boor) κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν (scil. a. 613!) διεπιπράσκοντο τὰ τῶν ἐκκλησιῶν κειμήλια καὶ εἰς ὑπαγωγὴν φόρων τοῖς βαρβάροις ἐξενεμήθη huc trahit Gerlandus l. c. p. 340 [3]); neque Nicephori auctoritas adgnoscenda est p. 17, 17 sqq. καὶ γὰρ Ἡράκλειος, πρὶν Πέρσαις ἐκστρατεῦσαι, δώροις πρὸς αὐτοὺς (τοὺς Ἀβάρους) ταύτας (τὰς σπονδὰς) ἐβεβαίου, ὑποσχόμενος παρέχειν αὐτοῖς νομισμάτων μυριάδας εἴκοσιν, ὁμήρους αὐτοῖς δεδωκὼς ἕνα τῶν υἱῶν Ἰωάν-

---

[1]) Cf. H. Gelzer, Mus. Rhen. vol. XLVIII (1893) p. 165 sq. — Temporum ordines peculiari dissertatione explicat E. Gerlandus, die persischen Feldzüge des Kaisers Herakleios ('Byzantinische Zeitschrift' vol. III - 1894 - p. 330—373).

[2]) Recte supplevit Hilbergius 'Wiener Studien' vol. IX (1887) p. 211.

[3]) Melius de p. 22, 23 sqq. cogitari potest, ubi nulla expressa temporis nota comparet: ἐπειδὴ δὲ ἦν ἑλὼν τῆς οὐσίας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐκέλευσεν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμιείου αὐτῇ τε καὶ τῷ κατ' αὐτὴν κλήρῳ ἐτήσια χρήματα παρέχεσθαι.

νην τοὔνομα, ὃν δὴ καὶ Ἀταλάριχον ἐκάλεσε, νόθος δὲ ἦν αὐτῷ ἐκ παλλακῆς, καὶ Στέφανον ἀνεψιὸν αὐτοῦ, υἱὸν Μαρίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ Εὐτροπίου, ἔτι δὲ καὶ Ἰωάννην ἕτερον, υἱὸν Βώνου τοῦ πατρικίου, καὶ αὐτὸν ἐκ παλλακῆς αὐτῷ γεγονότα. Quae cum ita sint, etiam narrationis de Sergio et Bonoso alius est fons, quamquam Nicephorus p. 15, 13 sqq. conspirat: προςεκαλεῖτο Σέργιόν τε τὸν τῆς πόλεως πρόεδρον, ἔτι τε καὶ ἄρχοντας καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ μέρος, <καὶ> παρατίθεται αὐτοῖς τοὺς παῖδας, καὶ Βῶνον τὸν πατρίκιον ἐγχειρίζει τὰς τῶν πραγμάτων διοικήσεις. Hanc quidem ipse Pisides in carmine de bello Avarico et Suppl. IV prolixius tractat, nisi quod Bonosus Av. 314 versu: καὶ τῷ μαγίστρῳ τῶν ἐνόπλων ταγμάτων designatur, Suppl. IV in lemmate Boni [1]) nomen habet. De Chagano tecte Av. 94 sqq. agitur, sed rem enarrat eiusdem fere aetatis [2]) homilia apud A. Maium Nov. Patr. Biblioth. vol. VI 2 (1853) p. 425 καὶ τοῦτον δὲ [3]) τὸν θῆρα κατ' οἰκονομίαν εὔλογον τιθασσεύειν ὑπέλαβε, δόξας δῆθεν αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ παῖδας καταπιστεύειν καὶ τὰ βασίλεια. Denique ante Theophanem de usurpatis sacri ministerii vasis mentionem fecit Synaxarium in Patr. Gr. vol. XCII p. 1349 A ὁ τοίνυν βασιλεὺς Ἡράκλειος ἐν ἀπορίᾳ καταστὰς δημοσίων χρημάτων, τὰ ἱερὰ τῶν ἐκκλησιῶν εἰς κέρμα μετασκευασάμενος ἐπὶ ἀποδόσει μείζονι καὶ τελειοτέρᾳ, διὰ τοῦ Εὐξίνου μετὰ πλοίων τοῖς τῆς Περσίας μέρεσιν εἰςβαλὼν ἀφανίζει αὐτήν.

P. 308, 8—10 ἀπάρας δὲ τῆς βασιλευούσης πόλεως ἐξῆλθε κατὰ τὰς λεγομένας Πύλας πλοΐ τὴν πορείαν ποιησάμενος cf. P II 8—10

οὐ γὰρ παρέσχες ἐγκοπὴν ταῖς ὁλκάσιν,
ἕως διελθὼν τὴν ὁδὸν τῶν ῥευμάτων
αὐταῖς ἐπέστης ταῖς καλουμέναις Πύλαις.

P. 303, 10—17 ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὰς τῶν θεμάτων χώρας ἀφικόμενος συνέλεγε τὰ στρατόπεδα καὶ προςετίθει αὐτοῖς νέαν στρατείαν· τούτους δὲ γυμνάζειν ἤρξατο καὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐξεπαίδευσεν· διχῇ γὰρ διελὼν τὸν στρατὸν παρατάξεις τε καὶ συμβολὰς πρὸς ἀλλήλους ἀναιμωτὶ ποιήσασθαι ἐκέλευσεν, κραυγήν τε πολεμικὴν καὶ παιᾶνας καὶ ἀλαλαγμὸν καὶ διέγερσιν ἔχειν τούτους ἐδίδασκεν, ἵνα, κἂν ἐν πολέμοις εὑρίσκωνται, μὴ ξενίζωνται, ἀλλὰ θαῤῥοῦντες ὡς εἰς παίγνιον κατὰ τῶν ἐχθρῶν χωρήσωσιν cf. P II 20

τίς ἐκδιδάξαι [4]) ταξιαρχίας νόμους;

---

[1]) Cf. quae dixi 'Wiener Studien' vol. XIII p. 39 sq.

[2]) Non recte igitur 'fabulosam memoriam' (eine legendenhafte Erzählung) Krumbacher, Geschichte der byzantinischen Litteratur [2]p. 251 exagitat.

[3]) Sic scripsi pro δὴ ex cod. Paris. Suppl. Gr. n. 241 (saec. X) f. 36ᵛ.

[4]) L. ἐκδιδάξῃ. Pisides enim aoristi sigmatici formis in ας et αι exeuntibus abstinet (cf. Hercher ad Erotic. vol. II p. XLIX), quare etiam Suppl. IV 30 εἴ καί τις

et 46—48 θᾶττον κατορθοῖς καὶ λόγοις καὶ σχήμασι,
τυπῶν, διαιρῶν, δεικνύων, ὑπογράφων,
ὡς παιδαγωγὸς τῶν ἐνόπλων γραμμάτων
cl. 106 χωρεῖν κατ' ἐχθρῶν προσκυνούντων πλάσματα.

Uberior vero Theophanis expositio ex P II 120 sqq. manavit, quae plenius expressa sunt p. 304, 3 sqq.; cf. p. 8 sq. commentationis nostrae, quam compendio Stud. designare placet.

Plane similis est ratio in ea quae succedit particula p. 303, 17—21 λαβὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν χερσὶ τὴν θεανδρικὴν μορφήν, ἣν χεῖρες οὐκ ἔγραψαν, ἀλλ' οἵαν ἐν εἰκόνι ὁ πάντα μορφῶν καὶ διαπλάττων Λόγος ἄνευ γραφῆς μόρφωσιν, ὡς ἄνευ σπορᾶς κύησιν ἤνεγκεν, καὶ τούτῳ πεποιθὼς τῷ θεογράφῳ τύπῳ ἀπήρξατο τῶν ἀγώνων, ubi Pisidae verbis P I 139—144 et 150 sq.

λαβὼν δὲ τὴν θείαν τε καὶ σεβάσμιον
μορφὴν ἐκείνην τῆς γραφῆς τῆς ἀγράφου,
ἣν χεῖρες οὐκ ἔγραψαν, ἀλλ' ἐν εἰκόνι
ὁ πάντα μορφῶν καὶ διαπλάττων Λόγος,
ἄνευ γραφῆς μόρφωσιν, ὡς ἄνευ σπορᾶς
κύησιν αὐτός, ὡς ἐπίσταται, φέρει......
τούτῳ πεποιθὼς τῷ θεογράφῳ τύπῳ
θείαν ἀπαρχὴν τῶν ἀγώνων εἰργάσω

Theophanes inductus est [1]), ut brevem poetae narrationem dilataret P II 86 sq.

τὸ φρικτὸν αὐτὸς τοῦ θεογράφου τύπου
λαβὼν ἀπεικόνισμα συντόμως ἔφης.

Nimirum ex Heraclii oratione apud Pisidam fluxerunt, quae apud Theophanem subiunguntur p. 303, 21—24 πιστὰ δοὺς τῷ λαῷ, ὡς σὺν αὐτοῖς

αὐτοὺς ἐξανάψαι πυρφόρος codicis M (Paris. Gr. 690 Suppl.) scriptura ἐξανάψει reducenda est cf. v. 65 εἰ καί τι δράσει νηπιῶδες τὸ βρέφος. — De fr. 21 βάψαις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων infra disserendi erit occasio. Adde p. 12 infra.

[1]) Hinc l. 19 tollenda est vox οἵαν, qua etiam Anastasii versio vol. II p. 187, 9 caret, tum inter Λόγος et ἄνευ comma adiciatur necesse est. — Ceterum non recte ex Pisida conlegisse videtur Theophanes, ipsa imagine non manufacta Heraclium munitum fuisse. Etenim distincte μορφὴν picturae non pictae (P I 140) et imaginis a Deo factae ἀπεικόνισμα (II 87) poeta commemorat, unde verba τῷ θεογράφῳ τύπῳ (I 150) colore rhetorico (cf. 139) tincta esse adparet. Ipsam imaginem ἀχειροποίητον Avaris Sergius obtendebat (Av. 372 sqq.), quae fuisse videtur Camulianensis. peculiari Pisidae epigrammate (Suppl. LX) celebrata: ὡς ὢν ἄναρχος οὐ προῆλθεν ἐκ τέχνης, | ὡς ὢν ἄφραστος ἀγράφως ποικίλλεται.

μέχρι θανάτου ἀγωνίσηται καὶ ὡς τέκνοις οἰκείοις τούτοις συναρμόσηται· ἐβούλετο γὰρ τὴν ἐξουσίαν οὐ φόβῳ, ὅσον ἐν πόθῳ ἔχειν cf. P II 88—91

ἐμοὶ μὲν ὑμᾶς ὡς ἀδελφοὺς ἡ σχέσις
καὶ τῆς βασιλείας ὁ τρόπος συνήρμοσεν·
ἐξουσίαν γὰρ οὐ τοσοῦτον ἐν φόβῳ,
ὅσον προλάμπειν ἐν πόθῳ θεσπίζομεν.

P. 303, 24—26 εὑρὼν δὲ τὸν στρατὸν εἰς ῥαθυμίαν πολλὴν καὶ δειλίαν, ἀταξίαν τε καὶ ἀκοσμίαν [1]), καὶ εἰς πολλὰ τῆς μέρη ἐσπαρμένον συντόμως πάντας εἰς ἓν συνήγαγεν cf. P II 44 sq.

στρατὸν γὰρ εὑρὼν τὸ πρὶν ἐκ ῥαθυμίας
ἀταξίας γέμοντας ἠμελημένης
et 55 sq. ὅπως τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ συναρμόσῃς
εἰς πολλὰ τῆς γῆς διεσπαρμένον μέρη.

Unde corruptum Pisidae exemplar Theophani obversatum esse elucet, quoniam metri ratio v. 56 scripturam διεσπαρμένον redarguit, quam optime in ἐσκεδασμένον ab Hilbergio 'Wiener Studien' vol. IX p. 210 mutatam esse H II 154 sq. docet: τὴν συλλογήν σου τῶν στρατευμάτων γράφειν, | τὴν εἰς ἅπαν γῆς ἐσκεδασμένον μέρος. Contra Theophanis circumlocutio nostrae emendationi (v. 45) ἀταξίας γέμοντας, ἠμελημένους videtur favere, quacum cf. P II 175 οὕτως ἅπαντας τοὺς πρὶν ἠμελημένους | θᾶττον διδάξας εἶχες ηὐτρεπισμένους. Neque quidquam Quercii scriptura γέμοντα obstat, ut quae non ex V, sed ex editioris arbitrio originem ducat, constructionem κατὰ σύνεσιν perhorrescentis, quamvis in eadem voce saepius apud poetam nostram occurrat cf. P III 189 sq. τὴν ἐκλογὴν δὲ τοῦ στρατοῦ συναρμόσας | ἔκρυψεν αὐτοὺς τῶν φαράγγων ἐν μέσῳ, 207 sqq. καὶ δὴ προπέμπεις εὐαρίθμητον μέρος | τοῦ σοῦ στρατοῦ, κράτιστε, τούτους ὁπλίσας, 253 sq. ἡ σὴ δὲ πᾶσα τοῦ στρατοῦ συνοικία | βλέποντες εὐφραίνοντο τῇ θείᾳ κρίσει, H I 122 sqq. τίς δὲ στρατὸν γέμοντα [2]) Περσικοῦ φόβου, | παρ' οἷς τὸ φεύγειν ἦν ἀκίνδυνος μάχη | φύσις τε λοιπὸν ἐξ ἔθους ἐγίνετο, | ἔπεισεν ὅπλοις καὶ καθώπλιζεν [3]) λόγοις, | καὶ τὴν

[1]) Εἰς praepositionis ἐν vim habet; citra necessitatem igitur Tafelio praeeunte (p. 70) Boor καθεστῶτα post ἀκοσμίαν supplevit propter Anastasii interpretationem (vol. II p. 187, 14 sq.): cumque invenisset exercitum in desidia multa et formidine, inquietudine ac dedecore *constitutum*.

[2]) Hic locus Quercio interpolandi ansam videtur praebuisse.

[3]) Editores καθώπλισε exhibent, unde καθώπλισεν Hilbergius 'Wiener Studien' vol. IX p. 215 corrigebat; attamen V p in lectione καθώπλιζε consentiunt, cui litteram paragogicam subiunxi.

ἐν αὐτοῖς δειλίαν μεθαρμόσας | εὐτολμίαν ἔδειξε τὴν ἀτολμίαν, | εἰ μὴ τὸ σὸν φρόνημα καὶ τὸ σὸν κράτος | ἤγειρεν αὐτοὺς ὡς ἀκινήτους λίθους | τὴν γῆν βαροῦντας τοῖς ἀκάρποις φορτίοις, S 121 στρατὸς πρὸς ὅπλα πίστεως συνηγμένοι, — P II 197 sqq. οὕτω τὸ σῶμα τοῦ στρατεύματος τότε | εὑρὼν κακωθὲν ἐκ φιλοβλαβοῦς νόσου | ἐπέσχες αὐτούς [1]).

P. 303, 26—28 καὶ πάντες ὡς ἐκ μιᾶς συμφωνίας ὕμνησαν τὸ κράτος καὶ τὴν ἀνδρείαν τοῦ βασιλέως· αὐτὸς δὲ τοῖς λόγοις τούτους ἐπιρρωννύων ἔλεγεν cf. P II 76—78 et 87

ἐπεὶ δὲ τοῖς σοῖς προςδραμόντες ἴχνεσιν
ἅπαντες, ὥςπερ ἐκ μιᾶς συμφωνίας,
τὸ σὸν θεοστήρικτον ὕμνησαν κράτος,...
λαβὼν ἀπεικόνισμα συντόμως ἔφης.

Sequitur Heraclii oratio p. 303, 29—304, 3 ὁρᾶτε, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ὡς οἱ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ κατεπάτησαν ἡμῶν τὴν χώραν καὶ τὰς πόλεις ἠρήμωσαν καὶ τὰ θυσιαστήρια κατέκαυσαν καὶ τὰς τραπέζας τῶν ἀναιμάκτων θυσιῶν αἱμάτων μιαιφόνων ἐπλήρωσαν καὶ τὰς ἀδέκτους τῶν παθῶν ἐκκλησίας ἐν ἡδοναῖς χραίνουσιν ἐμπαθεστάταις. Quae quidem ex parte cum P II 107—110 congruit:

οἳ τὰς τραπέζας τὰς ἀμίκτους αἱμάτων
λύθροις [2]) ἔμιξαν αἱμάτων μιαιφόνοις [3]),
οἳ τὰς ἀδέκτους [4]) τῶν παθῶν ἐκκλησίας
ἐν ἡδοναῖς χραίνουσιν ἐμπαθεστάταις.

Scilicet conciones libenter Theophanes ad eloquentiae exempla proponenda adripit, ostentandi vero studio abreptus extra cancellos nimiae imitationis egredi audet. Ceterum ex Heraclii oratione quaedam antea (p. 303, 21 sqq.; cf. Stud. p. 6 sq.) delibata sunt, quibuscum nostro loco adlocutio ἀδελφοὶ (cf. P II 88 sq.) componi potest.

P. 304, 3—5 πάλιν [5]) δὲ τὸν λαὸν πρὸς γυμνασίαν πολεμικὴν ὥπλιζε τάξεις δύο ἐνόπλους ποιησάμενος, σάλπιγγές τε καὶ φάλαγγες ἀσπίδων, καὶ λαὸς τεθωρακισμένος ἵστατο cf. P II 120 sq.

---

[1]) De P III 203 sq. cf. infra p. 20.

[2]) Λύτροις Quercius, sed non V.

[3]) Theophanes videtur μιαιφόνων legisse.

[4]) Cadit igitur Tafelii coniectura ἀθίκτους (p. 71).

[5]) Nimirum ex eodem Pisidae loco iam p. 303, 10 sqq. flosculos Theophanes decerpserat cf. p. 5 sq. supra.

καὶ δὴ παρευθὺς τὴν ὑπέρθεσιν φθάσας
κοινῶν [1]) ἀπάρχῃ τοῦ στρατοῦ γυμνασμάτων,
127 sq. τάξις γὰρ ἦν ἔνοπλος ἠκριβωμένη,
σάλπιγγες ἔνθα καὶ φάλαγγες ἀσπίδων
et 130 καὶ δεινὸς ἐσκεύαστο θωράκων κλόνος.

P. 304, 5—8 ἐπεὶ δὲ ἀσφαλῶς συνέστησαν τὰ τάγματα, συμβαλεῖν ἀλλήλοις ἐκέλευσεν, ὠθισμοί τε [2]) βίαιοι καὶ συγκρούσματα πρὸς ἀλλήλους ἐγίνοντο καὶ σχηματισμὸς πολέμου ἐδείκνυτο cf. P II 135 sqq.

ἐπεὶ δὲ συνταγέντες ὡς ἐναντίοι
ἔσφιγξαν αὐτῶν ἀσφαλῶς τὰ πράγματα,
ὤφθη τὰ τείχη τῶν ἐνόπλων κτισμάτων,
καὶ συῤῥαγέντων τῶν στρατευμάτων ὅλων
ξίφος μὲν ἀσπὶς καὶ ξίφη τὰς ἀσπίδας
ὤθουν βιαίως πανταχοῦ συγκρούσμασι
καὶ μεστὰ [3]) πολλῶν αἱμάτων τὰ φάσγανα
ὁ σχηματισμὸς τῆς τέχνης ἐδείκνυε,

unde confirmatur v. 136 Quercii et Bekkeri coniectura τάγματα (pro πράγματα), quam memoriam etiam M distincte offert, tum v. 142 genuina lectio μάχης [4]) pro τέχνης emergit, quae scriptura ex v. 150 inrepsit. Praeterea ipse v. 136 αὐτῶν in αὑτῶν mutandum esse censeo; sane aliter pronomen conlocatur P III 228 τῶν ἑαυτοῦ ταγμάτων, 264 ταῖς ἑαυτῶν ἐκδρομαῖς, Av. [5]) 202 τὴν ἑαυτῶν—ἀπιστίαν, 284 τὰς ἑαυτοῦ φροντίδας, H I 3 τὴν ἑαυτοῦ πτῶσιν, 85 τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν, II 40 τὰς ἑαυτοῦ—συγχύσεις, 201 τοὺς ἑαυτοῦ προστάτας, R 85 τὰς ἑαυτῶν—φρένας, Hex. 84 τῶν ἑαυτῆς—ποιημάτων, 291 τοὺς ἑαυτῶν δακτύλους, 451 τοὺς ἑαυτοῦ δακτύλους,

---

[1]) L. καινῶν cf. P II 150 ἐκεῖνο καινούργημα τῆς τέχνης γράφειν, ubi κινούργημα non ex V, sed ex libidine Quercius edidit. Ipsa vox καινούργημα sine exemplo extat in Thesauro vol. IV p. 814 B.

[2]) Ὠθισμοὶ δὲ melius codices c e m, nec non A vol. II p. 187, 27.

[3]) Sic optime Quercius pro μετὰ correxit.

[4]) Cf. P II 125 sq. ὅμως δὲ φρικτὴν τῶν ἀγώνων ὁ τρόπος | καὶ τὴν δόκησιν εἰςάγων προςήρχετο cl. I 199. — Πολέμου ex Theophanis usu substituitur, qui quidem voci illi saepissime pugnae notionem subiciat cf. p. 299, 6; 305, 1. 9. 18. 20; 309, 3. 20; 310, 2. 10; 311, 4. 14. 26; 314, 18; 315, 18. 19; 318, 14. 17; 319, 1. 4. 21; 320, 2 cl. πολεμεῖν(=μάχεσθαι) p. 299. 16; 318, 13; 320, 23; 321, 3.

[5]) Ib. 61 καὶ τοῖς ἑαυτοῖς αἵμασιν πεφυρμένον ad Suppl. II 80 (‘Wiener Studien’ vol. XIII p. 32) παρ᾽ αὐτῶν reposui; v. 102 ποίαν δὲ γλώσσης οὐκ ἐκίνησεν λύραν | ἐκ τῆς ἑαυτοῦ μουσικῆς ἡρμοσμένην codicum memoria ἑαυτῷ ex mea quidem sententia non Bekkeri lectionem ἑαυτοῦ, sed ἐν αὐτῷ (sive potius ἐν αὑτῷ) innuit.

693 τοὺς ἑαυτῆς ἐργάτας, 1032 τῶν ἑαυτῆς ἀντιπλεύρων ξυσμάτων, 1059 τὴν ἑαυτῶν πυρφόρον μαιεύτριαν, 1103 τοῖς ἑαυτῶν — ὀστρέοις, 1301 τῶν ἑαυτοῦ μνημάτων, 1314 τοῖς ἑαυτῶν—δακτύλοις, 1399 τῶν ἑαυτοῦ τραυμάτων, 1833 ταῖς ἑαυτοῦ ψυχολέθροις ἀγκάλαις, Van. 32 τῶν ἑαυτοῦ—τοξευμάτων, 175 τοῖς ἑαυτῆς—στρόφοις, S 81 (et Suppl. II 68) τῆς ἑαυτοῦ καρδίας, 135 τὴν ἑαυτῶν—ζάλην, 196 τῶν ἑαυτῆς—κυημάτων, 294 ταῖς ἑαυτῶν οὐσίαις, 369 τῶν ἑαυτῆς ἁρπαγέντων συγγόνων, 414 τὴν ἑαυτοῦ—οὐσίαν, Suppl. I 113 τῶν ἑαυτοῦ—κινημάτων, II 80 τοῖς ἑαυτῶν—φόνοις, III 82 ταῖς ἑαυτῶν—καρδίαις, An. p. 1721 A τοῖς ἑαυτοῦ—προστάγμασιν, — Av. 82 τοὺς ἀγωγοὺς τοὺς ἑαυτῆς, — sed eodem modo praeter vulgarem rationem (H II 88 τῶν σεαυτοῦ φροντίδων et S 252 τὴν σεαυτοῦ συστροφὴν) occurrit H II 119 τὸν νοῦν σεαυτοῦ. Itaque nihil obstat, quominus αὑτοῦ pro αὐτοῦ hisce locis corrigatur: P II 319 τὴν λύτταν αὑτοῦ, III 35 ἔπηξεν αὑτοῦ σὺν φόβῳ τὰ τάγματα, 231 πρῶτον μὲν αὑτοῦ δυςσεβεῖ τοὺς προστάτας, S 477 καὶ τὴν ὑστέραν | σάρκωσιν αὑτοῦ μὴ θολοῦντα συγχύσει, 640 πῆ δὲ τοὺς τύπους | τῆς σαρκὸς αὑτοῦ δεικνύων ἠχουμένους, nec dubitandum, quin P III 324 κυκλωθὲν αὑτοῦ προβλέπων τὸ ποίμνιον pristina codicum V p scriptura αὑτοῦ, quam frustra apud Quercium et Bekkerum quaeras, recte in eisdem libris a correctore sublata sit [1]).

P. 304, 8—11 καὶ ἦν ἰδεῖν φρικτὸν θέαμα φόβου χωρὶς κινδύνων καὶ πρὸς φόνους συννεύσεις αἱμάτων δίχα, καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης <τῆς ἀνάγκης> τοὺς τρόπους, ὅπως ἕκαστος ἐκ τῆς ἀκινδύνου σφαγῆς λαβὼν ἀφορμὰς ἀσφαλέστερος μένῃ cf. P II 143 sqq.

καὶ πάντα φρικτὰ καὶ φόβος καὶ σύγχυσις,
καὶ πρὸς φόνους σύννευσις αἱμάτων δίχα·
δείξας γὰρ αὐτοῖς ἐμφρόνως ἠπίστασο
πρὸ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀνάγκης τοὺς ὅρους,
ὅπως ἕκαστος τῆς ἀκινδύνου σφαγῆς
λαβὼν ἀφορμὰς ἀσφαλέστερος μένοι.

Recte igitur Boor l. 8 φόνου pro φόβου repudiavit [2]) nec minus recte τῆς ἀνάγκης cum Combefisio (ex A vol. II p. 187, 30) adiecit [3]), sed praeterea praepositio ἐκ l. 10 tollenda erat, etiam ab Anastasio (p. 187, 31), neglecta; Pisidae autem ex Theophane reddendum videtur

---

[1]) Cf. insuper p. 13 infra.

[2]) Cf. etiam P II 124 φόβου τε χωρὶς ἱστορῆσαι τὸν φόβον.

[3]) Cf. H II 142 πρὸ τῶν ἀγώνων τοὺς ἀγῶνας συλλέγων, Hex. 1163 ὅπως φυγόντες πρὸ ζάλης τὰ τῆς ζάλης, tum H II 143 καὶ τὴν νίκην ὁρῶν ἐντελῶς πρὸ τῆς μάχης, siquidem νίκην pro μάχην (cf. Hilbergius 'Wiener Studien' vol. IX p. 215) falso ex P II 205 πρὸ τῆς μάχης φέρουσα νικητήρια se insinuavit, cuius loci longe alia est ratio.

τρόπους pro ὅρους v. 146 et μένῃ pro μένοι v. 148. Tafelius quidem (p. 72) ex contrario ὅρους pro τρόπους Theophani obtrudebat, at cf. P I 190 ἐσχημάτιζε τῆς ἀνάγκης ὁ τρόπος et II 125 ὅμως δὲ φρικτὴν τῶν ἀγώνων ὁ τρόπος [1]). — Difficilior de altero loco quaestio exoritur: optativi usus legitimus post tempus historicum codicum memoria probatur P I 214 ὑμῖν δὲ πᾶν τὸ πραχθὲν ἐσπουδάζετο, | ὅπως ὁ πάντων μισθὸς εἰς τὴν αἰτίαν | καὶ τὴν ἀφορμὴν συνδράμοι τοῦ πράγματος, III 28 εἰς δυςβάτους γὰρ προςκατέτρεχεν τόπους, | ὅπως ἀφορμὴν εἰς ὑπέρθεσιν λάβοι, Hex. 83 κρύψας ὁμίχλῃ καὶ περιστείλας γνόφῳ, | ὅπως μάθοιμεν, quam rationem etiam metri leges confirmant P II 321 sqq. καὶ ταῦτα ποίας αὐτὸν ὠθούσης βίας (scil. ἐποίησεν); | ὕδωρ ὅπως τέμνοιτο χερσαίῳ δρόμῳ | καὶ γῆ περῷτο τῷ θαλαττίῳ πόρῳ, | ὅπως γε θᾶττον εὐκολωτέραν τότε | ὁδὸν διελθὼν τοὺς ἐναντίους φθάσοι. Attamen longe plura coniunctivi exempla ratio metrica reposcit cf. Av. 8 ἔδει γὰρ αὐτήν, ὥςπερ ἀσπόρως τότε, | οὕτως ἀόπλως νῦν τεκεῖν σωτηρίαν, | ὅπως δι' ἀμφοῖν εὑρεθῇ καὶ παρθένος, 529 κατὰ σκοτεινῶν ἀντιτάξοι βαρβάρων | δείξοι τε Τίγριν καὶ τὸν Ἴστριον πόρον, | ὡς πρὶν τὸ Νείλου ῥεῖθρον ᾑματωμένους, | ὅπως μεθυσθῇ συγγενῶν ἐξ αἱμάτων, Hex. 1770 sqq. ἐκδοὺς δι' ἡμᾶς τοὺς ἀτάκτους οἰκέτας | εἰς λύτρον ἐχθροῖς, υἱὸν ἠγαπημένον, | ὅπως ἔχοντες ὥςπερ οἱ κεχωσμένοι | σκώληκες εἰς γῆν ἐν τάφῳ τὰς οἰκίας | ... μὴ συγκατασπασθῶμεν ἐν ζόφῳ πάλιν, | ἀλλ' εἰς ἀνάστασίν τε καὶ νέαν πλάσιν | ἐλθὼν ἐγείρῃ τὴν πεσοῦσαν εἰκόνα, | καὶ τὰς ἀράχνας τῶν παθῶν ἀποξέσῃ, | καὶ πάντα τὸν χοῦν ἐκτινάξῃ λεντίῳ, ac praeterea formis ἐγείρῃ—ἀποξέσῃ—ἐκτινάξῃ [2]) alii eiusdem generis versus adsimulari possunt: P II 55 ὅσας μὲν οὖν μετῆλθες ἐν βραχεῖ χρόνῳ | ἄλλας ἐπ' ἄλλαις φροντίδων τρικυμίας, | πράττων, μεριμνῶν, εὐτρεπίζων, προγράφων, | ὅπως τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ συναρμόσῃς, III 62 οὕτως ἐκείνων ἀσφαλῶς κατεφρόνεις, | ὕλας χορηγῶν καὶ τοσαύτας καὶ ξένας, | ὅπως δι' αὐτῶν ἐξανάψῃς τὴν μάχην, 193 ἔκρυψεν αὐτοὺς τῶν φαράγγων ἐν μέσῳ, | ὅπως ἐκείνων ἐκραγέντων ἐν μέσῳ | ἀπροςδοκήτως καὶ παρ' ἐλπίδας, φόβῳ | μέρος τι τῶν σῶν συνταράξῃ ταγμάτων, Av. 14 τούτους προςάξαι συμφερόντως εἱλόμην, | ὅπως ὁ μακρὸς μὴ παρεκλύσῃ χρόνος, Hex. 292 καὶ συμβαλούσαις τοὺς ἑαυτῶν δακτύλους, | ὅπως χορὸν πλέξωσιν εὐρύθμου βίου, S 76 πρὸς τὰς γραφὰς μετῆλθεν ἐκ τῶν βαρβάρων, | ὅπως ὁ πείσας ἠρεμεῖν τοὺς βαρβάρους | πείσῃ σὺν αὐτοῖς

---

[1]) Nihil huc facit Hex. 357 sq. μηδ' αὖ μένειν ἄτρεπτον, ἀλλ' ἔχειν ὅρους | τρεπτῆς ἀνάγκης.

[2]) Sequitur: σπόγγῳ δὲ τὴν ῥύπωσιν ἐκμάξας ὅλην | βρίθουσαν εἰς γῆν πνευματώσοι τὴν κόνιν, ubi pro πνευματώσει (Morellus et Quercius) sive πνευματώσῃ (Hercher ex coni.) optativum ex MV p T(aurinensi B VII 3) N(Paris. 854) repono; sed ἀποξέσοι et ἐκτινάξοι ex p recipere nolui.

ἠρεμεῖν τὰς αἱρέσεις, 334 sqq. ἐν τῇ μεθέξει τοῦ λόγου παρεσχέθη | τῷ σὺν Θεῷ κρατοῦντι τῆς οἰκουμένης, | ὅπως ἐκεῖνος τοὺς κατηγόρους βλέπων | συνηγορήσῃ τῷ κατηγορουμένῳ | καὶ τοὺς ἀγνοίᾳ δυςσεβοῦντας τῶν λόγων | πειθοῖ μετάγξας · εὐσεβεῖν ἀναγκάσῃ, Suppl. IV 101 ὅλον σεαυτὸν προςκαθήλωσας πόνοις, | ὅπως τὸ κοινὸν σῶμα μὴ φέρῃ πόνους, An. p. 1705 A τὸ αὐτεξούσιον αὐτῷ τοῦ Δημιουργοῦ μὴ πιστεύσαντος, ὅπως μὴ πλάνης τάχα περισσεία τοῖς ἀθεωτέροις ἐγγένηται, p. 1725 A διεχώριζον, ὅπως τὴν σφραγῖδα τῷ τυράννῳ τὴν περιαυχένιον ὑποδείξωσιν. Itaque in lubrico versamur, si memoria fluctuans in censum veniat, e. gr. P I 148 ἐχρῆν γὰρ αὐτόν, ὡς τότε σπορᾶς δίχα | οὕτω τυποῦσθαι καὶ πάλιν γραφῆς ἄνευ, | ὅπως δι᾽ ἀμφοῖν τοῦ Λόγου μορφουμένου | μένῃ τὸ πιστὸν τῆς

οι

ἐνανθρωπήσεως, ubi μένῃ V p, μένοι M praebet [1]), II 65 τοσαῦτα πράττων λανθάνειν ἐτεχνάσω, | ὅπως τὸ κοινὸν μὴ μετάσχῃ τοῦ πόνου, quo loco μετάσχοι in M et p_1 extat [2]). — Qodsi norma quaedam requiritur, observatio notabilis videtur, coniunctivum inprimis ad evitandos aoristi sigmatici optativos usurpatum esse cf. p. 5 sq. supra.

P. 304, 11—13 οὕτω δὲ καθοπλίσας πάντας παρήγγειλεν ἀδικίας ἀπέχεσθαι καὶ εὐσεβείας ἀντέχεσθαι cf. P II 199—202

ἐπέσχες αὐτοὺς ἐκ [3]) κακῆς ἀπληστίας,
λόγῳ καθάρας τὰς ὀρέξεις τῆς βλάβης·
κρατεῖν γὰρ ἔγνως ῥᾷστα τῶν ἐναντίων,
ἐν εὐσεβείᾳ τὸν στρατόν σου ῥυθμίσας.

P. 304, 13—18 παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὰ μέρη Ἀρμενίας προτρέχειν <ἐκέλευσεν ἐπιλέκτους· τῶν δὲ Σαρακηνῶν τότε ὑπὸ πάκτων ὄντων τῶν Περσῶν> πλῆθος ἱππέων λάθρα ἐπιπεσεῖν τῷ βασιλεῖ διενοεῖτο· οἱ δὲ προτρέχοντες τοῦ βασιλέως τούτοις συναντήσαντες τόν τε στρατηγὸν αὐτῶν δεσμώτην ἤγαγον πρὸς Ἡράκλειον καὶ τούτους τρεψάμενοι πολλοὺς ἀνεῖλον cf. P II 206—210

---

[1]) Μένῃ tamquam ex coniectura edidit Quercius, qui ex V μένοι adfert; de p nihil Bekker monet, qui ibidem μένῃ in textu habet.

[2]) Quam codicis p lectionem Bekker silentio pressit. — Equidem pessimi libri N scripturam μάθωμεν in Hex. 83 praeterire malui.

[3]) Corr. τῆς cum M cf. fr. 72 ἐπέσχεν ὑμῶν τὴν βολὴν ἠπειγμένην, ubi Kuestero praeeunte perperam Bernhardyus (ad Suid. s. v. διπλόη vol. I 1 p. 1414) vertit: teli *vestri* clam in me concitati ictum repressit (opposita vestis duplicata), tum Suppl. III 44 sq. ἀλλ᾽ οὖν ἐπέσχες οὐδὲν ἧττον, δέσποτα, | τῶν εἰς ἀπείρους συμφορὰς πεπλεγμένων, modo οὐκ pro οὖν reponatur: alioquin enim τοῖς — πεπλεγμένοις necessarium foret.

ἐπεὶ γὰρ εἶχες οὐδὲν ἠμελημένον,
ἀλλ' ἐξέπεμπες ἐκδρομὰς εὐσυνθέτους,
ἱππεῖς ἐπ' ἄγραν πανταχοῦ ταχυδρόμους,
παρῆσαν οἱ φέροντες [1]) ἐν βραχεῖ χρόνῳ
οὐκ εὐκαταφρόνητα θηρίων γένη
et 217—224 παρῆν τις ἀρχίφυλος εὐτόλμου γένους,
τὸ <τῶν> [2]) Σαρακηνῶν τάγμα τῶν πολυτρίχων
ἄγων σὺν αὐτῷ [3]) καὶ περισκοπῶν, ὅπως
λαθὼν ἐπέλθοι [4]) τῷ στρατῷ σου πρὸς βλάβην.
Πλὴν ὡς ἀπλήστῳ συμμαχῶν στρατηγίᾳ
κλέψαι θελήσας αὐτὸς ἀντεκλέπτετο,
καὶ τοῖς ποσίν σου τοῖς πανημέροις τάχος
τὸν πρὶν στρατηγὸν εἰςάγουσι δέσμιον.

P. 304, 18—21 ἐπεὶ δὲ χειμὼν κατέλαβεν, ἀποκλίνας [5]) ὁ βασιλεὺς <πρὸς> τὸ Πόντιον κλίμα, ἔδοξε τοῖς βαρβάροις <ἀποκλεῖσαι> ἐν τούτῳ αὐτὸν παραχειμάζοντα· λαθὼν δὲ τοὺς Πέρσας καὶ ἐπιστραφεὶς εἰς τὴν Περσίδα [6]) εἰςβάλλει cf. P II 256—264

ἐπεὶ γὰρ εἰς χειμῶνα πρὸς τὸ Πόντιον [7])
κλίμα διατρίψας [8]) συντόμως ὁ βάρβαρος
τὰς εἰσβολὰς κατέσχε τῆς ὁδοῦ φθάσας,
ὁ δὲ στρατός σου δυςχερεῖς τὰς εἰσβάσεις
ἅπαξ προληφθεὶς εἶχε τὰς πρὸς ἥλιον,

---

[1]) Παρῆσαν εἰςφέροντες? cf. Xenophon Hist Gr. V 1, 21 ἐκπηδήσαντες εἰς τὸ Δεῖγμα ἐμπόρους τέ τινας καὶ ναυκλήρους ξυναρπάσαντες εἰς τὰς ναῦς εἰςήνεγκαν cl. εἰςάγουσι v. 224.

[2]) Τῶν ex M adiunxi, ac praeterea pro Σαρακήνων ex p Σαρακηνῶν reposui, quam scripturam ne mentione quidem dignam esse putavit Bekker; at cf. Herodianus vol. I p. 181, 20 Lentz.

[3]) L. αὐτῷ. Ex V eiusdem generis emendatio reducenda est P II 363 ἄνευρον αὐτῷ τὴν μάχην ἠπίστατο, ubi Quercius αὐτῷ tamquam ex codice praebet; ex nostra coniectura accedat P II 317 τὸ σεπτὸν αὐτῷ καὶ φίλον καὶ πάτριον | ὕδωρ ἐμαστίγωσεν. Adde Stud. p. 9 sq.

[4]) De codicis p memoria ἐπέλθοι cf. Stud. p. 11 sq.

[5]) Pro ἀποκλείσας recte (cum codicis m correctore) dedit Goarus, sed in sequentibus ἀποκλεῖσαι supplere malo quam πολιορκεῖν (cum Tafelio et Boorio); nescio tamen an vulgata memoria παραχειμάζειν reponenda sit.

[6]) Vocem corruptam esse docet l. 25; fortasse Περσαρμενίαν delitescit cf. p. 311, 9 sq. et omnino Tafelius p. 168 sqq.

[7]) Corr. Tafelius p. 73 pro πόντιον; cf. quae dixi ad Suppl. I 59 ('Wiener Studien' vol. XIII p. 26), ubi exempla a nobis excitata Theophanis loco (vol. I p. 126, 15) τὸ στόμιον τοῦ Πόντου et Cedreni exemplo (vol. I p. 720, 8 Bonn.) τὸ τοῦ Πόντου κλίμα augeri possunt.

[8]) Διέτριψας perperam coni. Tafelius p. 73.

ἀντιστροφὴν ἐνταῦθα συντομωτάτην
καὶ σχηματισμὸν ἐπαινετῆς πλαστουργίας
ἐξεῦρες, ὦ κράτιστε, τοῖς μὲν βαρβάροις
δείξας πρόςωπον ἐκδρομῆς ἐψευσμένης.

P. 304, 21 sq. τοῦτο μαθόντες οἱ βάρβαροι εἰς ῥαθυμίαν ἦλθον, τῷ ἀπροςδοκήτῳ τῆς τούτου εἰςόδου cf. P II 276 sq.

καὶ τοῦτο μᾶλλον τοῦ σκοποῦ τὸ ποικίλον
τοὺς βαρβάρους ἐνῆκεν εἰς ῥαθυμίαν,

unde Tafelii coniectura ἀθυμίαν (p. 73) in Theophanis contextu refellitur. Sane Theophanes poetam ad verbum describens sententiae ambiguitatem non reputavit, quae tamen apud Pisidam optime v. 286 sqq. tollitur: ἕκτης δὲ λοιπὸν ἐκδραμούσης ἡμέρας | τὰ τῶν ἑαυτοῦ συμφορῶν μηνύματα | ἀπροςδοκήτων εἶχεν ἐξ ἀκουσμάτων, quia tum demum ἀθυμία locum habere potest ac revera barbarorum duci inicitur cf. 289 sqq. πολλὴ δὲ φροντὶς τῶν φρενῶν κλονουμένων | κατεῖχεν αὐτόν, καὶ λογισμῶν συγχύσεις | τὸν νοῦν ἐπεγνόφωσαν ἐσκοτισμένον [1].

P. 304, 23—27 ὁ δὲ Σάρβαρος, ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, λαβὼν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἦλθεν εν Κιλικίᾳ, ὅπως ἐπὶ Ῥωμανίαν ἐξελθὼν τοῦτον περιτρέψῃ· φοβηθεὶς δέ, μὴ διὰ τῆς Ἀρμενίας εἰς τὴν Περσίδα ὁ βασιλεὺς εἰςβαλὼν ταύτην ταράξῃ, οὐκ εἶχε τὸν ἑαυτοῦ λογισμὸν βεβηκότα, ὅ τι δράσῃ cf. P II 340—349

πῇ δ' ἐξ ἀνάγκης τὰς Κιλικίας εἰςόδους
καὶ τὴν δυςάντη καὶ κατεστενωμένην
κρημνοῖς τε καὶ φάραγξι τῆς ὁδοῦ θέσιν
ἀνατρέχειν ὥρμησεν· ἀλλὰ κἀνθάδε
ἀνατροπὴ κατεῖχε τὴν γνώμην πάλιν·
τῆς Ἀρμενίας γὰρ αὐτὸν ἡ διέξοδος
ἔδακνε, μήπως ἔνθεν [2]) εἰςβαλὼν φθάσῃς

---

[1]) Voci θυμηδίᾳ a Pisida ἀθυμία opponitur Suppl. IV 83 cf. etiam ἀθυμίας νέφος Hex. 8. Ῥαθυμία vero contraria est προθυμίᾳ P II 116 cf. insuper P II 44 et III 345; Cedreni locus I p. 720, 11 nihil probat. Ceterum cf. Krumbacher, Studien zu Romanos (Sitzungsber. d. philos.-philol. und d. hist. Cl. d. bayer. Akad. 1898 vol. II) p. 239.

[2]) Ἐντεῦθεν Quercius et Bekker ex Vp habent, Pinderi emendationem M confirmat cf. Suppl. CVIII 1 παρῆλθεν ἔνθεν κληρικὸς καβαλλάρης, tum locutio ἐκεῖθεν ἔνθεν P III 332, Av. 334. 386, H I 134, R 90, Hex. 660. 1473, S 374 cl. Av. 204. — A Pisidae autem usu plane abhorret C. F. Muelleri coniectura κεῖθεν (ad Ignat. Diacon. 8 — Kiliae 1886 — p. 11), quippe qui numquam breviores formas admittat, cum sae-

καὶ πᾶσαν ἄρδην συνταράξῃς Περσίδα.
Καὶ πολλὰ λυττῶν τοῖς νόθοις βουλεύμασι
λογισμὸν εἶχεν οὐδαμοῦ βεβηκότα.

P. 304, 27—305, 3 ὅμως ἠναγκάσθη ἀκολουθεῖν ὀπίσω τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, κλέψαι μεριμνῶν τὸν πόλεμον καὶ διὰ νυκτὸς ἀφεγγοῦς τούτοις προσβαλεῖν· πανσελήνου δὲ οὔσης τῆς νυκτὸς ἀπεκρούσθη τοῦ σκέμματος, καὶ τὴν πρὶν σεβασμίαν αὐτῷ ἐδυςφήμει σελήνην cf. P II 357 sq.

ὅμως ὑπήχθη καὶ κατόπιν, κυνὸς δίκην,
σειραῖς δεθέντος, ἐξ ἀνάγκης εἵλκετο
et 364—372 κλοπὴν μεριμνᾷ, καὶ παρεσκευάζετο
λαβεῖν συνεργὸν τοῦ σκοποῦ τὴν εὐφρόνην·
πρὸς γὰρ ἐπελεύσεις λοιπὸν εὐτρεπίζετο,
ζητῶν ἀφεγγῆ καιρὸν εἰς τὰ κλέμματα.
Ἐπεὶ δὲ τὸν φωστῆρα τὸν μεθ' ἡμέραν
τὴν νύκτα παμφαίνοντα παμφαῆ βλέπων
ἔλεγχον εἶχε τῆς κλοπῆς τὴν λαμπάδα,
καὶ τὴν σελήνην λοιπὸν ὡς ἐναντίαν
τὴν πρὶν σεβαστὴν εἶχε δυςσεβουμένην,

unde σκέμματος apud Theophanem in κλέμματος videtur commutandum esse [1]).

P. 305, 4 ἡ δὲ σελήνη ὑπέστη κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἐκ τοῦ συμβεβηκότος cf. P III 1

ἔκλειψιν ἔσχεν ἡ Θεὸς τῆς Περσίδος,

---

pissime longiores occurrant cf. ἐκεῖθεν (P III 332, Av. 206. 334. 386, H I 134, R 90, Hex. 660. 1473, S 374, An. p. 1696 D), κἀκεῖθεν (H II 79, S 329), ἐκεῖνος (P I 67, II 227. 249. 252, III 173. 366, Av. 208, H II 197, Hex. 305, S 332, An. p. 1693 A. 1697 C. 1705 C. 1712 A), κἀκεῖνος (H II 189), ἐκείνη (Hex. 1144; sed Av. 27 ἡ φλὸξ ἐκείνη τοῦ γένους ἀνημμένη legendum videtur: ἐκείνου), ἐκεῖνο (P I 248, II 150, III 213, H II 228, R 60, Hex. 1467. 1501, S 62. 415), ἐκείνου (P II 105, H I 119, R 70, Hex. 211. 823. 1373, S 88. 113. 122. 208 cf. etiam ad ἐκείνη), ἐκείνης (Av. 52. 78, H II 184, Hex. 763), ἐκείνῳ (S 124, An. p. 1708 A), ἐκεῖνον (P III 418, Hex. 1753, S 190, An. p. 1693 A), ἐκείνην (P I 140, Av. 387, Hex. 1804, S 281, Suppl. III 69, IV 83), ἐκεῖνα (P II 155, Av. 462), ἐκείνων (P III 60. 191. 240. 267, An. p. 1697 C), ἐκείνοις (P II 266, Hex. 1772, Van. 5), ἐκείνους (Av. 473, R 114), ἐκείνας (S 312. 521), ἐκεῖσε (H II 118, Hex. 1243, An. p. 1728 C. D. 1729 A), κἀκεῖσε (An. p. 1729 A).

[1]) Cf. insuper Av. 361 ἁλίσκεται δὲ συντόμως τὰ κλέμμματα. Similiter Latini belli **furta** strategemata dicunt (cf. Forbiger ad Vergil. Aen. IX 350). Apud Graecos vocem κλέμμα primus sensu illo usurpasse videtur Thucydides V 9, 5.

qui locus ante ὑπέστη vocem ἔκλειψιν excidisse demonstrat (cf. etiam II 251 ἔκλειψιν αὐτὸς ὀξέως ὑφίστατο), nisi forte ἔκλειψιν in σελήνη abiisse probabit Anastasii versio vol. II p. 188, 10 sq. quae videlicet eclipsin ex accidente tulisset.

P. 305, 5—7 ἐκ τούτου ἐδειλία ὁ Σάρβαρος προςβαλεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ ὄρη κατέλαβεν ὡς αἱ δορκάδες, ὁρῶν τὴν καλλίτεχνον καὶ σοφὴν στρατηγίαν ἀφ' ὕψους τῶν Ῥωμαίων cf. P III 17—23

ὁ βάρβαρος δὲ καὶ γένει καὶ [1]) τῷ τρόπῳ
οὐκ εἶχε τοῦ νοῦ παντελῶς τὰς ἡνίας·
καὶ πολλάκις γὰρ τὴν μάχην ὑπέσχετο,
καὶ πρὸς τοσαύτην ἦλθεν αἰσχύνην, ὅτι
καθ' ἡμέραν σοι προςβαλὼν ἀνετράπη,
ἄτολμα τολμῶν καὶ τρέχων ὑπόστροφα.
Ὄρη μὲν οὖν κατεῖχεν ὡς αἱ δορκάδες

et 32 sq. καί που σκοπήσας ἐξ ὄρους ὁ βάρβαρος
τὴν καλλίτεχνον καὶ σοφὴν στρατηγίαν,

unde apud Theophanem l. 6 Boorium recte praetulisse ὡς αἱ δορκάδες pro ὡς (ὡςεὶ) δορκάδες, suoque iure Classenum ex codicibus καλλίτεχνον [2]) pro καλλίστιχον correxisse patet. Gravioris autem momenti varietas ὁ Σάρβαρος (Theoph.) et ὁ βάρβαρος (Pisid.) esse videtur, praesertim cum Theophanis libri [3]) in scriptura σοβαρὸς et nostro loco et p. 305, 17 conspirent. Ac nomen proprium Pisidae restitui non posse verba καὶ γένει καὶ τῷ τρόπῳ arguunt, quare ceteri versus, quibus idem Persarum dux eodem modo (ὁ βάρβαρος) denotetur (P II 59. 257. 331, III 32. 42. 178. 225) [4]), extra dubitationis aleam positi sunt; e contrario nullam dubitationem habet, quin Theophanes p. 304, 23 ὁ δὲ Σάρβαρος, ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς nomen proprium adhibuerit, quamvis praeter A (II p. 188, 3), codices lectionem βάρβαρος adgnoscant [5]). Quodsi reliqui Theophanis loci

[1]) Particula apud Bekkerum casu fortuitoque intercidit, quia et apud Quercium (=V) et in p extat; Suidae verba vol. II 2 p. 1223, 16 sqq. (s. v. τρόπος) καὶ Πισίδης· ὁ βάρβαρος δὲ τῷ λόγῳ καὶ τῷ τρόπῳ· ἀντὶ τοῦ· τῷ ἤθει ad carmen deperditum videntur spectare.

[2]) Cf. P II 39 τακτικὴν εὐτεχνίαν, 362 τακτικαῖς-εὐτεχνίαις cl. Av. 292.

[3]) Nec tamen A vol. II p. 188, 11 et 24.

[4]) Adde ὁ βάρβαρος νοῦς P II 374; idem est ὁ δυςσεβὴς P II 267 et ὁ κακοῦργος P III 63. — Rhazates, non Sarbarus significari videtur fr. 90 καὶ τὰς ἀθέσμους ἡδονὰς τοῦ βαρβάρου et in Suidae glossa (fr. 157), quam a P III 17 segregandam esse (n. 1) monui.

[5]) Quae ratio etiam p. 311, 17. 22 inter Theophanis codices et A (p. 193, 8. 13) intercedit cf. praetera p. 310, 24, ubi optime Tafelius ex A (p. 192, 26) σὺν τῷ Σαρβάρῳ pro σὺν τοῖς βαρβάροις emendavit.

examinantur, nominis proprii promiscue occurrunt formae duae: Σάρβαρος (p. 313, 18. 25; 314, 13. 20; 315, 7; 316, 16. 25; 319, 24; 325, 11) et Σαρβαραζᾶς [1]) (p. 306, 22. 28. 30; 309, 16. 19. 21; 310, 17; 326, 13; 327, 15; 329, 5), inter utramque memoria fluctuat p. 309, 27; 310, 2; 311, 11. 28; 312, 1. 4; 313, 8; 323, 23. 27; 324, 3, inter Σάρβαρος — Σαρβαραζᾶς et βάρβαρος p. 311, 15; 313, 2. 6. 14. — Falso autem iudicare videtur Gerlandus p. 347 n. 1: 'sollte Pisides eine absichtliche Vertauschung der ähnlich klingenden Worte (Σάρβαρος — βάρβαρος) vorgenommen haben?' Nam pari modo Chosroes significatur Suppl. II 32 [2]) et An. p. 1684 C, Chaganus (ὁ τῶν Σκυθῶν τύραννος Av. 347) Av. 336. 341. 344. 357. 477, Marzabanas An. p. 1704 D et 1705 C. Neque aliter numero plurali et Persae denotantur (P I 18, II 238. 263. 277, III 69. 74. 78. 152. 165. 174. 212. 260. 285. 306, Av. 260. 526, H I 160. 164, II 206, Hex. 1858, S 24. 31. 74. 75. 451, Suppl. II 75. 102, IV 81, An. p. 1697 C) [3]) et Avari (Av. 24. 37. 63. 174. 216. 243. 323. 391. 404. 442. 465. 488. 494. 541, Suppl. III 21, IV 149, LXIII 2, fr. 39. 54) [4]) et utraque gens (P III 410, Av. 399. 534, H I 139. 153, Suppl. XLVII 2) [5]).

P. 305, 5—7 γνοὺς δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν τούτου δειλίαν, θαρρῶν ἐν τόποις ηὐλίζετο ἀναπαύσεως πλήρεσιν, ἐρεθίζων τοῦτον πρὸς πόλεμον cf. P III 42 sq.

ἐπεὶ δὲ πολλὴν ἐξ ἔθους ὑπέρθεσιν
τοῦ βαρβάρου παρεῖχεν ἡ δειλανδρία

et 54—57

καὶ δὴ μεταξὺ τῶν στρατευμάτων τότε
σκηνὴν ἐπήξας, εὐχερεῖς πρὸς τὴν μάχην
διδοὺς ἀφορμάς· καὶ τὸ δεῖπνον ἐν μέσῳ
ἕτοιμον ἦν σοι σχηματισμῷ καὶ μόνῳ

et 63 sq.

οὕτως ἐρεθίζων τὸν κακοῦργον ὡς κύνα,
ἔσπευδες αὐτὸν εἰς πόλεμον ὑφαρπάσαι.

---

[1]) Cf. Noeldeke, Tabarî (Lugduni Batavorum 1879) p. 292 n. 2.

[2]) Nimirum lego: τῷ βαρβάρῳ γὰρ οὐ παροικεῖν ἤθελεν pro οὐκ ἤθελε γὰρ παροικεῖν τῷ βαρβάρῳ, cui scripturae olim ('Wiener Studien' vol. XIII p. 5) violentiorem medicinam (οὐκ ἤθελεν γὰρ συμπαροικεῖν βαρβάρῳ) admoveram.

[3]) Cf. ὁ βάρβαρος (Persicus) νοῦς Av. 530, τῶν παθῶν τῶν βαρβάρων Hex. 1881, τῇ χαλάζῃ συμπλέκῃ τῇ βαρβάρῳ Suppl. IV 52, τὴν βάρβαρον ἀνακινήσας ὀφρὺν An. p. 1721 C, τὸ βάρβαρον, ὡς εἰπεῖν, ἡμικύκλιον p. 1728 D.

[4]) Cf. ὁ βάρβαρος (Avaricus) νοῦς Av. 109. 410, ὁ βάρβαρος δόλος 121, τὸ θράσος τὸ βάρβαρον 142, τὸ ξίφος τὸ βάρβαρον 332, τὸ βάρβαρον γένος 464.

[5]) Adde Hex. 1863. 1902, Suppl. IV 93, fr. 130, ubi generalis vocis notio comparet.

Theophanes igitur textum εἰς πόλεμον ὑφαρπάσαι (64) videtur comprobare, nec tamen coniecturae πάλην (pro πόλεμον) piget [1]); graves enim scrupulos Hilbergii observatio ('Wiener Studien' vol. IX p. 208) inicit: 'da Georgios Pisides, abgesehen von dem Eigennamen Τιμόθεον Heracl. I 132, sonst nirgends eine aufgelöste Hebung durch die Endsilbe eines mehr als zweisilbigen Wortes bildet, so halte ich es für wahrscheinlich, dass hier πόλεμον ein ursprüngliches μάχην verdrängt hat'. Quamquam praeter H I 132 (οἱ τὸν στρατηγὸν Τιμόθεον ἐν ταῖς μάχαις) etiam Suppl. X 1 ὀφθαλμὸς ὤφθης Γρηγόριε <τῶν> δογμάτων adferri potest, siquidem τῶν recte mihi supplevisse videor; gemellus vero locus Hex. 1671 καὶ πᾶν μὲν ἰδὼν ὄνομά τε καὶ ῥῆμα ξένον corruptela laborat, quam codicum MVp$_1$ [2]) TN memoria: καὶ πᾶν μὲν εἶδος, ὄνομα καὶ ῥῆμα ξέων persanat, ubi translatam [3]) vocis ξέω significationem commendant Hex. 618 τὰς ἡλίου δὲ καὶ σελήνης ἐκθέσεις | ὡς τῶν χρόνων εὔστικτα σημεῖα ξέσῃ, Van. 11 καὶ τῷ λόγῳ τὰ νεῦρα τοῦ τύφου ξέων. Adde S 721 ἀλλ' οὐκ ἔνεστι συγγραφὴν ἐπιξέειν, — Hex. 1177 καὶ σχῆμα μηδὲν γραμμικὸν παραξέσῃς, — S 570 πρὸς τοὺς ἐλέγχους τῆς κλοπῆς ἀντιξέει [4]). — Restat unus locus, qui manum emendatricem cohibere possit: Suppl. III 40 ἡνίκα τὰ πικρὰ τοῦ τυράννου τραύματα, sed 'vocabulum liberum' in versus introitu positum severae legis vinculis poetam liberare solet.

P. 305, 9—12 κατερχόμενοι δὲ λάθρα τοῦ ὄρους πολλάκις συμπλοκὰς μερικὰς ἐποιοῦντο καὶ ἐν παντὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπροτέρευον, καὶ θάρσος ἐπὶ πλεῖον ὁ στρατὸς ἐλάμβανεν, ὁρῶντες τὸν βασιλέα παντὶ προπηδῶντα καὶ εὐτόλμως πολεμοῦντα cf. P III 78—84

ἀλλ' ἐξέχοντα βαρβάρων σκηνώματα
ἔπιπτον ἄρδην· συμπλοκὴ γὰρ πολλάκις
τῷ πλησιάζειν ἐκ μέρους ἐγίνετο.
Ὅμως ἕκαστον τῶν ἀριστέων τότε

---

1) Cf. Hex. 535 ἀλλ' ὡς βραβευτὴς καὶ συνάπτων τὴν πάλην, 1797 τὸ τῆς πάλης ἄλειμμα τῆς τῶν μαρτύρων, Suppl. II 87 (98) ὅπου δὲ νεύσῃς, ἡ πάλη δίκην ἔχει. Adde An. p. 1704 A, 1709 B. C, 1721 A. De coniectura εἰς πόλεμον συναρπάσαι cogitare noli. — Ceterum vocem πόλεμος a Pisida nusquam usurpari moneo.

2) p$_2$ καὶ πᾶν μὲν εἰδὼς ὄνομα καὶ ῥῆμα ξένον proponit, quemadmodum ex coniectura Hercher edidit.

3) Cf. Hex. 1670 πᾶσάν τε πρᾶξιν τεχνολογεῖν ἠσκημένος cl. 1673 ἀντωνυμίαν δὲ πᾶσαν ἠκριβωμένος.

4) Quem locum prave Quercius intellexit; cf. S 79 καὶ τῇ νοητῇ τῶν Γραφῶν ἀντιξέσει.

μόνος παρεσκεύαζες εἰς προθυμίαν,
ἀεὶ προπηδῶν εὐσθενῶς ἐν ταῖς μάχαις
καὶ τόξον ἕλκων καὶ προτείνων ἀσπίδα.

P. 305, 12—17 Πέρσης δέ τις πρὸ ὀλίγου χρόνου πρόσφυξ γενόμενος ἐν τῷ στρατῷ τοῦ βασιλέως ἐτάττετο. Οὗτος ἀποδρὰς πρὸς τοὺς Πέρσας ἀπῆλθεν ἐλπίζων αὐτοὺς τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ὀλέσαι. Ἰδὼν δὲ αὐτῶν τὴν δειλίαν, μετὰ δεκάτην ἡμέραν πρὸς τὸν βασιλέα ἦλθε καὶ πᾶσαν ἀκριβῶς τὴν τῶν βαρβάρων ἐξεῖπεν ἀτολμίαν cf. P III 144—158

καὶ γάρ τις αὐτῶν εἰς τὸν ἔμπροσθεν χρόνον
προςαυτομολήσας τῷ στρατῷ σου βάρβαρος,
ὅμως δὲ Πέρσης (καὶ τὸ πᾶν διαγράφω)
ἔδοξεν εἶναι πιστὸς ἐξ ἀπιστίας,
καὶ λοιπὸν ἡμῖν συμμαχεῖν ἠπειγμένος
ἐν τῷ στρατῷ σου προςφόρως ἐτάττετο.
Ἤδη δὲ τούτῳ τεττάρων τε καὶ δέκα
ὑπῆρχε κύκλος ἡμερῶν πληρουμένων,
ὅτε πρὸς αὐτοὺς δυςτυχῶς τοὺς βαρβάρους
παλινδρομήσας ἀστάτοις βαδίσμασι
ῥίψασπις ὥςπερ εὑρέθη τὸ δεύτερον.
Οὐκ ἀσκόπως δὲ τοῦτο πράττων ἐσφάλη·
οἱ γὰρ φθάσαντες τῆς ἀτολμίας χρόνοι
ἔπειθον αὐτόν, ὡς πάλιν τὰ Περσίδος
ἐπικρατήσει τῆς μάχης στρατεύματα
et 165—168 τὴν γὰρ κρατοῦσαν συμφορὰν τῶν βαρβάρων
καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐκπλαγεὶς ἀτολμίαν,
βλέπων τε πικρὰς ἐλπίδας παρ' ἐλπίδα,
πάλιν πρὸς ἡμᾶς ἀντανήρχετο δρόμῳ
et 173 sq. ἐκεῖνος ἡμῖν πᾶσαν ἠκριβωμένως
τῶν βαρβάρων ἐξεῖπε τὴν ἀτολμίαν.

Ac docet Theophanes versus 146 - 148 per parenthesin intelligendos esse; alioquin enim propter ὅμως δὲ (cf. P II 125, III 331. 381, Av. 58, S 552. 670, An. p. 1717 A cl. H I 145, Hex. 245, S 155. 276) v. 145 προςηυτομόλησε ponendum erat. Nec Pisidae mentem adsecutus est Quercius, cum verba καὶ τὸ πᾶν διαγράφω (146) Latine redderet: omnia ut sunt refero. Imo Persae nomine omnem hominis fraudulentiam satis significari [1]) poeta declarat, quae quidem Persarum insigne fuerit proprium et peculiare cf. P III 137 sqq. [2]).

[1]) Cf. P II 216 προειλόμην | τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐξ ἑνὸς διαγράφειν.

[2]) Adde P III 17 ὁ βάρβαρος δὲ καὶ γένει καὶ τῷ τρόπῳ et fr. 157 (cf. p. 16 n. 1 supra) ὁ βάρβαρος δὲ τῷ λόγῳ καὶ τῷ τρόπῳ. Omnino ἀπιστία (147) Barbarorum naturae est consentanea cf. P II 238, III 330, Av. 114. 202.

P. 305, 17 sq. ὁ δὲ Σάρβαρος μηκέτι ὑποφέρων τὴν ἐν τῷ ὄρει διατριβὴν ἠναγκάσθη πρὸς πόλεμον ὁρμῆσαι cf. P III 178 sq.

ὁ βάρβαρος δὲ πανταχοῦ κλονούμενος
δεινόν τι τολμᾶν ἐκ βίας βουλεύεται.

P. 305, 18—20 εἰς τρία δὲ μέρη διελὼν τὸ στράτευμα κατῆλθεν ἄφνω, ἐπιφωσκούσης ἡμέρας πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀναβάσεως, εὐτρεπισάμενος πρὸς πόλεμον cf. P III 182—186

καὶ δὴ κατ' αὐτὸν τῆς ἀνάγκης τὸν χρόνον
ὥραν φυλάξας, ὡς ἔδοξεν, εὔθετον,
ὅτε προκύψας ἐκ βάθους ἑωςφόρος
πρόεισι λαμπρὸς ἄγγελος τῆς ἡμέρας,
εἰς τρεῖς μὲν ἱστᾷ τὸν στρατὸν διαιρέσεις.

P. 305, 21—24 ὁ δὲ βασιλεὺς προγνοὺς καὶ συντάξας τὸν στρατὸν ὁμοίως εἰς τρεῖς φάλαγγας εἰς τὴν μάχην προήγαγεν. Τοῦ δὲ ἡλίου ἀνατείλαντος καὶ τοῦ βασιλέως κατὰ ἀνατολὰς εὑρεθέντος, τοὺς Πέρσας ἐσκότιζεν ἡ τούτου ἀκτίς, ὃν [1]) ὡς Θεὸν προςεκύνουν cf. P III 201—206

πάντας μὲν αὐτῶν [2]) τοὺς κεκρυμμένους δόλους
ταῖς σαῖς μερίμναις ἐξ ἔθους ἠπίστασο,
τάξας δὲ θείως τὸν στρατὸν καὶ ῥυθμίσας
πρὸς τὴν μάχην αὐτοὺς ἐξῆγες, ἡνίκα
τὸ φῶς ἀνίσχων τοὺς ἐναντίους πάλιν
ὁ σεπτὸς αὐτοῖς ἐσκότιζεν ἥλιος,

ubi contra metrum peccat lectio αὐτοὺς ἐξῆγες (203) in ἐξῆγες αὐτοὺς a Bekkero mutata. Quam quidem coniecturam [3]) ratam habet Hilbergius ('Wiener Studien' vol. IX p. 210), mihi vero Pisides ἐξῆγες αὐτὸς videtur scripsisse, qua ratione saepius ad Heraclium oratio dirigitur cf. P I 109 πρὸς ὕπνον αὐτὸς οὐδαμῶς μετετράπης, II 63 sq. καὶ γὰρ αὐτός, δέσποτα, | τοσαῦτα πράττων λανθάνειν ἐτεχνάσω, III 30 sq. αὐτὸς δὲ πρὸς γῆν εὐθέτως ἡπλωμένην | τὸν σὸν στρατὸν προςῆγες ηὐτρεπισμένον, 216 sq. αὐτὸς δὲ τούτοις ἀντεπεξάγεις τάχος | τοὺς σοὺς ἀρίστους, 321 ὡς θᾶττον αὐτὸς εὐτρεπίζῃ πρὸς πόνους, 343 sq. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἐξαριθμῶν πολλάκις | τοῦ σοῦ βίου τὸ μέτρον ἐτράνους, ὅτι, Av. 209 sqq. ἀλλ' αὐτὸς ἕλκων

[1]) Ἣν minus recte Boor.

[2]) L. αὐτοῦ. De Persarum enim duce agitur cf. v. 178 sqq. cl. 225 sq. ὁ βάρβαρος δὲ τὸν κεκρυμμένον δόλον | εὑρὼν ἑαυτῷ βόθρον ἐκ τοὐναντίου.

[3]) Cf. Stud. p. 7 sq.

ἀπλανῆ τὴν ὀρθίαν [1]) | ... τῇ κοσμαγωγῷ συνδιέπλεις ὁλκάδι, 224 ὅσον παρ' ἡμῖν αὐτὸς εἶχες ἐλπίδα, Suppl. II 24 οὐ φαρμάκοις γὰρ Μηδικοῖς τὸ θηρίον | ἀνεῖλες αὐτός, 83 αὐτὸς δὲ σιγᾶς στέμμα καὶ σκῆπτρον φέρων. Nec raro vocis *αὐτὸς* vis contrario augetur, cum Heraclio uni omnes singulique opponantur cf. P I 126 sq. καὶ γὰρ ἦσθα τῶν ὅλων | καὶ ταῦτα μᾶλλον αὐτὸς ἠκριβωμένος, II 84 sqq. κοινὸν δὲ (ἐπεὶ) πάντες ἐκτενῶς εὐεργέτην | ἀνηγόρευον καὶ κρατοῦντα δεσπότην | τὸ φρικτὸν αὐτὸς τοῦ θεογράφου τύπου | λαβὼν ἀπεικόνισμα συντόμως ἔφης, Av. 182 sqq. αὐτὸς παριστὰς [2]) τοῖς ἐπιπλώταις ὅλοις | ... πᾶσιν παρῄνεις, H II 37 sqq. σχεδὸν δὲ (ἐπεὶ) πάντας τοὺς πολίτας ἡ πόλις | πεφυρμένους ὤδινε Κενταύρου δίκην | ... σφύζουσαν αὐτὸς οὐ παρεῖδες τὴν νόσον, 204 sqq. ἀλλ' αὐτὸς ἐλθὼν ὥςπερ ἀστραπῆς τάχος | ... φόνον γὰρ αὐτὸς οὐδὲ βαρβάρων θέλεις | ... ἅπαντας ἔνδον εἷλες ἐκ μόνου φόβου, Suppl. IV 87 sq. καὶ πρὸς τὰ κοινὰ τῶν νοσούντων τραύματα | χειρουργὸς αὐτὸς πανταχοῦ κατεστάθης. Quibus exemplis nixus etiam P II 116 sq. οὕτως ἅπαντας αὐτοὺς ἐκ ῥᾳθυμίας | λόγῳ μετεσκεύαζες εἰς προθυμίαν scripturam *αὐτὸς* pro *αὐτοὺς* repono [3]).

P. 305, 24—26 ὁ δὲ βασιλεὺς ἐσχημάτισε τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰς φυγὴν τραπέντας· καὶ λύσαντες ἐκεῖνοι τὰς φάλαγγας ἀκρατῶς διώκειν τούτους ἐνόμιζον cf. P III 211—215

τὸν πλαστὸν αὖθις [4]) σχηματίζονται φόβον,
ἐψευσμένως φεύγοντες· οἱ δὲ βάρβαροι,
τῆς ἐκλογῆς ἐκεῖνο τὸ στεῤῥὸν νέφος,
ἐκ τῶν ἀδήλων ἐκπεσόντες [5]) αὐλάκων,
ἤλαυνον αὐτοὺς τῷ δοκεῖν πεφευγότας.

P. 305, 26—29 ἐπιστραφέντες οὖν οἱ Ῥωμαῖοι εὐψύχως τούτους ἐτρέ-

---

[1]) Sic correxi pro Ὀρθίαν, quod mire de Diana interpretatur Quercius. Equidem vocis ὁδὸν ellipsin statuo (cf. Bos-Schaefer, Ellips. Gr. p. 205 sqq.) ac rectam (cf. Hex. 1168) viam intelligo cf. H I 194 ἐδείχθης ἀπλανὴς ὁδοιπόρος. Verbum ἕλκων optime inlustrat Manetho IV 582 ἦν δὲ Κύπρις κατὰ γῆς ἕλκῃ δρόμον ἀστερόεντα cf. insuper intpp. ad Eurip. Bacch. 1067.

[2]) Citra necessitatem παραστὰς Bekker scripsit, in sequentibus autem vulgatam lectionem ἐπιπλωταῖς correxi.

[3]) Minus recte αὖθις coniecit Bekker probante Hilbergio ('Wiener Studien' vol. IX p. 210).

[4]) L. αὐτοῖς, quae constructio etiam H II 205 καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῖς σχηματουργήσας φόβον adgnoscenda est, cum τὸν ἐπ' ex πλαστὸν ortum esse praeter locum nostrum demonstrent P II 262 καὶ σχηματισμὸν ἐπαινετῆς πλαστουργίας, H II 108 καὶ δὴ τὸ πρᾶγμα σχηματίζων ἐπλάσω, Hex. 664 πῇ μὲν τὸ θῆλυ σχηματίζει τῇ πλάσει cl. Hex. 459 καὶ τῇ δοκήσει σχηματίζεις τὸν φόβον. Hilbergii rationem καὶ μόνον ἐπ' αὐτοῖς κτλ. corrigentis ('Wiener Studien' vol. IX p. 215) Pisidae ars metrica refellit.

[5]) Ἐκπέμποντες Quercius, sed non V.

ψαντο καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον, ἐλάσαντές τε [1]) αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος εἰς κρημνοὺς αὐτοὺς ἐνέβαλον καὶ τόπους δυσβάτους, καὶ πάντας αὐτῶν συνέτριψαν cf. P III 216—219

αὐτὸς δὲ τούτοις ἀντεπεξάγεις τάχος
τοὺς σοὺς ἀρίστους, καὶ παρ' ἐλπίδας τότε
ἀπροσδοκήτῳ προσραγέντες συντάσει
τὰ νῶτα τοῖς σοῖς οἰκέταις ἀπέστρεφον
et 237—244 εὑρών τε κρημνοὺς καὶ στενὰς διεξόδους
λοξάς τε πετρῶν ἐξοχὰς καὶ δυσβάτους,
ὠθεῖ καλύψας τῷ γνόφῳ τὰ τάγματα
καὶ τὰς ἐκείνων δυστυχεῖς συνοικίας
πρὸς ἄκρον ὕψος καὶ κατάῤῥοπον βάθος.
Ἐντεῦθεν αὐτοῖς συμφορῶν πολυτρόπων
συμπτωμάτων τε καὶ [2]) φόνων καὶ κλασμάτων
κίνδυνος ηὐτρέπιστο συντριβῆς γέμων.

P. 305, 29 sq. ἐν δὲ τοῖς κρημνοῖς αἰγῶν ἀγρίων δίκην ἐσκηνοβάτουν cf. P III 251 sq.

κρημνούς τε πάντες ἀγρίων αἰγῶν [3]) δίκην
φυγῆς ἀνεξίχνευον ἐκπηδήματα,

ubi vel ἐκπηδήματα nostram emendationem ἐσκιρτοβάτουν pro ἐσκηνοβάτουν confirmat, praesertim cum ghm vocis ἐσκηνοβάτουν syllabas σκηνο in litura a m. sec. adiectas habeant, in c autem ἐσκηροβάτουν, in e ἐσηροβάτουν occurrat; ἐσκληροβάτουν perperam Classenus coniecit nec melius ἐσκηροβάτουν Boor (vol. II p. 772) temptabat [4]).

Quae secuntur p. 305, 30—306, 2 πολλοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἐζώγρησαν· παρέλαβον δὲ καὶ τὸ τούτων στρατόπεδον καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν ex P III 242 sqq. et 282 sqq. Theophanes conlegit, tum addit p. 306, 2—5 οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πρὸς ὕψος τὰς χεῖρας ἐκτείναντες τῷ Θεῷ ηὐχαρίστουν καὶ τῷ στρατηγήσαντι καλῶς βασιλεῖ συντόνως προσηύχοντο· οἱ γὰρ πρὶν μηδὲ Περσικὴν κόνιν τολμήσαντες ἰδεῖν νῦν τὰς σκηνὰς τούτων ἀσαλεύτους εὑρόντες ἐλαφυραγώγησαν ex P III 278—284

---

[1]) Ἐλάσαντες δὲ recte Tafelius p. 76 cf. A. vol. II p. 188, 33 insequentes autem.

[2]) Casu deesse videtur in Quercii editione, cum distincte in V legatur.

[3]) Contra codicis V auctoritatem om. Quercius, sed typothetae lapsum versio: ut ferae capreae demonstrat.

[4]) Nec magis Krumbacheri coniectura ἐσχοινοβάτουν probari potest Herm. vol. XXIII (1888) p. 626 sqq.

καὶ πᾶς πρὸς ὕψος τῷ Θεῷ τῶν κτισμάτων
τὰς χεῖρας ἐξέτεινε σὺν τῇ καρδίᾳ
καὶ τῷ στρατηγῷ συντόνως ἐπηύχετο·
πάντες γὰρ οἱ πρὶν μηδὲ Περσικὴν κόνιν
ἰδεῖν στέγοντες οὐδὲ τὰς σκηνὰς τότε
καθεῖλον, ἀλλ' ἕκαστος ἣν εἶχε σκέπην
οὕτως ἀφῆκεν, ὥσπερ ἦν πεπηγμένη.

Falso tamen v. 282 sqq. ad Persarum tentoria transtulit. — Sine necessitate autem Tafelius p. 77 Theophani ἐπηύχοντο pro προςηύχοντο redditurus erat; eodem enim iure praepositio mutata est, quo poetae vocem ἐξῆγες (P III 204) in προήγαγεν Theophanes invertit (p. 305, 22). Quodsi corruptela subest, potius προςηύχετο Pisidae vindicandum cl. H I 214 στέφουσιν ὑμᾶς ταῖς προςευχαῖς ὡς ῥόδοις, ubi adorationes[1]) denotantur, quemadmodum etiam nostro loco exercitus imperatorem adorat[2]). Quam sententiam apud Pisidam non perspexit Quercius (et duci unanimes bene *adprecabantur*), in Theophane neque Anastasius (vol. II p. 189, 2 sq. et pro imperatore, qui se bene probaverat, indeficienter *orabant*), neque Classenus (vol. I p. 471 et ad eum pro imperatore suo rei militaris adeo perito *vota* insuper *concipiunt*), neque Tafelius (p. 77 et pro imperatore, qui bene eos duxerat, *vota concipiunt*)[3]). Eandem vero notionem etiam ἐπηύχετο bene exprimere potest cf. Constantinus Porphyrogennetus de caerim. I p. 483, 10 sq. (Bonn.) καὶ πάντων τῷ βασιλεῖ ἐπευχομένων et 20 ἐπευχόμενοι τῷ βασιλεῖ[4]).

P. 306, 6 sq. τίς γὰρ ἤλπιζε τὸ τῶν Περσῶν δυςμαχώτατον γένος νῶτα δοῦναί ποτε Ῥωμαίοις cf. P III 296 sq.

τίς γὰρ τὸ Περσῶν δυςμαχώτατον γένος
ἤλπιζε δοῦναι νῶτα Ῥωμαίων ξίφει;

ubi Ῥωμαίῳ commendat P II 112 ξίφει θέλουσιν ἐξορύξαι βαρβάρῳ, Av. 332 θήγειν καθ' ἡμῶν τὸ ξίφος τὸ βάρβαρον[5]), sed lectioni tra-

[1]) 'Preces' falso intellexit Quercius.

[2]) Cf. Cedrenus vol. I p. 720, 22 sq. ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῷ Θεῷ καὶ τῷ βασιλεῖ ηὐχαρίστουν.

[3]) Aliter et verbum προςεύχεσθαι (An. p. 1696 C) et substantivum προσευχή (Av. 127, Hex. 38, Van. 38. 190, Suppl. II 28) Pisides adhibet.

[4]) Accusativus ex eadem voce pendet p. 8, 15. 19; 12, 5; ceterum eodem sensu Constantinus προςκυνεῖν usurpat, quod verbum inlustrat Reiskius vol. II p. 377 et 418. — Precandi notio inest apud Pisidam P II 373 et III 175.

[5]) Adde H II 174 τυραννικῷ λέγουσι καὶ θρασεῖ ξίφει.

ditae videntur patrocinari Av. 29 τοῦ δὲ Ῥωμαίων κράτους et fr. 177 τὸ Ῥωμαίων κράτος [1]), tum An. p. 1728 D τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα, ubi alia adiectivi forma comparet.

P. 306, 7 sq. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν στρατηγὸν σὺν τῷ στρατηγῷ καταλιπὼν εἰς Ἀρμενίαν παραχειμάσαι, αὐτὸς εἰς Βυζάντιον ὑπέστρεψεν cf. P III 336—340

ὅθεν τυπώσας πάντα σώφρονι τρόπῳ
καὶ τῷ στρατηγῷ τὸν στρατὸν συναρμόσας,
καὶ τῷ Θεῷ δοὺς τὰς ἐπ' αὐτοῖς ἐλπίδας,
πάλιν πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν σου συντόνως
τοσαῦτα πράξας καὶ κατορθώσας τρέχεις. —

In aperto igitur Theophanis est ratio et consuetudo. Tantum aberat, ut orationis poeticae pompa leviorem auctorem faceret, ut Pisidae summam gravitatem tribueret chronographus omnique studio eniteretur, ut similem in dicendo speciem adhiberet. Hinc igitur in soluta oratione disiecta membra poetae occurrunt nec raro versuum structuram Theophanes intactam reliquit; in universum tamen pigmenta poetica ita recepit, ut Pisidae orationem modo in angustum cogeret modo supplementis augeret. Quae ratio haud parvi est momenti, siquidem eadem aestimatione omnia quae Theophanes de Heraclio tradit mensi eo adducimur, ut deperditi poematis frusta adgnoscamus, quo secundam et tertiam Heraclii expeditionem usque ad imperatoris reditum (624—629) Pisides celebrasse putandus est.

Ac trimetrorum truncos quosdam iam Quercius in Theophanis contextu animadvertit (fr. 177—182), sed observationem ad artem et ad praecepta redigere neglexit; itaque excusatur Hilbergii iudicium, universam editoris rationem repudiantis et reicientis ('Wiener Studien' vol. IX p. 222), nostro autem periculo critico comprobationem non denegatum iri confido.

Expeditionem anni 623 (sive potius 624) apud Theophanem Heraclii concio auspicatur p. 307, 1—19: Ἡράκλειος δὲ προσκαλεσάμενος τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα λόγοις παραινετικοῖς διήγειρεν αὐτούς, λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί μου, λάβωμεν εἰς νοῦν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον καὶ ἀγωνισώμεθα τὴν τοῦ Θεοῦ ὕβριν ἐκδικῆσαι· στῶμεν γενναίως κατ' ἐχθρῶν τῶν πολλὰ δεινὰ Χριστιανοῖς ἐργασαμένων· αἰδεσθῶμεν τὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοδέσποτον κράτος, καὶ στῶμεν κατ' ἐχθρῶν δυσσεβῶς ὡπλισμένων· λάβωμεν πίστιν τῶν φόνων φονεύτριαν· ἀνα-

[1]) Cf. Stud. p. 25. — Fr. 118 μαιεύεταί σε πᾶν τὸ Ῥωμαίων γένος consulto omisi; optimi enim Suidae codices (s. v. μαιεύεται vol. II 1 p. 733, 12 Bernh.) ABV μαιεύεται δὲ (etiam E) πᾶν τὸ τῆς Ῥώμης γένος offerunt.

λογισώμεθα, ὅτι ἔνδον ἐσμὲν τῆς τῶν Περσῶν γῆς καὶ μέγαν κίνδυνον φυγὴ φέρει· ἐκδικήσωμεν τὰς φθορὰς τῶν παρθένων, τὰ τετμημένα μέλη τῶν στρατιωτῶν ἡμῶν ὁρῶντες πονήσωμεν τὰς καρδίας· οὐκ ἔστιν ἄμισθος ὁ κίνδυνος, ἀλλ' αἰωνίου ζωῆς πρόξενος· στῶμεν ἀνδρείως, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς συνεργήσει ἡμῖν καὶ ὀλέσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν'. Ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ βασιλέως παραινέσαντος τῷ λαῷ, ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ὑπὲρ πάντων· 'ἥπλωσας ἡμῶν τὰς καρδίας, δέσποτα, τὸ σὸν πλατύνας ἐν παραινέσει στόμα· ὤξυναν οἱ λόγοι σου τὰ ξίφη ἡμῶν καὶ ἔμψυχα ταῦτα εἰργάσαντο· ἀνεπτέρωσας ἡμᾶς διὰ τῶν ῥημάτων σου· εὐρυθριῶμεν σὲ θεωροῦντες προάγοντα ἡμῶν ἐν ταῖς μάχαις καὶ ἑπόμεθα ἐν πᾶσι τοῖς σοῖς κελεύσμασιν'.

Orationis poeticae certa apparent indicia et vestigia (cf. fr. 177 et 178), quae hisce versibus versuumque truncis magnam probabilitatem videntur conciliare: [1])

1) λάβωμεν εἰς νοῦν τὸν Θεοῦ φόβον, <φίλοι>,
2 sq.) στῶμεν κατ' ἐχθρῶν . . . . . .
τῶν πολλὰ δεινὰ Χριστιανοῖς [2]) εἰργασμένων.
4 sq.) . . . . . . τὸ Ῥωμαίων κράτος
<ἅπαντες> αἰδεσθῶμεν αὐτοδέσποτον·
6) στῶμεν κατ' ἐχθρῶν δυςσεβῶς ὡπλισμένων,
7) πίστιν λάβωμεν τῶν φόνων φονεύτριαν.
8) ὡς ἔνδον ἐσμὲν . . . .
9) καὶ <γὰρ> μέγαν κίνδυνον <ἡ> φυγὴ φέρει.
10) ἐπεκδικῶμεν τὰς φθορὰς τῶν παρθένων.
11) . . . . μέλη τετμημένα.
12) εἷς ἀντὶ πάντων . . . .
13 sq.) ἥπλωσας ἡμῶν καρδίας <νῦν>, δέσποτα,
τὸ σὸν πλατύνας ἐν παραινέσει στόμα.
15) ὤξυναν ἡμῶν οἱ λόγοι σου τὰ ξίφη.

Quibus similia ex Pisida adscribere operae pretium est: [3])

1) Hex. 628 καὶ τὴν ἐκεῖ σύνταξιν εἰς φρένας λάβοι [4]). — De adlocutionis sententia cf. P II 202 ἐν εὐσεβείᾳ τὸν στρατόν σου ῥυ-

---

[1]) Nonnulla temptavi 'Wiener Studien' vol. XIII p. 37 sq. (ad Suppl. III 58).

[2]) Dativus suspicione vacat cf. Blaydesius ad Aristoph. Vesp. 1350.

[3]) Neque v. 1 neque v. 15 metricae rationi adaptari posse Hilbergius l. c. iudicavit

[4]) De verborum βαλεῖν (cf. Thesaur. vol. II p. 88 sq.) et λαβεῖν confusione cogitare noli cf. Christophorus Mytilenaeus n. CXXII 3 ('Eos' vol. V — 1899 — p. 7) καὶ τὴν κτίσιν σου πᾶσαν εἰς νοῦν λαμβάνων cl. phrasi ἐπὶ νοῦν λαμβάνειν apud Athenaeum III p. 97 A et VIII p. 364 A.

θμίσας cll. 99 sqq. et III 203. Adde Hex. 1855 αὔξησον αὐτῷ τοῦ φόβου σου τὸ κράτος, ubi procul dubio τῷ φόβῳ Pisides scripsit [1]).

2) cf. v. 6. Clausulam fortasse P II 106 χωρεῖν κατ' ἐχθρῶν προςκυνούντων κτίσματα suppeditat; locutionem κατ' ἐχθρῶν in eadem versus sede habes etiam P I 14, III 409. 416, Av. 140. 245, Hex. 1857.

4) cf. Av. 39 τοῦ δὲ Ῥωμαίων κράτους.

5) de αὐτοδέσποτον cf. Hex. 348 et 799. Quercius (fr. 177) falsam Goari (et Classeni) scripturam ἀδέσποτον offert.

6) ex contrario de Heraclio habes P III 416 ἐν τῇ κατ' ἐχθρῶν εὐσεβεῖ πανοπλίᾳ. Omnia enim, quae ad Chosroam, Sarbarum, Persas pertinent, 'impia' sunt, 'pietas' Heraclii quam maxime propria est cf. *a)* H I 5 κἂν δυςσεβηθεὶς ὁ κτίσας ἠνείχετο, 22 πάλιν παροινεῖ δυςσεβῶς ὁ Χοσρόης, 189 τῆς γῆς ἁπάσης δυςσεβῶς πεφλεγμένης, II 166 ἢ δυςσεβοῦντι Χοσρόῃ σεσωσμένην cl. I 59; — P II 267 τοῦ δυςσεβοῦς δὲ θᾶττον ἠπατημένου cll. II 372 et III 231; — P I 28 πῶς τῷ παρ' αὐτῶν δυςσεβῶς τιμωμένῳ, III 6 ἥπερ προλάμπειν δυςσεβῶς τιμωμένη, S 31 καὶ βαρβάρων πῦρ δυςσεβῶς ἀνημμένον; — *b)* P I 97 δι' ὑμῶν εὐσεβῶς ἀμβλύνεται, 160 ἕως ἔτρεψας εὐσεβῶς μεθαρμόσας, 164 (ἣν ἐν αὐτοῖς εἰργάσω) ἔναγχος εὐσέβειαν, 178 τὰς σὰς κατεβρόντησεν εὐσεβεῖς φρένας, 195 σὺ δὲ δροσίζεις εὐσεβῶς τὰς καρδίας, 237 πῇ δὲ πρὸς ὕψος εὐσεβῶς ἀνατρέχων, 247 τῆς εὐσεβείας προςμένειν τὰ στίγματα, II 188 ἔρως γὰρ ἡμᾶς εὐσεβὴς περιτρέχων, 202 ἐν εὐσεβείᾳ τὸν στρατόν σου ῥυθμίσας, III 9 καὶ Φοῖβος ἡμῖν εὐσεβὴς προέρχεται, H I 156 ἀλλ' εἰς τοσαύτην εὐσεβῶς (l. εὐσεβοῦς) ἀπληστίας | ὄρεξιν ἦλθες, 183 ἡ χεὶρ μὲν ἐκ τῶν ἰκμάδων | τῆς εὐσεβείας εὐκόλως ἐτείνετο, 197 (πορφύρα) ἱδρῶσι τοῖς σοῖς εὐσεβῶς ἡμαγμένη, II 69 τῷ σῷ κενώσας εὐσεβεῖ καθαρσίῳ, 165 τὴν εὐσεβοῦντι δεσπότῃ πορθουμένην, 225 τῇ σῇ καθαρθὲν εὐσεβεῖ καθαιρέσει, Av. 57 ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν εὐσεβοῦς Ἡρακλέους, 531 αὔξοι δὲ τὴν σὴν εὐσεβῆ φυτουργίαν, S 60 τοῖς δὲ προπέμψας εὐσεβέστατον βέλος, 77 καὶ πνεύματος <πῦρ> [2]) εὐσεβῶς δεδεγμένος, 720 καὶ τοὺς πρὸς αὐτὴν εὐσεβεῖς σου συλλόγους, Suppl. II 65 πρὸ τῶν βασιλέων [3]) εὐσεβὴς αὐτοκράτωρ, III 38 ταῖς τοῦ κρατοῦντος εὐσεβῶς εὐπραξίαις, An. p. 1689 C Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβοῦς.

---

[1]) Facit huc praeterea An. p. 1681 A φόβος δὲ ἦν σοφίας ἀρχή, siquidem ἦν falso ex codice Laurentiano Quercius pro κυρίου (κ̅υ̅) enotavit, quam lectionem confirmat Escurialensis X — III — 14, certam reddit Psalm. CX 10 ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου.

[2]) Lacunam recte codex p explet. Hilbergii scriptura μάλ' ('Wiener Studien' vol. IX p. 219) poetae legibus metricis repugnat.

[3]) Editio princeps ὁ νῦν βασιλεύων exhibet, sed codicis M memoria.. οτῶν βασιλέων ad alteram lectionem (prae ceteris regibus) ducit.

7) πίστιν λάβωμεν iam Quercius reposuit, qui in sequentibus ex Goari editione φόβων praebet; attamen φόνων vindicat Suppl. III 58 τὴν πίστιν ἔσχες τῶν φόνων φονεύτριαν, ubi similia quaedam adtuli ('Wiener Studien' vol. XIII p. 38).

8) cf. H I 157 sq. ὥςτε καὶ τῶν ἐγκάτων | ἐντὸς παρελθεῖν τῆς ἀθέσμου Περσίδος, unde clausula τῆς ἀθέσμου Περσίδος se offert, quae quidem Av. 251 (καταστρατηγῶν τῆς ἀθέσμου Περσίδος) recurrit. Etiam de versu ὡς ἔνδον ἐσμὲν <Περσίδος τῶν ἐγκάτων> bene cogitari potest; neque enim articulus ante Περσίδος omissus dubitationem movet cf. P I 53, II 114, III 157, R 122, Hex. 1846. 1847, Suppl. II 3, XLVII 3, fr. 103 [1]), An. p. 1688 A.

9) cf. Van. 148 καὶ πρὸς μέγαν κίνδυνον ἦρται καὶ φόβον. Ceterum recte Tafelius et Boor codicum memoriam μέγα in μέγαν mutarunt, ubi μεγάλον post Goarum Quercius et Classenus exhibent; qui tamen rectius cum c g h ἢ addunt a Tafelio et Boorio neglectum. — Malui autem nunc καὶ <γὰρ> quam καὶ <δὴ>, quod olim ad Suppl. III 58 conieceram cf. P I 126, II 63, III 144. 307. 396, Av. 106, Hex.353, S 161. 411. 700, Suppl. I 117, CI 3, An. p. 1692 C. 1693 C. 1700 B. 1701 C. 1725 A. [2])

10) cf. H II 13 ἀλλ' ἀντιτάξας τῷ φθορεῖ τῶν παρθένων.

11) cf. τετμημένα in versus fine Hex. 1269 [3]). Lusi etiam: τῶν συμμάχων ὁρᾶτε νῦν τετμημένα | μέλη. Certe loquendi consuetudo in Pisidae carminibus συμμάχων pro στρατιωτῶν reposcit cf. P III 93 καί πού τις εἶπε προςλαλῶν τῷ συμμάχῳ, 227 ὅλους προπηδᾶν τοῖς τραπεῖσι συμμάχους (ἐπέτρεπεν), Av. 342 καὶ χιλίους μὲν συμμάχους ὑπέσχετο, 419 ἄλλος δὲ σύννους προςλαλῶν τῷ συμμάχῳ, 525 καὶ νῦν στρατεύσας τοὺς πυραυγεῖς συμμάχους, R 124 ἔχεις ἑτοίμους εἰς ἀνάγκην συμμάχους.

12) = H I 175 cf. praeterea Av. 306.

13) cf. H I 240 sq. ὅμως ἁπλώσας ῥιψοκινδύνῳ θράσει | τὸν νοῦν. Supplevi autem νῦν, non ὦ, qua lectione ad Suppl. III 4 ('Wiener Studien' vol. XIII p. 35) lacunam sanare studui; nam Pisides δέσποτα et in trimetri exitu (P II 63. 177. 225, Av. 307, Suppl. III 4. 44, IV 116, fr. 11) et in medio versu (Hex. 586) semper nude ponit.

14) cf. Hex. 390 θρασύνεται μὲν καὶ πλατύνει τὸ στόμα.

15) cf. Hex. 1863 ὄξυνον αὐτοῖς τὰ ξίφη πρὸς βαρβάρους.

---

[1]) Ἔνδον in eadem trimetri sede extat P II 196, Av. 504, H II 67. 70, Hex. 1367.

[2]) Particulae disiunguntur P I 200, III 19. 134. 317, Av. 191, Hex. 1595, S 155. 530, Suppl. III 39, fr. 105, An. p. 1704 C; adde εἰ καὶ—γὰρ Hex. 1711. 1735, Van. 233. 243, κἂν γὰρ Suppl. IV 135.

[3]) Τετμημένοι Av. 57 et S 67, τετμημένους R 111, τετμημένων Av. 56.

Praeterea Pisidae frusta latent in verbis ἀδελφοὶ—ἔμψυχα—ἀνεπτέρωσας—ἐρυθριῶμεν cf. *a)* P II 88 sq. ἐμοὶ μὲν ὑμᾶς ὡς ἀδελφοὺς ἡ σχέσις | καὶ τῆς βασιλείας ὁ τρόπος συνήρμοσεν, quae itidem simplici adlocutione ἀδελφοὶ (καὶ τέκνα) Theophanes inclusit (p. 303, 29)[1]; — *b)* Suppl. II 77 ἡ δὲ τοῦ ξύλου τάσις | ἔμψυχα τούτοις ἐξαπέστειλεν βέλη cl. Av. 505 καὶ νεῦρα μὲν τείνωμεν ἐψυχωμένα; — *c)* Van. 112 ἀναπτεροῖ τὸν ἄνδρα τῇ κούφῃ θέᾳ cl. Suppl. II 70 λόγοις πτερωθείς; — *d)* P I 197 sq. κάμνων ἐφείλκου πάντας εἰς προθυμίαν | ἐρυθριῶντας δεσπότου πονουμένου, tum de ipsa sententia P III 81 sqq. ὅμως ἕκαστον τῶν ἀριστέων τότε | μόνος παρεσκεύαζες εἰς προθυμίαν, | ἀεὶ προπηδῶν εὐσθενῶς ἐν ταῖς μάχαις.

In dubio verba λόγοις παραινετικοῖς διήγειρεν manent, quamquam a poetae nostri usu non abhorrent cf. H I 12 εἰ μὴ τὸ σὸν φρόνημα καὶ τὸ σὸν κράτος | ἤγειρεν αὐτούς. Etenim eadem fere ratione ex συντόμως ἔφης (P II 87) Theophanes αὐτὸς δὲ τοῖς λόγοις τούτους ἐπιρρωννύων ἔλεγεν effecit (p. 303, 28). — Ex sequentibus Pisidae testimonio inlustrari possunt: iniuriae Deo a Persis inlatae l. 4 (cf. P II 107 sqq.), verba οὐκ ἔστιν ἄμισθος ὁ κίνδυνος, ἀλλ' αἰωνίου[2]) ζωῆς πρόξενος l. 11 sq. (cf. H II 31 sqq. μηδὲ τοιοῦτον λάβοις | μισθὸν δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ὀχήματος τύχοις | ζωῆς τρεχούσης εἰς ὁδοὺς ἀφθαρσίας cl. R 116 sq. κάμνει, μεριμνᾷ, δυσφορεῖ, τοξεύεται· | ζωῆς γὰρ αὐτὸν ζωπυροῦσιν ἐλπίδες), vox συνεργήσει l. 12 (cf. Suppl. XLVIII 8), — denique Heraclii orationem in epitomen coactam esse ipse Theophanes testatur l. 13 sq.[3]).

Etiam in eis quae subiunguntur (p. 307, 19—308, 25) fragmenta quaedam poetica delitescere puto e. gr. ἡ πλάνη τῶν ἀνθράκων p. 308, 5 sq.[4]) et οἱ δὲ κατ' αὐτὸν εἰςβαλεῖν τὸν Χοσρόην[5]) l. 14, expressa autem indicia p. 308, 17 sqq. continentur (cf. fr. 179) ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῆς ὁδοῦ ἔχων πολλὴν αἰχμαλωσίαν Περσῶν σὺν αὐτῷ οὐκ ὀλίγας ἐπιδρομὰς ὑπὸ τῶν Περσικῶν στρατευμάτων ἐδέχετο, αὐτὸς δὲ τῇ Θεοῦ συνεργίᾳ νίκην κατὰ

---

[1]) Cf. p. 30 infra, ubi etiam ἀναπτεροῦν recurrit.

[2]) De feminini forma αἰωνίου cf. Hex. 1794 τὸ τῆς χαρᾶς ὄχημα τῆς αἰωνίου, nec tamen αἰωνία a Pisidae sermone abhorret cf. H I 196 et An. p. 1724 C.

[3]) Cf. Stud. p. 30.

[4]) Persarum πλάνη exagitatur P II 240, III 139. 349. 351, Suppl. II 9, An. p. 1717 B; — τῶν ἀνθράκων inlustrat H II 201.

[5]) L. οἱ δ' αὖ κατ' αὐτὸν εἰςβαλεῖν τὸν Χοσρόην. In eadem versus sede post δ' habes αὖ P III 442, Av. 112. 149. 339. 396. 429. 511, H I 29. 95, II 75, Hex. 273. 275. 308. 467. 563. 1147, Van. 154. 195. 213. 227, S 268. 284. 298. 301. 318. 399. 405. 427. 461. 478. 660. 682. 686, Suppl. IV 36, CVII 16, fr. 140, post μηδ' P II 328, H II 114, Hex. 351. 357. 534. 737. 1240, Van. 135, S 177, post οὐδ' Av. 255. 513, H II 45, S 432, fr. 78, nec non P III 127 οὔτ' αὖ τοσοῦτον τοῖς τέκνοις ἀνθέλκεται, siquidem forma οὔτ' contra Pisidae artem metricam peccat.

πάντων ἤρατο. Χειμῶνος δὲ σφοδροῦ ἐπιπεσόντος αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ κρύους φθάσας αὐτὸς ἐν Ἀλβανίᾳ ν' χιλιάδας δεσμίους ἔχων τούτους τῇ εὐσυμπαθήτῳ αὐτοῦ καρδίᾳ ἐλεήσας τῶν δεσμῶν ἔλυσεν, καὶ ἐπιμελείας καὶ ἀναπαύσεως μετεδίδου, ὥςτε πάντες μετὰ δακρύων τούτῳ ηὔχοντο ῥύστῃ γενέσθαι καὶ τῆς Περσίδος, τὸν κοσμόλεθρον ἀνελόντι Χοσρόην. Sane vota, quae singularis Heraclii clementia erga captivos (cf. P II 224 sqq. cl. III 355 sqq.) excitavit, equidem metro includere non possum, videtur tamen recte Theophanes orationem obliquam tradidisse cf. P II 373 sqq., III 175 sqq. 245 sqq. De sententia cf. H II 220 sq., inprimis vero Hex. 1845 sqq. καὶ δὸς τὸν ἐκ σοῦ προςλαβόντα τὸ κράτος, | τὸν κοσμορύστην, τὸν διώκτην Περσίδος, | μᾶλλον δὲ τὸν σώσαντα καὶ τὴν Περσίδα, | ὅλων κρατῆσαι τῶν ὑφ' ἥλιον τόπων, | δεῖξαι [1]) δὲ τὴν γῆν οὐρανὸν μιμουμένην, | ἑνὸς κρατοῦντος ἡλίου καὶ τῶν κάτω· | τὸν γὰρ ἀνελόντα Περσικὸν κοσμοκτόνον | πρέπει γενέσθαι κοσμικὸν καὶ δεσπότην, ubi ἀνελόντα ex vulgata memoria φανέντα elicui, quam falsam esse ad Suppl. III 50 ('Wiener Studien' vol. XIII p. 58) ante hos novem annos demonstraveram, nisi quod tunc κανόντα coniecturus eram; — alteram vero lectionem etiam Theophanis loco firmatam Pisidae sermo quam maxime comprobat cf. P I 90, H I 74, Hex. 37. 1586. 1837, S 71. 309, Suppl. II 24, fr. 52 An. p. 1721 C [2]). Neque omnino dactyli structura offendit cf. P II 366 πρὸς γὰρ ἐπελεύσεις λοιπὸν εὐτρεπίζετο et III 45 τὰς δὲ παρατάξεις εἶχε μὴ κινουμένας.

Quae de expeditione anni 624 (sive potius 625) Theophanes subiungit (p. 308, 27—312, 8) poeticae orationis vestigia praecipue in Heraclii concione praebent, quae ita depingitur p. 310, 25 sqq. (cf. fr. 180) ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπισυνάξας τὸν στρατὸν λόγοις ἀνεπτέρωσε καὶ παραινέσει τούτους ἤλειφε λέγων· 'τὸ πλῆθος ὑμᾶς <τῶν ἐχθρῶν>, ἀδελφοί, μὴ ταραττέτω. Θεοῦ γὰρ θέλοντος εἷς διώξει χιλίους· θύσωμεν οὖν τῷ Θεῷ ἑαυτοὺς ὑπὲρ τῆς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν σωτηρίας· λάβωμεν στέφος μαρτύρων, ἵνα καὶ ὁ μέλλων ἡμᾶς χρόνος ἐπαινέσῃ καὶ ὁ Θεὸς τοὺς μισθοὺς ἀποδώσῃ'. Optime enim metro conveniunt verba Θεοῦ θέλοντος εἷς διώξει χιλίους [3]), quibus Sacrae Scripturae

---

[1]) Ita correxi cum Vp pro δεῖξον.

[2]) Haud inepta codicis T memoria φανέντα — φονοκτόνον (cf. Suppl. XLVIII 8 sq.) correctorem sapit. De Chosroae epitheto cf. p. 34 infra.

[3]) Eadem est loci communis structura Hex. 1528 Θεοῦ θέλοντος ὠφελοῦσι καὶ λίθοι. — De antiquo versu proverbiali: Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις cf. Nauckius ad Euripid. fr. 397 p. 482 (ed. 2). Adde Bionis fragmentum XIX (Ahrens) πάντα θεῷ γ' ἐθέλοντος ἐναίσιμα, ubi memoriam ἀνύσιμα (Orio Anthologn. V 11ª) ex ἁλώσιμα fluxisse suspicatus sum Dissert. Class. philol. Acad. litter. Cracoviens. vol. XIV p. 329 (Menandrea - 1891 - p. 10).

sententia (Josue XXIII 10) exprimitur, nec male Pisides dicere potuit τὸ πλῆθος ὑμᾶς μὴ ταραττέτω, <φίλοι>, nisi adlocutionem ἀδελφοὶ genuinam esse mihi persuasissem [1]); unde ludere libet: ὑμᾶς, ἀδελφοί, μὴ ταραττέτω ∪ ⊻ | τὸ πλῆθος (ἐχθρῶν). In sequentibus vox poetica στέφος, quae etiam Suppl. CVII 12 adhibetur, trimetrum στέφος [2]) λάβωμεν μαρτύρων, ὅπως [3]) χρόνος commendat. Ceterum de ἀνεπτέρωσε et μισθοὺς cf. Stud. p. 28 (supra), de ἤλειφε Hex. 1797 τὸ τῆς πάλης ἄλειμμα τῆς τῶν μαρτύρων (cl. Suicero Thes. Eccles. vol. I p. 186 sq.); ipsam autem concionem amputatam esse ex p. 311, 2 τούτοις καὶ ἄλλοις πλείοσι λόγοις παραθαρσύνας τὸν στρατὸν elucet.

Praeterea ad rem nostram facere videtur p. 311, 13 sq. τοῦτο δὲ Ἡράκλειος μαθὼν διανοεῖται ἐν νυκτὶ κλέψαι τὸν πόλεμον, unde sine magna difficultate trimetri particula ἐν νυκτὶ κλέψαι τὴν μάχην eruitur, modo Theophanem ex more suo (cf. p. 9 n. 4 supra) τὸν πόλεμον pro τὴν μάχην substituisse coniciamus cf. Av. 116 ἔσω δὲ λυττῶν, ὥςτε κλέψαι τὴν μάχην. Sed prorsus incertam esse genuinam poetae memoriam ingenue fatendum, si κλοπὴν μεριμνᾷ (Pisid. P II 365) in κλέψαι μεριμνᾷ τὸν πόλεμον (Theoph. p. 305, 1) abire potuit [4]); de sententia cf. insuper P II 222 κλέψαι θελήσας αὐτὸς ἀντεκλέπτετο.

Anni 625 (sive potius 626) expeditio (p. 312, 19—314, 26) praeclarum locum offert p. 314, 11 sqq. (cf. fr. 181): ὁ δὲ βασιλεὺς περάσας γενναίως τοῖς βαρβάροις ἀνθίστατο μετὰ ὀλίγων τινῶν τῆς αὐτοῦ ἑταιρίας ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ἄνθρωπον, ὡς καὶ τὸν Σάρβαρον ἐκπλαγῆναι καὶ <πρὸς> Κοσμᾶν τινα πλησίον αὐτοῦ ἑστῶτα πρόσφυγα Ῥωμαίων μαγαρίτην εἰπεῖν· ʽὁρᾷς τὸν Καίσαρα, ὦ Κοσμᾶ, πῶς θρασὺς πρὸς τὴν μάχην ἵσταται καὶ πρὸς τοσοῦτο πλῆθος μόνος ἀγωνίζεται καὶ ὡς ἄκμων τὰς βολὰς ἀποπτύει'. Nimi-

---

[1]) Cf. p. 28 et 34, tum p. 309, 9 sqq. (ubi alia Heraclii oratio ad milites extat, et ipsa fortasse ex Pisidae carmine concinnata): γνῶμεν, ἀδελφοί, ὡς ἡ στρατιὰ τῶν Περσῶν ἐν τοῖς δυςβάτοις τόποις πλανωμένη τούς τε ἵππους αὐτῶν παραλύει καὶ αὐτοὺς ἐκνευροῖ· ἡμεῖς δὲ σπεύσωμεν κατὰ Χοσρόου χωρῆσαι ἐν πολλῷ τάχει, ὥςτε ἐκ τοῦ ἀπροςδοκήτου ἐπιπεσόντες αὐτὸν θορυβήσωμεν. Regi autem exercitus respondet p. 309, 24 sqq. τὴν χεῖρά σου, δέσποτα, πρὶν ἀπολέσθαι ἡμᾶς τοὺς ἀθλίους· εἴκομεν γάρ σοι, ἐν οἷς ἂν κελεύῃς.

[2]) Στέφη exhibet Cedr. I p. 724, 2.

[3]) Ἵνα in vita Anastasii occurrit p. 1680 A. 1684 A. C. 1689 A. 1696 B. 1704 A. B. D. 1708 C, nec tamen in carminibus, cum P II 265 θήγων δὲ τὸν νοῦν τὸν σόν, ἵν' εὐμηχάνως manifestam corruptelae notam prae se ferat.

[4]) Accedit quod similes locutiones haud raro adhibentur cf. e. gr. Plato Reipubl. I p. 334 A ἀλλὰ μὴν στρατοπέδου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅςπερ καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι, Xenophon Hipparch. V 2 (cll. Memor. III 1, 6 et IV 2, 15) καὶ (χρὴ μηχανικὸν εἶναι) τοῦ μὴ τὰ τῶν πολεμίων μόνον κλέπτειν. — Contrariam sententiam (cf. etiam Berneccerus ad Justin. XI 6, 8) Alexander Magnus usurpat in Gnom. Vat. 77 (‘Wiener Studien’ vol. X — 1888 — p. 3) οὐ βασιλικὸν τὸ κλέψαι τὴν νίκην, ubi plurima testimonia produxi, quibus addendus est Curtius IV, 13, 7.

rum Sarbari oratio poetico colore tincta est, qui Pisidae pigmenta prodit. Magna tamen in versibus constituendis difficultas extat: certe in trimetri clausula non erat scriptum ὁρᾷς τὸν Καίσαρα, quia Pisidae Heraclius numquam est Καῖσαρ, sed βασιλεὺς cf. P I 17. 114, II 19. 99, III 94. 456, Suppl. II 3. 43. 65[1]), An. p. 1728 D.[2]). — Deinde pro verbis πρὸς μάχην ἵσταται expectatur: ἵπταται πρὸς τὴν μάχην cf. (de Heraclio) Suppl. III 48 καὶ πρὸς τοσούτους ἡδέως δραμὼν πόνους — P III 15 ἐν αἷς ἀπαύστως εἰς ἀγῶνας ἐκτρέχων — S 460 ὥσπερ οὖν σιγὴν ἔχει | πᾶν ὅπλον αὐτοῦ προδραμόντος εἰς μάχην cl. R 120, — P III 83 ἀεὶ προπηδῶν εὐσθενῶς ἐν ταῖς μάχαις. Quodsi verborum ordinem pristinum Theophanes praebeat, equidem πρὸς μάχην ἐπείγεται vel ὁπλίζεται propono cf. P III 110 πρὸς τὰς ἀνάγκας ἡδέως ἐπείγεται, — III 94 φεῦ τῆς ἀνάγκης· ὁ βασιλεὺς καὶ δεσπότης | ὡς εἷς ἀφ' ἡμῶν πρὸς μάχην ὁπλίζεται, — adde: P I 104 ὡς εἷς ἀφ' ὑμῶν πρὸς πόνους ὁπλίζομαι, 204 πρὸς τὰς ἐνύγρους συμπλοκὰς ὡπλίζετο, III 117 πάλιν δι' ἡμᾶς πρὸς φόνους ὁπλίζεται, — 92 ὅτε πρὸ πάντων δεσπότης ὁπλίζεται, H I 174 ἀπῆλθες, ἐστράτευσας, ὥπλισω πάλιν cll. P III 198 et Hex. 1401. Nec dubitari potest, quin ἀγωνίζεται ex suo Theophanes scripserit; emendationem vero καὶ πρὸς τοσοῦτον πλῆθος ἥρμοσται μόνος suggerit P II 163 πῶς πρὸς τοσοῦτον πλῆθος ἡρμόσω μόνος, unde etiam τοσοῦτον recepi in Theophanis codicibus efghm traditum. Apud Pisidam quidem τοσοῦτο M offert, sed alteram scripturam sermonis consuetudo vindicat, saepius metro comprobata cf. (adiectivum) Av. 192 (μόνος τοσοῦτον ἠγριωμένον νέφος) et Hex. 794, — (adverbialiter) P II 90 (ἐξουσίαν γὰρ οὐ τοσοῦτον ἐν φόβῳ), III 107. 127. 209 (οὐ τοῖς ὅπλοις τοσοῦτον ὡς εὐβουλίαις), Av. 144 (τοσοῦτον εἴργεις τὰς ῥοὰς τῶν αἱμάτων), 248 (ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἐγγὺς ἦν τῶν φροντίδων), Hex. 875. 890 (τοσοῦτον ἡμῖν τὴν ἐνέργειαν βλέπειν), 1211. 1490 (τοσοῦτον αὐτὰς αἱ μέσαι καὶ τὰς μέσας), Van. 79 (τοσοῦτον ἐντὸς γίνεται τῆς ἐξόδου), S 337 (οὐ δογμάτων τοσοῦτον, ὡς τῶν σχισμάτων), 341. 545 (οὐ τῆς κάτω τοσοῦτον, ἀλλὰ τῆς ἄνω), 708 (οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡλίου λαμπροῦ σέλας), Suppl. I 35 (οὐ γὰρ τοσοῦτον ἐξαπλώσει τὰς γνάθους), IV 28. 79 (ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἐκπυροῖς τὰ τοῦ πόθου). 137 (ὁ πραότητος εἰς τοσοῦτον ἡρμένος), CII 4 (τοσοῦτον ἡμᾶς προςλαβὼν ἀνείλκυσε), An. p. 1717 A. — Restat elegantissima comparatio ἀλλ' ὥςπερ[3]) ἄκμων τὰς βολὰς ἀποπτύει, qua indefessi

---

[1]) Cf. p. 26 n. 4 supra.

[2]) Ex subditorum mente etiam δεσπότης adpellatur cf. P I 198, II 3. 63. 85. 99. 177. 225, III 7. 87. 92. 94. 108, Av. 96. 247. 298. 302. 307. 532, H I 100. 112. 216, II 3. 21. 165, Hex. 1852, S 58. 673, Suppl. III 4. 44, IV 47. 116, fr. 11.

[3]) Cf. de versus introitu P II 153. 350, Av. 26, Hex. 119. 237. 319, Van. 13, S 513. 702, Suppl. IV 41.

imperatoris in telis mittendis adsiduitas depingitur. Vocis ἄκμων usum locus Aeschyleus Pers. 51 λόγχης ἄκμονες comprobat, quem noster eodem modo poeta intellexisse videtur atque Callimachus H III 146 (Τυρίνθιος ἄκμων) [1]), non sicut Scholiastes (ἀκίνητοι ὑπὸ λόγχης, ὡς ἄκμων ὑπὸ σφυρῶν), quem plerique interpretes secuntur (cf. e. gr. Blomfield Glossar. p. 108), nec non Anastasius vol. II p. 195, 11 in Theophanis contextu: 'velut incus iacula renuat' cf. Hex. 943 τὸν ἰὸν εὐθὺς τῶν βελῶν ἀποπτύει cl. S 101 ὅτε βρυώδεις συγγραφὰς ἀποπτύεις et 191 ἴσως τὸ σαθρόν, ὧν ἀπέπτυσεν λόγων [2]). Pessimam vero editionis Goarianae lectionem ἄμμον [3]) pro ἄκμων expressit Quercius, qui praeterea inepte ὦ Χοσρόα pro ὦ Κοσμᾶ praebet et μόνος ante ἀγωνίζεται omittit.

Addam ex eadem Theophanis particula, quae ad Pisidam redire videantur: p. 313, 5 sq. καὶ τὰς πρὸς ἀνατολὴν αὐτὸς ἐκδραμὼν διεξόδους ἀντιπρόσωπος ᾔει τῷ Σαρβάρῳ, ubi voces occurrunt a poeta nostro adamatae: ἐκδραμεῖν (P I 196, II 286, III 15. 65. 333, Av. 371, H I 231, Hex. 344. 521, Van. 78), διέξοδος (P II 345, III 237, Av. 360, H II 145, Hex. 746. 1145. 1158, Suppl. CVII 23), ἀντιπρόσωπος (P II 158, III 187, Av. 377, H II 80, An. p. 1720 A) et metri vestigia prodeunt: αὐτὸς ἐκδραμὼν διεξόδους [4]) | ἀντιπρόσωπος ᾔει, — tum p. 314, 7 sq. καὶ τῇ στενώσει τῆς γεφύρας ὡς βάτραχοι εἰς τὸν ποταμὸν ἑαυτοὺς ἔρριπτον, ubi poeta nostro digna est imago a ranis sumpta cf. Suppl. I 66 sq.

Intricatior videtur esse quaestio de Theophanis narratione, quae ad a. 626 pertinet, p. 315 sq. Quam quidem ex Pisidae carmine deperdito fluxisse verisimile est, etsi flosculi quidam poema de bello Avarico in memoriam reducunt cf. p. 315, 7 sqq. τὸν δὲ Σάρβαρον σὺν τῷ λοιπῷ αὐτοῦ στρατῷ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἀπέστειλεν, ὅπως τοὺς ἐκ δύσεως Οὔννους, οὓς Ἀβάρους καλοῦσιν, Βουλγάροις τε καὶ Σκλάβοις καὶ Γηπαίδαις συμφωνήσας, κατὰ τῆς πόλεως χωρήσωσι καὶ ταύτην πολιορκήσωσιν et Av. 197 sqq. Σθλάβος [5]) γὰρ Οὔννῳ καὶ Σκύθης τῷ Βουλγάρῳ, | αὖθίς τε Μῆδος συμφρονήσας τῷ Σκύθῃ, | γλωσσῶν ἔχοντες καὶ τόπων μερίσματα, | καὶ χωρὶς ὄντες καὶ

---

[1]) E Callimacho Nonni exempla originem traxerunt, quae tractat O. Schneider ad Callimach. vol. I p. 230.

[2]) Cum Anastasio facit Tafelius p. 97 velut incus tela despuat. Ac momentum addere videtur epigramma in S. Leontium (p. 208 Siber.) ἄκμων τὸ σῶμα τοῦ Λεοντίου τάχα, | ἄκμων σιδηροῦς πρὸς σφυρῶν τὰς αἰκίας.

[3]) Ceterum numquam ἄμμος, semper ψάμμος a Pisida usurpatur cf. Av. 174, Hex. 518. 1563, Suppl. II 112.

[4]) Καὶ τὰς ἑῴας ἐκδραμὼν διεξόδους rescribere non audeo. — Cedreni contextus I p. 725, 18 sq. καὶ αὐτὸς τὰς πρὸς ἀνατολὴν ἐκδραμὼν διεξόδους nullius est momenti.

[5]) L. Σκλάβος eodemque modo 409 Σκλάβων pro Σθλάβων, — rectam scripturam habes H II 75 et Suppl. II 79 cf. omnino Tafelius, Abhandl. d. bayr. Akad. 3 Cl. V Bd. (1849) 3 Abth. p. 123 sqq.

μακρὰν συνημμένοι, | μίαν καθ' ἡμῶν ἀντεκίνησαν μάχην, p. 315, 12 sq. καὶ τοὺς μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὸ φυλάξαι τὴν πόλιν et Av. 280 στρατοῦ τε πλῆθος ἐξαπέστειλε φθάσας, p. 316, 17 sqq. καὶ οἱ Ἄβαρεις ἐκ τῆς Θρᾴκης τῇ πόλει πλησιάσαντες, ταύτην ἑλεῖν ἐβούλοντο, καὶ πολλὰς μηχανὰς κατ' αὐτῆς κινήσαντες καὶ εἰς σκάφη γλυπτὰ ἐκ τοῦ Ἴστρου πλῆθος ἄπειρον καὶ ἀριθμοῦ κρεῖττον ἐνέγκαντες τὸν κόλπον τοῦ Κέρατος ἐπλήρωσαν et Av. 175 τὸ γὰρ κακὸν φύσημα τῆς Θρᾴκης ὅλης, 222 νόθων τε πύργων μηχαναὶ καὶ συνθέσεις, 447 τὰ γλυπτὰ συζεύξαντες ἥπλωσαν σκάφη [1]), 218 sq. πλήθη προςῆλθεν, ὥςπερ ἦν εἰκασμένα, | ὀκτὼ συναθροίζοντα μυριαρχίας, p. 316, 21 sqq. δέκα δὲ ἡμέρας τῇ πόλει παρακαθίσαντες διά τε γῆς καὶ θαλάττης τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει καὶ συνεργίᾳ καὶ ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀχράντου καὶ Θεομήτορος παρθένου ἡττήθησαν et Av. 382 sqq. cll. 2 sqq. 232 sqq. 451 sqq.

Quae deinceps Theophanes de a. 626 (sive potius 627 et 628) p. 317—327, 16 refert, perspicua narrationis poeticae vestigia servant p. 324, 16—20 (cf. fr. 182) ὁ δὲ Ἡράκλειος ἔγραψε τῷ Χοσρόῃ· ἐγὼ διώκω καὶ πρὸς εἰρήνην τρέχω· οὐ γὰρ ἑκὼν πυρπολῶ τὴν Περσίδα, ἀλλὰ βιασθεὶς ὑπὸ σοῦ· ῥίψωμεν οὖν κἂν νῦν τὰ ὅπλα καὶ εἰρήνην ἀσπασώμεθα· σβέσωμεν τὸ πῦρ, πρὶν τὸ πᾶν καταφλέξῃ, ex quibus versus: ἐγὼ διώκω καὶ πρὸς εἰρήνην τρέχω et (cf. p. 1731 sq. Migne) τὸ πῦρ σβέσωμεν, πρὶν τὸ πᾶν καταφλέγῃ iam Quercius elicuit cf. a) S. 450 ὁ σύντομος νοῦς, ὁ πρὸς εἰρήνην τρέχων [2]), unde bene Pisidae mentem intelligimus Suppl. II 15 sq. ὡς εὖ γέ σοι, κράτιστε, τῶν σπουδασμάτων | καὶ τῶν ἀγώνων τῆς πρὸς εἰρήνην μάχης cl. III 67 sq. αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τὰς πρὸς εἰρήνην θύρας | τοῖς σοῖς ἀνοίξει πανταχοῦ σπουδάσμασιν [3]), — b) de καταφλέγειν Hex. 241, Suppl. XI 2, An. p. 1680 A, — de coniunctivo post πρὶν Van. 24 ὅ, πρὶν κυηθῇ, τῇ φθορᾷ συνεφθάρη et Suppl. LXXXV 3 καὶ πρὶν προέλθῃς, τὴν χάριν χαρίζομαι.

Manifesta insuper est versus clausula: πυρπολῶ τὴν Περσίδα, quae vocem suppeditat saepius ab auctore nostro adhibitam (Av. 142, R 18, Hex. 1858, S 50, Suppl. II 78, LI 2, LIII 2, An. p 1684 C); videtur autem poeta scripsisse: πλὴν οὐχ ἑκὼν γὰρ πυρπολῶ τὴν Περσίδα, | ἀλλ' ἐκβιασθείς [4]).

Denique trimetri initium ῥίψωμεν ὅπλα l. 18 mihi adgnoscere videor; de versus rhythmo cf. R 121 κίνησον ὅπλα, ac saepius omnino

---

[1]) Adde 462 οὕτω μὲν οὖν ἐκεῖνα τὰ γλυπτὰ σκάφη cl. 411 γλύψας γὰρ εἶχεν ἐσκυφωμένα σκάφη.

[2]) Malim tamen τρέχειν, ut infinitivus cum versu sequenti: καὶ τοὺς ἀπηνεῖς ἐκδιδάξας βαρβάρους cohaereat.

[3]) Adde Hex. 1667.

[4]) De hoc verbo cf. H I 43, Hex. 721. 916, — P II 97, Hex. 41, S 287.

ὅπλον sine articulo comparet cf. P I 14. 202, Av. 319. 400, H I 125, II 121, R 118, S 48. 121. 157. 454.

Poeticum colorem etiamnunc expositio de Chosroae morte prodit p. 326, 25—327, 3 τοῦτον δὲ δεσμήσαντες σφοδρῶς σιδηροπέδαις ὀπισθάγκωνα τοῖς τε ποσὶ καὶ τῷ τραχήλῳ βάρη σιδηρᾶ περιέθηκαν καὶ εἰσάγουσιν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ σκότους, ὃν αὐτὸς ὠχύρωσεν ἐκ νέας κτίσας εἰς ἀπόθεσιν χρημάτων, καὶ ἄρτον πενιχρὸν τούτῳ διδόντες καὶ ὕδωρ ἐλιμαγχόνουν· ἔφη γὰρ ὁ Σιρόης, ὅτι ʻ τὸν χρυσὸν φάγῃ, ὃν συνήγαγε μάτην, δι' ὃν πολλοὺς ἐλιμαγχόνησε καὶ τὸν κόσμον ἠρήμωσενʼ. Facillime enim duos trimetros expiscari possumus:

ἄγουσιν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ σκότους,
ὃν αὐτὸς ὠχύρωσεν ἐκ νέας [1]) κτίσας,

ac praeterea ex Pisida fluxisse videntur: ἄρτον πενιχρὸν — ὃν συνήγαγε<ν> μάτην — τὸν κόσμον ἠρήμωσεν cf. de improprio (Suicer Thes. Eccles. vol. II p. 976 sq.) vocis σκότος usu Hex. 771. 828, Suppl. XXXII 1, An. p. 1684 A, — de ὠχύρωσεν Hex. 1883 τὸ τεῖχος ἡμῶν δεῖξον ὠχυρωμένον, — de ἄρτον πενιχρὸν S 632 ἄρτοις πενιχροῖς μυριάνθρωπον στόμα cll. P III 120, Hex. 481. 483. 1274. 1830, Van. 204. De verborum τὸν κόσμον ἠρήμωσεν sententia Chosroae epitheta κοσμοκτόνος (Hex. 1851), κοσμόλεθρος (p. 29 sq. supra), κοσμοφθόρος (H I 77) comparari possunt, quibus Heraclii cognomen κοσμορύστης (H I 70, Hex. 1846, S 452, Suppl. IV 7) bene opponitur.

Quodsi alia Pisidae fragmenta in eadem Theophanis parte (p. 317—327, 16) indaganda sunt, inprimis Heraclii oratio p. 317, 16—21 occurrit: ὁ δὲ βασιλεὺς διελάλησε τῷ ἑαυτοῦ λαῷ [2]), λέγων· ʻγνῶτε, ἀδελφοί, ὅτι οὐδεὶς ἡμῖν συμμαχῆσαι θέλει, ἀλλ' ἢ μόνος ὁ Θεὸς καὶ ἡ τοῦτον τεκοῦσα ἀσπόρως μήτηρ, ἵνα δείξῃ τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν, <ἐπειδὴ οὐκ ἐν πλήθει λαῶν ἢ ὅπλων ἡ σωτηρία ἐστίν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐλπίζοντας ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ> καταπέμπει τὴν βοήθειαν αὐτοῦ, ubi locutionem ἀδελφοὶ illustratam habes Stud. p. 28 et 30, verba autem ἡ τοῦτον τεκοῦσα ἀσπόρως μήτηρ trimetri exitum τὴν τεκοῦσαν ἀσπόρως Av. 2 et 451 (cf. praeterea Av. 6 et Hex. 1153) in memoriam revocant. Optime vero cum Pisidae natura congruit sermo pius, qui omnino Theophanis in tota illa narratione (inde a p. 306)

---

[1]) Scilicet ἀρχῆς (cf. Bos-Schaefer Ellips. Gr. p. 27), non ἡλικίας (ibid. p. 107 sq.), quemadmodum locum intelligebat St. Martin ad Lebeau, Histoire du bas empire vol. XI p. 149 n. 3 cf. Heraclii epistula in Chron. Paschal. (Patr. Gr. vol. XCII) p. 1020 A καὶ συσχεθεὶς δέσμιος ἐβλήθη ἐν τῷ νέῳ καστελλίῳ τῷ κτισθέντι παρ' αὐτοῦ.

[2]) Aliae conciones significantur p. 318, 15 διαλαλήσας τῷ λαῷ et p. 319, 22 θαρσοποιήσας τὸν στρατόν.

proprius est, quam a Pisida videtur mutuatus esse. Hinc Heraclius vincit μόνῃ τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ p. 319, 22, τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ p. 308, 20 et p. 310, 11 [1]), sive τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς πανυμνήτου Θεοτόκου συνεργήσαντος p. 315, 18 sq., τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει καὶ συνεργίᾳ καὶ ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀχράντου καὶ Θεομήτορος παρθένου p. 316, 22 sq., τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει καὶ τῇ βοηθείᾳ τῆς Θεοτόκου p. 318, 19 [2]).

Ad Pisidam redit fortasse lepida narratiuncula de Rhazata, Persarum duce, p. 317, 29 sq. αὐτὸς δὲ ὀπίσω ὡς κύων πεινῶν μόλις ἐκ τῶν ψιχίων αὐτοῦ ἐτρέφετο. Utcumque res se habet, comparationis fons est Evang. Matth. XV 27 καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν, quamquam similiter locutus est Philostratus Vit. Apollon. I 19, 3 παραπλήσιόν που τοῖς κυσὶ πράττειν τοῖς σιτουμένοις τὰ ἐκπίπτοντα τῆς δαιτός, unde apud Euripidem fr. 469 ²p. 504 (Nauck) νόμος δὲ <δείπνου> λείψαν' ἐκβάλλειν κυσὶν equidem δαιτὸς supplere malim quam (cum Meklero Euripid. p. 63) δείπνου. Ceterum a Pisida alius quoque Persarum dux, Sarbarus, in comparationis iudicium cum cane vocatur P II 357 sq. ὅμως ὑπήχθη καὶ κατόπιν κυνὸς δίκην | σειραῖς δεθέντος ἐξ ἀνάγκης εἵλκετο et III 63 οὕτως ἐρεθίζων τὸν κακοῦργον ὡς κύνα cf. insuper Hex. 405 sq. cll. H I 72 et Hex. 779 sq.

Deinde Pisidae sermonem reddere videtur Theophanes p. 321, 25 sq. τίς γὰρ ἤλπιζε φυγεῖν τὸν Χοσρόην ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων cf. P III 296 sq. τίς γὰρ τὸ Περσῶν δυσμαχώτατον γένος | ἤλπιζε δοῦναι νῶτα Ῥωμαίων ξίφει;

Denique nescio an Chosroae epitheton πατροκτόνος p. 326, 34 huc pertineat cf. H II 188.

Carminis deperditi finem ex mea quidem sententia Theophanea p. 327, 24—328, 10 adumbrant: ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν ἓξ ἔτεσι καταπολεμήσας τὴν Περσίδα, τῷ ζ' ἔτει εἰρηνεύσας μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψε μυστικήν τινα θεωρίαν ἐν τούτῳ πληρώσας· ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις πᾶσαν τὴν κτίσιν δημιουργήσας ὁ Θεὸς τὴν ἑβδόμην ἀναπαύσεως ἡμέραν ἐκάλεσεν· οὕτω καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἓξ χρόνοις πολλοὺς πόνους διανύσας τῷ ἑβδόμῳ ἔτει μετ' εἰρήνης καὶ χαρᾶς ἐν τῇ πόλει ὑποστρέψας ἀνεπαύσατο· ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ μαθόντες ἀκατασχέτῳ πόθῳ πάντες εἰς τὴν Ἱερείαν [3]) ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ

---

[1]) Cf. etiam p. 307, 12; 308, 14 sqq.; 310, 27 sq.

[2]) Adde p. 321, 24 sq. εὐχαρίστουν τῷ Θεῷ τῷ διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Θεοτόκου τοιαῦτα θαυμάσια ποιήσαντι et de ipsa sententia p. 33 supra.

[3]) L. Ἱέρειαν, quemadmodum Ἱέρεια legitur in Nicephori Sceuophylacis vita Theophanis vol. II p. 26, 8. Illinc igitur formas Ἱερείας I p. 397, 8; 427, 31; 444, 17 et Ἱερείᾳ p. 439, 4 repeto.

τῷ βασιλεῖ καὶ υἱῷ αὐτοῦ, βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας, εὐφημοῦντες αὐτὸν μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων· προςελθὼν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ περιπλακεὶς αὐτῷ ἔβρεξαν ἀμφότεροι τὴν γῆν τοῖς δάκρυσιν. Τοῦτο θεασάμενος ὁ λαός, ἅπαντες εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ Θεῷ ἀνέπεμπον· καὶ οὕτω λαβόντες τὸν βασιλέα σκιρτῶντες εἰςῆλθον ἐν τῇ πόλει. Primum quidem ratio ab Hexaëmero repetita quam maxime cum Pisidae ingenio conspirat, deinde introitus triumphalis descriptio in mentem reducit H I 212 sqq. κοσμοῦσι πάντες σοῦ φανέντος τὴν πόλιν, | ἄνθη δὲ συλλέξαντες ἐψυχωμένα | στέφουσιν ὑμᾶς ταῖς προςευχαῖς ὡς ῥόδοις cl. Suppl. II 111 sqq. ὅλη συνῆλθεν εἰς ἑαυτὴν ἡ πόλις, | ὡς ψάμμος, ὡς ῥοῦς, ὡς ἄμετρα κύματα | ποιοῦντα πολλὰς σωματώδεις ἐκχύσεις· | σπουδὴν γὰρ εἶχον, οἷα δορκὰς ἐν θέρει | διψῶσα καὶ σφύζουσα, συντόμως φθάσαι | τῶν σῶν, κράτιστε, συλλαβῶν τὰς ἰκμάδας, denique singula quaedam verba singulaeque sententiae opinioni nostrae patrocinari videntur: e. gr. p. 327, 26 μυστικήν τινα θεωρίαν cf. ἡ ξένη θεωρία [1]) P III 73 et μυστικῷ [2]) τρόπῳ Suppl. CVII 14, — p. 327, 27 τὴν κτίσιν δημιουργήσας cf. Hex. 1686 δημιουργεῖς τὴν κτίσιν, — p. 328, 4 sqq. ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ—βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας, εὐφημοῦντες αὐτὸν μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων cf. Suppl. II 7 sq. νέους προευτρέπιζε φοινίκων κλάδους | πρὸς τὴν ἀπαντὴν τοῦ νέου νικηφόρου, H I 92 ἐλαίας ἠμελημένης [3]) κλάδον | λαβών, Suppl. C 4 sq. ᾧ παῖδες ὕμνους προςεπάγουσι [4]) τοῖς κλάδοις, — p. 328, 8 ἔβρεξαν ἀμφότεροι τὴν γῆν τοῖς δάκρυσιν cf. Hex. 1876 τέγγει δὲ τὴν γῆν καὶ δι' ὀμμάτων βρέχει. — Ceterum Pisidae nominis formam Ἱέρεια (cf. p. 35 n. 3) vindicandam esse probat P I 157 sqq. καὶ δὴ παρέπλεις εὐθὺς Ἡραίας τόπους· | οὕτω γὰρ αὐτὴν ὠνόμαζον ἐκ πλάνης | τῆς πρὶν κρατούσης διαδοχὴν δεδεγμένοι, | ἕως ἔτρεψας εὐσεβῶς μεθαρμόσας | τὸ τῆς πλάνης ἄδοξον εἰς εὐδοξίαν, ubi perperam Quercius adnotat: (observabimus) Heraclium profanum nomen in aliud Christiana pietate illustre commutasse, quamvis quae fuerit nova loci de-

[1]) Vocem θεωρία noster habet etiam P II 172, III 442, R 91, Hex. 97. 627. 1728. 1827, Van. 182, S 300, Suppl. XIV 2, LXXXIII 3, CVII 13, An. p. 1689 A. 1709 A.

[2]) Μυστικὸς recurrit P II 245, Hex. 50. 1693. 1801. 1891, S 12. 16. 378, Suppl. II 69, LXXIV 2 cf. insuper μυστικῶς Av. 504, Hex. 893. 1659, S 410. 411. 488. 561, Suppl. II 14, XL 3, XLVI 10.

[3]) Sic scripsi pro ἠλεημένην, ubi ἠλεημένον Quercius, ἠλεημένης Bekker temptabat cf. Hex. 1064 κόπρον ἠμελημένην.

[4]) Προςάγουσι M; possis etiam προςπλέκουσι, sed εἰςάγουσι, quod olim recepi, propter dativum τοῖς κλάδοις teneri non potest. Itaque in versu sequenti (τὸ ὡσαννὰ κράζοντες ὡς εὐεργέτῃ) sponte emendatio ὡσαννὰ κραυγάζοντες ὡς εὐεργέτῃ se offert; neque enim Hilbergii coniectura (Byz. Ztschr. vol. VII — 1898 — p. 340 n. 1) ὡσαννά τε κράζοντες adridet, praesertim cum lacunam inter v. 4 et 5 comitem sibi adsciscat.

nominatio ex Heraclii praescripto non constet [1]). Scilicet ad Heraclii auctoritatem poeta novum nomen refert, quod usu communi iam pridem inveteraverat cf. Stephanus Byzantius p. 302, 18 sqq. Ἡραία (Ἥραια minus recte Meinekius), ἄκρα οὕτω λεγομένη καταντικρὺ Καλχηδόνος· ταύτην δ' ἐν τῇ συνηθείᾳ Ἡερίαν φασί τινες, ubi Meinekius male sprevit Vossiani scripturam Ἱέρειαν [2]), cl. Procopio de aedif. I 3 (vol. III p. 185, 10 sqq. Bonn.) ἔτι μέντοι κἀν τῷ Ἡραίῳ, ὅπερ Ἱερεῖον καλοῦσι τανῦν, τῇ Θεοτόκῳ νεὼν οὐκ εὐδιήγητον κατεστήσατο et 11 (p. 207, 3 sqq.) καὶ βασίλεια δὲ ἀλλαχόθι δεδημιούργηκεν αὐτὸς καινουργήσας ἔν τε τῷ Ἡραίῳ, ὃ νῦν Ἱερεῖον ὀνομάζουσιν, ubi de aedificiis a Justiniano exstructis agitur [3]).

Verum haec hactenus! Theophanis igitur ope adiuti Pisidae carmen deperditum primis quodammodo lineis designavimus. Solidam et expressam effigiem nondum tenemus, sed succurrere potest Suidas, quippe qui plura eiusdem poematis fragmenta servarit, quae peculiari commentatione tractaturi sumus. Neque enim quidquam alii historici adiuvant, quoniam praeter Theophanem nemo poetam ipsum adiit, omnesque narrationes, quae quidem ad Pisidam auctorem referri possunt, ex Theophane manarunt. Cuius generis exemplum Georgii Monachi et Georgii Cedreni expositionem de belli Persici exitu et Heraclii triumpho excitare libet:

Georgius Monachus p. 559 Muralt (sive Patr. Gr. vol. CX p. 833 sqq.):	Georgius Cedrenus vol. I p. 735, 6 sqq. (Bonn):
πυρπολῶν (κατασφάζων cod. Vindob. hist. 40) [4]) καὶ καταστρέφων πᾶσαν τὴν Περσίδα ἐν ἔτεσιν ἕξ· τῷ	μυστικὸν δέ τι ἐνταῦθα θεωρεῖται. τὴν γὰρ κτίσιν πᾶσαν ὁ Θεὸς ἐν ἕξ ἡμέραις ἐποίησε καὶ τῇ ζ' ἀναπαύσα-

[1]) Falsum auget observatio ad v. 161: 'quomodo autem Heraei promontorium vocari iusserit, quamve religionem in eo constituerit, neminem prodidisse mirabar, cum Pisida dicat poenam esse laturos, qui tantam rem silentio praeterirent'. Neque enim dubitari potest, quin verba τρέμω δὲ τούτων μνημονεύσας τῶν τόπων | σιγῇ παρελθεῖν, ἣν ἐν αὐτοῖς εἰργάσω | ἔναγχος εὐσέβειαν (162—164) ad v. 170—220 spectent cf. etiam v. 247.

[2]) Rehdigeranus ιερειαν (η suprascr.) offert. — Auctor Etymologici Magni p. 437, 45 corruptum Stephani librum delibavit; ceterum Etymologici codex Vossianus (cf. col. 1246 C Gaisford) et ipse Ἱερίαν exhibet.

[3]) Itaque falsus est Σκαρλάτος Δ. Βυζάντιος (ἡ Κωνσταντινούπολις vol. II Athenis 1862, p. 275): ὁ Ἡράκλειος ἀποτροπιαζόμενος ὡς ἐθνικὸν τὸ τοῦ τόπου ὄνομα μετωνόμασεν αὐτὸ Ἱέρειαν.

[4]) Apud Tafelium, Sitzungsberichte der Wiener Akademie der Wissenschaften, philos.-hist. Cl. vol. IX (1853) p. 50.

δὲ ζ' ἔτει τὰ ζωοποιὰ ξύλα τοῦ πανσέπτου σταυροῦ ἀναλαβὼν καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ παραγενόμενος καὶ ταῦτα ὑψώσας (καθυψώσας Vind.) μετὰ χαρᾶς πολλῆς καὶ εἰρήνης ὑπέστρεψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει....... Ὁ δὲ βασιλεὺς πλησιάσας τῇ Κωνσταντινουπόλει μυστικήν τινα θεωρίαν ἐκ πληρώσεως Θεοῦ συνειργάσατο (εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψεν, μυστικήν τινα θεωρίαν ἐν τούτῳ πληρώσας Vind., ubi Chronici Alexandrini excerptum non intericitur)· ὥσπερ γὰρ ὁ Θεὸς ἐν ἡμέραις ἓξ τὴν πᾶσαν (ἐν ἡμέραις ἓξ ὁ Θεὸς πᾶσαν τὴν Vind.) κτίσιν δημιουργήσας, τὴν ζ' ἀναπαύσεως ἡμέραν ἐκάλεσεν, οὕτω δὴ καὶ οὗτος ἐν τοῖς ἓξ χρόνοις πολλοὺς διανύσας πολέμους καὶ κοπιάσας, ἐν τῷ ζ' ἔτει μετ' εἰρήνης ἀνεπαύσατο. Οἱ γοῦν (δὲ Vind.) τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ γνόντες, ἀκατασχέτῳ πόθῳ πάντες ἐν τοῖς παλατίοις τῆς Ἱερείας (πάντες εἰς τὴν Ἱερείαν Vind.) ἐξῆλθον σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ (βασιλεῖ καὶ addit Vind.) υἱῷ Ἡρακλείου (αὐτοῦ Vind.), βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας, εὐφημοῦντες αὐτὸν μετὰ πολλῆς εὐφροσύνης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς αὐτοῦ προσελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὁ δὲ (πατὴρ addit Vind.) περιπλακεὶς αὐτῷ (τῷ υἱῷ Vind.) κατέβρεξαν ἀμφότεροι τὴν γῆν τοῖς δάκρυσιν. Ὅπερ θεασάμενος ὁ λαὸς εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ Θεῷ σὺν δάκρυσιν ἀνέπεμπον· καὶ οὕτω λαβόντες τὸν βασιλέα χαίροντες, (καὶ add. Vind.) κροτοῦντες, (καὶ add. Vind.) εὐφημοῦντες εἰςῆλθον εἰς τὸ παλάτιον.

το· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν ἓξ ἔτεσι τὴν Περσίδα καταπολεμήσας τῷ ζ' εἰρήνευσε καὶ μετὰ χαρᾶς τὴν Κωνσταντινούπολιν καταλαμβάνει. Ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως μετὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡρακλείου, καὶ τοῦ πατριάρχου Σεργίου μετὰ κλάδων ἐλαιῶν καὶ λαμπάδων τοῦτον ὑποδεξάμενοι εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ εἰς τὰ βασίλεια εἰςήγαγον.

Nimirum utrique Theophanis memoria (cf. p. 35 sq. supra) colores praebuit. Ac Cedrenus per mediam quandam manum sua accepit, quae etiamnunc in codice Parisino Gr. 1712 f. 180^{v} sq. (Π) comparet: ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν ἓξ ἔτεσι τὴν Περσίδα καταπολεμήσας τῷ ζ' ἔτει (ἔτη perperam Π) εἰρηνεύσας μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἐπὶ (sine accentu Π) Κωνσταντινουπόλεως ὑπέστρεψε μυστικήν τινα (μυστικὴν τινὰ Π) θεωρίαν ἐν τούτῳ πληρώσας· ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις πᾶσαν τὴν κτίσιν δημιουργήσας ὁ Θεὸς τὴν ἑβδόμην ἀναπαύσεως ἡμέραν ἐκάλεσεν· οὕτω καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἓξ (inc. f. 181^{r}) χρόνοις πολλοὺς πόνους διανύσας (διανοίσας Π) τῷ ἑβδόμῳ ἔτει μετ' εἰρήνης καὶ χαρᾶς ἐν τῇ πόλει ὑποστρέψας ἀνεπαύσατο. Ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως μετὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ υἱοῦ Ἡρακλείου, καὶ τοῦ πατριάρχου Σεργίου μαθόντες τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως ἐξῆλθον (ἐξῆλθεν Π) εἰς συνάντησιν (συνάντισιν Π) αὐτοῦ [prave ex Theophane adhaesit: σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ, τῷ βασιλεῖ καὶ υἱῷ αὐτοῦ], βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας (λαμπάδων Π; cf. μετὰ κλάδων ἐλαιῶν καὶ λαμπάδων apud Cedrenum), εὐφημοῦντες αὐτὸν μετὰ χαρᾶς. Προσελθὼν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ περιπλακεὶς (περιπλακεῖς Π) αὐτῷ ἔβρεξαν ἀμφότεροι τὴν γῆν τοῖς δάκρυσι. Τοῦτο θεασάμενος ὁ λαός, πάντες (sic etiam z apud Theophanem, non ἅπαντες) εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ Θεῷ ἀνέπεμπον· καὶ οὕτω λαβόντες τὸν βασιλέα σκιρτῶντες εἰς τὰ βασίλεια εἰσήγαγον. — Georgius Monachus vero Theophanea cum alia notitia contaminavit, quae Heraclium in redeundo Sanctae Crucis ligna Hierosolymae reposuisse traderet; Theophanes enim, quocum Π f. 181^{r} et Cedrenus I p. 735, 14 sqq. concinunt, Heraclium anno 628 Constantinopolin reversum anno proximo (ἅμα ἔαρι) cum Sancta Cruce Hierosolymam se contulisse adserit I p. 328, 13 sqq. Per Georgium igitur ex Theophane pendent Leo Grammaticus p. 152. 154 (Bonn.) et Theodosius Melitenus p. 105. 107 (Tafel.)[1], tum Chronicon ineditum codicis Matritensis Palat. 40, quod Cyrilli Alexandrini et Georgii Pisidae nomen mentitur (Ps.-Pisid.) f. 408 sqq.:

Leo et Theodosius:	Ps.-Pisides:
κατασφάζων (καὶ πυρπολῶν καὶ καταστρέφων add. Theod.) τὴν πᾶσαν Περσίδα ἐν ἔτεσιν ἕξ, τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει τὰ τίμια ξύλα ἀπὸ Περσίδος ἀναλαβὼν καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ παραγενόμενος καὶ ταῦτα ὑψώσας με-	κατασφάζων καὶ πυρπολῶν καὶ καταστρέφων πᾶσαν τὴν Περσίδα ἐν ἔτεσιν ἕξ, ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τὰ τίμια ξύλα τοῦ πανσέπτου σταυροῦ ἀπὸ Περσίδος ἀναλαβὼν καὶ εἰς (inc. f. 409^{v}) Ἱερουσαλὴμ παραγενόμενος

[1]) Monumenta Saecularia. Herausgegeben von der k. bayer. Akad. der Wissenschaften, III Cl. (Monachii 1859).

τὰ χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐπὶ (τὴν add. Theod.) Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεφεν (ὑπέστρεψεν recte Theod.)..... Ταῦτα τελέσας (τελειώσας Theod.) Ἡράκλειος ἐπὶ (τὴν add. Theod.) Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψεν. Οἱ δὲ τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν (ἐπέλευσιν Theod.) αὐτοῦ γνόντες ἀκατασχέτῳ πόθῳ (τῷ add. Theod.) περὶ αὐτὸν πάντες οἱ (recte om. Theod.) ἐν τοῖς παλατίοις τῆς Ἡρίας [1]) ἐξῆλθον σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ τῷ (καὶ Theod.) υἱῷ αὐτοῦ, βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας πρὸς ὑπαντὴν καὶ (om. Theod.) εὐφημοῦντες αὐτόν. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς αὐτοῦ προςελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρός, ὁ δὲ περιπλακεὶς αὐτὸν (προςπλακεὶς αὐτῷ Theod.) κατεφίλουν ἀλλήλοις (sic etiam Theodosii codex) ἐν (σὺν Theod.) δάκρυσι, καὶ οὕτως λαβόντες τὸν βασιλέα, εὐφημοῦντες καὶ χαίροντες εἰςῆλθον ἐν τῇ πόλει.

καὶ ταῦτα ὑψώσας μετὰ χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψεν, μυστικήν τινα θεωρίαν ἐν τούτῳ πληρώσας· ὥςπερ γὰρ ἐν ἓξ ἡμέραις ὁ Θεὸς πᾶσαν τὴν κτίσιν δημιουργήσας τὴν ἑβδόμην ἀναπαύσεως ἡμέραν ἐκάλεσε, οὕτω δὲ καὶ οὗτος ἐν τοῖς ἓξ χρόνοις πολλοὺς διανύσας πολέμους καὶ κοπιάσας ἐν τῷ ἑβδόμῳ ἔτει μετ᾽ εἰρήνης ἀνεπαύσατο. Οἱ δὲ τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ γνόντες ἀκατασχέτῳ πόθῳ πάντες ἐν τοῖς παλατίοις τῆς Ἡρίας [1]) ἐξῆλθον σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ βασιλεῖ καὶ υἱῷ αὐτοῦ, βαστάζοντες κλάδους ἐλαιῶν καὶ λαμπάδας (f. 410^r), εὐφημοῦντες αὐτὸν μετὰ πολλῆς εὐφροσύνης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς αὐτοῦ προςελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὁ δὲ πατὴρ περιπλακεὶς τῷ υἱῷ κατέβρεξαν ἀμφότεροι τὴν γῆν τοῖς δάκρυσιν. Ὅπερ θεασάμενος ὁ λαὸς εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ Θεῷ σὺν δάκρυσιν ἀνέπεμπον, καὶ οὕτω (οὕτῳ cod.) λαβόντες τὸν βασιλέα, χαίροντες καὶ κροτοῦντες καὶ εὐφημοῦντες εἰςῆλθον εἰς τὸ παλάτιον.

Accedant Joannes Zonaras XIV 16 (Patr. Gr. vol. CXXXIV p. 1284) ταῦτα ἐν ἓξ ἔτεσιν ἀνύσας Ἡράκλειος καὶ ἀποκαταστήσας τῇ Ἱερουσαλὴμ τὰ τίμια ξύλα καὶ τὸν πατριάρχην αὐτόν, τῷ ἑβδόμῳ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια μετ᾽ εὐφημίας καὶ κρότων δεχθεὶς καὶ λαμπρότητος παρά τε τῆς γερουσίας καὶ τοῦ πλήθους τῆς πόλεως, Michael Glycas p. 512, 12 sqq. (Bonn.) ἐν ἓξ ἔτεσι πᾶσαν καθελὼν τὴν Περσίδα καὶ αὐτὸν τὸν Χοσρόην, ὃς ἑαυτὸν ἀπεθέωσε, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ τίμιον ξύλον ἐπανασώσας, (ἔτυχε γὰρ ἀπὸ Ἱεροσολύμων σκυλευθῆναι), λαμπρῶς ἐπανέζευξε, Ephraemius v. 1395 sqq.

---

[1]) Legendum videtur Ἠρίας, nisi omnino Georgii Monachi lectio Ἱερείας praestat cf. p. 38 supra. Neque enim ἡ Ἠρία promontiorum illud adpellatur, sed τὸ Ἠρίον (cf. Stephanus Byzantius p. 302, 20, Etym. Magn. p. 437, 46, Codinus de aedif. CP. p. 117, 10) vel τὰ Ἠρία (Codin. p. 119, 4)

p. 65 (Bonn.) ταῦτ' ἐν χρόνοις ἓξ Ἡράκλειος ἀνύσας, | ξύλα τε σεπτὰ καὶ Σιὼν ἀρχιθύτην | Ἱερουσαλὴμ ἐγκαταστήσας πόλει, | πρὸς βασιλίδα καθυποστρέφει πόλιν, | ἐν ἑβδόμῳ κάλλιστα χαίρων τῷ χρόνῳ, | ὑμνούμενος στόμασιν ἀστῶν μυρίων, Constantinus Lascaris ineditus in codice Matritensi N 72 f. 170r: καὶ ἓξ ἔτη τοὺς Πέρσας ἐδῄου· τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἀναλαβὼν τὸ ζωοποιὸν ἅγιον ξύλον καὶ ἄλλα καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ παραγενόμενος ὕψωσε. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανῆκεν εἰς τὴν πόλιν· ᾧ ὑπήντησαν πάντες περιχαρῶς μετὰ κλάδων ἐλαιῶν καὶ λαμπάδων δορυφορουμένῳ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος. — Cui traditioni momentum adferre videtur Pisides, cum Suppl. II 3 sq. et 59 sq. imperatorem bello profligato Hierosolymam petivisse testificetur; attamen utramque memoriam bene consociari posse docet Nicephorus Brev. p. 22, 3 sqq. Boor (sive Suidas s. v. Ἡράκλειος vol. I 2 p. 880 sq.; cf. 'Wiener Studien' vol. XIII p. 49) αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰ ζωοποιὰ ξύλα ἐσφραγισμένα, καθάπερ ἐλήφθησαν, διαμείναντα πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀφίκετο, καὶ Μωδέστῳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ τῷ αὐτοῦ κλήρῳ ταῦτα ὑπέδειξεν. Οἱ δὲ τὴν σφραγῖδα σῴαν ἐπεγίνωσκον· καὶ ὡς ἀνέπαφα καὶ ἀθέατα βεβήλοις καὶ μιαιφόνοις χερσὶ τῶν βαρβάρων διετηρήθησαν, εὐχαριστήριον ᾠδὴν τῷ Θεῷ ἀνέθεσαν, τήν τε κλεῖδα τὴν ἐπ' αὐτοῖς ὁ ἱεράρχης μείνασαν παρ' αὐτῷ ἤγαγε, καὶ ἀνοιγέντα προσκυνοῦσιν ἅπαντες. Ὑψωθέντων δὲ αὐτῶν ἐκεῖσε εὐθὺς εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ βασιλεὺς ἐξέπεμψεν. Ἃ δὴ Σέργιος ὁ τοῦ Βυζαντίου ἱεράρχης ἐκ Βλαχερνῶν (ἱερὸν δὲ αἱ Βλαχέρναι τῆς Θεομήτορος) λιτανεύων ὑπεδέξατο καὶ πρὸς τὴν μεγίστην ἐκκλησίαν ἀγαγὼν ταῦτα ἀνύψωσε. Scilicet Heraclius et anno 628 ex Perside discedens et anno 629 Constantinopoli relicta Hierosolymam contendit. Nec repugnat Synopsis Sathae (Bibliotheca Graeca medii aevi vol. VII, Paris. 1894) p. 108 τὸ ζωοποιόν τε καὶ τίμιον τοῦ σταυροῦ Κυρίου ξύλον εὑρὼν ἐκεῖσε καὶ ἀνελόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἤγαγεν cl. p. 109 ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος ὑποστρέφων ἐξ Ἱεροσολύμων cf. insuper Symeo Magister ineditus in codice Escurialensi Y - I - 4 f. 62v τὰ ζωοποιὰ ξύλα καὶ τὸν πατριάρχην Ζαχαρίαν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπεκατέστησε μεγαλοπρεπῶς ὑποστρέψας ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων· ὃν ὁ πατριάρχης Σέργιος καὶ Κωνσταντῖνος ὁ [falso adicitur: υἱὸς αὐτοῦ καὶ] βασιλεὺς καὶ υἱὸς αὐτοῦ σὺν παντὶ τῷ λαῷ μεθ' ὅσης τῆς ἡδονῆς ὑπεδέξαντο, ἐλαιῶν (ἐλαίων cod.) κλάδους καὶ λαμπάδας κατέχοντες [1])!

Tantum vero abest, ut nostra sententia, quae Theophanem Pisideae orationis guttis reliquorum historicorum hortulos inrigasse statuat, vacillet, ut etiam exceptionibus stabiliatur. Argumento locus ille est, quo poetam definite Theophanes nominat (cf. Stud. p. 3) p. 298,

---

[1]) Nullam Sanctae Crucis mentionem Constantinus Manasses facit v. 3735 sqq. p. 160 (Bonn.) ἐν ἑξαμέτρῳ τοιγαροῦν ἡλίου περιδρόμῳ | τὴν Περσικὴν καὶ Μηδικὴν Ἡράκλειος ἐκτρίψας | καλλίνικος ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν βασιλίδα.

16 sqq. ἧκεν Ἡράκλειος ἀπὸ Ἀφρικῆς φέρων πλοῖα καστελλωμένα, ἔχοντα ἐν τοῖς καταρτίοις κιβώτια καὶ εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, καθὰ καὶ ὁ Πισίδιος Γεώργιος λέγει, καὶ στρατὸν πολὺν ἀπὸ Ἀφρικῆς καὶ Μαυριτανίας. Ad eiusdem enim Pisidae testimonium Georgius Monachus provocat, cum Deiparae imaginibus Salvatoris effigiem non manufactam substituit p. 563 Mur. (Patr. Gr. pag. 825 A) ὁ δὲ αὐτὸς Ἡράκλειος (Ἡράκλειος γὰρ ὁ στρατηγὸς Ἀφρικῆς Vind.) πλοῖα πολλὰ ἐξοπλίσας καὶ στρατὸν ἄπειρον ἐξ Ἀφρικῆς καὶ Μαυριτανίας ἐπισυνάξας (M. αὐτῆς συνάξας Vind.), τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Κυρίου, ὥς φησι Γεώργιος ὁ Πισίδιος. Quam quidem memoriam Ps.-Pisides repetit f. 402ᵛ ὁ δὲ Ἡράκλειος ἐξ Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ ἐξοπλίσας (ἐξοπλήσας cod.) καὶ στρατὸν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος (ἐπιφερομένην cod.) καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὥς φησι Γεώργιος, tum poetae nomine suppresso Leo Grammaticus p. 146, 8 sqq. et Theodosius Melitenus p. 101: ὁ δὲ αὐτὸς Ἡράκλειος ἐξ Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ (πολλὰ πλοῖα Theod.) ἐξοπλίσας καὶ στρατόν, τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν, Cedrenus I p. 712 16 sqq. (ex Leone cf. p. 55 sq.) ὁ δὲ Ἡράκλειος πλοῖα πολλὰ ἐξ Ἀφρικῆς ἐξοπλίσας καὶ στρατόν, τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Glycas p. 511, 5 sqq. καὶ ὃς αὐτίκα κινηθεὶς στόλον ἑτοιμάζει καὶ κατὰ τοῦ Φωκᾶ ἔρχεται, φέρων καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, Lascaris f. 169ʳ Ἡράκλειος γὰρ ὁ στρατηγὸς Ἀφρικῆς ἦλθεν ἐπὶ τὴν πόλιν μετὰ πολλοῦ στόλου φέρων καὶ τὴν ἀχειροποίητον τοῦ Κυρίου εἰκόνα. Secundum Theophanem ipse Pisides (cf. Stud. l. c.) iudicat, unde Georgii eiusque adseclarum narrationem errori tribuendam esse discimus. Erroris vero ansam procul dubio alter Theophanis locus (p. 303, 17 sqq.) dedit, ubi ex Pisidae auctoritate (P I 139 sqq. et II 86 sq.; cf. tamen p. 6 supra) imaginem Christi ἀχειροποίητον ab Heraclio in Persidem ablatam esse narratur. Quam traditionem ita expressit Georgius Monachus p. 567 (Patr. Gr. p. 829) λαβὼν οὖν (καὶ ταῦτα εἰπὼν λαβὼν Vind.) τὴν θεανδρικὴν μετὰ χεῖρας ἀχειροποίητον μορφὴν κατὰ Περσῶν ἐστράτευσε, ac similiter Georgii adsectatores locuti sunt: Leo Grammaticus p. 150 et Theodosius Melitenus p. 104, nec non Cedrenus I p. 719, 5 sqq. λαβὼν δὲ μετὰ χεῖρας τὴν θεανδρικὴν ἀχειροποίητον μορφὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν (τοῦ — ἡμῶν om. Theod.) κατὰ Περσῶν ἐστράτευσε, tum Ps.-Pisides f. 407ᵛ λαβὼν δὲ μετὰ χεῖρας τὴν θεανδρικὴν ἀχειροποίητον μορφὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ Περσῶν ἐστράτευσε. Singularem vero locum Cedrenus obtinet, quippe qui paucis interpositis eandem rem alia ratione agitet p. 719, 16 sqq. ὁ δὲ

βασιλεὺς τὴν σεβασμίαν εἰκόνα τῆς θεανδρικῆς μορφῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς χερσὶ κατέχων ἀπήρξατο τῶν ἀγώνων. Nimirum Georgii sive potius Leonis expositionem cum memoria codicis Π coniunxit, ubi Theophanea repetuntur f. 173ʳ: λαβὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν χερσὶ τὴν θεανδρικὴν μορφήν, ἣν χεῖρες οὐκ ἔγραψαν, ἀλλ' οἵαν (οἷαν Π) ἐν εἰκόνι ὁ πάντα μορφῶν καὶ διαπλάττων Λόγος ἄνευ γραφῆς (ἀναγραφῆς Π) μόρφωσιν, ὡς ἄνευ σπορᾶς κύησιν ἤνεγκεν, καὶ τούτῳ (τοῦτο Π cum e m apud Theophanem) πεποιθὼς (πεποιθῶς Π) τῷ θεογράφῳ τύπῳ ἀπήρξατο τῶν ἀγώνων. Heraclii vero adventum ex Africa referens Leonem sequi maluit, altero fonte neglecto, ubi itidem Theophanis oratio fluit f. 171ʳ [1]). Nec tamen Leonis memoriam repetit, quae quidem Heraclium, priusquam ad principale fastigium provectus esset, Africae praefectum fuisse perhibet p. 146 (et Theodos. Meliten. p. 101) ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Κρίσπος ὁ πατρίκιος μὴ ὑποφέρων ὁρᾶν τούς τε ἀδίκους φόνους καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπὸ Φωκᾶ γινόμενα ἔγραψε πρὸς Ἡράκλειον στρατηγὸν ὄντα ἐν Ἀφρικῇ (ἐν Ἀφρικῇ ὄντα Theod.) μετὰ τοῦ (om. Theod.) στόλου, ὅπως ἀνέλθωσι κατὰ τοῦ τυράννου Φωκᾶ. Quam rationem ex antiquioribus amplexus est Georgius Monachus p. 562 (Patr. Gr. pag. 824 sq.) μετὰ δὲ ταῦτα ἔφθασεν ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσεβοῦς Φωκᾶ, ἀνθ' ὧν ἔδρασεν ἀναριθμήτων κακῶν. Ὁ γὰρ γαμβρὸς αὐτοῦ Κρίσπος ὁ πατρίκιος, μὴ ὑποφέρων ὁρᾶν τοὺς ἀδίκους φόνους καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ γενόμενα, ἔγραψε πρὸς Ἡράκλειον, στρατηγὸν Ἀφρικῆς, πλοῖα πολλὰ ὁπλίσαντα ἀνελθεῖν κατὰ τοῦ τυράννου Φωκᾶ [2]), ex posterioribus Ps.-Pisides f. 402ʳ sq. μετὰ δὲ ταῦτα ἔφθασεν ἡ ὀργὴ καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσεβοῦς Φωκᾶ καὶ ἀνθ' ὧν ἔδρασεν ἀναριθμήτων κακῶν, ὡς ὁ λόγος δηλώσει. Ὁ δὲ γαμβρός, ὁ πατρίκιος Κρίσπος (Κρίασος cod.) τοῦ Φωκᾶ (expectatur: ὁ δὲ γ. τοῦ Φωκᾶ, ὁ πατρίκιος Κρίσπος), μὴ ὑποφέρων ὁρᾶν τοὺς ἀδίκους φόνους αὐτοῦ καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα ἔγραψε (f. 402ᵛ) πρὸς Ἡράκλειον στρατηγὸν ὄντα ἐν Ἀφρικῇ μετὰ στόλου, ὅπως ἀπέλθωσι (l. ἀνέλθωσι) κατὰ τοῦ τυράννου Φωκᾶ, — Joël p. 46, 6 sqq. (Bonn.) ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Πρίσκος (sic) μὴ φέρων ὁρᾶν τοὺς ἀδίκους φόνους καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γινόμενα δεινὰ γράφει Ἡρακλείῳ στρατηγῷ ὄντι τότε ἐν Ἀφρικῇ, ὅπως ἀνέλθῃ μετὰ στόλου κατὰ τοῦ τυράννου, — Lascaris f. 169ᵛ καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἔφθασεν εἰς αὐτόν. Ἡράκλειος γὰρ ὁ στρατηγὸς Ἀφρικῆς ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ πολλοῦ στόλου, tum Glycas p.

---

[1]) Habes tamen καστελλομένα pro καστελλωμένα (= cehm apud Theophanem) et Πισσίδειος pro Πισίδιος (cf. Πισσίδιος in egm). Ex Theophane pendet etiam Symeo Escurialensis f. 62ʳ, ubi tantummodo lectionis varietas ἱστοῖς pro καταρτίοις et Πισσίδειος pro Πισίδιος comparet, sed memoriam de Christi imagine in Persidem elata plane reticuit

[2]) De Crispo non interpolatum exemplar codicis Vind. (p. 44 Tafel) tacet: Μετὰ — κακῶν. Ἡράκλειος γὰρ ὁ στρατηγὸς Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ ἐξοπλίσας κτλ.

511, 4 sq. γράφουσι πρὸς τὸν τῆς Ἀφρικῆς στρατηγὸν Ἡράκλειον· καὶ ὃς αὐτίκα κινηθεὶς στόλον ἑτοιμάζει καὶ μετὰ τοῦ Φωκᾶ ἔρχεται et Ephraemius v. 1342 sqq. p. 63 στρατηγὸς Ἡράκλειος Ἀφρικῆς τότε | στόλῳ πεπλευκὼς εἰς βασιλίδα πόλιν | ἥττησε Φωκᾶν. Contra Cedrenus haec offert I p. 711, 19 sqq. τῷ ἕκτῳ ἔτει Κρίσπος ὁ πατρίκιος μὴ φέρων ὁρᾶν τοὺς ἀδίκους φόνους καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ γινόμενα, γράφει πρὸς Ἡράκλειον τὸν πατρίκιον καὶ στρατηγὸν Ἀφρικῆς, ὅπως ἀποστείλῃ Ἡράκλειον τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ Νικήτην τὸν υἱὸν Γρηγορᾶ πατρίκιον (l. πατρικίου), τὸν ὑποστράτηγον αὐτοῦ, ὅπως ἔλθωσι κατὰ τοῦ τυράννου· ἤκουε γὰρ κατ' αὐτοῦ μελετωμένην παρ' αὐτῶν ἀνταρσίαν. Videlicet auctorem anonymum codicis Π respexit, qui ex Theophane sua mutuatus est cf. enim

Theophanes p. 295, 27 sqq.:	Π f. 170r:
τούτῳ τῷ ἔτει ὁ Πρίσκος μὴ ὑποφέρων ὁρᾶν τούς τε ἀδίκους φόνους καὶ τὰ κακὰ τὰ ὑπὸ Φωκᾶ γινόμενα ἔγραψε πρὸς Ἡράκλειον, τὸν πατρίκιον καὶ στρατηγὸν Ἀφρικῆς, ὥστε ἀποστεῖλαι Ἡράκλειον, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ Νικήταν, τὸν υἱὸν Γρηγορᾶ τοῦ πατρικίου καὶ ὑποστρατήγου (ὑποστράτηγον cemA) αὐτοῦ, ὅπως ἔλθωσι κατὰ τοῦ τυράννου Φωκᾶ· ἤκουε γὰρ μελετωμένην ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ Φωκᾶ ἀνταρσίαν.	τῷ εκτῳ ἔτει τούτου ὁ Πρίσκος μὴ φέρων ὁρᾶν τοὺς ἀδίκους φόνους καὶ τὰ κακὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ γινόμενα γράφει πρὸς Ἡράκλειον, τὸν πατρίκιον καὶ στρατηγὸν Ἀφρικῆς, ὅπως ἀποστείλῃ Ἡράκλειον, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ Νικήταν, τὸν υἱὸν Γρηγορᾶ πατρικίου καὶ ὑποστράτηγον αὐτοῦ, ὅπως ἔλθωσι κατὰ τοῦ τυράννου Φωκᾶ· ἤκουε γὰρ μελετωμένην ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ Φωκᾶ (καταφωκᾶ cod.) ἀνταρσίαν.

Ac Theophanis auctor prodit Joannes Antiochenus fr. 218e (Fragm. Hist. Gr. vol. V p. 37 Mueller) ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Πρίσκος (Mueller supplet: ἔγραψεν πρὸς Ἡράκλειον τὸν πατρίκιον καὶ στρατηγὸν Ἀφρικῆς), ὥστε ἀποστεῖλαι Ἡράκλειον, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ Νικήταν, τὸν υἱὸν Γρηγορᾶ τοῦ ὑποστρατήγου αὐτοῦ, ὑπισχνούμενος αὐτοῖς προδιδόναι Φωκᾶν· ἠκούετο γάρ, ὅτι καταστρατηγεῖ Φωκᾶ, cum Π plane Symeo 61v conspirat, nisi quod τούτου ἔτει pro ἔτει τούτου et τὸν ὑποστράτηγον pro καὶ ὑποστράτηγον exhibet [1]). Ceterum Cedrenus priorem relationis partem ad Leonem adcommodasse

[1]) Eandem traditionem exprimit Synopsis Sathae p. 107: Πρίσκος δὲ ὁ πατρίκιος, ὁ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ὁρῶν τὰς καθ' ἑκάστην τῶν ἀρχόντων παραλόγους σφαγὰς καὶ τὸ φόνιον τοῦ Φωκᾶ, γράφει πρὸς Ἡράκλειον τὸν στρατηγὸν τῆς Ἀφρικῆς, ἀποστεῖλαι κατὰ τοῦ τυράννου Ἡράκλειον, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ Νικήταν πατρίκιον, τὸν υἱὸν Γρηγορᾶ τοῦ ὑποστρατήγου αὐτοῦ, adcuratiora Nicephorus Brev. p. 3 sq. (Boor) et Zonaras XIV 14 (Patr. Gr. vol. CXXXIV p. 1276 AB) proferunt, rem breviter perstringit Constantinus Manasses 3644 sqq. p. 157, leviter tangit Chronicon Paschale Patr. Gr. vol. XCII p. 980; cf. insuper Nicephorus Callistus Hist. Eccles. XVIII 55 (Patr. Gr. vol. CXLVII p. 445).

putandus est, id quod praeter lectionem δεινὰ (pro κακὰ) Crispi nomen demonstrat, cui Π Priscum cum Theophane substituit. Neque alia est causa, cur in narratiuncula, quam codicis Π auctor suppeditavit, Prisci nomen commutarit:

Π f. 171r:

συνέπραττε δὲ τούτοις καὶ Πρίσκος, ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ, <adde: ὃν> καὶ στρατηγὸν Καππαδοκίας ἐποίησεν βασιλεύσας. Ἐκεῖσε δὲ ἀνταρσίαν μελετήσαντα (μελετήσαντες cod., unde μελετήσαντος elicere nolo) ἤγαγεν ἐπὶ συγκλήτου καὶ τὰ πρὸς Ἡράκλειον γενόμενα ἔγγραφα αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς κατέχων ἐν τῇ χειρί, κρούσας Πρίσκου τὴν κεφαλὴν μετὰ τοῦ χαρτίου ἔφη· ʽταλαίπωρε (ταλαίπορε cod.)! γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας· φίλον ἀληθῆ (ἀληθεῖ cod.) πῶς ποιήσεις;'

Cedrenus I p. 713, 7 sqq.:

συνέπραττε δὲ τούτοις καὶ Κρίσπος, ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ, ὃν καὶ στρατηγὸν Καππαδοκίας Ἡράκλειος βασιλεύσας ἐποίησεν· ἐκεῖσε δὲ ἀνταρσίαν μελετήσαντα ἤγαγεν ἐπὶ τῆς συγκλήτου καὶ τὰ πρὸς Ἡράκλειον γενόμενα ἔγγραφα αὐτοῦ κατέχων ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ χειρί, κρούσας Κρίσπον τὴν κεφαλὴν μετὰ τοῦ χαρτίου ἔφη· ʽταλαίπωρε! γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας· φίλον ἀληθῶς (l. ἀληθῆ) πῶς ποιήσεις';

Quodsi ipsa verborum sententia examinatur, Crispi litterae significari videntur, quibus Heraclii pater ad defectionem sollicitabatur. Quam opinionem adscivit Symeo Escurialensis f. 62r: συνέπραττε δὲ τούτοις καὶ Πρίσκος, ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ, ὃν καὶ στρατηγὸν ἐποίησε βασιλεύσας. Τοῦτον Ἡράκλειος (in mg. male suppletur: βασιλεύσας) ἐπὶ τῆς συγκλήτου ἀγαγὼν καὶ τὰ πρὸς Ἡράκλειον τὸν πατέρα αὐτοῦ γενόμενα ἔγγραφα αὐτοῦ κατὰ Φωκᾶ, τοῦ γαμβροῦ (melius πενθεροῦ scripsisset auctor) αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς κατέχων ἐν τῇ χειρί, κρούσας τὴν κεφαλὴν μετὰ τοῦ χαρτίου (in mg. per compendium σημείωσαι cod.) ἔφη· ʽταλαίπωρε! γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας· φίλον ἀληθῆ πῶς ποιήσεις;' Minus recte igitur Cedreni interpres vertit: 'manuque tenens chartam, in qua indicia Prisci insidiarum in Heraclium erant scripta'. Sane sententiae illi Leo Grammaticus patrocinari videtur, quocum facit Ps.-Pisides cf.

Leo p. 147, 16 sqq. (et Theodos. Meliten. p. 102):

συνέπραττε (συνέ... Leo) δὲ (om. Theod.) τούτοις καὶ συνευδόκει Κρί-

Ps.-Pisides f. 403v sq.:

συνευδόκει (συνευδοκεῖ cod.) δὲ τῷ βασιλεῖ Κρίσπος, γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ.

σπος ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ [1]) . . . . Μετὰ δέ τινα χρόνον στρατηγὸν αὐτὸν τὸν Κρίσπον Καππαδοκίας ἐποίησεν (αὐτὸν ποιήσας Καππαδοκίας Theod.) ὁ βασιλεύς, ἀπέστειλε δὲ (ἀπέστειλεν Theod.) φιλοφρονούμενος αὐτὸν πάμπολλα. Ἐκεῖ τοίνυν ἀπελθὼν ἐλοιδόρει Ἡράκλειον καὶ ἀνταρσίαν ἐμελέτα κατ' αὐτοῦ. Ελθὼν δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεύς, τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα κρατῶν ἐπὶ χάρτου, καὶ κρούσας ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ (om. Theod.) ἐπὶ τῆς (om. Theod.) συγκλήτου ἔφη· 'ταλαίπωρε, γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας· καὶ πῶς ἂν φίλον ἀληθῆ ποιήσειας' (ποιήσεις Theod.);

Μετὰ (f. 404^r) δέ τινα χρόνον στρατηγὸν αὐτὸν ποιήσας Καππαδοκίας. Ἐκεῖ τοίνυν ἀπελθὼν ἐλοιδόρει Ἡράκλειον καὶ ἀνταρσίαν ἐμελέτα κατ' αὐτοῦ. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐλθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα κρατῶν ἐπὶ χεῖρας τὸν χάρτην· καὶ κρούσας ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἐπὶ συγκλήτου ἔφη· 'ταλαίπωρε, γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας· καὶ πῶς ἂν φίλον ἀληθῆ ποιήσειας' [2]);

Sed revera verba τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα libellum accusatorium designant, de quo in prolixa eiusdem rei narratione haec praebet Nicephorus p. 6, 16 sqq. Boor (cf. Petavii nota p. 102 ed. Bonn.) καὶ τὸν βασιλέα ἀναμιμνήσκειν αὐτόν, οἷα ἐν Καισαρείᾳ ἐπὶ τῇ νόσῳ κατεσχηματίσατο, καὶ ὡς τὸ τῆς βασιλείας κατευτελίζειν ἀξίωμα ᾤετο, καὶ ὡς εἰς τὴν βασίλειον ἀρχὴν προὔτρεπε. Καὶ ἅμα λαβόντα τόμον κατὰ κόρρης τοῦτον παίειν καὶ εἶτα λέγοντα· 'ὡς (ὃς Ducangius) γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, φίλον πῶς ἂν ποιήσειας;' Ex Nicephoro autem Zonarae memoria fluxit XIV 15 (Patr. Gr. p. 1280 C) καὶ ὁ βασιλεὺς τὰ παρὰ τοῦ Κρίσπου κἀκείνου παρόντος κατέλεγεν· εἶτα πρὸς ἐκεῖ-

[1]) **Interponitur apud Leonem imperatoris descriptio**: οὗτος ὁ Ἡράκλειος ἦν τὴν ἡλικίαν μεσῆλιξ, εὐσθενής, εὔστερνος, εὐόφθαλμος καὶ ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὸς τὴν τρίχα καὶ λευκὸς τὴν χροιάν, ἔχων τὸν πώγωνα πλατὺν καὶ πρὸς μῆκος ἐκκρεμῆ· ὁπηνίκα δὲ πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἦλθεν ἀξίωμα, εὐθέως ἐκείρατο τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον τῷ βασιλικῷ σχήματι. **Quem characterismum non sine parva lectionis varietate post fabellam de Prisco exhibet Π f. 171^r, paucis interiectis Cedrenus I p. 714, 1 sqq., alio loco ante narratiunculam de Prisco Symeo f. 62^r.**

[2]) **Similiter etiam Georgius Monachus p. 564 sq. (Patr. Gr. p. 828 A)** συνέπραττε δὲ τούτοις καὶ συνηυδόκει πλέον Κρίσπος ὁ ἔπαρχος καὶ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ. Μετὰ δέ τινα χρόνον στρατηγὸν αὐτὸν ποιήσας Καππαδοκίας ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε. Ἐκεῖ τοίνυν ἀπελθὼν ἐλοιδόρει Ἡράκλειον καὶ ἀνταρσίαν ἐμελέτα κατ' αὐτοῦ. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενόμενον (γενομένου **Muraltus coniecit, sed sufficit, ni fallor,** γενόμενος) τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα κρατῶν ἐπὶ χάρτου καὶ κρούσας ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἔφη πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῆς συγκλήτου ὁ βασιλεύς· 'γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, ταλαίπωρε· καὶ πῶς ἂν φίλον ποιήσειας'; **Attamen verba** τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα—κεφαλῇ αὐτοῦ **plane ignorat Vind. (p. 46 Tafel).**

νον ἐπιστραφεὶς ἔφη· 'ὃς γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, οὐδὲ φίλον ἂν ποιήσεις (l. ποιήσειάς) ποτέ', ad Leonis sive potius Georgii Monachi recensionem accedit Michael Glycas p. 511 sq. οὗτος ὁ Ἡράκλειος πρός γε τὸν τοῦ Φωκᾶ γαμβρὸν Κρίσπον πρότερον μὲν τοῖς κατὰ τοῦ Φωκᾶ συνευδοκοῦντα, ὕστερον δὲ Ἡράκλειον λοιδοροῦντα, εἶπεν· 'γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, ταλαίπωρε, καὶ φίλον πῶς ἂν ποιήσῃς' (l. ποιήσειας); Apud Theophanem vero totius narrationis nullum vestigium extat.

Gravioris tamen momenti esse videtur, quod etiam alia narratio desideratur, quae quidem diserte ad Pisidam provocet. Vetustissimus testis est Georgius Monachus, qui apparatum belli Persici (cf. Stud. p. 4 sq.) hoc modo describit p. 566 sq. (Patr. Gr. p. 829): ὁ δέ γε βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἁγίαν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα τελέσας κατὰ Περσίδος ἠβούλετο χωρῆσαι. Χρήματα δὲ τῶν ἐναγῶν (εὐαγῶν recte cod.; cf. Theophan. I p. 302, 34) οἴκων καὶ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν λαβὼν ἐχάραξε νομίσματα. Καὶ μικρὸν ὅτε (expectatur: καὶ μικρῷ ὕστερον) βουλόμενος ἀποκινῆσαι, τάδε πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη· 'εἰς χεῖρας τῆς Θεομήτορος ἀφίημι τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸν υἱόν μου'. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος (καὶ πρηνὴς πεσὼν adiecit Muralt) ηὔξατο· ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισίδης μετὰ τοσαύτης ταπεινώσεως, ἔφη· 'ὦ βασιλεῦ,

μελαμβαφὲς πέδιλον εἴλιξας πόδας
βάψεις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.'

Sed interpolationem prodit codicis Vind. contextus (p. 48 Tafel): ὁ δέ γε .... τελέσας, τάδε πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη· .... τὸν υἱόν μου. Verum enim vero verbosioris relationis testimonia alia suppetunt cf.

Leo Grammaticus p. 149, 13 sqq. (et Theod. Melit. p. 103 sq.):	Ps.-Pisides f. 405ʳ sqq.:
Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα τελέσας κατὰ Περσίδος ἠβούλετο χωρῆσαι, χρήματα τῶν εὐαγῶν (ἐναγῶν Leo) οἴκων καὶ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν λαβὼν καὶ χαράξας νομίσματα καὶ μιλιαρήσια. — Ὁ δὲ Χοσρόης Σάϊτον ἡγεμόνα μετὰ πολλῆς δυνάμεως (κατὰ Ῥωμαίων addit Theod.) ἀποστείλας πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν ἠφάνισεν. Ἐλθὼν δὲ οὗτος ἐν Καλχηδόνι ἱκανὸν χρόνον ταύτην παρεκάθισεν (ἐλθὼν — παρεκάθισεν	Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα τελέσας (f. 405ᵛ) κατὰ Περσίδος ἠβούλετο χωρῆσαι, χρήματα τῶν εὐαγῶν οἴκων καὶ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν λαβὼν καὶ χαράξας νομίσματα καὶ μιλιαρίσια (μιλιαρίδια cod.). — Μετὰ δὲ ταῦτα Χοσρόης Σάϊτον (Σάητον cod.) τὸν καλούμενον ἡγεμόνα μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ Ῥωμαίων ἀποστείλας πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν ἠφάνισεν. Ἐλθὼν δὲ ἐν Καλχηδόνι ἱκανὸν χρόνον παρεκάθισεν. Ὅς τὸν

om. Theod.). Ὃς τὸν Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως προςκαλεσάμενος τὰ πρὸς εἰρήνην αὐτῷ (om. Theod.) ὡμίλησεν. Ὁ δὲ τοῖς δολίοις αὐτοῦ λόγοις (λόγοις αὐτοῦ Theod.) πιστεύσας ἐκπέμπει σὺν αὐτῷ πρέσβεις μεγιστάνους (μεγιστᾶνας Theod.) πρὸς Χοσρόην ἑβδομήκοντα. Οὓς παραλαβὼν ἀτίμους καὶ δεσμίους ἀπήγαγεν ἐν Περσίδι. Ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σάϊτον, ὡς τὸν Ἡράκλειον ἰδόντα καὶ μὴ συλλαβόντα, ἀποδεῖραι ἐκέλευσεν, τοὺς δὲ πρέσβεις ἐν φρουραῖς καὶ κακουχίαις κατεδίκασεν. Ὑπὲρ ὧν ἀθυμία καὶ θλῖψις (θλίψις Theod.) πολλὴ κατεῖχε τὸν βασιλέα — Εἶτα πάλιν Χοσρόης ἀπέστειλεν ἕτερον ἄρχοντα κατὰ Ῥωμαίων ὀνόματι Σάρβαρον, ὃς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἦλθε (ἦλθεν Theod.) πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων ληϊζόμενος. — Ὁ δέ γε βασιλεὺς Ἡράκλειος, ὡς εἴρηται, πρὸς Περσίδα βουλόμενος ἐκχωρῆσαι τάδε πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη· 'εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ (Θεοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος Theod.) καὶ σοῦ ἀφίημι τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸν υἱόν μου'. Καὶ εἰςελθὼν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος καὶ πρηνὴς πεσὼν ηὔξατο οὕτως· 'δέσποτα Θεὲ καὶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ' ἐπιβλέψας ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχήσωνται οἱ ἀλάστορες κατὰ τῆς σῆς κληρονομίας ἐπαιρόμενοι (περιβαλόμενος ηὔξατο Theod. cum Georg. Mon.). Ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσίδης (Πι-

Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως προςκαλεσάμενος τὰ πρὸς εἰρήνην ὡμίλησεν (ὠμίλησεν cod.). Ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς δολίοις αὐτοῦ λόγοις πιστεύσας ἐκπέμπει σὺν αὐτῷ πρέσβεις πρὸς Χοσρόην μεγιστᾶνας (μεγιστάνας cod.) ο'. Οὓς (ὃς cod.) παραλαβὼν Σάϊτος εἰς Καλχηδόνα ἀτίμους καὶ δεσμίους ἅμα ἤγαγεν ἐν (f. 406^r) Περσίδι. Ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σάϊτον ὡς τὸν Ἡράκλειον ἰδόντα (εἰδόντα cod.) καὶ μὴ συλλαβόντα, ἀποδεῖραι ἐκέλευσε, τοὺς δὲ πρέσβεις ἐν φρουραῖς καὶ κακουχίαις κατεδίκασεν. Περὶ ὧν ἀθυμία πολλὴ καὶ θλῖψις (θλίψις cod.) κατεῖχε τὴν πόλιν καὶ τὸν βασιλέα τὸν Ἡράκλειον. — Εἶτα πάλιν Χοσρόης ἀπέστειλεν ἕτερον ἄρχοντα κατὰ Ῥωμαίων, ὀνόματι Βάρβαρον (sic; cf. p. 16 supra), ὃς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἦλθεν ἐπὶ Ἀσίαν, τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων ληϊζόμενος. — Ἐγένετο δὲ λιμὸς (λοιμὸς cod.) ἰσχυρὸς καὶ θανατικὸν μέγα, καὶ ὁ ἥλιος ἠμαυρώθη καὶ ἔβρεξε κόνιν. — Τότε καὶ Ἄβαροι πρὸς τὸν βασιλέα ἦλθον εἰρήνην αἰτούμενοι δῆθεν. Οὓς δεξάμενος καὶ πρόκενσον (f. 406^v) πρὸς τὴν Ἡράκλειαν ποιησάμενος τοὺς ἀποκρισιαρίους ἀνέπαυσεν. Οἱ δὲ τὸ κακὸν ἐν ταῖς καρδίαις ἔχοντες τοῖς ὁμοφύλοις ἐδήλωσαν· 'τάχιστα φθάσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πλοῦτος αὐτοῦ παρ' ἡμῖν ἐστιν'. Τῶν δὲ μηδ' (μὴδ' cod.) ὅλως ἀμελησάντων τὸν τόπον κατέλαβον. Τότε τῇ προμηθείᾳ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ (in mg. additur: εἰς

τοῦ σώζοντος) τοὺς εὐθεῖς (εὐθὺς cod.) τῇ καρδίᾳ μόλις εἰς τὸ Βυζάντιον διαλαθὼν αὐτοὺς ἀποκαθίστα-

σίδης Theod.) μετὰ τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη· ὦ βασιλεῦ κτλ.

ται ὁ βασιλεύς. Οἱ δὲ τοῦτον ἐπιδιώξαντες (excidit: ἕως τόπου) πολλοῦ καὶ μὴ φθάσαντες, πᾶσαν τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ εἰληφότες καὶ τὰ Θρακῷα μέρη διώξαντες ἠχμαλώτευσαν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας χιλιάδας σʹ καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τοὺς (f. 407ʳ) τόπους αὐτῶν. — Ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος βουλόμενος ἀποκινῆσαι τάδε πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη· ʽεἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος καὶ σοῦ ἀφίημι τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸν υἱόν μου.ʼ Καὶ εἰςελθὼν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν μέλανα (μέλαινα cod.) ὑποδήματα ὑποβαλλόμενος καὶ πρηνὴς πεσὼν ηὔξατο (ἤρξατο cod.) οὕτως· ʽδέσποτα Θεὲ καὶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ! μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐκ τῶν ἐχθρῶν σου ὑπὸ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλʼ ἐπίβλεψον, ἐλέησον· καὶ τὴν κατʼ ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχήσωνται οἱ ἀλάστορες (ἀλάστωρες cod.) κατὰ τῆς σῆς κληρονομίας ἐπαιρόμενοιʼ. Ὃν ἰδὼν Γεώργιος (f. 407ᵛ) μετὰ τῆς τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη· ὦ βασιλεῦ κτλ.

Nec tamen a Georgio Monacho aliena sunt, quae de Saito et Sarbaro, de mortalitate prodigiisque et de Avaris interponuntur, quippe qui eadem fere [1]) in praecedentibus p. 565 sq. (Patr. Gr. p. 828 sq.) offerat [2]).

Ad aliud genus duo fontes inediti pertinent:

[1]) Hinc supplementum ἕως τόπου adsumpsi.

[2]) Tantummodo rerum ordo variatur (Saitus, mortalitas et prodigia, Avari, Sarbarus), ac praeterea de Sarbaro prolixius agitur. Leo et Theodosius nostro loco de Saito et Sarbaro locuntur, mortalitatem ac prodigia silentio premunt, narrationem de Avaris paulo aliter exprimunt p. 148, 22 sqq. (Leo) et p. 103, 3 sqq. (Theod.). — Georgii rationem Nicephorus p. 9, 11 sqq. commendat.

Π f. 172ᵛ:

τῷ δωδεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει, μηνὶ ἀπριλλίῳ δ', ἰνδικτιῶνος ι', τελέσας ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εὐθὺς τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρας ἐκίνησε κατὰ Περσίδος, λαβὼν ἀπὸ τῶν εὐαγῶν οἴκων (οἶκων Π) καὶ ἐκκλησιῶν χρήματα ἐν δανείῳ· ἀπορία γὰρ κατεῖχε τὸ παλάτιον. Ἔλαβε δὲ καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πολυκάνδηλα καὶ ἕτερα σκεύη ὑπουργικὰ καὶ ἐχάραξεν νομίσματα καὶ μιλιαρίσια πάμπολλα. — Κατέλιπε δὲ τὸν ἴδιον υἱὸν σὺν τῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει (Κωνσταντινούπολει Π) διοικεῖν τὰ πράγματα σὺν Βονόσῳ (συνβονόσω cod.) τῷ πατρικίῳ, ἀνδρὶ ἐχέφρονι καὶ κατὰ πάντα συνετῷ καὶ πεπειραμένῳ. — Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Χαγάνον παρακλήσεις τοῦ ἐπικουρεῖν τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα, ὡς φιλίαν σπεισάμενος πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπίτροπον τοῦ ἰδίου υἱοῦ τοῦτον ὠνόμασεν. — Ὁ δέ γε βασιλεὺς Ἡράκλειος, ὡς εἴρηται, πρὸς Περσίδα βουλόμενος ἐκχωρῆσαι ἀπῆλθεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος (περιβαλλόμενος Π) καὶ πρηνὴς (πρινὴς Π) πεσὼν ηὔξατο οὕτως· 'δέσποτα κύριε Ἰησοῦ Χριστέ· μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς (accent. om.) ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ' ἐπίβλεψον, ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχήσονται οἱ ἀλάστορες κατὰ τῆς κληρονομίας σου ἐπαιρόμενοι' (ἐπερόμενοι Π). Ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισίδης μετὰ τῆς τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη· ὦ βασιλεῦ κτλ.

Symeo f. 62ᵛ:

τῷ ιβ' ἔτει, μηνὶ ἀπριλλίῳ δ', ἰνδικτιῶνος ι', τελέσας ὁ βασιλεὺς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εὐθὺς τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρας ὥρμησε κατὰ Περσίδος, λαβὼν ἀπὸ τῶν εὐαγῶν οἴκων καὶ ἐκκλησιῶν χρήματα ἐν δανείῳ· ἀπορία (ἀπορεία cod.) γὰρ κατεῖχε τὸ παλάτιον. Ἔλαβε δὲ καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πολυκάνδηλα καὶ ἕτερα σκεύη ὑπουργικὰ καὶ ἐχάραξε νομίσματα καὶ μιλιαρίσια πάμπολλα. — Ἀπῆλθε δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος (περιβαλλόμενος cod.), καὶ πρηνὴς (πρινὴς cod.) πεσὼν ηὔξατο οὕτως (in mg. εὐχὴ cod.)· 'δέσποτα κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ' ἐπίβλεψον, ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχήσωνται οἱ ἀλάστορες κατὰ τῆς κληρονομίας σου ἐπαιρόμενοι.' Ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσίδης μετὰ τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη· ὦ βασιλεῦ κτλ.

Prior enim narrationis pars ad Theophanem (Stud. p. 4) redit, quem copiosius (p. 302, 32—303, 8) Π, parcius (p. 302, 32—303, 3) Symeo delibavit. Quae autem ex fontibus supra indicatis accedunt, in Π propter verba κατέλιπε—πεπειραμένῳ (Theoph. p. 303, 3—6), apud Symeonem propter codicis Π auctorem ita contrahuntur, ut adlocutioni ad Sergium patriarcham nullus sit locus. Quam rationem omnino non respexit Cedrenus I p. 717, 18 sqq.: τούτῳ τῷ ἔτει τελέσας ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εὐθέως τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρᾳ (l. ἑσπέρας) ἐκίνησε κατὰ Περσίδος, λαβὼν ἀπὸ τῶν εὐαγῶν οἴκων καὶ ἐκκλησιῶν χρήματα ἐν δανείῳ, (ἀπορίαν γὰρ εἶχε τὸ παλάτιον), καὶ ταῦτα ἐχάραξε νομίσματα καὶ μιλιαρίσια, καταλιπὼν τὸν ἴδιον υἱὸν σὺν τῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει διοικεῖν τὰ πράγματα σὺν Βόνῳ τῷ πατρικίῳ, ἀνδρὶ ἐχέφρονι καὶ τὰ πάντα συνετῷ καὶ πεπειραμένῳ. Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Χαγάνον παρακλήσεις τοῦ ἐπικουρεῖν τὰ τῶν Ῥωμαίων πράγματα ὡς φιλίαν σπεισάμενον πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπίτροπον τοῦ ἰδίου υἱοῦ τοῦτον ὠνόμασεν. — Ὁ Χοσρόης δὲ Σάην [1]) τὸν ἡγεμόνα μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ Ῥωμαίων ἀποστείλας πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν ἠφάνισεν. Ἐλθὼν δὲ ἐν Χαλκηδόνι ἱκανὸν χρόνον παρεκάθισεν. Ὃς τὸν Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως προςκαλεσάμενος τὰ πρὸς εἰρήνην ὡμίλησεν. Ὁ δὲ τοῖς δολίοις λόγοις πιστεύσας αὐτοῦ ἐκπέμπει σὺν αὐτῷ πρέσβεις μεγιστᾶνας πρὸς Χοσρόην σ'. Οὓς παραλαβὼν ἀτίμους καὶ δεσμίους ἀπήγαγεν ἐν Περσίδι. Ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σάην ὡς τὸν Ἡράκλειον ἰδόντα καὶ μὴ συλλαβόντα ἐκδαρῆναι ἐκέλευσε, τοὺς δὲ πρέσβεις ἐν φρουραῖς καὶ κακουχίαις κατεδίκασεν. Ὑπὲρ ὧν ἀθυμία καὶ θλῖψις πολλὴ κατέσχε τὸν βασιλέα. — Εἶτα πάλιν Χοσρόης ἀπέστειλεν ἕτερον ἄρχοντα κατὰ Ῥωμαίων, ὀνόματι Σάρβαρον, ὃς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἦλθε πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὴν Ῥωμανίαν ληϊζόμενος. — Ὁ δὲ βασιλεὺς βουλόμενος πρὸς Περσίδα χωρεῖν τάδε πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη· 'εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεομητέρος (l. Θεομήτορος) καὶ σοῦ ἀφίημι τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸν υἱόν μου'. — Καὶ εἰςελθὼν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος, καὶ πρηνὴς πεσὼν ηὔξατο οὕτως· 'δέσποτα Θεὲ καὶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ' ἐπιβλέψας ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχήσονται οἱ ἀλάστορες κατὰ τῆς σῆς κληρονομίας ἐπαιρόμενοι'. Ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσίδης μετὰ τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη· ὦ βασιλεῦ κτλ. — Inscite enim verba τούτῳ τῷ ἔτει—τοῦτον ὠνόμασεν ex Π, reliqua ex Leonis recensione mutuatus est.

Ceterum Pisidae versus ab historicis laudati ad unum idemque exemplar referendi sunt, quamvis lectionis varietas occurrat v. 1 (pro μελαμβαφὲς)] μέλαν βαφαῖς Theod., μελεμβαφὲς Π Cedr. Ps.-Pisid., μελε-

---

1) Cf. Σαὴν in Chron. Pasch. Patr. Gr. vol. XCII p. 989 C.

βαφὲς Sym.; — (pro πέδιλον)] πέδηλον Π Sym., παίδιλον Theod., πέδιλα Ps.-Pisid.; — (pro εἵλιξας πόδας, ubi in codice σου additur)] εἰλίξας πόδας Leo Ps.-Pisid., εἰλήξας πόδας Π, εἰλίξας τοὺς πόδας Sym., εἰλίξας πόδα Cedr., εἰλίξας πόδαν Theod.; — v. 2 (pro βάψεις)] βάψαις Cedr. (ex Goari emendatione pro βλάψαις), βάψας Ps.-Pisid.; — (pro ἐρυθρὸν)] ἐρυθρὰς Ps.-Pisid., — (pro Περσικῶν)] Περσικὸν Sym. — Non valet autem epigramma illud ad nostram sententiam evertendam, quae quidem Pisidae fragmenta ex Theophane ad alios historicos Byzantinos transiisse statuat; neque enim trimetri ex poetae carmine deprompti in censum veniunt, sed versiculi extemporaliter fusi, quorum famam longe atque late vagatam esse inde facile colligas, quod separatim in codicibus quibusdam extant, scilicet in Mutinensi 42 (s. XIII) f. 133ᵛ (τοῦ Πισί^δ πρὸς βασιλέα Ἡράκλειον), Coisliniano 131 (s. XIV) f. 213ᵛ (τοῦ Πισίδου), Laurentiano Plut. V n. 10 (s. XIV) f. 192ʳ (στίχοι τοῦ Πισιδίου πρός τινα βασιλέα), Ottoboniano 309 (s. XIV) f. 171ʳ. Sane eosdem versus etiam inter minora Pisidae carmina offerunt M f. 45ᵛ (εὐχὴ εἰς Ἡράκλειον τὸν βασιλέα) [1]), V f. 55ᵛ et p f. 59ʳ (εἰς τὸν βασιλέα Ἡράκλειον), tum codex Bodleianus Thomae Roe 18 (a. 1349 exaratus) f. 460 eiusque exemplum Bodleianum Gerardi Langbeinii 9 f. 51, sed nullum inde argumentum peti potest, praesertim cum praeter Ottob. prior librorum classis cum historicorum memoria congruat, conlectiones vero et Ottob. prorsus aliam recensionem exprimant. Nimirum ad lectiones supra excussas accedunt ἐλίξας πόδας (Mut.), ἑλίξας πόδα (Laur.), εἰλήσας ποδὸς (Coisl.), aliter autem codicum MVp memoria ἐνδύσας πόδα comparata est [2]), quacum ἔνδησας (sic) πόδας in Ottob. facit. In ceteris autem insignis scripturae varietas non conspicitur: 1) μελαμβαφὲς] μελεμβαφὲς Mut. Coisl., MVp, μελενβαφὲς Laur., μελεμβαφῆ Ottob. || πέδιλον] πέδηλον Coisl., πέδηλα Ottob. || 2) βάψεις] βάψαις p, βάψοις (ει) Coisl., βάψας Mut. || Περσικῶν] Περδικῶν ex Laur. falso edidit Bandini, Catalog. Codd. mss. Bibliothecae Mediceae Laurentianae vol. I (1764) p. 28 || ἐξαιμάτων Mut. Coisl. — Quodsi iudicium de singulis discrepantiis requiritur, v. 1 μελαμβαφὲς reponendum esse puto, ac nescio an locus noster Suidae glossa μελαμβαφὲς vol. II 1 p. 754, 14 significetur, ubi μελεμβαφὲς contra litterarum ordinem E praebet. Quae forma per se nihil offendit, simodo a μέλας et ἐμβάπτω derivandam esse ponatur aeque ac μελανεμβαφὴς apud Joannem Dama-

[1]) Ibidem etiam aliud eiusmodi carmen legitur Suppl. XLVIII εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον ἐξ αὐτοσχεδίου ἐπιζητήσαντα τὴν ἀκρόασιν cf. insuper lemma ad Suppl. II.

[2]) Bodleianorum notitiam suppeditavit Coxe, Catalogi Codd. Mss. Bibliothecae Bodleianae pars prima recensionem codicum Graecorum continens (Oxonii 1853) p. 478 et 882, orationis vero contextum non enotavit.

scenum Epist. ad Theoph. de imag. 6 (Patr. Gr. vol. XCV p. 352 D) cf. insuper χρυσεμβαφής apud Codinum de signis CP p. 34, 12 sq. (Bonn.). Itaque nullam suspicionem movet apud Stephanum Diaconum Patr. Gr. vol. C p. 1169 D ἱμάτιον μελεμβαφὲς ('incorrect' secundum Sophoclem, Greek Lexicon of the Roman and Byzantine periods p. 741), in C. I. Gr. vol. IV p 334 n. 8721, 15 (τὴν ἐπωμίδα) μελεμβαφῆ ἔχουσα ὡς δέδοκτό σοι (ex Montefalconii lectione μελεμθάφη, ubi μελαμβαφῆ edidit Kirchhoffius), apud Philen vol. I p. 402 (Miller) v. 321 μελεμβαφεῖς (μελαμβαφεῖς editt.) χιτῶνας ἠμφιεσμένοι, vol. II p. 180 v. 110 μελεμβαφεῖς ὄνυχας εἰς χεῖρας φέρειν, neque Tzetzae vox μελέμβαφος (Epist. 68 p. 60 Pressel) a Lexicographis neglecta adtrectanda est, praesertim cum eodem plane modo χρυσέμβαφος formarit Codinus de signis CP. p. 29, 12; 34, 6; 39, 3. Apud Pisidam vero adiectivum a μέλας et βάπτω inclinatum βάψεις v. 2 commendat. — Nec male εἱλίξας historicorum memoria offert, modo interpungatur μελαμβαφὲς πέδιλον, εἱλίξας πόδα, ut ἐρυθρὸν ad πέδιλον pertineat, quod propter Quercium (fr. 20 et 183) moneo [1]). Structuram πόδα—ἐρυθρὸν tantummodo ἐνδύσας cum duplici accusativo iunctum (cf. Kuehner-Gerth, ausf. Gramm. vol. II 1 [3]p. 326) adferre potest; quam pro genuina habendam esse Pisides ipse luculente docet P III 118 sqq. καὶ νῦν μελαμπέδιλον ἐκτείνων πόδα | τοῖς μὴ πρέπουσίν ἐστιν εὐπρεπέστερος | καὶ τοῖς πενιχροῖς τιμιώτερος μένει· | βάψαι γὰρ αὐτὸν τῇ ξένῃ βαφῇ θέλει, | ποιῶν ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων. — V. 2 βάψαις, βάψοις, βάψεις in discrimen veniunt: βάψαις amplexus est Quercius (fr. 21 et 184), attamen aoristi sigmatici forma in αις terminata a Pisidae usu prorsus abhorret (Stud. p. 5 n. 4); melius optativum futuri Coisl. adgnoscit, quocum Tafelii coniectura (ad Theodos. l. c.) concinit; verum enim vero certa videtur scriptura βάψεις longe plurimis testimoniis firmata. Similiter enim votum prophetiae speciem induit P III 355 sq. οἶμαι δέ, καὐτὸν αἰχμάλωτον ἐν τάχει | ὄψει δεθέντα τὸν δράκοντα Χοσρόην et Suppl. III 65 sq. ὄψει τὸν αὐτὸν ἐν τάχει Θεὸν πάλιν | σωτῆρα τῆς σῆς ἐλπίδος τὸ δεύτερον.

Haud sine fructu a proposito mihi declinasse videor; redeamus nunc ad id, unde devertimus. Praeter Theophanem plurima Pisidae fragmenta Cedrenus suppeditat, sed iam exempla supra excussa Cedreni memoriam Theophaneae propinquam et finitimam esse satis superque probant. Propinquitatem nonnumquam necessitudo cum aliis historicis coniuncta turbat, sed arta cognationis vincula numquam dissolvuntur.

[1]) Cf. Euripid. Orest. 172, Troad. 332 sq. cl. Iphig. Aul. 215. — Citra necessitatem igitur εἱλήσας πόδας Tafelius ad Theodos. p. 104 n. 5 coniecit; correctorem male sedulum etiam Coisliniani codicis scriptura sapit.

Ea vero coniunctionis est natura, ut neque communis auctor in censum veniat neque alter ex altero originem trahat, sed Theophanem Cedrenus per intercessorem adtingat, qui etiamnunc in Π conspicitur. Cuius rationis indicia quaedam Stud. p. 39. 43. 44. 45. 51 adtulimus, nihil dubii lectionis varietas relinquit, quae inter Theophanem et Π intercedit. Operae igitur pretium facturus sum discrepantias excerpens, quae quidem ad Heraclii imperium (Theoph. p. 298, 5—341, 13 Boor) pertineant:

Pag. **298**, 6^1 sq. ἔτη ,ϛρβ'] ἔτος ἑξακιςχιλιοστῷ ἑκατοστῷ δευτέρῳ, sed 7^2 recte ἔτη ἑξακόσια δύο in Π legitur. [Κόσμου ἔτος ,ϛργ', τῆς θείας σαρκώσεως χθ' (l. χγ') ex p. 298, 5^1—7^1 et 5^3—7^2 effecit Cedrenus I p. 713, 20]. Ceterum ι ἀνεκφώνητον fere semper in Π deesse semel dictum velim || 9^3, 5^4—9^4, 10—14 om., sed post 5^3—8^3 (Ῥωμαίων βασιλεὺς Ἡράκλειος ἔτη λα') habes: Ῥωμαίων βασιλεὺς Ἡράκλειος ὁ μέγας || 15 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ πρώτω τούτου ἔτει (cuiusmodi quisquilias in reliquis parcius commemorabo) cf. ad p. 299, 31; 300, 12. 20. 30; 301, 9. 15. 21. 25; 302, 15. 25. 32; 306, 19; 308, 27; 312, 19; 315, 2; 317, 11; 327, 19; 328, 13; 329, 21; 333, 1; 335, 9; 336, 14. 28; 337, 23; 339, 18; 340, 2. 12 20; 341, 2. 12 || 16 καστελλωμένα] καστελλομένα cf. p. 43 n. 1. supra || 18 Πισίδιος] Πισσίδειος || 19 ὁμοίως] ὁμοῖος || 19 sq. ἀπὸ Ἀλεξανδρείας καὶ Πενταπόλεως] ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν καὶ Πενταπόλεως (sic! ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν καὶ Πεντάπολιν Theophanis codd., quorum scripturam correxit Tafelius p. 59 cf. Boor vol. II p. 731 s. v. ἀπὸ) || 21 inter (πεζι)κὸν et ἦν additur: συνέπραττε—ποιήσεις (cf. Stud. p. 45); Ποιεῖ (ποίει Π) οὖν αὐτὸν κληρικὸν καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς Χώρας (χώρας perperam Cedr. I p. 713, 14) περιορίζει, καὶ ἐκεῖ (κἀκεῖ Cedr.) τελευτᾷ. — Ἦν δὲ τὴν ἰδέαν Ἡράκλειος μεσῆλιξ (μεσήλιξ Π), εὐσθενής, εὔστερνος, εὐόφθαλμος, ὀλίγον (ὀλίγον Π) ὑπόγλαυκος, ξανθὸς τὴν τρίχα, λευκὸς τὴν χροιάν, ἔχων τὸν πώγωνα πλατὺν καὶ πρὸς μῆκος ἐκκρεμῆ (ἐκρεμῆ Π)· ὁπηνίκα δὲ πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἦλθεν ἀξίωμα, εὐθέως ἐκείρατο τὴν κόμην (κώμην Π) καὶ τὸ γένειον τῷ βασιλικῷ σχήματι. [Imperatoris descriptionem non hinc, sed ex Leone deprompsit Cedrenus p. 714, 1—6, quam sententiam vel introitus οὗτος ὁ Ἡράκλειος ἦν τὴν ἡλικίαν μεσῆλιξ comprobat cf. p. 46 n. 1 supra. Levioris momenti est, quod Cedrenus aeque ac Π particulam καὶ neque ante ὀλίγον neque ante λευκὸς adgnoscit] || 21 Ῥογᾶ] Ῥίγα || 22 Κωνσταντινουπόλει]

λ

Κωνσταντινούπο cf. ad l. 28 || 22 sq. ἅμα Ἐπιφανείᾳ] ἅμα Ἐπιφανῶ cf. ad p. 299, 19 || 23 sq. ἀκούσας δὲ ὁ Φωκᾶς, ὅτι ἐστὶν ἐν τῇ πόλει ἡ μήτηρ Ἡρακλείου om. (cum Theophanis libris; ex A suppl. Boor) || 24 τούτῳ] τούτου, at cf. p. 299, 11 et 483, 19 || 25 καὶ ἐφύλαξεν om. || 27 κόμητα] κώμητα || 28 κινούμενα] κεινούμενα || Κωνσταντινουπόλει] Κωνσταντινούπολει cf. l. 22, tum p.

299, 1; 303, 4 || 31 τὴν Ἄβυδον] τῆς Ἀβύδου, sed cf. l. 26 sq. et Boor vol. II p. 753 || τὰ om. || p. **299**, 2 τοὺς ἐξορισθέντας ἄρχοντας om. (cum Theoph.; ex A cl. Joanne Antiocheno fr. 218[f], 2 adiunxit Boor) || οὓς inc. f. 171[v] Π || ἐξώρισε] ἐξώρησε || 5 αὐτὸ] αὐτῷ (etiam cegm) || 6 λιμένι] λιμένη || 7 Φωκᾶν τὸν τύραννον] Ἡράκλειος τὸν Φωκᾶν τὸν τύραννον (=g). Forma Ἡράκλειος in Π recurrit p. 299, 31; 309, 4; 310, 6; 317, 12; 338, 28; Ἡρακλείου p. 309, 1; 310, 19. 24; 330, 31; 332, 1, Ἡρακλείῳ p. 335, 11, Ἡράκλειον p. 304, 17; adde Ἡράκλειαν p. 299, 3 || 7 sq. οἱ δὲ δῆμοι τοῦτον παραλαβόντες ἀνεῖλον, πυρὶ κατακαύσαντες αὐτὸν ἐν τῷ Βοΐ] ὁ δὲ φεύγει εἰς τὰ βασίλεια. Φωτεινὸς δέ τις ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον ἀδικηθεὶς εἰςελθὼν (εἰςελθῶν Π) μετὰ στρατιωτῶν ἀτίμως ἐκ τοῦ θρόνου τοῦτον ἀναστήσας καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος (ἐσθήτως Π) ἀπογυμνώσας καὶ κλοιὰ περιθεὶς πρὸς Ἡράκλειον (Ἡράκλειον Π cf. ad l. 7) ἀπήγαγεν· (ἀπείγαγεν Π). Ὃν θεασάμενος εἶπεν· 'οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διῴκησας!' Ὁ δὲ ἐν ἀπογνώσει ὢν φησι (ὢν φησὶ Π)· 'σὺ κάλλιον (καλλίον Π) ἔχεις διοικῆσαι'! Καὶ παρευθὺ κελεύει Ἡράκλειος (Ἡράκλειος Π) πρῶτον μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκκοπῆναι, εἶθ' (εἰθ' Π) οὕτως τοὺς ὤμους (ὤμους Π), καὶ τὰ αἰδοῖα (αἰδοία Π) κοντῷ (κόντω Π) ἀναρτᾶσθαι (ἀναρτεῖσθαι Π). Ἔπειτα καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη, τὸ δὲ καταλειφθὲν σῶμα τοῦ δυςωνύμου Φωκᾶ οἱ στρατιῶται λαβόντες ἔκαυσαν πυρὶ ἐν τῷ Βοΐ. — Φασὶ δέ, ὅτι μοναχός τις (μοναχὸς τίς Π) ἅγιος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν (excidit: τοῦ Φωκᾶ) πρὸς τὸν Θεὸν διαδικαζόμενος ἔλεγεν· 'διατί τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας Χριστιανοῖς'; ἔλεγεν αὐτῷ φωνὴ (φωνῇ Π) ἀοράτως· 'ὅτι χείρονα τούτου οὐχ (οὐχ' Π ex usu sollemni) εὗρον (in mg. inscitus rubricator: χηρονα τουτου ουχεβρο) πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει. [Quibus adsimulari potest Cedreni narratio p. 712, 20 sqq., quae tamen ex Leone Grammatico originem traxit, nisi quod in fine (p. 713, 3 sqq.) ex Π flosculi quidem decerpti sunt:

Leo p. 146, 8—147, 3 (et Theod. Melit. p. 101):	Cedrenus p. 712, 16—713, 7:
Ὁ δὲ αὐτὸς Ἡράκλειος ἐξ Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ (πολλὰ πλοῖα Theod.) ἐξοπλίσας καὶ στρατόν, τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Καὶ πολέμου κροτηθέντος μεταξὺ Φωκᾶ καὶ Ἡρακλείου εἰς τὸν Σοφίας λιμένα, ἡττηθεὶς ὁ ἀλιτήριος ἔφυγεν εἰς τὰ βασίλεια. — Φωτεινὸς δέ τις ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυ-	Ὁ δὲ Ἡράκλειος πλοῖα πολλὰ ἐξ Ἀφρικῆς ἐξοπλίσας καὶ στρατόν, τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (cf. p. 42 supra). Καὶ πολέμου συῤῥαγέντος εἰς τὸν λιμένα τῆς Σοφίας μεταξὺ Φωκᾶ καὶ Ἡρακλείου, ἡττηθεὶς ὁ ἀλιτήριος ἔφυγεν εἰς τὰ βασίλεια. — Φωτεινὸς δέ τις ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον ἀδικηθείς εἰςελθὼν μετὰ

γον ἀδικηθείς, εἰςελθὼν μετὰ στρατιωτῶν εἰς τὰ βασίλεια, ἀτίμως ἐκ τοῦ θρόνου τοῦτον ἀναστήσας καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπογυμνώσας τὸν ἄθλιον Φωκᾶν καὶ μέλανα χιτῶνα ἐνδύσας καὶ κλοιὰ περιθείς, ἄτιμον πρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν. Ὃν θεασάμενος εἶπεν· 'οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διῴκησας'! Ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἔφη· 'σὺ κάλλιον καὶ κρεῖττον ἔχεις διοικῆσαι'; Καὶ ἐκέλευσεν Ἡράκλειος πρῶτον μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ (om. Theod.) ἐκκοπῆναι (κοπῆναι Theod.), εἶθ' οὕτως καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἀκρωτηριασθῆναι καὶ τὰ αἰδοῖα ἐκτμηθῆναι, καὶ κοντῷ ἀναρτηθῆναι (ἀνηρτᾶσθαι pro ἀναρτᾶσθαι Theod.) διὰ τὰς ἀμέτρους ὕβρεις, ἃς ἔπραξεν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθῆναι, τὸ δὲ καταλειφθὲν (ἀπολειφθὲν Theod.) σῶμα τοῦ δυςωνύμου συρὲν κατὰ τὴν τοῦ Βοὸς λεγομένην ἀγορὰν τῷ πυρὶ παραδοθῆναι.

στρατιωτῶν εἰς τὰ βασίλεια, ἀτίμως τοῦ θρόνου τοῦτον ἀναστήσας καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπογυμνώσας, καὶ μέλανα (adde: χιτῶνα) ἐνδύσας καὶ κλοιὰ περιθείς, ἄτιμον πρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν. Ὃν θεασάμενος εἶπεν· 'οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διῴκησας'! Ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἔφη· 'σὺ κάλλιον ἔχεις διοικῆσαι'; Καὶ παρευθὺ κελεύει Ἡράκλειος πρῶτον μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκκοπῆναι, εἶθ' οὕτως τοὺς ὤμους καὶ τὰ αἰδοῖα, ἔπειτα τὴν κεφαλήν. Τὸ δὲ καταλειφθὲν σῶμα αὐτοῦ οἱ στρατιῶται λαβόντες ἐν τῇ τοῦ Βοὸς ἀγορᾷ ἔκαυσαν.

Ex Π (f. 171ʳ) etiam particula, quae p. 713, 7—14 subiungitur (συνέπραττε-τελευτᾷ), fluxit (cf. p. 45 et 54 supra), sed ad Leonem in sequentibus se adplicat Cedrenus cf.

Leo Grammaticus p. 147, 3—8 (et Theod. p. 101 sq.):

Μοναχὸς δέ τις ἅγιος, ὥς φασιν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Φωκᾶ πρὸς τὸν (om. Leo) Θεὸν δικαζόμενος (διαδικαζόμενος Theod.) ἔλεγε πολλάκις· 'Κύριε, διὰ τί τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας (om. Theod.) τοῖς Χριστιανοῖς'; Ἦλθε δὲ αὐτῷ φωνὴ ἀόρατος (ἀοράτως Theod.). 'ὅτι χείρονα (χεῖρον Theod.) τούτου οὐχ εὗρον πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων (τῶν ὄντων Theod.) ἐν τῇ πόλει'.

Cedrenus p. 713, 14—19:

Μοναχὸς δέ τις ἅγιος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Φωκᾶ πρὸς τὸν Θεὸν διαδικαζόμενος ἔλεγε· 'Κύριε, διὰ τί τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας τοῖς Χριστιανοῖς'; Καὶ ἦλθεν αὐτῷ φωνὴ ἀοράτως, 'ὅτι χείρονα τούτου οὐχ εὗρον πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει'.

Leonis vero memoriam cum Georgii Monachi narratione conflavit Ps.-Pisides cf.

Georgius Monachus p. 563 (Patr. Gr. p. 825):

Ὁ δὲ — Πισίδιος (cf. p. 42). Καὶ πολέμου συγκροτηθέντος (κροτηθέντος Vind. apud Tafelium p. 44) μεταξὺ Φωκᾶ καὶ Ἡρακλείου εἰς τὸν Σοφίας λιμένα (μεταξὺ — λιμένα om. Vind.) ἐνίκησεν ὁ (om. Vind.) Ἡράκλειος τῇ τοῦ Χριστοῦ βοηθείᾳ (τῇ χάριτι Χριστοῦ Vind.) Φωκᾶν τὸν ἀλιτήριον. — Οὗτινος ἡττηθέντος Φωτεινός τις ἐκ τῶν μεγιστάνων ἀδικηθεὶς καὶ προεπιβουλευθεὶς (ἀδ. καὶ om. Vind.) ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον, εἰςῆλθεν ἀθρόως μετὰ πλήθους στρατιωτῶν εἰς τὸ παλάτιον· καὶ τὸν ἄθλιον Φωκᾶν ἀτίμως ἐκ τοῦ θρόνου ἀναστήσας τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπεγύμνωσε καὶ ἐνδύσας αὐτὸν μέλανα χιτωνίσκον (μέλανα δὲ χιτωνίσκον ἐνδύσας αὐτὸν Vind.) καὶ κλοιὰ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ περιθείς, ἄτιμον (ἄτιμόν τινα Vind.) καὶ ἐλεεινὸν πρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν. Ὃν ὁ (om. Vind.) Ἡράκλειος θεασάμενος εἶπε πρὸς αὐτόν· 'οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διῴκησας'! Ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἀντέφη (ἀπ. ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἔφη Vind.)· 'σὺ κάλλιον ἔχεις διοικῆσαι'; Καὶ πρῶτον μὲν ἐκέλευσεν Ἡράκλειος αὐτοῦ (om. Vind.) τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἐκκοπῆναι (π. αὐτοῦ ἀφαιρεθῆναι Vind.) καὶ μετὰ τοῦτο ἐκ τῶν ὤμων ἀκρωτηριάζεσθαι (λώρους supplet Vind.), καὶ τὰ αἰδοῖα ἐκτμηθῆναι (τὰ δὲ αἰδοῖα ἐκτέμνεσθαι Vind.) καὶ κοντοῖς ἀναρτασθῆναι (ἀναρτᾶσθαι Vind.)

Ps.-Pisides f. 402ᵛ sqq.:

Ὁ δὲ — Γεώργιος (cf. p. 42). Καὶ πολέμου κροτηθέντος εἰς τὸν Σοφίας λιμένα μεταξὺ Φωκᾶ καὶ Ἡρακλείου, ἡττηθεὶς ὁ ἀλιτήριος ἔφυγεν εἰς τὰ βασίλεια. Ἐνίκησεν Ἡράκλειος τῇ βοηθείᾳ τοῦ Κυρίου. — Φωτεινὸς (Φωτινὸς cod.) δέ τις ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον ἀδικηθείς, εἰςελθὼν (ex Georg. Mon. inrepsit praeterea: εἰςῆλθεν ἀθρόως πλῆθυς) μετὰ στρατιωτῶν εἰς τὰ βασίλεια, ἀτίμως ἐκ τοῦ θρόνου τοῦτον ἀναστήσας καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπογυμνώσας (f. 403ʳ) καὶ μέλανα (μέλαναν cod.) χιτῶνα ἐνδύσας αὐτῷ (praestat αὐτὸν) καὶ κλοιὰ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ περιθείς, ἄτιμον καὶ ἐλεεινὸν πρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν (ἀπήγαγον cod.). Ὃν Ἡράκλειος θεασάμενος εἶπε πρὸς αὐτόν· 'οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διῴκησας'! Ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἔφη· 'σὺ κάλλιον (κάλιον cod.) καὶ κρεῖττον ἔχεις διοικῆσαι'; Καὶ πρῶτον ἐκέλευσεν Ἡράκλειος τὰς χεῖρας καὶ πόδας αὐτοῦ κατακοπῆναι, εἶθ' οὕτως καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἀκρωτηριασθῆναι, τὰ δὲ αἰδοῖα ἐκτμηθῆναι καὶ κοντοῖς ἀναρτασθῆναι (ἀναρταθῆναι cod.) διὰ τὰς ἀμετρήτους (ἀμετρίτους cod.) ὕβρεις, ἃς ἔπραξε, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν μαχαίρᾳ ἀποτμηθῆναι, τὸ δὲ καταλειφθὲν μιαρὸν σῶμα τοῦ δυςωνύμου συρὲν (συρρὲν cod.) κατὰ (adde: τὴν) τοῦ Βοὸς (f. 403ᵛ) λεγομένην ἀγορὰν τῷ πυρὶ παραδοθῆναι προςέταξε. — Mo-

διὰ τὰς ἀμέτρους ὕβρεις, ἃς ἔπραξεν, ἔπειτα δὲ (καὶ adiungit Vind.) τὴν κεφαλὴν μαχαίρᾳ τμηθῆναι (τέμνεσθαι Vind.), τὸ δὲ κατεσκελετωμένον (κατεσκηλιταμένον Vind., ubi cf. Tafelius p. 44 n. 4) σῶμα τοῦ δυσωνύμου κατὰ τὴν τοῦ Βοὸς λεγομένην ἀγορὰν (τῷ addit Vind.) πυρὶ παραδοθῆναι (παραδεδόσθαι Vind.).

ναχός δέ τις, ὥς φασιν, ὢν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Φωκᾶ πρὸς Θεὸν δικαζόμενος ἔλεγε πολλάκις· 'διὰ τί Κύριε τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας τοῖς Χριστιανοῖς'; Ἦλθε δὲ αὐτῷ φωνὴ ἀοράτως· 'ὅτι χεῖρον οὐχ εὗρον τούτου πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει'.

Fabellam de monacho Georgius plane ignorat, narratiunculam de Photino videtur Nicephoro debere p. 4, 19 sqq. Φώτιος δέ τις τοὔνομα, ὃς παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν σύζυγον ἐπιβουλευθείς ποτε καθυβρίζετο, εἰς τὰ βασίλεια σὺν πλήθει στρατιωτῶν ἐπιὼν Φωκᾶν αὐτίκα κατέσχε, καὶ τῆς βασιλικῆς αὐτὸν ἀπαμφιέσας ἐσθῆτος, περίζωμα μέλαν αὐτῷ περιθέμενος, τὰς χεῖρας περιηγμένας εἰς τοὐπίσω ἀποδεσμήσας καὶ πλοίῳ ἐμβαλὼν πρὸς Ἡράκλειον δεσμώτην ἀπήγαγεν. Ὃν ἰδὼν Ἡράκλειος ἔφη· 'οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διῴκησας'! Ὁ δὲ 'σὺ μᾶλλον' εἶπε 'κάλλιον διοικεῖν μέλλεις'; Εὐθὺς οὖν αὐτοῦ τὸν διὰ ξίφους ἔτι πρὸς τῷ πλοίῳ ὄντος καταψηφίζεται θάνατον, ἔπειτα ἀκρωτηριάζεσθαι, χεροῖν τε δεξιὰν ἄνωθεν ἐκ τοῦ ὠμιαίου ἄρθρου ἐκκόπτεσθαι καὶ τῶν αἰδοίων (τὸ αἰδοῖον coni. Boor, sed omnino reponenda est scriptura: τὰ αἰδοῖα) ἐκτέμνεσθαι καὶ κοντοῖς ἀναρτᾶσθαι, οὕτω τε τὸ σῶμα συρὲν κατὰ τὴν τοῦ Βοὸς λεγομένην ἀγορὰν τῷ πυρὶ καταπίμπρασθαι. Quo loco nominis forma Φώτιος notanda est, quam adgnoscunt Joannes Antiochenus fr. 219^f (vol. V p. 38 Mueller), Symeo Escurialensis f. 62^r, Zonaras XIV 14 (Patr. Gr. vol. CXXXIV p. 1276 C) [1]; Φωτεινὸς praeter testes iam excitatos praebent Glycas p. 511, 8, qui Georgii Monachi memoriam in usum suum convertit, et Nicephorus Callistus Hist. Eccl. XVIII 56 (Patr. Gr. vol. CXLVII p. 445 D] || 10 ἐν τῷ παλατίῳ om.; at cf. p. 300, 14 || 11 δὲ bis librarius exaraverat, sed posterius rasura sublatum est || τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ om. || 12 καὶ ἔλαβον — 14 ἀναδείκνυται om. [etiam Cedr. Leone Grammatico, auctore suo, neglecto cf.

Leo p. 147, 10—16:

Ἡράκλειος ὁ μέγας ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα, στεφθεὶς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου, (ἐστέφθη δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Φαβία,

Cedrenus p. 713, 20—714, 1:

Ἡράκλειος βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐβασίλευσεν ἔτη λα' (sic; cf. p. 752, 14 sq.), στεφθεὶς ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ παλατίῳ· ἐστέφθη

---

[1]) Cf. Φῶτις in Chron. Pasch. (Patr. Gr. vol. XCII) p. 981 A.

ἡ καὶ Εὐδοκία μετονομασθεῖσα, Αὐγούστα), τοῖς στεφάνοις τοῦ γάμου ὁμοῦ αὐτοκράτωρ καὶ νυμφίος ἀναδειχθείς, (adde: ἀναγορευθεὶς, — aliter Tafelius p. 45) καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὑπὸ πάσης τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ βασιλεύς.

δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Φαβία, ἡ καὶ Εὐδοκία μετονομασθεῖσα, Αὐγούστα.

Scripturae varietatem explanat Theodosius Melitenus p. 102: Ἡράκλειος ἐβασίλευσεν ἔτη λ', στεφθεὶς ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ παλατίῳ, (ἐστέφθη δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Εὐδοκία Αὐγούστα), τοῖς στεφάνοις τοῦ γάμου [1]) ὁμοῦ αὐτοκράτωρ καὶ νυμφίος ἀναδειχθείς, ἀναγορευθεὶς καὶ ἐν τῇ κτλ. cf. insuper Georgius Monachus Muralti [2]) p. 564 (Patr. Gr. p. 825 C) μετὰ Φωκᾶν ἐβασίλευσεν Ἡράκλειος ἔτη λ', ὃν Σέργιος ὁ πατριάρχης (excidisse videtur: ἦν) στέψας ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ παλατίῳ, (ἐστέφθη δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Εὐδοκία Αὐγοῦστα), τοῖς στεφάνοις τοῦ γάμου ὁμοῦ αὐτοκράτωρ καὶ νυμφίος ἀναδειχθείς, ἀναγορευθεὶς καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ βασιλεὺς et Ps.-Pisides f. 403ᵛ Ἡράκλειος δὲ ὁ μέγας ἐβασίλευσεν ἔτη λ', στεφθεὶς ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου, (ἐστέφθη δὲ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Φαβία, ἡ καὶ Εὐδοκία ἐπονομασθεῖσα, Αὐγούστα), τοῖς στεφάνοις (adde: τοῦ γάμου) ὁμοῦ αὐτοκράτωρ καὶ νυμφίος ἀναδειχθείς [3])] || 14 κατὰ Συρίας] κατασυρίαις [de accentu neglecto cf. καταμανουὴλ p. 338, 26, καταμαυρικίου p. 300, 5, καταμεσημβρίαν p. 335, 22, καταπερσίδος p. 302, 17 sq. 30; 341, 2; καταχοσρόου p. 309, 12. 29; 316, 16; 319, 23; 324, 23 cll. καταήρακλείου p. 310, 4 et κατακρατος p. 341, 3. Adde ἀποδύο p. 319, 8, ἀπολαζικῆς p. 316, 5, ἀποτρίων p. 328, 27; — διανυκτὸς p. 305, 1, διαποίαν p. 328, 19, διαπολέμου p. 334, 19, διασυντόμου p. 309, 8; — ἐπικτησιφῶντα p. 323, 4, ἐπιλαζικὴν p. 315, 14 sq., ἐπιπερσίδα p. 309, 3, ἐπιπετρῶν p. 316, 10, ἐπιπλεῖον p. 305, 11; — μετακαὶ p. 335, 30, μεταμεγάλης p. 316, 24, μετασπουδῆς p 309, 29; — παρατοῦ p. 335, 19, παραχοσρόου p. 318, 10, — περιπίστεως p. 329, 24; — προεικοσιτεσσάρων p. 323, 11, προεννέα p. 322, 23, προολίγου

[1]) Ad praecedentia minus recte traxit Tafelius.

[2]) Scilicet interpolatus; brevius Vind. (p. 44 Tafel.): μετὰ δὲ Φωκᾶν ἐβασίλευσεν Ἡράκλειος ὁ μέγας ἔτη λ', ὃν Σέργιος ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύγκλητος μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀνηγόρευσε βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

[3]) Concinnius Zonaras XIV 15 (Patr. Gr. p. 1276 sq.). Ἡράκλειος δὲ ὑπὸ Σεργίου τοῦ πατριάρχου στεφθεὶς αὐτίκα καὶ τὴν Εὐδοκίαν τὴν μνηστὴν ταινιοῖ, καὶ ἅμα τά τε βασίλεια στέφη καὶ τοὺς γαμηλίους στεφάνους ἐδέξαντο, ὥςτε κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ βασιλεῖς ἄμφω χρηματίσαι αὐτοὺς καὶ νυμφίους.

p. 305, 12 sq., — προσπόλεμον p. 309, 3, προστούτοις p. 338, 32; — συναιχμαλωσία p. 301, 4, συναυτοῖς p. 303, 22, συναυτῶ p. 333, 9, συνστρατιώταις p. 336, 17, συντῶ p. 306, 7; — ὑπονεστορικνῶ p. 329, 1, ὑποσεργίου p. 299, 20, ὑποχοσρόου p. 320, 2] || 15 Ἔδεσαν] Αἴδεσαν (=z) || 16 sq. συναντήσαντες αὐτοῖς ἐπολέμησαν, καὶ ἡττήθησαν Ῥωμαῖοι] συναντήσαντες αὐτοὺς (eadem est lectionis varietas p. 318, 18 et 21; 338, 1; accusativum praeter c etiam Theophanis codices p. 337, 6 adgnoscunt, quae structura recurrit p. 263, 4; dativum vero cum Theophane Π offert p. 304, 16; 307, 26; 314, 4; 316, 5; — cf. insuper Theoph. p. 25, 31; 124, 19; 192, 11; 263, 6; 453, 24; 455, 6; 467, 9; 481, 2) καὶ πολεμήσαντες ἡττήθησαν || 17 διωλέσθη] διολέσθαι || 18 ἐξειλῆσαι] ἐξιλῆσαι (=ehm) cf. vol. II p. 745 Boor || τῷ δὲ Ἰουλίῳ μηνὶ ζ', τῇ αὐτῇ ἰνδικτιῶνι] τῇ δὲ ἑβδόμῃ τοῦ ἰουλίου μηνός, ἰνδικτιῶνι (per compendium, ex usu vulgari) ζ' (=z) || 19 Ἐπιφάνεια, θυγάτηρ Εὐδοκίας] Ἐπιφανίω (scil. pro Ἐπιφανία cf. p. 300, 13; etiam p. 298, 23 Ἐπιφανίᾳ pro Ἐπιφανείᾳ offert g; adde Γερμανίκιαν p. 313, 8, Σεβάστιαν p. 314, 22, Σελεύκιαν p. 323, 17) θυγατέρα (pro θυγατὴρ ex more Byzantino) ἀπὸ (cf. p. 145, 2; 300, 8; 301, 6, tum p. 11, 1; 76, 1. 7; 92, 17; 342, 14; 426, 15 cll. 11, 2 et 443, 31, ubi ἐκ eadem ratione ponitur) Εὐδοκίας || 21 — 30 om., sed in mg. manus Graecobarbara (cf. p. 55 supra) adscripsit: ανανκαλως του αυλειου < βα > σιλεος, ubi βα bybliopegi culpa excidit; reliquas istius generis notas marginales, quae hic illic comparent, silentio premere malui || 31 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ δευτέρω τοῦτου ἔτει cf. ad p. 298, 15. [De τοῦτου cf. τοῦτω p. 298, 22; ταῦτη p. 323, 15 utrobique; ταῦτην p. 312, 25; 316, 18; 338, 11; 340, 25; τοῦτων p. 306, 1; — adde Ἀβῦδου p. 298, 27; ἀποστεῖλας p. 314, 24; ἐκεῖνοις p. 312, 8; ζῶνας p. 319, 14; Ἰουδαῖοις p. 334, 3 sq.; οἶνου p. 334, 23; οὖση p. 334, 2; οὖσης p. 311, 15; πᾶση p. 327, 13; Παῦλου p. 331, 22; περᾶση p. 324, 26; πρῶτη p. 338, 2; πρῶτω p. 338, 30; ῥεῖθρω p. 314, 6; τοιοῦτω p. 334, 6; χῶρα a m. pr. p. 340, 22] || 33 ὁ βασιλεὺς] βασιλεύσας (=c h) || Ῥωμαίων πράγματα] πράγματα τῶν (articulum etiam c addit cf. insuper Cedr. p. 714, 13) Ῥωμαίων || p. **300**, 1 Ἄβαρεις] Ἄβαρις (cf. Suid. vol. I 1 p. 14, 19; Ἀβαρεις sine acc. c, βάρβαροι rell. cf. ad p. 302, 15; de accentu in antepenultima posito cf. Boor vol. II p. 555; formam Ἄβαρες Cedr. p. 714, 14 exhibet) || 2 ἀνήλωσαν] ἀνάλωσαν [cf. Kuehner-Blass, ausf. Gramm. 1 2 p. 367; similiter ἀνάλωσαν Π praebet ad p. 322, 12 sqq, sed ἀνείλωσαν p. 340, 24 memoriam ἀνήλωσαν significat, quam Theophanis usus p. 178, 26; 184, 17; 188, 16; 219, 10; 263, 5; 311, 27; 433, 9; 446, 7 confirmat] || 4 ἀπορίᾳ] ἀπορείᾳ [cf. ἀλλὰ πορείαν (pro ἀλλ' ἀπορείαν) p. 312, 23; δειλανδρείας p. 309, 31, ἐπιληψείας p. 334, 5; ἑταιρείας p. 314, 12; εὐπορείαν p. 312, 24; εὐχαριστείαν p. 329,

15; κακοπιστείαν p. 334, 10; ὁδοιπορείας p. 311, 6; συμμαχείαν p. 315, 16 et 316, 14 sq.; συμμαχείας p. 300, 22 sq.; συνεργεία p. 302, 29 sq.; 308, 20; 310, 11; 316, 22. Ex contrario p. 303, 10 πορείαν in πορίαν abiit] || τί δράση] τῇ δράσει (indic. etiam z cf. p. 304, 27) διαλογιζόμενος (τί δράσει διαλογιζόμενος Cedr. p. 714, 16) || ἐσώζοντο] σώζονται || τῷ δὲ αὐγούστῳ μηνὶ] τῶ δὲ αὐτῶ (propter l. 7?) μηνὶ (τῷ αὐτῷ ἔτει rectius Cedr. p. 714, 18 sq.) || Εὐδοκία inc. f. 172ʳ Π || 11 om. || 12 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ γ′ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 12 sq. Ἐπιφάνεια] Ἐπιφανία (= Cedr. p. 714, 20; cf. ad p. 299, 19) || 13 inter Ἡρακλείου et ὑπὸ additur: καὶ Ἡράκλειος ὁ υἱὸς αὐτῆς (scil. τῆς Εὐδοκίας, — malim vero: αὐτοῦ cum Cedr. p. 714, 21), ὁ νέος Κωνσταντῖνος, unde recte in sequentibus om. αὐγούστα (13), tum 14—16 τῷ δὲ Δεκεμβρίῳ μηνὶ κε′, τῇ αὐτῇ α′ ἰνδικτιῶνι, ἐστέφθη Ἡράκλειος, ὁ υἱὸς Ἡρακλείου, ὁ νέος, ὁ καὶ Κωνσταντῖνος, ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου cf. Cedr. p. 714, 20 sqq. || 17 Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || 18 ἱκανὰ χωρία] χωρία ἱκανὰ (= Cedr. p. 714, 23) || 19 om. || 20 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ δ′ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 21 λαὸν πολὺν] αὐτὴν (= Cedr. p. 715, 1) || 22 ἀπέστειλε παύσασθαι] ἀπέστειλεν παύσασθε (plenius Cedr. p. 715, 2 ἀπέστειλε, φήσας αὐτῷ παύσασθαι, at cf. Tafel. p. 63) || 22 sq. τὰ αἵματα τῶν ἀνθρώπων] αἵματα ἀνθρώπων (et Cedr. p. 715, 2) || 24 αὐτοῖς] αὐτῶν recte, quemadmodum Tafelius l. c. ex coniectura dedit cf. Cedr. p. 715, 3 sq. ὁ δὲ οὐδένα λόγον τούτων ἐποιήσατο || 25 sq. ὁ δὲ Ἡράκλειος τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἔγημε Μαρτῖναν] τῶ αὐτῶ χρόνω Ἡράκλειος αἴγημε Μαρτήναν (sic; cf. Cedr. p. 715, 4 τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Ἡράκλειος ἔγημε Μαρτῖναν) || 27 Αὐγουστέα] Αὐγουστέαν (= z; cf. Tafel. p. 63) || 29 om. (= c) || 30 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ ε′ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 31 αὐτῇ] αὐτῇ, sed αὐτῶ m. pr || p. **301**, 1 sq. διὰ χειρὸς τῶν Ἰουδαίων, ὥς φασί τινες, μυριάδας ἐννέα· οὗτοι γὰρ] ὡς φασὶ τινές, μυριάδες (sic) θ′. Ἰουδαῖοι γὰρ, at cf. Cedr. p. 715, 9 sq. || 2 ἀπέκτεινον] ἀπέκτενεν (cf. ἀπέκτενον g, ἀπέκταινον h, et Boor vol. II p. 757) || 4 Περσίδι] Περσίδη || 8 om. || 9 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ ϛ′ ἔτει αὐτοῦ cf. ad p. 298, 15 || 11 πάμπολλα om. (etiam Cedr. p. 715, 18) || 12 Καρχηδόνα] Χαλκηδόνα (cum codd., Καρχηδόνα Boor ex A reposuit, eandemque scripturam Cedr. p. 715, 18 sq. praebet; cf. Herm. vol. XXV — 1890 — p. 301) || οὐκ ἴσχυσαν παραλαβεῖν, ἀλλὰ φρουρὰν ἐάσαντες] μηδυνηθέντες παραλαβεῖν φρουρᾶν ἐάσαντες (μὴ δυνηθέντες παραλαβεῖν πολιορκητὰς ἐάσαντες sine τοῦ πολιορκεῖν αὐτήν, quae verba Theophanes et Π subiciunt, Cedr. p. 715, 19) || 13 ἀνεχώρησαν] ἀνεχώρησεν || 14 om. || 15 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ ζ′ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || οἱ Πέρσαι] Πέρσαι, sed παῖδες m. pr. || κατὰ Καρχηδόνος] καταχαλκηδόνος (cum Theoph., ubi Boor ex A codicum memoriam correxit cf. ad l. 12, tum Gelzer Mus. Rhen. vol. XLVIII — 1893 — p. 162) || 16 παρέλαβον] παρέλαβαν cf. p. 302, 22 et 340, 12, tum ἔλαβαν p. 322, 3 et 340, 21 et ἀπῆλθαν p.

319, 13 || 17 sq. καὶ Ἡρακλείου] ὁ τοῦ Ἡρακλείου (rectius) || 18 προεβάλετο] προεβάλλετο (non Cedr. p. 715, 22 cf. ad p. 308, 28) || 20 om. || 21 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ η' αὐτοῦ (superscripsit librarius) ἔτει cf. ad p. 298, 15 || πάλιν] etiam Π, sed λ ex σ factum est || 23 ἀρνήσησθε] ἀρνήσασθε (librarii lapsu; cf. ἀρνήσησθε Cedr. p. 716, 3 sq.) || 24 λέγετε] λέγεται || προςκυνήσητε] προςκυνήσηται || 25 om. || 26 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ θ' αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || Ἄβαρεις] Ἄβαρις (Ἀβαρεις sine acc. c; cf. ad p. 300, 1) || 26 sq. καὶ ἀποστείλας] ἀποστείλας δὲ (= Cedr. p. 716, 6 sq.) || 27 πρέσβεις om. (etiam Cedr.) || ᾐτεῖτο] εἰτεῖτο || 30 λαβὼν] καὶ λαβεῖν recte (= Cedr. p. 716, 10) || 31 τοῦ ποιῆσαι πρὸς ἀλλήλους σπονδὰς εἰρηνικὰς om. (neque adgnoscit Cedr.) || 32 ἐκεῖνος om. (= m et Cedr. p. 716, 11) || p. **302**, 1 πόλιν] πόλην || ὑπέστρεψεν] ὑπέστρεψε || λαβὼν inc. f. 172ᵛ Π || 3 ὑπέστρεψε] ὑπέστρεψεν || 5—14 om. || 15 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ δεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || Ἡράκλειος] Εἰράκλειος || τὸν Χαγάνον τῶν Ἀβάρων] Χαγάνον τὸν βάρβαρον (cum codd.; etenim Theophani ex A τῶν Ἀβάρων reddidit Combefisius cf. p. 303, 6 τὸν Χαγάνον τῶν Ἀβάρων, ubi τὸν βάρβαρον similiter cm suppeditant; quam lectionem neque p. 301, 3 ὁ δὲ β ά ρ β α ρ ο ς ἐκεῖνος vel p. 302, 2 λαβὼν δὲ ὁ β ά ρ β α ρ ο ς defendit, neque vero observatio nostra Stud. p. 17 de Pisida prolata cf. insuper v. l. ad p. 300, 1) || 16 ὑπ' αὐτοῦ] ὑπ' αυτῷ (non Cedr. p. 716, 18) || 17 διανοούμενος] δυνάμενος (lapsu; cf. Cedr. p. 716, 19) || 18 ἤθελεν] ἠθέλησεν (ἤθελεν Cedr. p. 716, 20) || 19 ἐπηγγέλλετο] ἐπηγγείλετο (sic: ἐπηγγέλλετο Cedr. 716, 21) || 20 ποιεῖν om. (habet Cedr., ac praeterea ἀγάπην pro εἰρήνην) || στοιχήσαντες] στυχήσαντες || 21 ἐν εἰρήνῃ] μετ' εἰρήνης (= Cedr. p. 716, 22) || 22 παρέλαβον] παρέλαβαν cf. ad p. 301, 16 || 24 om. || 25 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ ἑνδεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 28 ἀναλαβὼν] ἀναλαβὼν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν (= Cedr. p. 717, 3) || ἐνόμιζεν] ἐνόμιζον || 29 sq. τῇ συνεργίᾳ τοῦ Θεοῦ] τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ (= h; ordinem τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ etiam cg servant nec non Cedr. p. 717, 6; de v. l. συνεργείᾳ cf. ad p. 300, 4) || 31 om. || 32 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ δωδεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 33 εὐθέως] εὐθὺς (sed εὐθέως Cedr. p. 717, 19) || 34 — p. **303**, 3 ἐκίνησε κατὰ Περσίδος· λαβὼν δὲ τὰ τῶν εὐαγῶν οἴκων χρήματα ἐν δανείῳ, ἀπορίᾳ κατεχόμενος ἔλαβε καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πολυκάνδηλά τε καὶ ἕτερα σκεύη ὑπουργικά, χαράξας νομίσματά τε καὶ μιλιαρίσια πάμπολλα] ἐκίνησε κατὰ Περσίδος, λαβὼν ἀπὸ τῶν εὐαγῶν οἴκων καὶ ἐκκλησιῶν χρήματα ἐν δανείῳ· ἀπορία γὰρ κατεῖχε τὸ παλάτιον. Ἔλαβε δὲ καὶ — πολυκάνδηλα καὶ — ὑπουργικὰ καὶ ἐχάραξεν νομίσματα καὶ μιλιαρίσια πάμπολλα longe melius (de Cedreno cf. p. 51 supra) || 4 sq. σὺν Βωνόσῳ] συνβονόσω (σὺν Βονόσῳ etiam ehm, neque aliter Cedr. p. 718. 2, ubi liber Xylandri in mg. Βόνῳ offert cf. 'Wiener Studien' vol. XIII p. 39 sqq.; formam Βῶνος adgnoscit insuper Theodosius

Melitenus p. 104) || 5 τὰ πάντα] κατὰ πάντα || 6 τῶν Ἀβάρων om. (= Cedr. p. 718, 4) || 7 σπεισάμενον] σπεισάμενος (= z; attamen scripturam σπεισάμενον a Tafelio p. 69 ex A erutam confirmat Cedr. p. 718, 5) || 8 ἑαυτοῦ] ἰδίου (= Cedr.) || inter ὠνόμασεν et ἀπάρας inseritur: ὁ δέ γε—αἱμάτων cf. p. 50 sqq. supra || 10 πορείαν] πορίαν || θεμάτων inc. f. 173ʳ || προςετίθει] πρὸς ἐτίθη [cf. πρὸςβαλειν p. 305, 2, πρὸςβαλὼν p. 316, 17, πρὸς ῥύονται p. 326, 16; adde: δι' ἀρκῆ p. 334, 25, διὰ χρύσους p. 319, 14 sq.; — ἐν ἐκάλει p. 302, 16; — ἐπὶ συνάξας p. 314, 21; — καθ' ἐξῆς p. 332, 14; — κατὰ λαλοῦντα p. 323, 24; — μετὰ πέμπεται p. 324, 3 sq.; — παρὰ χρῆμα p. 321, 15; — ὑπ εἰςῆλθε p. 334, 1; — ὑπὲρ ἀπελογεῖτο p. 338, 31] || 13 ἐξεπαίδευσεν] ἐξεπαίδευσε || 13 sq. διελὼν τὸν στρατὸν παρατάξεις τε καὶ συμβολὰς πρὸς ἀλλήλους ἀναιμωτὶ ποιήσασθαι ἐκέλευσεν] διελὼν τὰς παρατάξεις συμβολὰς (minus recte cf. p. 9 supra) πρὸς ἀλλήλους ἀνεμωτὶ ποιεῖν ἐκέλευεν (= Cedr. p. 719, 12 sq., nisi quod recte ἀναιμωτὶ, perperam σὺν βοῇ pro συμβολὰς legitur) || 15 παιᾶνας] παιάνους (= g; παιανοὺς rell.; παιᾶνας Cedr. 719, 13 sq., unde Tafelius p. 69 emendationem deprompsit) || 15 ἀλαλαγμὸν] ἀλλαλαγμὸν (cf. ἀλλαγμὸν h; adde ἀνατολλὰς p. 305, 23) || 16 εὑρίσκωνται — ξενίζωνται] εὑρίσκονται — ξενίζονται (= cehm, sed non Cedr. p. 719, 15) || 17 χωρήσωσιν] χωρῶσιν (= Cedr. p. 719, 16) || 19 οἵαν] οἷαν || 20 ἄνευ γραφῆς] ἀναγραφῆς (lapsu; cf. Stud. p. 7) || 20 τούτῳ] τοῦτο (= em; falso!) || 22 ἀγωνίσηται] ἀγωνίσεται (= Cedr. p. 719, 19) || 23 συναρμόσηται om. (paulo aliter Cedr. p. 719, 19 sq.) || 25 καθεστῶτα om. (recte; cf. p. 7 n. 1 supra; neque habet Cedr. p. 719, 21 sq.) || 26 τῆς γῆς μέρη] μέρη τῆς γῆς (= c; τῆς γῆς om. Cedr. p. 719, 22) || ἐσπαρμένον] διεσπαρμένον [nec dubito, quin eadem Theophanis fuerit lectio ex corrupto Pisidae loco P II 56 hausta. Poetae enim oratio plane ignota fuerat Cedreno, cum Pisidae frusta delibaret p. 719, 9—23: ἀπάρας τοίνυν τῆς βασιλίδος πρὸς Περσίδα χωρεῖ καὶ διὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν θεμάτων διερχόμενος συνέλεγε στρατόπεδα, προςτιθεὶς αὐτοῖς καὶ νέον στρατόν, οὓς καί γυμνάζων τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐξεπαίδευσε. Διχῇ γὰρ διελὼν τὰς παρατάξεις σὺν βοῇ πρὸς ἀλλήλους ἀναιμωτὶ ποιεῖν ἐκέλευε, κραυγάζειν τὸ πολεμικὸν καὶ παιᾶνας καὶ ἀλαλαγμόν· καὶ διέγερσιν ἔχειν τούτους ἐδίδασκεν, ἵνα κἂν ἐν πολέμῳ εὑρίσκωνται, μὴ ξενίζωνται, ἀλλὰ θαῤῥοῦντες ὡς εἰς παίγνιον κατὰ τῶν Περσῶν χωρῶσιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν σεβασμίαν εἰκόνα τῆς θεανδρικῆς μορφῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς χερσὶ κατέχων ἀπήρξατο τῶν ἀγώνων, πιστὰ δοὺς τῷ λαῷ, ὡς σὺν αὐτοῖς μέχρι θανάτου ἀγωνίσεται καὶ ὡς τέκνα οἰκεῖα τούτους περιθάλψει· ἐβούλετο γὰρ τὴν ἐξουσίαν οὐ φόβῳ, ὅσον ἐν πόθῳ ἔχειν. Εὑρὼν δὲ τὸν στρατὸν εἰς φόβον πολὺν καὶ διχόνοιαν, ἀταξίαν τε καὶ ἀκοσμίαν, καὶ εἰς πολλὰ μέρη διεσπαρμένον, συντόμως πάντας εἰς ἓν συνήγαγε. Cf. p. 5 — 7 supra.] || 26 συνήγαγεν] συνήγαγε || 28 ἐπιῤῥωννύων] ἐπιρωννύων || 30 ἡμῶν] ὑμῶν || p. **304**, 3 ἐμπαθεστάταις] ἐμπα-

θεστάτοις (= Theoph., ubi codicum memoriam correxit Classenus) || 4 ὥπλιζε] ὥπλιζεν || 4 sq. σάλπιγγές τε καὶ φάλαγγες! σάλπιγγάς τε καὶ φάλαγγας non recte (φάλαγγας etiam em) || 6 συνέστησαν] σύνεστησε, at cf. Stud. p. 9 || 7 βίαιοι] βιαῖοι (=cem) || 8 πολέμου] τοῦ πολέμου (=emx) || ἐδείκνυτο] ἐδείκνυε (quacum scriptura Pisid. P II 142 componere noli; at cf. p. 9 supra) || 8 sq. θέαμα φόβου χωρὶς κινδύνων] θέαμα φόβου χωρὶς καὶ κινδύνων (=z; at cf. Stud. p. 10) || 9 συννεύσεις] συνεύσει; || 10 τῆς ἀνάγκης (ante τοὺς τρόπους) om. (cum Theophanis codd.; cf. tamen p. 11 supra) || 11 μένῃ] μένει (= emz; cf. ibid.) || οὔτω] οὔτως || 13 Ἀρμενίας] τῆς Ἁρμενίας [spiritus asper similiter recurrit in Ἁρμενίαν p. 306, 8, Ἁρμενίας p. 304, 25; 309, 17 sqq.; Ἁρμένιον p. 338, 20; Ἁρμενίων p. 320, 26 cf. praeterea αἱδεσθῶμεν p. 307, 5; ἁλσώδη p. 310, 10; Ἁρτάκης p. 299, 4; Εὑρώπην p. 300, 1; Εὑρώπης p. 302, 29; ἡδύνατο p. 302, 27; ἡδυνήθη p. 302, 3; ἡμφιεσμένος p. 339, 19; ἧν (pro ἦν) p. 328, 17; ἡναγκάσθη p. 304, 27; Ὁκτωβρίου p. 317, 26; ὅλεθρος p. 332, 14; ὁλέσαι p. 305, 15; ὁλέσει p. 307, 13; ὁλίγοις p. 336, 17; ὁλίγους p. 299, 17; ὁλίγων p. 318, 5; ὁνόματι p. 328, 16 sq.; ὅπισθεν p. 309, 18. 28; ὁπίσω p. 304, 27 (sine accentu); 308, 9; 311, 7. 18; 312, 14; 314, 21; 317, 28; 320, 3; ὡθισμοὶ p. 304, 7; ὥκουν p. 333, 17; ὧν (pro ὦν) p. 338, 31; ὥξυναν p. 307, 16. — Ex contrario habes αἵρεσιν p. 330, 7; 331, 8; 332, 8; αἵρεσις p. 334, 18; ἐπόμεθα p. 307, 18; ἐστῶτα p. 314, 14; ἠγεῖτο p. 306, 25; ἠγεμόνας p. 324, 11; ἠσθεὶς p. 310, 23; ἠττήθη p. 337, 2, ἠττῶνται p. 338, 7; ἰκανοὺς p. 335, 12; ἴσταται p. 314, 15; ἴστατο p. 304, 5; οἶον p. 322, 20; οἴτινες p. 312, 4; οἴω p. 323, 13; ὀρίσαι p. 300, 23; ὄρκοις p. 338, 32; ὤδευσε p. 310, 6] || 13—16 προτρέχειν <Tafelio duce Boor ex A supplevit: ἐκέλευσεν ἐπιλέκτους· τῶν δὲ Σαρακηνῶν τότε ὑπὸ πάκτων ὄντων τῶν Περσῶν> πλῆθος ἱππέων λάθρα ἐπιπεσεῖν τῷ βασιλεῖ διενοεῖτο· οἱ δὲ προτρέχοντες τοῦ βασιλέως] προτρέχειν πλῆθος ἱππέων Περσικῶν ἤκουσε πρὸς τὸ (sic etiam m a m. sec.) ἐπιπεσεῖν ἄφνω τῷ βασιλεῖ (acc. om.) Ῥωμαίων· οἱ δὲ προτρέχοντες πάλιν Ῥωμαῖοι, quae repetuntur apud Cedr. p. 720, 3 sqq. Saracenorum mentio Pisidae testimonio confirmatur P II 218, neque obstat Theophanes p. 307, 25 sq. καὶ προπέμψας τινὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν Σαρακηνοὺς προτρέχειν, συναντῶσι τῇ τοῦ Χοσρόου βίγλᾳ || 17 δεσμώτην] δεσμότην || 17 sq. τούτους τρεψάμενοι πολλοὺς ἀνεῖλον] πολλοὺς αὐτῶν ἀνεῖλον (= Cedr. p. 720, 7) || 18 sq. ἀποκλίνας ὁ βασιλεὺς <πρὸς> τὸ Πόντιον κλίμα] ἀποκλίνας (ἀποκλείσας Theophanis libri praeter m a m. sec. cf. l. 15) ὁ βασιλεὺς πρὸς (apud Theophanem supplevit Tafelius p. 73) τὸ Πόντιον κλήμα (κλῆμα etiam Theoph. codd. praeser g) cf. Cedr. p. 720, 7 sq. ἀποκλίνας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τοῦ Πόντου κλίμα || 20 παραχειμάζοντα <πολιορκεῖν>] παραχειμάζειν (cum Cedr. p. 720, 9 et Theophanis codd. cf. p. 13 n. 5 supra) || 22 τῷ] τὸ || 23 Σάρβαρος] βάρβαρος (cum Theophanis codd. cf.

Stud. p. 16 sq.) || 23 ὁ inc. f. 173ᵛ Π || 24 περιτρέψῃ] περιστρέψει (non Cedr. p. 720, 12) || 26 ταράξῃ] ταράξει (= ehm) || 27 δράσῃ] δράσεται [cf. δράσει g, qui codex apud Theoph. p. 12, 27 μελετᾶν, ποῦ κρύψωσι similiter κρύψουσι suppeditat; accedat nota ad p. 300, 4. Sed omni suspicione infinitivus vacat p. 265, 17 ἠπόρει, τί δρᾶσαι, 270, 4 διηπόρει, τί δρᾶσαι, 333, 11 ἠπόρουν, τί πρᾶξαι, 435, 5 ἀποροῦντες, τί εἰπεῖν, tum p. 308, 12 sq. βουλὴν ἐποιεῖτο, ποῦ παραχειμάσαι] || p. **305**, 3 αὐτῷ] αὐτῶν (= cehm; αὐτῷ Tafelius p. 74 reposuit, praestat tamen ἑαυτῷ cum g) || ἐδυςφήμει] ἐδυςφήμησε (=h) || 4 σελήνη om., quae ratio coniecturae nostrae (Stud. p. 16) favet; legit vero Cedr. p. 720, 14 || ὑπέστη] ἐπέστη (non Cedr., cui ἐπέστη 'ex circumstantiis' obtrusit Xylander || 4 αὐτὴν] αὐτῶν m. pr. 4 συμβεβηκότος] συμβεβηκότως (non Cedr. p. 720, 15 cf. ad p. 309, 12 sq.). [Jam vides ex Π repetendos esse flosculos poeticos apud Cedrenum p. 719, 23 — 720, 16 καὶ νουθετήσας πολλὰ τούτων τὸ φρόνημα ἀνέστησε καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ὥπλισε, παραγγείλας ἀδικίας μὲν ἀπέχεσθαι, εὐσεβείας δὲ ἀντέχεσθαι. Παραγενόμενος δὲ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἀρμενίας, προτρέχειν πλῆθος ἱππέων Περσικῶν ἤκουσε πρὸς τῷ (l. τὸ) ἐπιπεσεῖν ἄφνω τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων. Οἱ δὲ προτρέχοντες πάλιν Ῥωμαῖοι τούτοις συναντήσαντες τόν τε στρατηγὸν αὐτῶν δεσμώτην ἤγαγον πρὸς Ἡράκλειον καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνεῖλον. Ἐπεὶ δὲ χειμὼν κατέλαβεν, ἀποκλίνας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τοῦ Πόντου κλίμα ἔδοξε τοῖς βαρβάροις ἐν τούτῳ παραχειμάζειν. Λαθὼν δὲ τοὺς Πέρσας καὶ ἐπιστραφεὶς εἰς τὴν Περσίδα εἰςβάλλει. Τοῦτο μαθόντες οἱ βάρβαροι εἰς ἀθυμίαν (sic; cf. p. 14 n. 1 supra; adde v. l. ad Theoph. p. 315, 24) ἦλθον. Ὁ δὲ στρατηγὸς αὐτῶν ἔρχεται ἐν Κιλικίᾳ, ὅπως ἐπὶ Ῥωμανίαν ἐξελθὼν τούτους περιτρέψῃ. Φοβηθεὶς δὲ πάλιν ἠναγκάσθη ἀκολουθεῖν ὀπίσω τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, κλέψαι τὸν πόλεμον μεριμνῶν διὰ νυκτὸς ἀφεγγοῦς. Ἡ δὲ σελήνη ὑπέστη κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἐκ τοῦ συμβεβηκότος. Κἀκ τούτου δειλιῶν τῷ βασιλεῖ προςβαλεῖν τὰ ὄρη καταλαμβάνει. Cf. Stud. p. 12—16. Ceterum narratione amputata verba ἡ δὲ σελήνη ὑπέστη κτλ. cum praecedente sententia male conectuntur, id quod bene sensit Xylander, cum voci ὑπέστη inepte emergendi vim subiceret cf. vol. II p. 812 Bonn] || 5 Σάρβαρος] σοβαρὸς (cum Theoph.; cf. p. 16 supra) || 6 καλλίτεχνον] καλλίστηλον (cf. καλλίστιχον g cl. p. 24) || 8 πλήρεσιν] πλήρης (cum codd., πλήρεσιν ex A Tafelius p. 75) || 9 κατερχόμενοι δὲ λάθρα τοῦ ὄρους, πολλάκις] καὶ δὴ κατερχόμενοι λάθρα τοῦ ὄρους οἱ βάρβαροι. [Ex Π sua habet Cedr. p. 720, 16 — 19 ἐκεῖθεν δὲ κατερχόμενος λάθρα συμπλοκὰς μερικὰς ἐποιεῖτο, καὶ ἐν παντὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπρώτευον· καὶ θάρσος ἔλαβεν ὁ στρατὸς τὸν βασιλέα ὁρῶν προπηδῶντα εὐτόλμως καὶ προπολεμοῦντα. Quae quidem ad Pisidae auctoritatem redeunt; cf. Stud. p. 18 sq.] || 12 δέ τις] δέτης || 13—15 ἐν τῷ στρατῷ τοῦ βασιλέως ἐτάττετο· οὗτος ἀποδρὰς πρὸς τοὺς Πέρσας ἀπῆλθεν ἐλπίζων αὐτοὺς τὴν om. librarii videlicet osci-

tantia || 15 στρατιὰν] στρατείαν (cum Theophanis codd.; στρατιὰν Tafelius p. 75; cf. ad p. 315, 3) || 16 δεκάτην ἡμέραν] δέκα ἡμέρας || ἦλθε] ἦλθεν || 17 βαρβάρων] βάρων (sic) || Σάρβαρος] σοβαρὸς (etiam Theophanis libri; Sarbarus A cf. p. 16 sq. supra) || 20 εὐτρεπισάμενος] εὐτρεπισμένος (cf. Anast. vol. II p. 188, 26 praeparatus) || 22 προήγαγεν] προςήγαγεν (= m) cf. p. 311, 17 || 23 τοῦ βασιλέως] τὸν βασιλέα || 24 ἦν] ὃν (= z cf. Stud. p. 20 n. 1) || 27 sq. ἐλάσαντές τε] ἐλάσαντες (= z) || 28 εἰς τὸ ὄρος] ἕως τοῦ ὄρους (= z) || 28 ἐνέβαλον] ἐμβαλλόντες (= ἐμβαλόντες z; cf. ad p. 308, 28) || 29 αὐτῶν] αὐτοὺς cf. p. 311, 21 τούτους πάντας ἀνεῖλεν || p. **306**, 2 ἀποσκευὴν] ἀποσκευεῖν (recte Cedr. p. 720, 20 sq.) || οἱ δὲ Ῥωμαῖοι] ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι (= Cedr. p. 720, 22) || ἐκτείναντες] ἐκτείνοντες || 4 κόνιν] κόνην || ἰδεῖν om., at cf. Pisid. P III 282. [Totam orationem ex Pisida promptam (p. 306, 1—7) in angustum coëgit Cedr. p. 720, 19—23 καὶ δὴ συμβολῆς κρατερᾶς γενομένης νικῶσι Ῥωμαῖοι, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν λαμβάνουσι, σφάζουσι δὲ ἅπαν τὸ Περσικὸν πλῆθος, ὀλίγων τινῶν διαδράντων. Ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῷ Θεῷ καὶ τῷ βασιλεῖ ηὐχαρίστουν. Cf. p. 22 sq.) || 6 ἤλπιζε] ἤλπιζεν || 8 Βυζάντιον] (inc. f. 174^{r} Π) εἰς τὸ Βυζάντιον [=Cedr. p. 721, 1 sq.; articulum Theophanis locus simillimus praebet p. 45, 5 ὑποστρέψας εἰς τὸ Βυζάντιον, cui plura exempla patrocinantur: p. 37, 35; 105, 2; 118, 1; 129, 25; 131, 5; 137, 14; 140, 1; 148, 3; 150, 5; 152, 31; 168, 17; 169, 20; 198, 15; 252, 26; 262, 1; 269, 9; 271, 5. 10; 324, 1. Altera vero scribendi ratio comparet p. 199, 7. 9; 205, 23. 25; 209, 26; 213, 4; 215, 20. 25; 222, 1; 256, 1; 259, 24; 260, 29; 266, 32; 274, 3; 292, 24. Inter utramque lectionem codices variant p. 146, 22 (τὸ ex bd recepit Boor), 168, 2 (add. xyz), 271, 8 (om. cy), 283, 6 (add. x), tum p. 215, 13, ubi f τὸ adiungit, varietatem ἐν τῷ Βυζαντίῳ d exhibet, quae eodem modo cum scriptura ἐν Βυζαντίῳ componenda est; nam perinde articulus modo deest (p. 120, 1; 136, 1; 165, 6; 209, 28; 217, 11; 222, 16; 230, 17; 232, 6; 240, 13. 25; 242, 17; 262, 12; 279, 15; 422, 15; 492, 14), modo accedit (p. 152, 7. 27; 162, 30; 222, 24; 408, 18, ac praeterea p. 225, 5 in dh et p. 291, 20 in d)] || 9—18 om. || 19 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ <excidit: δεκάτῳ cf. Cedr. p. 721, 3> τρίτω αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || ια'] α' || ἀπάρας] ἀπάρας πάλιν (non Cedr. p. 721, 3) || 20 τῆς βασιλίδος] ἀπὸ (= z; cf. p. 308, 7; non habet Cedr.) τῆς βασιλεῖδος || 20 sq. ἀφίκετο εἰς Ἀρμενίαν] εἰς Ἀρμενίαν ἀφείκετο (εἰς Ἀρμενίαν ἀφίκετο Cedr. p. 721, 3 sq.) || 21 sq. Σαρβαραζᾶν] Σαρβαναζὰν (cf. Σαρβαναζᾶν h, Σαρβανάζαν m, Σαρβαναζαν sine acc. ce cll. v. l. ad l. 28. 30; forma Σαρβαραζᾶς Cedr. utitur; cf. insuper ad p. 311, 11) || 25 οὔτε τι] οὐτέτι || 25 sq. ὅτι Ἡράκλειος τολμᾷ τῇ Περσίδι πλησιάσαι om. cf. Cedr. p. 721, 6 ὁ δὲ λόγον οὐδένα τούτου ἐποιήσατο || 28 Σαρβα-

ραζᾶν] Σαρβαναζᾶν (=h; Σαρβανάζαν cem; cf. ad l. 21 sq; similiter illic Anast. Sarmanazan, nostro loco Sarbanazan, l. 30 Sarbanazae offert) || 30 Σαΐν] Σαϊήν (sic; sed Σαΐν recte p. 309, 32; 310, 3. 14. 17. 23; 315, 4. 14. 17. 23. Cedrenus ubique Σαΐν exhibet) || 30 κατὰ τάχος] καὶ κατατάχος || αὐτὰ om. || Σαρβαραζᾶν] Σαρβαναζᾶν (=h; Σαρβανάζαν c cf. ad l. 21 sq. et 28) || προςέταξε] πρὸς τάττει (paulo aliter Cedr. p. 721, 9 sq. ὃς κατὰ τάχος ἑνωθεὶς τῷ Σαρβαραζᾷ, χωροῦσι κατὰ τοῦ βασιλέως) || p. **307**, 2 τὸ] τῶ || παραινετικοῖς] παραινετικοῖς καὶ παρακλητικοῖς (non Cedr. p. 721, 11) || 4 ἀγωνισώμεθα] ἀγωνησώμεθα || 4 ἐκδικῆσαι] ἐκζητῆσαι (=z cl. A: requirere cf. Boor vol. II p. 742) || 7 ὡπλισμένων] ὁπλισμένων (=em; cf. Boor vol. II p. 734)] || 7 λάβωμεν πίστιν τῶν φόνων φονεύτριαν om. (cf. p. 27 supra) || 8 μέγαν] μέγα (cum Theophanis codd.; cf. ibid. Eadem varietas ad p. 318, 1 recurrit cf. insuper bz ad p. 171, 3 et gy ad p. 311, 9) || 9 φυγὴ] ἡ (=cz recte) φυγῇ || τὰς φθορὰς] τῆς φθορᾶς || 10 ἡμῶν om. || 10 πονήσωμεν] πονέσωμεν || 14 ὑπὲρ πάντων] ὑπὲρ πάντων καὶ εἶπεν || 15 ἐν παραινέσει] ἐπαραινέσει cf. p. 327, 4 ἐπτύειν pro ἐμπτύειν || 16 ξίφη] ξίφει || 17 εἰργάσαντο] εἰργάσατο || 18 σὲ θεωροῦντες προάγοντα ἡμῶν ἐν ταῖς μάχαις] ὁρῶντές σε ἐν ταῖς μάχαις προάγονται (sic) ἡμῶν (cf. z ἐν ταῖς μάχαις προάγοντα ἡμῶν σε ὁρῶντες. Verbum ὁρῶντες pro θεωροῦντες etiam c adgnoscit) || 20 ἐχώρησε] ἐχώρησεν || 21 θαῦμα κἀνταῦθα] κανταῦθα θαῦμα || 22 γέγονε] γέγωνε || ψυχαγωγῶν] ψυχαγωγὸν || 24 sq. ἐστὶ σὺν μ' χιλιάσιν ἀνδρῶν πολεμιστῶν, ὥρμησε] ἐστὶν συνφοσσάτο (cf. Boor vol. II p. 786) μεγάλω, ὁρμᾷ (lacunose Cedr. p. 721, 12 sq. ἀκούσας δὲ.... ἐν Γαζακῷ.... ὁρμᾷ) || 26 ὑπ' αὐτὸν] ὑπ' αὐτῷ [quemadmodum Tafelius p. 81 correxit; sed ὑπ' αὐτὸν Cedr. p. 721, 13 sq. Dativum Tafelius, quasi p. 314, 24 Theophanis usum exprimeret, praeterea reponebat p. 341, 9 πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτὸν οἰκουμένην, ubi nihil Π variat, et p. 340, 14 πάσης τῆς ὑπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς χώρας, quo loco Π genitivum exhibet, tum p. 319, 19 in coniectura τῶν ὑπὸ Πέρσαις καὶ Ῥωμαίοις γεγονότων, quam merito reiecit Boor. Attamen sermonis consuetudo ex accusativi exemplis elucet p. 89, 21; 95, 23; 148, 13; 169, 5; 175, 7; 219, 6; 253, 9; 284, 27; 357, 26 sq.; 359, 17. 18; 393, 30; 394, 1; 408, 25; 414, 4; 437, 12; 439, 17; 446, 11; 472, 30; 483, 16; 488, 21; 490, 1; 499, 19, ubi vix quater dativus ut varietas lectionis in codicibus nonnullis occurrit: p. 151, 13 ποιήσας σύνοδον τῶν ὑπ' αὐτὸν (αὐτῷ b) ἐπισκόπων, 245, 9 προπέμψας τοὺς ὑπ' αὐτὸν (αὐτῷ em) Σαρακηνούς, 434, 2 sq. σὺν τοῖς ὑπ' αὐτοὺς (αὐτοῖς ehm) ἐπισκόποις, 484, 14 πρός τε ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς (αὐτοῖς em) Χριστιανούς. De genitivo cf. ad p. 319, 19] || Σαρακηνοὺς] Σαρακινοὺς || 26 Χοσρόου] Χοσρόη || 27 καὶ τούτων om. (non Cedr. p. 721, 15) || 27 sq. πεδήσαντες σὺν τῷ στρατηγῷ αὐτῶν τῷ βασιλεῖ

προςήνεγκαν] κρατήσαντες τῷ βασιλεῖ προςήγαγον σὺν τῷ στρατηγῷ αὐτῶν (κρατήσαντες σὺν τῷ στρατηγῷ αὐτῶν τῷ βασιλεῖ προςήγαγον Cedr. p. 721, 15 sq.) || 29—31 ἐπιδιώξας τοὺς μὲν φθάσας ἀνεῖλεν, οἱ δὲ λοιποὶ φυγόντες διεσκεδάσθησαν] καταδιώξας τοὺς μὲν φθάσαντας (sed cf. p. 314, 1) καὶ πολεμήσαντας ἀνεῖλεν, τοὺς δὲ φεύγοντας διεσκέδασεν minus recte (sed ex Π pendet Cedr. p. 721, 17 sq. καταδιώξας τοὺς μὲν πολεμιστὰς ἀνεῖλε, τοὺς δὲ φεύγοντας διεσκέδασε) || Γαζακῶν] Γαζακῷ (cum Theophanis codd.; Γαζακὼ Tafelius p. 81, Γαζακῶν ex A: Gazacensium Boor; Γαζακὸν Cedr. p. 721, 18 sq. cf. Boor vol. II p. 588 et infra ad p. 317, 28) || p. 307, 31 ἐν τοῖς — p. **308**, 4 τὴν πόλιν om. (= codd.; addidit Tafelius p. 81 ex A; neque legit Cedr.) || p. 308, 4 ἐν τῇ ἀνατολῇ om. (etiam Cedr. p. 721, 19) || ἐν ᾗ inc. f. 174ᵛ Π || 5 τοῦ Λυδῶν βασιλέως] τῶν (sed τοῦ Cedr. p. 721, 20) Λοιδῶν βασιλέως || 6 — 9 ταῦτα λαβὼν ἐπὶ τὸ Δασταγὲρδ ἐχώρει· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπάρας ἀπὸ Γαζακῶν καταλαμβάνει τὴν Θηβαρμαΐς. Καὶ εἰςελθὼν ἐν ταύτῃ πυρὶ ἀνήλωσε τὴν τοῦ Πυρὸς ναὸν καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν πυρὶ ἀναλώσας κατεδίωκεν] καὶ εἰςελθὼν ἐν αὐτῇ (αὐτῷ Π) εὗρε τὸ μυσαρὸν εἴδωλον τοῦ Χοσρόου τό τε ἐκτύπωμα αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ παλατίου σφαιροειδεῖ (σφεροειδῆ Π) στέγῃ ὡς ἐν οὐρανῷ καθήμενον· καὶ περὶ τοῦτο (περιτοῦτο Π) ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ἐμόρφωσεν (om. Cedr.), οἷς ὁ δεισιδαίμων (δυσιδαίμων Π) ὡς θεοῖς ἐλάτρευεν· καὶ ἀγγέλους (ἄλλους Π) αὐτῷ σκηπτροφόρους περιέστησεν (παρέστησεν Π)· ἐκεῖθέν τε (ἐκεῖθεν τὲ Π) σταγόνας καταστάζειν (στάζειν Cedr.) ὡς ὑετοὺς καὶ ἤχους ὡς (om. Π) βροντὰς ἐξηχεῖσθαι ὁ θεομάχος ταῖς μηχαναῖς ἐτεχνάσατο. Ταῦτα οὖν (γοῦν Cedr.) πυρὶ ἀναλώσας καὶ τὸν τοῦ Πυρὸς ναὸν κατακαύσας καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν, συντόμως κατεδίωκεν. Quae mutuatus est Cedr. p. 721, 20 sqq. || 9 sq. ἐν τοῖς στενοῖς <τῆς addit Boor> τῶν Μήδων χώραις] ἐν τοῖς στενοῖς τῶν Μήδων χωρίοις (= cz et Cedr. p. 722, 6) || 10 <ἐν> ταύταις] ταύταις (sed ἐν apud Theophanem Classenus supplevit) || δυςχωρίαις] δυςχερίαις cf. ad p. 310, 20 || 11 sq. πόλεις ἐπόρθησε καὶ χώρας] πόλεις ἐπόρθησεν καὶ χώρας ἐνέπρησεν (ἐνέπρισεν Π), attamen Cedr. p. 722, 7 πόλεις καὶ χώρας ἐπόρθησε praebet || 15 ἐκέλευσε] ἐκέλευσεν || ἁγνίζεσθαι] ἁγνεισθῆναι (i. e. ἁγνισθῆναι. — Paulo aliter Cedr. p. 722, 7 sq. συμβούλιον δὲ ποιήσας τοῦ παραχειμάσαι, ἁ γ ν ί ζ ε ι τὸν λαόν) || καὶ] καὶ μετὰ ταῦτα (non Cedr. p. 722, 8) || 16 εὐαγγέλια] ἄχραντα εὐαγγέλια (= Cedr. p. 722, 9) || 20 συνεργίᾳ] συνεργείᾳ (cf. ad p. 300, 4) || 21 αὐτὸς] αὐτὸν || 23 ἐλυσεν] ἔλυσε || 24 τούτῳ ηὔχοντο] τοῦτο ηὔχοντο perperam cf. Stud. p. 23 || 24 ῥύστῃ] ῥύστην (etiam cz, eandemque scripturam μύστην in em significat; dativum citra necessitatem Classenus inculcavit) || καὶ om. || 25 τὸν κοσμόλεθρον ἀνελόντι] καὶ τὸν κοσμόλεθρον ἀνελεῖν cf. p. 29 supra || post Χοσρόην (cum Theophanis codd.) δεύτερον ἔτος Ἄμεδ offert Π cf. ad p. 314, 26 || 26 om. || 27 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ <excidit: δεκάτῳ cf.

Cedr. p. 722, 13> τετάρτω αὐτοῦ ἔτη (sic) cf. ad p. 298, 15 || Χοσρόης] Χοσρόη || Σαραβλαγγᾶν] Σαραβλαγγὰν (cf. Σαραβλάγγαν em; Σαραβλαγγᾶς p. 309, 7 etiam Π exhibet, sed Σαραβλάγγας p. 309, 26 et 310, 1, Σαραβαγγλᾶς p. 309, 18; formam Σαρβαραγκᾶς usurpat Cedr.) || 28 προεβάλετο] προεβάλλετο (=g). Eadem est ratio p. 301, 18 cf. insuper βαλλόντες p. 338, 8, εἰςβαλλόντες p. 309, 1, ἐμβαλλόντες p. 305, 28, προςέβαλλεν p. 314, 5, συνέβαλλον p. 311, 5 et 318, 24, ex contrario autem συμβάλουσι p. 338, 6 et v. l. ad p. 341, 3 || p. **309**, 1 Περοζίτας Περιζήτας (cf. Περοζήτας g, Περωζήτας ehm et Boor vol. II p. 689) || εἰςβαλλόντες] εἰςβαλλόντες cf. ad p. 308, 28 || 3 κλεισούρας] κλησούρας || 4 νομίζοντες] νομήζοντες || 5 πεδίων] παιδίων || τροφὰς] τρυφὰς, at cf. p. 312, 23. 25 || 8 ἤλαυνε] ἤλαυνεν || 9 λαῷ inc. f. 175ʳ Π || 10 sq. πλανωμένη] πλανομένη (cf. ἀγόνων p. 310, 14, ἐπιδεδοκῶς p. 331, 15, προπηδόντα p. 305, 12, et contraria ratione γεγονῶτος p. 311, 12, ἐπιπεσῶντος p. 308, 21) || 12 sq. ἐκ τοῦ ἀπροςδοκήτου ἐπιπεσόντες] ἐκ τοῦ ἀπροςδοκήτως ἐπιπεσόντως (pro ἐπιπεσόντος?) minus recte, quamquam formulam ἐκ τοῦ ἀπροςδοκήτως confirmat z cf. p. 302, 4, ubi Π Tafelii emendationem (p. 67) ἐκ τοῦ ἀπροςδοκήτου pro ἐκ τοῦ ἀπροςδοκήτως (cz) vel ἐκ τοῦ ἀπροςδοκηθέντος (em) comprobat. Adde ἐκ τοῦ συμβεβηκότος p. 305, 4, ubi eodem modo (ἐκ τοῦ συμβεβηκότως) peccat Π || 14 συνεβούλευε] συνεβουλεύετο (=z) || 14 Λαζῶν] Ἀλαζῶν cf. Boor vol. II p. 657 || 12 περιπίπτουσιν] πίπτουσι (=m) cf. p. 330, 12 || 16 καὶ om. (cum codd.; ex A supplevit Tafelius p. 85) || 16 ἐξώπλισε] ἐξόπλησε || 17 πάσῃ] πᾶσι || 18 Σαραβλαγγᾶς] Σαραβαγγλᾶς cf. ad p. 308, 27 || ἠκολούθει] ἠκολούθη || 19 οὕτω] οὕτως || 20 γνόντες] γνῶντες cf. ad l. 10 sq. || 23 γνόντες οἷον] γνῶντες οἷον (et in mg. περὶ τῆς παρακοῆς) || 24 τὴν χεῖρά σου, δέσποτα] τὴν χεῖρα σου, δέσποτα, ὄρεξον (cf. Anastas. vol. II p. 191, 29 sq. manum tuam da, domine) || 25 κελεύῃς] κελεύεις (=em) || 26 Σαραβλαγγᾷ] Σαραβλάγγα (=em, Σαραβλαγγα sine acc. c; cf. ad p. 308, 27) || ἢ om. || 28 κατέστησεν] κατέστησε || 31 δειλανδρίας] δειλανδρείας (=m; cf. ad p. 300, 4) || αὐτοῖς] καὐτοῖς || φήμη] φῆμι || p. **310**, 1 Σαραβλαγγᾶς] Σαραβλάγγας (=cem; cf. p. 308, 27) || 2 ἠγωνίσαντο] ἠγωνήσαντο || 3 εἰς ἑαυτὸν] ἑαυτῷ (etiam Theophanis codd. praeter c; aliter Cedr. p. 723, 2 καὶ τὴν νίκην ἐπ' αὐτοὺς μετενεγκεῖν) || 5 ἠπλήκευσαν] ἠπλήκευσαν (=c; κατεσκήνωσαν habet Cedr. p. 723, 4) || 7 εὑρών τε πεδίον] εὑρὼν τὸ πεδίον || 7 sq. ἠπλήκευσεν] ἠπλήκευσεν (=f; cf. l. 5) || 8 νομίσαντες] νομήσαντες || 9 ἤλαυνον] ἤλαυνεν || αὐτὸν] αὐτοὺς (=yz, male cf. Cedr. p. 723, 7 sq. νομίσαντες δὲ οἱ βάρβαροι αὐτὸν ἐκ δειλίας φεύγειν, ἀκόσμως ἐδίωκον) || 10 κατ' αὐτῶν] κατ' αὐτοὺς || 10 καταλαβὼν δὲ βουνόν τινα] καταλαβὼν δὲ τινα βουνὸν || 11 ἐπισωρεύσας] ἐπισορεύσας || 11 συνεργίᾳ] συνεργείᾳ (=fh; cf. ad p. 300, 4) || 13 ἀνεῖλεν] ἀνεῖλε || πίπτει δὲ καὶ ὁ Σαραβλαγγᾶς ξίφει πληγεὶς τὸ νῶτον om.

(cum codd.; ex A addidit Boor. Neque adgnoscit Cedr. p. 723, 10) || 17 τὸ τοῦλδον] τὸν τοῦλδον (non Cedr. p. 723, 14; cf. Boor vol. II p. 777) || 18 βαρβάρους inc. f. 175ᵛ Π || 20 τὰς τούτων δυσχωρίας] ταῖς τούτων δυσχερείαις (ταῖς τούτων δυσχωρίαις Cedr. p. 723. 18 nec non Theophanis libri, quorum scripturam Boor correxit; de v. l. δυσχερείαις cf. p. 308, 10 et Boor vol. II p. 740) || 21 Λαζοὶ] Λαζοῖ || 22 sq. συμμαχίας] συμμαχείας cf. ad p. 300, 4 || 24 σὺν τῷ Σαρβάρῳ] σὺν τοῖς βαρβάροις (= codd. et Cedr. p. 723, 22; σὺν τῷ Σαρβάρῳ ex A reposuit Tafelius p. 88 cf. p. 16 sq. supra) || 25 sq. λόγοις ἀνεπτέρωσε καὶ παραινέσει τούτους ἤλειφε] λόγοις παρακλητικοῖς (cf. v. l. ad p. 307, 2) ἀνεπτέρωσε (λόγοις—ἀναπτερώσας παρῄνει Cedr. p. 723, 23) || 26 τῶν ἐχθρῶν om. (cum codd. praeter A, unde reposuit Tafelius p. 89; om. etiam Cedr. p. 723, 24 cf. p. 30 supra) || p. **311**, 1 ἐπαινέσῃ] ἐπαινέσει (= hm; ἐπαινέσῃ Cedr. p. 724, 3) || 2 ἀποδώσῃ] ἀποδώσει (= fz) || 3 παραθαρσύνας] παραθαρρύνας (= Cedr. p. 724, 4) || 5 ἀλλήλοις] ἀλλήλους (non Cedr. p. 724, 6) || συνέβαλον] συνέβαλλον (non Cedr.; cf. ad p. 308, 28) || 6 ὁδοιπορίας] ὁδοιπορείας (non Cedr. p. 724, 7; cf. ad p. 300, 4) || οἱ δὲ βάρβαροι] καὶ οἱ βάρβαροι (= Cedr.) || 7 ἤλαυνον] ἠκολούθησαν (ἠκολούθουν Cedr. p. 724, 8) || 8 θελήσαντες] βουλόμενοι (= Cedr p. 724, 9) || 8 sq. ἐμπίπτουσιν εἰς τόπους τελματώδεις καὶ πλανῶνται καὶ εἰς μέγαν κίνδυνον ἦλθον] ἐμπίπτουσι πλανόμενοι (cf. ad p. 309, 10 sq.) εἰς τόπους πελματώδεις (sic) καὶ ἀναγκάζονται ἐξελθεῖν (cf. Cedr. p. 724, 9 sq. ἐμπίπτουσιν εἰς τόπον τελματώδη καὶ ἠναγκάσθησαν ἐξελθεῖν) || 10 Περσῶν] τῶν Περσῶν || 11 Σαρβαραζᾶ] Σαρβαραζῶ [non Cedr. p. 724, 12. Forma Σαρβαράζω occurrit in Π p. 313, 6, genitivus Σαρβαράζου p. 312, 4, sed recte Σαρβαραζᾶ p. 309, 19. 21. 27; 323, 26; 326, 12; 327, 15, ac praeterea nominativi forma Σαρβαραζᾶς p. 309, 16; 310, 2. 17; 313, 2. 8. 14; 329, 5. Aliter p. 306, 21 sq. 28. 30 Π peccat] || 11 sq. ἐπηύξει τὸν ἑαυτοῦ λαὸν] ηὔξειτο ὁ λαὸς αὐτοῦ (= Cedr.) || 12 τὸ πλῆθος] ἕκαστος (= Cedr. p. 724, 13) || 12 sq. ἐν τοῖς ἰδίοις τόποις] εἰς τὸν ἴδιον τόπον (= Cedr.) || 13 πρὸς τὸ ἀναπαύεσθαι < ex A ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν addit Tafel. p. 90 >] om. (= Cedr.) || 13 sq. τοῦτο δὲ Ἡράκλειος μαθὼν] τοῦτο μαθὼν ὁ Ἡράκλειος (cf. τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς Cedr. p. 724, 14) || 14 διανοεῖται] διανοεῖτε (διενοεῖτο Cedr.) || 15 ἐπικειμένου] ἐπικριμένου || τῷ Σαρβάρῳ] τῶν βαρβάρων (= g; cf. Stud. p. 16 sq.) || 17 ὁπλίσας] ὁπλήσας || Σαρβάρου] βαρβάρου (cum codd.; corr. Tafelius p 90 ex A; cf. ibid.; βαρβάρου etiam Cedr. p. 724, 16 sq.) || 18 σὺν τοῖς ἑτέροις] συνετέροις (articulum exhibet Cedr. p. 724, 17) || 18 εἵπετο] ἥπετο || 18—21 σπεύσαντες δὲ διὰ τῆς νυκτὸς καὶ καταλαβόντες τὸ χωρίον Σαλβανῶν ὥρᾳ θʹ τῆς νυκτός, Περσῶν ἐν αὐτῷ ὄντων καὶ γνόντων τὴν ἔφοδον, οἳ καὶ διαναστάντες ὥρμησαν κατ' αὐτῶν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι] σπεύσαντες δὲ κατέλαβον τὸ χωρίον Ἀλ-

βανῶν (sicTafelius apud Theoph. corrigebat p. 90) ὥρᾳ ἐννάτῃ (ἐννάτῃ Π) τῆς νυκτός· τῶν δὲ Περσῶν γνόντων (γνῶντων Π cf. ad p. 309, 10 sq.) τὴν ἔφοδον καὶ ὁρμησάντων κατ' αὐτῶν, οἱ Ῥωμαῖοι (οἰρωμαῖοι Π), quae repetit Cedr. p. 724, 17 sqq. || 21 παρὲξ] πάρεξ (= cefz et Cedr. p. 724, 20) || 22 ὅστις] ὃς καὶ (= Cedr. p. 724, 21) || Σαρβάρῳ] βαρβάρῳ (= codd.; corr. Tafel. p. 91 ex A; cf. p. 16 sq. supra; cum Π concinit Cedr.) || ἐμήνυσεν] ἐποίησεν (non Cedr.) || Σάρβαρος] βάρβαρος (= Cedr. et Theophanis libri praeter A, unde correctionem hausit Tafelius) || ἀναστὰς καὶ om. (= Cedr.) || 23 ἐπιβὰς ἵππῳ γυμνός τε καὶ ἀνυπόδητος] γυμνὸς καὶ ἀνυπόδειτος (sic) ἵππω ἐπιβὰς (= Cedr. p. 724, 21 sq., nisi quod ἀνυπόδετος extat cf. Lobeckius ad Phrynich. p. 445) || 23 sq. ἐπορίσατο] ἐπορίζετο (=Cedr. p. 724, 22) || 24 τὸ om. (non Cedr. p. 724, 23) || 26 ἐν ταῖς τῶν οἴκων στέγαις] ἐν ταῖς τῶν οἰκείων στέγαις (ἐπὶ τῶν δωμάτων Cedr. p. 725, 1) || διὰ τοῦ πυρὸς] διαπυρὸς (articul. om. etiam Cedr.) || 27 καθεῖλεν] καθεῖλε (καθῆλε prave Cedr.) || ἀνήλωσεν] ἀνάλωσεν (= Cedr. p. 725, 2; cf. ad p. 300, 2) || 28 ἄλλοι δὲ χειροπέδαις ἐδεσμήθησαν] ἄλλοι δὲ χειροπέδες (=c; scil. posterius ε=αι) ἐδεσμεύθησαν, ἑτέρους δὲ καὶ αἰχμαλώτους ἔλαβεν (οὓς δὲ αἰχμαλώτους ἔλαβεν Cedr. p. 725, 2 sq.) || 28—**312**, 1 ἐκτὸς Σαρβάρου διεσώθη] διεσώθη, εἰ μὴ μόνος ὁ Σαρβαράζου (sic; — aliter Cedr. p. 725, 3 ὀλίγοι δὲ πάνυ φυγόντες ἐσώθησαν) || p. 312, 1 Σαρβάρου] αὐτοῦ (τοῦ βαρβάρου Cedr. p. 725, 4 cf. p. 16 sq. supra) || χρυσῆν ἀσπίδα τε] τήν (τὴν m. pr.) τε χρυσῆν (χρυσὴν Π) ἀσπίδα (= Cedr. p. 725, 4; — de scriptura χρυσὴν cf. ἀφεγγοὺς p. 305, 1, διπλὰ p. 329, 29, διχὴ p. 303, 13; 311, 16, Ἰνδὼν p. 335, 20, κοινὴ p. 324, 15, φυγὴ p. 307, 29; 341, 5, χρυσὴν p. 312, 2. Contraria ratio comparet in ἀνελῶν p. 310, 16, ἀφορμᾶς p. 304, 11, γνοῦς p. 305, 7; 315, 11; 320, 12, εἰκοσιοκτῶ p. 319, 5, εἰρηκῶς p. 301, 23, ἐκδραμῶν p. 313, 5, ἐκδρομᾶς p. 309, 27, ἐξελθῶν p. 304, 24, ἐπιδεδοκῶς p. 331, 15, ἐπιδρομᾶς p. 308, 19; 317, 14, ἐπιστραφεῖς p. 304, 21, ζωοποιᾶ p. 328, 15, κραυγῆν p. 303, 14, λοιπᾶς p. 323, 21, μαθῶν p. 318, 11; 324, 2, οὐδεῖς p. 311, 28; 317, 17, πεποιθῶς p. 303, 21, περιπλακεῖς p. 328, 7, συμβαλῶν p. 337, 1, τῆν m. pr. p. 328, 15, φυγῆν p. 312, 4) || 2 διάλιθον] διαλίθου (non Cedr. p. 725, 5) || 4 ἐν τοῖς χωρίοις] αὐτῶν χωρίων (non Cedr. p. 725, 6 sq.; — αὐτῶν χωρίοις Theophanis codd. praebent, ubi αὐτοῖς χωρίοις Classenus corrigebat, vulgatam scripturam ἐν τοῖς χωρίοις ex A reduxit Tafelius p. 92) || 4 Σαρβάρου] Σαρβαράζου (= g) cf. ad p. 311, 11 || 5 ἔφυγον inc. f. 176r Π || 5 ἔκτεινε] ἔκτεινεν || 7 ὁ δὲ βασιλεὺς] εἶτα (= Cedr. p. 725, 8) || 8 τοῖς om. (non Cedr. p. 725, 9) || παρεχείμασεν] παρεχείμασε || 9—18 om. || 19 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ ιε' τούτου ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 20 ποίᾳ] τὸ (= z; cf. Tafelius p. 92 n. 8) ποῖα || 22 φέρουσα] φέρουσαν || 23 διαφορωτέρα] διαφορότερα || ἀλλ' ἀπορίαν εἶχε] ἀλλὰ πορείαν (cf. ad p. 300, 4) μὲν εἶχεν || πασῶν τῶν τροφῶν]

τῶν τροφῶν πασῶν (= z) || 24 εὐπορίαν τε] εὐπορεῖαν (cf. ad p. 300, 4) τὲ || 25 δαψίλειαν] δαψηλέαν || 26 χιόνι] χιόνει || 27 ἑπτὰ ἡμέραις] δι' ἑπτὰ ἡμερῶν (= z; — ἐν ἑπτὰ ἡμέραις Cedr. p. 725, 12 sq.) || Τίγριν] Τίγρην (sed γρ. in rasura) || 28 Μαρτυρόπολιν] Μαρτυρούπολιν (non Cedr. p. 725, 13) || 29 Ἄμιδαν] Ἀμιδὰν (non Cedr. p. 725, 13) || p. 313, 2 Σάρβαρος] Σαρβαραζᾶς (= Cedr. p. 725, 16 cf. Σαρβαράζας c) || 3 ὕλην] ἐπιλογὴν (= yz; non Cedr. p. 725, 17) || 5 ᾔει] εἴη (εἴη etiam hy; — ᾔει Cedr. p. 725, 19) || 6 τῷ Σαρβάρῳ] τῷ Σαρβαράζω (= h cf. τῷ Σαρβαραζῷ g et nota ad p. 311, 11; τοῖς βαρβάροις habet Cedr. p. 725, 19) || 7 ἐν οἷς ἦν πλεκτὴ γέφυρα ἐκ σχοίνων τε καὶ νηῶν] ἐν ὧ καὶ ἡ πλεκτῆ γέφυρα ἐκ σχοινίων (ita apud Theophanem corrigebat Classenus cf. l. 8) καὶ ἡνίων (= d; similiter ἡνιῶν fm, ἡνιῶν h, ἡνίων g, ηνιῶν sine spir. e, ηνιων sine spir. et acc. c; — νηῶν ex A reposuit Tafelius p. 94) ἦν (ἐν ᾧ ἡ πλεκτὴ γέφυρα ἐκ σχοινίων καὶ ἐρίων ἦν Cedr. p. 725, 20 sq.) || 8 Σάρβαρος] Σαρβαραζᾶς (= g) || λύσας τὰ σχοινία τῆς γεφύρας] τῆς γεφύρας τασχοινία λύσας (cf. τῆς γεφύρας λύσας τὰ σχοινία yz) || ἀπὸ om. (etiam codd.; ex A addidit Tafelius p. 94; paululum inflexit Cedr. p. 725, 21 sq. ἣν ὁ Σαρβαραζᾶς λύσας ἐπὶ τὴν ἑτέραν γῆν πᾶσαν μετήγαγε) || 11 ἀκινδύνως τοῦτον ἐπέρασε παραδόξως] ἀκινδύνως καὶ παραδόξως τοῦτον ἐπέρασε (= z, non Cedr. p. 725, 23 sq.) || 12 καταλαμβάνει] καταλαβὼν (= Cedr. p. 725, 24) || Σαμόσατα] Σαμώσατα (= g, non Cedr.; cf. praeterea Σαμωσάτα hy) || 12 sq. Γερμανίκειαν] Γερμανίκιαν (=def, non Cedr. p. 726, 1; cf. ad p. 299, 19) || 13 Σάρον] Εὖρον (pro Ἕβρον?), sed cf. l. 16 (Γαῦρον falso Cedr. p. 726, 2) || 14 Σάρβαρος] Σαρβαραζᾶς (= Cedr.; Σαρβαράζας x) || εἰς τὸν ἴδιον τόπον om. (etiam Cedr. p. 726, 3) || ἠκολούθει] ἠκολούθη || 18 Σάρβαρος] Σαράβαρος (= c; βάρβαρος Cedr. p. 726, 5) || 19 προπύργια] προπύργεια (non Cedr. p. 726, 7) || 20 ἠπλήκευσεν] ἡπλήκευσεν (= c, non Cedr.; cf. ad p. 310, 7) || 20—23 ἐκτρέχοντες δὲ διὰ τῆς γεφύρας πολλοὶ τῶν Ῥωμαίων ἀτάκτως τοῖς Πέρσαις προςέβαλλον καὶ πολλὴν συγκοπὴν αὐτοῖς ἐποίουν· ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους διεκώλυσεν ἀτάκτως παρεκθέειν] ἐκτρέχοντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι διατῆς (cf. ad p. 219, 14) γέφυρας (idem accentus in Π recurrit p. 314, l. 5. 7) ἀτάκτως πολὺν φόνον ἐποιοῦντο τῶν Περσῶν, οὓς ὁ βασιλεὺς διεκώλυεν (imperf. etiam c) ἀτάκτως παραθέειν (ac similiter Cedr. p. 726, 7 sqq. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀτάκτως ἐκτρέχοντες διὰ τῆς γεφύρας πολὺν φόνον ἐποιοῦντο Περσῶν· οἷς ὁ βασιλεὺς παρῄνει μὴ ἐκτρέχειν ἀτάκτως). || 23 συνελθεῖν] σὺν εἰςελθεῖν (= z) || 25 ἐγκρύμματα] ἐγκρύματα || 25 sqq. εἵλκυσε πολλοὺς] πολλοὺς εἵλκυσε || 26 παραγνώμην inc. f. 176v Π || 26 sq. εἰς δίωξιν αὐτοῦ περᾶσαι] περάσαι εἰς δίωξιν αὐτοῦ [περάσαι eodem modo Π offert p. 313, 10; 314, 10; 324, 24; 340, 4, συμπεράσαι p. 313, 24 cf. insuper ἀνοίξαι p. 326, 21, βεβαιώσαι p. 338, 32, ἐκείνοι p. 305, 25, ἐπήραν p. 319, 5, ἐπιστρατεύσαι p. 302, 17, θεραπεύσαι p. 334, 7 sq., κακούργος p. 329, 23, Κωνσταντίνος p. 300,

8; 301, 17; μῆνας p. 328, 11; 329, 7 sq.; 341, 13, οἰκεία p. 330, 20, παραχρῆμα p. 324, 7, πλῆθος p. 322, 8, πρᾶξαι p. 333, 11, ῥομφαία p. 317, 25 sq., σφραγῖδα p. 324, 11, Χερσῶνι p. 332, 4 — Contra p. 308, 16 habes παραχειμᾶσαι, p. 323, 3 οὔτε, p. 331, 14 πᾶπαν || p. **314**, 1, ἀνεῖλε] ἀνεῖλεν || ὑποσχόντας] ὑποσχῶντας || 1—4 ὁ δὲ βασιλεὺς ἑωρακὼς τοὺς βαρβάρους τῇ διώξει τὴν τάξιν λύσαντας καὶ ἐκ τῶν ἐφεστώτων Ῥωμαίων τοῖς προπυργίοις πολλοὺς ἀναιρουμένους] ὁ δὲ βασιλεὺς τούτους ἀναιρουμένους ἑωρακὼς (cf. Cedr. p. 726, 12 οὓς ὁ βασιλεὺς ἑωρακὼς ἀναιρουμένους) || 5 συναντήσας] συναντίσας || προςέβαλεν] προςέβαλλεν (=g, non Cedr. p. 726, 14; cf. ad p. 308, 28) || βασιλεὺς om. (habet Cedr. ὃν καὶ πατάξας ὁ βασιλεύς) || 7 εἰς φυγὴν ἐτράπησαν οἱ βάρβαροι] οἱ βάρβαροι εἰς φυγὴν ἐτράπησαν (=Cedr. p. 726, 15 sq.) || 7 sq. ὡς βάτραχοι om. (etiam Cedr. p. 726, 16) || 9 ἀνῃροῦντο] ἀνήρουν (non Cedr. p. 726, 17) || 11 sq. περάσας γενναίως τοῖς βαρβάροις ἀνθίστατο μετὰ ὀλίγων τινῶν τῆς αὐτοῦ ἑταιρίας] μετὰ ὀλίγων τινων τῆς ἑαυτοῦ ἑταιρείας (cf. ad p. 300, 4) περάσαι (sic) τοῖς βαρβάροις γενναίως ἀνθίστατο (quae contraxit Cedr. p. 726, 17 sq.) || 12 ὡς] ὃς (non Cedr. p. 726, 18) || Σάρβαρον] βάρβαρον (Σαρβαραζᾶν Cedr.; cf. Stud. p. 17) || πρὸς om. (cum codd.; addit e a m. sec. et Tafelius p. 96, nec non Cedr. p. 726, 19) || 14 Ῥωμαίων] Ῥωμαῖον (=dg) || 15 Κοσμᾶ] Κοσμὰ (=h; non Cedr. p. 726, 20) || 16 τοσοῦτο] τοσοῦτον (=yz et Cedr. p. 726, 21 cf. p. 31 supra) || βολὰς] βουλὰς || 17—20 καὶ πολλὰς πληγὰς ἐδέχετο, εἰ καὶ οὐδεμίαν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ <ex A supplet Boor: πᾶσαν δὲ τὴν ἡμέραν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ> μαχησάμενοι, τῆς ἑσπέρας καταλαβούσης] τῆς ἑσπέρας δὲ καταλαβούσης (καταλαβούσης δὲ τῆς ἑσπέρας Cedr. p. 726, 22) || 20 sq. διὰ τῆς νυκτὸς om. (nec tamen Cedr. p. 727, 1) || 22 Σεβάστειαν] Σεβάστιαν (diphthongum adgnoscit Cedr. p. 727, 3; cf. ad p. 299, 19; Σεβαστίαν apud Theoph. exhibet e) || 23 Ἄλυν] Ἄλην (non Cedr.) || ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ διέτριβεν ὅλον τὸν χειμῶνα] ἐκεῖσε παρεχείμασεν (ἐκεῖ παρεχείμασεν Cedr.) || 24 sq. τῶν ἐν πάσῃ <τῇ> ὑπὸ Πέρσαις ἐκκλησιῶν] πάντων (sic; cf. p. 318, 24; 334, 24) τῶν ὑπὸ Πέρσαις ἐκκλησιῶν (πασῶν τῶν ὑπὸ Πέρσας ἐκκλησιῶν Cedr. p. 727, 4, quem contextum etiam Classenus e codicum cz scriptura: τῶν ἐν πάσαις ὑπὸ Πέρσαις ἐκκλησιῶν extricavit, nisi quod dativum Πέρσαις retinendum esse censuit cf. ad p. 307, 26) || 25 sq. γενέσθαι εἰς τὴν τοῦ Νεστορίου θρησκείαν] κοινωνῆσαι τῇ τοῦ Νεστορίου θρησκείᾳ (Νεστωρίου θρισκεία Π), quae Cedr. p. 727, 5 sq. repetit || 26 post βασιλέα habes: Ἀράβων ἀρχηγὸς Ἄμεδ ἔτη (ἔτ Π) ἑπτὰ (cum codd., nisi quod illic θ' pro ἑπτὰ extat; cf. p. 308, 25, tum nota ad p. 328, 10) || p. **315**, 1 om. || 2 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ ις' τούτου ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 2—4 ἐποιήσατο στρατείαν στρατεύσας ξένους τε καὶ πολίτας καὶ οἰκέτας, ἐκ παντὸς γένους ἐκλογὴν ποιούμενος· καὶ ταύτην τὴν ἐκλογὴν] ἐποιήσατο στρατείαν ἀπό τε ξένων καὶ πολιτῶν καὶ οἰκετῶν καὶ παντὸς γέ-

νους· καὶ ἐκ τούτων ἐκλογὴν ποιησάμενος ταύτην (ταῦτην Π). [Eadem Cedr. p. 727, 8 sqq. praebet, qui tamen στρατιὰν suppeditat et ἐκλεξάμενος pro ἐκλογὴν ποιησάμενος. Ac στρατιὰν Theophani reddidit Tafelius (p. 98) militiae notionem cum Anast. vol. II p. 195, 23 recte statuens, contra Boor expeditionem videtur intellexisse, quamquam perinde ac Theophanis codices in vocis orthographia sibi non constat. Tafelii enim rationem expressit p. 188, 18 μὴ αὐτὸν στρατηγὸν ταύτης τῆς στρατείας (στρατιᾶς g) ἐκλέξοιτο ὁ βασιλεύς, tum p. 124, 17 μετὰ πάσης τῆς στρατιᾶς (στρατείας ef) αὐτοῦ, 128, 9 τῆς ἐν Θράκῃ στρατιᾶς (στρατείας dh, στρατίας cef), 147, 2 τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν (στρατίαν dy, στρατειὰν h), 188, 30 τήν τε στρατιὰν (στρατείαν dh, στρατίαν y) καὶ τὰς ναῦς ἐξώπλισεν, 189, 9 παρέλαβε τὴν στρατιὰν (στρατείαν y, στρατεῖαν z, στρατίαν d), 192, 8 ἐν ἀριστερᾷ τῆς στρατιᾶς (στρατείας g, στρατίας dem), 309, 10 ἡ στρατιὰ (=Π; στρατεία ehm, στρατία c), eiusdemque emendationes contra memoriam vulgatam recepit p. 305, 15 τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν (Stud. p. 66), 325, 11 χιλίαρχος ἦν τῆς στρατιᾶς (στρατείας codd. praeter dh, ubi στρατίας extat), 340, 20 πᾶσαν στρατιὰν (στρατείαν libri), sed incuria quadam neglexit p. 8, 24 τοὺς ἐν στρατείᾳ (στρατίᾳ cfm) Χριστιανοὺς et 50, 34 τῶν ἐν στρατείαις (στρατίαις b) ἐξεταζομένων] || 6 τούτῳ] τοῦτο (=em; τούτοις Cedr. p. 727, 10) || 6 sq. συνῆψε καὶ ὠνόμασε χρυσολόγχεις καὶ τούτους ἀπέστειλε κατὰ τοῦ βασιλέως] συνῆψεν, οὓς καὶ ὠνόμασεν χρυσολογχεῖς (etiam z) καὶ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀπέστειλεν (=Cedr. p. 727, 10 sq., nisi quod χρυσολόγας habet) || 8 Κωνσταντινουπόλεως] Κωνσταντινούπολιν (=cy; non Cedr. p. 727, 13) || 9 Ἀβάρους καλοῦσι] καὶ Ἀβάρους καλοῦσιν (καὶ Ἄβαρας καλοῦσι Cedr. p. 727, 13 sq.) || 9 sq. Βουλγάροις τε καὶ Σκλάβοις καὶ Γηπαίδαις] μετὰ τῶν Σκλαβινῶν καὶ Γηπέδων (μετὰ καὶ Σθλαβίνων καὶ Γηπέδων Cedr. p. 727, 14) || 11 πολιορκήσωσιν] πολιορκήσωσι || 12 στρατὸν] λαὸν (non Cedr. p. 727, 16) || ἐχώρισεν] ἐχώρησεν || ἐξέπεμψεν] ἔπεμψεν (=Cedr. p. 727, 17) || 15 sq. καὶ ἐν ταύτῃ διατρίβων τοὺς Τούρκους ἐκ τῆς ἑώας, οὓς Χάζαρεις ὀνομάζουσιν, εἰς συμμαχίαν προςεκαλέσατο] καὶ τοὺς Τούρκους τῆς ἑώας (ἑώας Π), οὓς καὶ (ita apud Theophanem supplevit Tafelius p. 99) Χαζάρους ὀνομάζουσιν, εἰς συμμαχίαν (συμμαχείαν Π; cf. ad p. 300, 4) ἐκάλει (imperf. etiam x). Quae recurrunt apud Cedr. p. 727, 19 sqq. || 17 ἅμα τῷ νεοσυλλέκτῳ] σὺν τῷ εὐλέ(f. 177ʳ Π)κτω (scil. pro νεολέκτῳ, quemadmodum Cedr. p. 727, 21 habet) || καταλαβὼν post Θεόδωρον (18) extat (etiam apud Cedr. p. 727, 22) || 18 ὡπλίσατο] ὁπλήσατο || 19 πανυμνήτου] ἁγίας (adiectivum om. Cedr. p. 727, 23) || καὶ om., recte (=Cedr.) || 21 αὐτῶν] αὐτὸν (lapsu!) || ἀπήλαυεν] ἀπήλαβεν (cf. ἀπέλαβεν em; — ἀπήλαυσε Cedr. p. 728, 2) || 22 πλῆθος πολὺ] πλῆθος πολὺν (sic; πλήθη πολλὰ Cedr. p. 728, 3) || 23 Χοσρόης] ὁ Χοσρόης (=Cedr.) || ὠργίζετο] ὀργίζεται (=Cedr.;

cf. ὠργίζεται c) || ὁ δὲ Σάϊν] ὁ δὲ (ὃς Cedr. p. 728, 4) || 24 ἐτελεύτησεν] τελευτᾷ (= Cedr.) || τούτου δὲ τὸ σῶμα] τούτου τὸν νεκρὸν (= Cedr. p. 728, 4 sq.) || 25 sq. κελεύσει Χοσρόου ἅλατι ταριχευθὲν πρὸς αὐτὸν ἐκομίσθη, καὶ τοῦτο (τούτου rectius Tafel. p. 100) νεκρὸν πολλαῖς αἰκίαις ὑπέβαλλεν] κελεύσει Χοσρόου ταριχεύσαντες πρὸς αὐτὸν ἐκόμησαν, ὃν καὶ (recte!) πολλαῖς αἰκίαις ὑπέβαλεν (aoristum etiam y praebet; breviter Cedr.: Χοσρόης πολλαῖς αἰκίαις ὑπέβαλεν) || 26 Χάζαρεις] Χάζαροι (= Cedr. p. 728, 5) || p. 316, 1 ἐν Περσίδι] τῇ Περσίδι (= yz et Cedr. p. 728, 6) || εἰς τὴν χώραν] ἐν τῇ χώρα (= x et Cedr. p. 728, 6 sq.) || Ἀδραϊγὰν] Ἀνδροηγᾶν (cf. Ἀδροηγᾶν z, Ἀδροηγὰν dy, Ἀδροηγαν sine acc. a; Ἀνδροηγᾶ Cedr. p. 728, 7 exhibet; cf. omnino Boor ad Theoph.) || 2 Ζιέβηλ] Ζιεβὴλ (= dz; Ζεβεὴλ Cedr. p. 728, 7 et infra l. 5 et 11) || Χαγάνου] Ἀχαγάνου (non Cedr. p. 728, 8) || 4 sq. ἀπάρας δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς] ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπάρας (= Cedr. p. 728, 10) || 5 συνήντησεν] συνήντης (sic; συνήντησεν Cedr.) || Ζιέβηλ] Ζιεβὴλ (= z) || 6 sq. ἰδὼν καὶ προσδραμὼν κατασπάζεται αὐτοῦ τὸν τράχηλον καὶ προσεκύνησεν αὐτὸν] ἰδὼν μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ χαρᾶς ἠσπάσατο τὸν βασιλέα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ (= Cedr. p. 728, 11 sine ἰδὼν) || 7 sq. τοῦ Τιφίλιος om. || 8 Τούρκων] Τουρκῶν (= em) || 8 sq. εἰς γῆν πεσόντες πρηνεῖς, ἐκταθέντες ἐπὶ στόμα] γῆν πεσῶντες πρινεῖς ἐπὶ στόμα || 9 παρ᾽ ἔθνεσι] παρέθνεσιν (cf. διάλλης p. 321, 22, διόλης p. 310, 6, διυπτίων p. 309, 5, ἐναιγύπτω p. 333, 25, ἐναλβανία p. 308, 13 sq. 16. 17; 309, 1, ἐναυτῇ p. 340, 25, ἐναφρικῇ p. 331, 8, ἐνεδέσῃ p. 327, 21 sq., ἐνεκείνω p. 320, 12, ἐξηρακλείου p. 301, 19, ἐπαληθείας p. 339, 22 sq., καταλλήλων p. 335, 9, καταπάντων p. 308, 20, καταυτὸν p. 308, 14, μεταισχύνης p. 312, 6, ὑπαυτοῦ p. 331, 16) || 11 Ζιέβηλ] Ζιεβὴλ (= dz) || 12 ἀρχιγένειον τῷ βασιλεῖ] τῷ βασιλεῖ ἀρχιγένιον (sic etiam e; ἀρχηγένιον fhm) ὄντα || 13 τήν τε θέαν καὶ τὴν φρόνησιν] τῇ θέα καὶ τῇ φρονήσει (= h) || 13 sq. ὁ Ζιέβηλ om. || 14 χιλιάδας μ′ ἀνδρῶν γενναίων ἔδωκε] ἀνδρῶν γενναίων χιλιάδας εἴκοσι δέδωκε || 14 sq. συμμαχίαν] συμμαχείαν cf. ad p. 300, 4 || 15 sq. τούτους δὲ λαβὼν ὁ βασιλεὺς] λαβὼν δὲ τούτους ὁ βασιλεὺς (= Cedr. p. 728, 14) || 16 Χαλκηδόνι] Χαλκιδόνι || 17 καὶ] ἀλλὰ καὶ (= Cedr. p. 728, 15) || 18 καὶ om. (Cedr. p. 728, 16) || 19 κινήσαντες] ποιήσαντες (= Cedr. p. 728, 17) || 19 sqq. καὶ εἰς σκάφη γλυπτὰ ἐκ τοῦ Ἴστρου πλῆθος ἄπειρον καὶ ἀριθμοῦ κρεῖττον ἐνέγκαντες] πλῆθος τε ἄπειρον (ἄπετρον Π) καὶ ἀριθμοῦ κρεῖττον ἐκ τοῦ Ἴστρου ἐνέγκαντες σκαφῶν γλυπτῶν (= Cedr. p. 728, 17 sq.) || 21 παρακαθίσαντες] παραταξάμενοι (= Cedr. p. 728, 19) || 22 συνεργίᾳ] συνεργείᾳ (= dy; non Cedr. p. 728, 20) || ταῖς πρεσβείαις] τῇ πρεσβείᾳ (cf. Cedr. p. 728, 20 sq.) || 23 πλήθη] πλήθει || 24 θαλάττῃ] θαλάσσῃ (= Cedr. p. 728, 22 et h) || 24 sq. εἰς τοὺς ἑαυτῶν τόπους om. (= yz et Cedr. p. 728, 23) || 25 inter ὑπέστρεψαν et ὁ δὲ haec Π inseruit, quae cum leni scripturae varietate Cedr. p. 728, 23—729, 18 repetit: τοιοῦτον γὰρ συνέβη γενέσθαι θαῦμα

παρὰ τῆς ἁγίας (quod sequebatur ἡμῶν rasura sustulit librarius) Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου (τοιοῦτον γὰρ συνέβη αὐτοῖς Cedr.). Εἶδον οἱ βάρβαροι πρωίας οὔσης (οὔσης Π) καὶ τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἀπὸ τῆς πόρτας (πόρτης Cedr.) τῶν Βλαχερνῶν ἐξελθοῦσαν γυναῖκα περιφανῆ μετὰ καὶ εὐνούχων τινῶν. Ὑπολαβόντες (acc. om.) δὲ τὴν βασίλισσαν εἶναι τὴν τοῦ Ἡρακλείου (Ἡρακλείου Π) γυναῖκα καὶ πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν (αὐτὸν Π) ἐξέρχεσθαι εἰρήνης ἕνεκα διὰ (inc. f. 177ᵛ Π) τὸ μὴ εἶναι τὸν Ἡράκλειον (τὸν βασιλέα Cedr.) ἐν τῇ πόλει, πάροδον αὐτῇ (ἑαυτῇ Π) ἐποίησαν (ἵνα καὶ λαὸς ἕτερος ἐξελθὼν ὑποχείριος αὐτοῖς γένηται addit Cedr.). Εἶτα ὡς εἶδον αὐτὴν τὴν τοῦ φοσσάτου περιοχὴν ἐξελθοῦσαν καὶ πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν (αὐτὸν Π) μὴ ἀπελθοῦσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν πόρταν, ἀφ' ἧς ἐξῆλθεν, κλεισθεῖσαν (κλεισθῆσαν Π; καὶ μὴ ἀπελθοῦσαν πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν sine ἀλλὰ — κλεισθεῖσαν Cedr.), διώκουσιν (διώκουσαν Π) ὀπίσω (ὀπίσω Π, ὄπισθεν Cedr.) αὐτῆς, πλησιάζουσι δὲ αὐτὴν δῆθεν (καὶ ὡς δῆθεν ἐπλησίασαν αὐτῇ Cedr.) κατὰ τὸν τόπον τῆς λεγομένης παλαιᾶς Πέτρας. Καὶ (om. Cedr.) αὐτὴ (αὐτῇ Π) μὲν ἄφαντος καὶ οἱ σὺν αὐτῇ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν (ὀφθαλμῶν Π) αὐτῶν γεγόνασιν (αὐτὴ μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῇ ἄφαντοι γεγόνασιν Cedr.), αὐτοὶ δὲ εἰς ἀλλήλους (ἀλλήλοις Cedr.) συμπλακέντες θορύβου μεστὸν ποιοῦσι τὸ πλῆθος, καὶ ταραχῆς γενομένης ἀλλήλους ἕως ἑσπέρας κατασφάζουσι (καὶ ἀλλήλους κατασφάζουσιν ἕως ἑσπέρας Cedr.). Πρωίας δὲ γενομένης τὴν αἰτίαν ὁ ἄρχων αὐτῶν ζητήσας (ζητήσας ὁ ἄρχων αὐτῶν Cedr.), ἐπεὶ (ἐπὶ Π) τὸ πλεῖον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐμφυλίως ἀναλωθὲν εὗρεν, ὑποστρέφει μετ' αἰσχύνης (μεταισχύνης Π) εἰς τὸν ἴδιον τόπον (εἰς τὰ ἴδια Cedr.). Οἱ δὲ τοῦ πλωΐμου (πλοΐμου Cedr.; cf. Boor ad Theoph. vol. II p. 767) καὶ αὐτοὶ (αὐτὸν Π) τούτους ἰδόντες ὑποχωρήσαντας (ὑποχωρήσαντες Π) εὐθέως ἀνεχώρησαν· οὓς κατὰ τὸν Εὔξεινον πόντον ζάλη παραπεσοῦσα (καταλαβοῦσα Cedr.) ὀλίγους (ὀλίγους Π) τινὰς εἰς τὰ ἴδια ἐπανελθεῖν ἐφίησιν (ἐφίησεν Π; ἀφίησιν Cedr.) || 25 sq. τῇ Χαλκηδόνι παρακαθεζόμενος] ἐπὶ τούτοις ἀχθεσθεὶς ὅμως τὴν Χαλκηδόνα παρακαθεζόμενος (= Cedr. p. 729, 18 sq., qui tamen παρακαθήμενος exhibet) || 26 αὐτόθι] αὐτοῦ (= x et Cedr.) || κουρσεύων καὶ om. (= Cedr.) || 27 καὶ] καὶ ἀφανίζων (= Cedr. p. 729, 20) || p. 317, 1—10 om. || 11 τούτῳ τῷ ἔτει] <τ>ῷ (littera initialis neglecta est) ιζ' αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 13 τοῦτο μαθόντα om. (= Cedr. p. 729, 23) || Τοῦρκοι] Τούρκοι (= dehm, non Cedr.) || 14 sq. μὴ ὑποφέροντες συγκοπιᾶν τῷ βασιλεῖ] καὶ μὴ φέροντες συγκοπιᾶν τῷ βασιλεῖ (τῷ τε βασιλεῖ μὴ φέροντες συγκοπιᾶν Cedr. p. 729, 24) || 15 ἤρξαντο] ἤρξατο (lapsu!) || ὑποῤῥέειν] ἀποῤῥέειν (non Cedr. p. 730, 1) || 16 διελάλησε] διελάλησεν || 18 θέλει] θέλων (non Cedr. p. 730, 3) || μήτηρ] θεοτόκος (= Cedr. p. 730, 4) || 19—21 ἵνα δείξῃ τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν, <ἐπειδὴ οὐκ ἐν πλήθει λαῶν ἢ ὅπλων ἡ σωτηρία ἐστίν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐλπίζοντας ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ex A adiunxit Boor> καταπέμπει τὴν βοήθειαν αὐτοῦ] τοῦτο δὲ γίνεται, ὅπως δείξῃ ἐν ἡμῖν καὶ πᾶσι τούτοις τὴν ἑαυτοῦ δυναστείαν καὶ καταπέμψει (= dh; cf. καὶ καταπέμ-

ψῇ g) τὴν βοήθειαν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς (= Cedr. p. 730, 4, sed post δυναστείαν habes: καταπέμψας ἡμῖν τὴν αὐτοῦ βοήθειαν) || 22 ἐπ' αὐτοὺς] ἐπ' αὐτοῖς (αὐτοῖς Cedr. p. 730, 7) || Ῥαζάτην] Ῥαζάστην (cf. l. 28, sed nulla est lectionis varietas ad p. 318, 2. 15; 319, l. 15; 320, l. 14; 324, 24; adde p. 318, 13; forma Ῥαζάστης ubique Cedr. utitur) || 23 πολεμικώτατον] πολεμηκότατον || 23 τοῦτον om. (= Cedr. p. 730, 9) || 24 ἀπέστειλεν] πέμπει (= Cedr.) || τῆς Περσίδος] Περσίδος (= yz et Cedr. p. 730, 10) || 24 sq. ἐπυρπόλει post καὶ τὰς κώμας ponitur (non Cedr.) || 25 ἀνήλισκε] ἀνίλισκε || 26 θ'] ἐννάτῃ || 27 Χαμαηθᾶ] Χαμαϊθᾶ (= d et Cedr. p. 730, 12; Χαμαϊθα sine acc. c) || 28 Ῥαζάτης] Ῥαζάστης (cf. ad l. 22) || Γαζακὸν] Γαύζακον (= d, Γαυζάκον g, Γαυζακὸν h; cf. ad p. 307, 31) || 20 — 30 καὶ ἠκολούθει, τῶν Ῥωμαίων δαπανώντων ἔμπροσθεν τὰς τροφάς· αὐτὸς δὲ ὀπίσω ὡς κύων πεινῶν μόλις ἐκ τῶν ψιχίων αὐτοῦ ἐτρέφετο] καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀναλισκόντων ἔμπροσθεν τὰς τροφὰς αὐτὸς ὄπισθεν πεινῶν ἠκολούθει (eademque fere praebet Cedr. p. 730, 13 sq.) || 32 διεφθάρησαν] διεφθάρεισαν (aliter Cedr. p. 730, 14 sq. ὡς πολλὰ τῶν ἀλόγων αὐτοῦ διαφθαρῆναι) || p. **318**, 1 μέγαν] μέγα cf. ad p. 307, 8 || Ζάβαν] λεγόμενον Ζαβᾶν (cf. Ζαβᾶν λεγόμενον z. Perispomenon etiam Cedr. p. 731, 16 adgnoscit, qui in ipsa oratione paululum variat) || 2 Νινευῒ τῆς πόλεως] τῆς πόλεως Νινευῒ (= Cedr. p. 730, 16) || κατέλαβε inc. f. 178ʳ Π || 2 sq. εἰς τὸ πέραμα ἐπακολουθῶν αὐτῷ] εἰς τὸ πέραν (= z) παρακολουθῶν (sic) αὐτὸν || 3 sq. εὗρεν ἄλλο πέραμα] εὗρε πέραμα || 5 ἐπιλέκτων] ἐπιλεκτῶν || 7 σπαθὶν] σπαθίον (= hx et Cedr. p. 730, 21) || αὐτοῦ om. (= z, non Cedr.) || 7 sq. ζῶντας ἤνεγκεν] ἤνεγκε ζῶντας (= z) || 8 ὅστις] ὃς (= Cedr. p. 730, 22) || 10 ὡπλισμένους] ὁπλισαμένους (non Cedr. p. 730, 23) || 11 ἀλλ'] ἀλλὰ (non Cedr. p. 730, 24) || δὲ om. (et Cedr.) || 12 προαπέλυσε] προἀπέστειλε (= x et Cedr. p. 731, 1) || ἐπηκολούθει] ἐπηκολούθη || 13 ὤφειλε πολεμῆσαι] πολεμήσει τὸν Ῥαζατ (sic) || 13 sq. πρὸ τοῦ ἑνωθῶσιν αὐτοῖς οἱ τρισχίλιοι] πρὸ τοῦ ἑνωθῆναι (= h) αὐτῶ (= h) τοὺς τρισχιλίους [paulo aliter Cedr. p. 71, 2 sq. εὑρὼν δὲ τόπον ἐπιτήδειον ἠθέλησε συμβαλεῖν πόλεμον μετὰ Ῥαζάστου πρὸ τοῦ ἑνωθῆναι τοῖς τρισχιλίοις, — sed iniuria πρὸ τοῦ ἑνωθῆναι αὐτοῖς τοὺς τρισχιλίους Theophani redditurus erat Tafelius p. 106. Sane structuram πρὸ τοῦ ἑνωθῶσιν Lexicographi et artis grammaticae praeceptores plane ignorant, at cf. Joannes Malalas p. 447, 15 (Bonn.) πρὸ τοῦ ἐπιῤῥίψωσιν et Joannes Moschus Prat. Spirit. 127 (Patr. Gr. vol. LXXXVII p. 2989 D) πρὸ τοῦ ἐγκλεισθῶ, neque aliter statuendum de Pisidae loco S 531 sq. οὐκοῦν πρὸ τοῦ τις τῶν διδασκάλων φθάσας | τύπτων ἐρωτήσει σε παιδίου δίκην, ubi missis Quercii nugis eadem ratione πρὸ τοῦ — ἐρωτήσῃ emendandum est. Nimirum πρὸ τοῦ idem valet ac πρίν, unde praeter coniunctivum etiam infinitivus admittitur cf. Hex. 1541 πρὸ τοῦ φαγεῖν ὕμνησε τὸν παντεργάτην, S 355 πρὸ τοῦ με-

τασχεῖν τὸν Κορίνθιον θρόνον, Suppl. LXVIII 2 πρὸ τοῦ προελθεῖν, τὸν γεωργὸν δεικνύει, — S 114 εἰ γὰρ πρὸ τοῦ σε συνταράξαι τὴν φύσιν, Suppl. IV 148 πρὸ τοῦ γενέσθαι τὴν τροπὴν τῆς ἡμέρας. (Aliud exemplum interpolatio offert inter Hex. 406 et 407 a T oblata: φειδοῖ προνοίας εἰς ἀκίνδυνον θέαν, | ὅπως ἕκαστος δυςτράχηλος οἰκέτης | σύνδουλον αὐτοῦ σωφρονισθέντα βλέπων | πρὸ τοῦ λαβεῖν μάστιγας εὐτακτεῖν μάθῃ). Quos locos ad unum omnes huc pertinere probare potest Suppl. LXXX 1 καὶ πρὶν προελθεῖν cl. LXXXV 3 καὶ πρὶν προέλθῃς cf. insuper Cedrenus vol. I p. 722, 17 ἔσπευσε συμβαλεῖν πόλεμον μετὰ Σαρβαραγκᾶ πρὸ τοῦ (πρὶν ἢ Theoph. p. 309, 26, πρὶν Π) ἑνωθῆναι αὐτὸν τῷ Σαρβαραζᾷ et 723, 1 sq. ἠγωνίσαντο συμβαλεῖν Ἡρακλείῳ πρὸ τοῦ (πρὶν ἢ Theoph. p. 310, 2 sq. et Π) φθάσαι τὸν Σαΐν. Apud Theophanem infinitivus a πρὸ τοῦ pendet p. 16, 27; 176, 22; 237, 20, accusativus cum infinitivo p. 126, 34; 187, 20; 235, 30; 243, 12. 18; 320, 6; 381, 7; 490, 14] || 14 sq. καὶ διαλαλήσας τῷ λαῷ παρετάξατο] διελάλησε τῶ λαῶ καὶ παρετάξατο
τ
|| 16 ἐχώρησεν] ἐχώρησε || 17 σαββάτῳ] σαββά (= m; cf. Tafelius p. 106) || 18 ἄρχοντι τῶν Περσῶν συνήντησεν] ἄρχοντα (cf. ad p. 299, 16) μετὰ
ά
τῶν Περσῶν συναντ (sic; ἄρχοντι μεγάλῳ τῶν Περσῶν συναντᾷ Cedr. p. 731, 4) || 19 βοηθείᾳ τῆς θεοτόκου] πρεσβεία τῆς παναχράντου θεοτόκου (τῆς θεοτόκου breviter Cedr. p. 731, 5) || 19 sq. κατέβαλεν] καταβάλλει (= Cedr.) || 20 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ προεκπηδήσαντες ἐτράπησαν om. (et Cedr.) || 21 ὁ βασιλεὺς ἄλλῳ συναντήσας καὶ τοῦτον κατέβαλεν] ἐλθόντα ἄλλον δεύτερον καὶ τοῦτον κατέλαβεν (l. κατέβαλεν) || 23 τοῦτο] τοῦτον (= g) || καὶ τῶν] εἶτα τῶν || 24 ἠχησασῶν] χησάντων (scil. pro ἠχησάντων, quam scripturam m offert; de masculini forma cf. p. 314, 24) || 24 συνέβαλον] συνέβαλλον (= fg; cf. ad p. 308, 28) || ἀμφότερα τὰ μέρη om. || 26 λεγόμενος] λεγόμεν (sic) || 27 ἐν τῇ ὄψει ἔλαβεν] ἔλαβεν ἐν τῇ ὄψει αὐτοῦ (pronomen etiam z addit) || 28 οὐδὲ αὐταὶ ἐνήργουν om. || p **319**, 1 δὲ] οὖν (= z) || τουρμάρχαι] τρουμάρχαι (sic; cf. Boor vol. II p 716) || αὐτῶν] αὐτοῦ (= d et Cedr. p. 731, 9) || ἐσφάγησαν] ἔπεσον (= Cedr.) || 4 ἀλλ' οὐκ ἀπέθανον, εἰ μὴ ἄλλοι δέκα] μόνοι δὲ δέκα ἀπέθανον (ἐξ ὧν δέκα ἀπέθανον Cedr. p. 731, 9 sq.) || ἐκροτήθη] ἵστατο [= Cedr. p. 731, 10. Theophanis rationem explicat p. 353, 29 κατὰ πᾶσαν οὖν ἡμέραν συμβολὴ πολέμου ἐκροτεῖτο ἀπὸ πρωΐ ἕως ἑσπέρας, saepissime autem locutiones μάχην (p. 208, 13; 318, 25) et πόλεμον (p. 20, 2; 95, 21; 97, 20; 126, 36; 209, 4; 250, 30; 251, 29; 255, 20. 28; 256, 4; 266, 26; 282, 10; 310, 10; 311, 26; 315, 19; 318, 17; 359, 2; 394, 12; 406, 11; 425, 15; 455, 7; 464, 7; 468, 28) κροτεῖν adhibentur cf. insuper συγκροτεῖν πόλεμον p. 85, 29 et 269, 18, quae phrasis nescio an reponenda sit p. 233, 13, ubi nunc

συγκρούσαντες extat. Ceterum omnia fere exempla vocem πόλεμος pugnae notione usurpatam adferunt, quam p. 9 n. 4 supra adtigimus] || 7 λωρίκια αὐτῶν καὶ τὰς κασσίδας] ὅπλα αὐτῶν ἤγουν τὰ λωρίκια, τὰς κασίδας || 8 σαγιττοβολῶν] σαγηττοβόλων (cf. σαγιττοβόλων x) || 8 sq. οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων λαοὶ] καὶ οἱ μὲν Ῥωμαῖοι || 9 ἐπότισαν] ἐτάγησαν καὶ ἐπότησαν (ἐπότισαν καὶ ἐτάγησαν etiam h, ἐπότισαν καὶ ἐτάγισαν g) || 10 sq. ἕως ὥρας ἑβδόμης τῆς νυκτὸς] ἕως ὥρας ἑβδόμης, sed post Περσῶν (11) || 12 τῆς νυκτὸς κινήσαντες om. || φωσάτον] φοσσάτιον (cf. φοσσάτον f et Boor vol. II p. 786) || 13 τοῦτο] τοῦτον || ἀπῆλθον] ἀπῆλθαν cf. ἀπέλθατε p. 389, 8 (g), tum alia novicii aoristi exempla in Theophanis codicibus: ἔβαλα (Boor vol. II p. 734 sq.), ἐγενάμην (ib. p. 736), ἔπεσα (ib. p. 767), ἤγαγα (ib. p. 727), κατέφυγα (Theoph. p. 457, 28 in em) cl. nota ad p. 301, 16 (Stud. p. 61). Adde imperfecti formas ἐδίδασκαν p. 303, 16 (c) et ἤλεγχαν p. 106, 2 (b) || ἠπλήκευσαν] ἡπλήκευσαν (cf. ἡπλίκευσαν f. — Π spiritum asperum offert praeterea p. 310, 5. 7; 313, 20; 320, 10; 325, 1, lenem p. 313, 17; 318, 1; 321, 2; 322, 10. De Theophanis usu cf. Boor vol. II p. 782) || 14 τραχεινοῦ] τραχηνοῦ (non Cedr. p. 731, 13, ubi tota narratio in angustum coacta est) || πολλὰ δὲ σπαθία ὁλόχρυσα] (inc. f. 178ᵛ Π) οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πολλὰ σπαθία ὁλόχρυσα ἔλαβον || 15 σκουτάριν] σκουτάριον (= ch et Cedr. p. 731, 14) || 16 ἔλαβον om. (sed cf. ad l. 14) || ἔχον] ἔχων || ρκ'] ἑκατὸν ὀκτῶ (sic) || λωρίκιν] λωρίκιον (= f; λωρίον Cedr. p. 731, 15) || αὐτοῦ om. || 17 σκαραμάγγιν] σκαραμάγγιον (= Cedr. p. 731, 16, neque aliter apud Theophanem edidit Tafelius p. 108) || 17 sq. τὰ βραχιόλια] ταβραχιόνια (τὰ βραχιόνια etiam Cedr. p. 731, 15; at cf. Boor vol. II p. 735) || 18 τὴν σέλλαν) ἡ σέλα (= h, non Cedr.; ἡ σέλλα cyg) || ὁλόχρυσον] ὁλόχρυσος (= cyz) || 19 Βαρσαμούσης] καὶ Βαρσαμούσης || Ἰβήρων] Ἡβήρων cum duobus punctis super Ἡ (= Ἰβήρων g) || 19--22 τῶν ὑπὸ Πέρσας <Boor adiecit: οὐδεὶς δὲ μέμνηται τοιούτου πολέμου γεγονότος μεταξὺ Περσῶν> καὶ Ῥωμαίων [οὐχ delevit Tafelius p. 108] ὅτι ἐν ὅλῃ τῇ ἡμέρᾳ ἔσχε στάμα ὁ πόλεμος· ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι· ἀλλὰ τοῦτο γέγονε μόνῃ τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ] τῶν ὑποπερσῶν καὶ Ῥωμαίων falso. [Lacunam optime Anastasio duce explevit Boor, perperam Tafelius: τῶν ὑπὸ Πέρσαις καὶ Ῥωμαίοις (cf. Stud. p. 67) γεγονότων· <οὐδεὶς δὲ τοιούτου μέμνηται πολέμου μεταξὺ τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τῶν Περσῶν κροτηθέντος>, ὅτι κτλ. Inepte enim Iberum, qui Persis Romanisque subsint, princeps innuitur, etsi Justiniani II temporibus Iberiae tributum et Arabibus et Romanis simul solvebatur (Theoph. p. 363, 11). Sed omnino gentis illius alii Heraclium comitabantur (p. 309, 15), alii Chosroae socii erant, perinde ac Saraceni, de quibus cf. p. 304, 13 sqq. Melius tamen contextus ratio apud Theophanem explicabitur, si ὑπὸ Περσῶν (cf. z) pro ὑπὸ Πέρσας in censum veniat, quamquam genitivi usum non satis commendat v. l. ad p. 340, 14 infra,

neque vero falsa scripturae varietas ad p. 89, 21 γράφει πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν y) ἐπισκόποις, 151, 13 ποιήσας σύνοδον τῶν ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν c f) ἐπισκόπων, 175, 7 ἐστράτευσε δὲ ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν g) Ἀρμενίων πλῆθος, 284, 27 πάσας τὰς πολιτείας τὰς ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν d), 408, 25 τῆς ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν yz) βασιλείας, 414, 4 τῆς ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν cfg) ἀρχῆς, 483, 16 τῆς ὑπ' αὐτὸν (αὐτῶν f) ἐξουσίας. Itaque minus recte p. 304, 14 Boor post Tafelium (p. 72) τῶν δὲ Σαρακηνῶν τότε ὑπὸ πάκτων ὄντων supplevit, siquidem accusativus (cf. nota ad p. 307, 26) scriptori nostro magis convenit cf. p. 359, 17 τὰς ὑπολοίπους ἑπτὰ γενεὰς ὑπὸ πάκτον ὄντας, ubi codicis y memoriae πάκτων haudquaquam pluralis numerus favet cf. enim p. 355, 23 ἐπὶ συμφώνου ἐτησίου πάκτου post (p. 355, 14) ἐτήσια τῷ βασιλεῖ παρέχειν πάκτα] || 24 sq. ἐκφοβήσῃ, καὶ ἀποστείλας προςκαλέσηται τὸν Σάρβαρον ἐκ τοῦ Βυζαντίου (τῆς Χαλκηδόνος saepsit Boor)] ἐκφοβήσας πείσῃ ἀποστεῖλαι πρὸς Σάρβαρον καταλιπεῖν τὸ Βυζάντιον καὶ ὑποστρέψαι (ac similiter Cedr. p. 731, 18 sq. ἐκφοβήσας πείσῃ ἀποστεῖλαι πρὸς Σάρβαρον ἀναχωρῆσαι τοῦ Βυζαντίου) || 25 εἰκάδι πρώτῃ] εἰκοστὴ πρώτη (cf. κα' codd. praeter c cl. p. 320, 9 et 321, 13) || p. **320**, 1 sq. ὁ λαὸς τοῦ Ῥαζάτου ὁ ἐκ τοῦ πολέμου ἐξειλήσας] ὁ ἐκ τοῦ πολέμου διασωθεὶς λαὸς τοῦ Ῥαζάτου || 3 καταλαβὼν] καὶ καταλαβὼν (cum Theophanis codd. praeter A) || Νινευΐ] Νηνευΐ (= efh) || 3 sq. ὁ βασιλεὺς om. (etiam Tafelius p. 111) || 4 μέγαν] μέγαν ποταμὸν (= dz) || Ζάβαν] Ζαβὰν (pro Ζαβᾶν cf. p. 318, 1; 320, 8. 13. 17) || 4—6 πέμπει Γεώργιον τὸν τουρμάρχην μετὰ χιλίων στρατιωτῶν, ἵνα ἐλάσῃ πρὸς τὸ κρατῆσαι τὰς γεφύρας τοῦ μικροῦ Ζάβα om. (cum codd.; nimirum ex A addidit Tafelius p. 111) || 6 πρὸ τοῦ] προτοῦ || 7 μη'] σαρακονταοκτῶ || 8 Ζάβα] Ζαβᾶ (= z) || ἐζώγρησεν] ἐκράτησεν || 9 εἰκάδι πρώτῃ] κγ' (cum codd. praeter c; cf. ad p. 319, 25) || 10 ἠπλήκευσεν] ἡπλήκευσεν (cf. ἡπλίκευσεν f et ad p. 319, 13) || Ἰεσδὲμ] Ἰσεδὲμ (= c; Ἰεσδεμὸν Cedr. p. 731, 21) || 11 sq. καὶ ἐποίησε τὴν ἑορτὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως] ποιήσας ἐκεῖ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστοῦ γεννῶν (aliter Cedr. p. 731, 21 ἑορτάσας ἐν αὐτοῖς τὴν Χριστοῦ γέννησιν) || 12 Χοσρόης] ὁ Χοσρόης (= g) || 13 Ζάβα] Ζαβᾶ (= z) || 14 sq. πολὺ σπουδάσωσι] σπουδάσωσι πολὺ (cf. σπουδάσωσι πολλοὶ z) || 16 αὐτοὶ om. || τὸν μικρὸν Ζάβαν ἐν ἄλλοις τόποις] ἐν ἄλλοις τόποις τὸν μικρὸν Ζαβᾶν (perispomenon etiam z exhibet) || 17 ἔμπροσθεν ἐπορεύοντο] ἐπορεύοντο (ἐπ ex ἐμπ) ἔμπροσθεν || 18—20 παλάτιον, τὸ ἐπιλεγόμενον Δεζεριδάν, τοῦτο κατέστρεψε καὶ πυρὶ παρέδωκεν· οἱ δὲ Πέρσαι περάσαντες τὴν τοῦ Τορνᾶ ποταμοῦ γέφυραν ἡπλήκευσαν ἐκεῖ· καταλαβὼν δὲ ὁ βασιλεὺς om. (cum Theophanis libris; ex A supplevit Boor) || 21 ἐπιλεγόμενον Ῥούσα] λεγόμενον Ῥουσᾶ (λεγόμενον Ῥοῦσα Cedr. p. 731, 23; Ῥουσᾶ apud Theophanem g adgnoscit) || καὶ om. (= z) || 21 sq. κατέστρεψε· ὑφωρᾶτο δὲ] κατέστρεψε· ὑφορώμενος δὲ || 23 ἀλλὰ] αὐτοὶ || 24 ὁ δὲ βασιλεὺς περάσας] ὅθεν περάσας ὁ βασιλεὺς || 25 ἐπιλε-

γόμενον Βεκλὰλ] λεγόμενον Βεκλὰλ (λ. Βεκλὰμ Cedr. p. 732, 1, ac formam Βεκλὰμ etiam ad p. 321, 7 Π suppeditat) || 25 ἐνταῦθα] ἐν ὧ (= Cedr. p. 732, 1 cf. ubi A, unde eandem emendationem Tafelius p. 112 adsecutus est: ἐνταῦθα Boor pro codicum scriptura ἐν ταύτῃ invexit) || 25 sq. ἱπποδρομίαν] ἱπποδρόμιον rectius (= Cedr. p. 732, 2; cf. hippodromium A, ἱπποδρόμειον f, quae scripturae varietas in Theophanis libris haud semel recurrit cf. p. 125, 11; 136, 22; 140, 14; 185, 10; 199, 19; 227, 2; 297, 18; 437, 27; 438, 1; 441, 24; 449, 26; 450, 16; adde ἱπποδρομεία pro ἱπποδρομία p. 243, 4; 247, 30; 249, 5) || 26 ἔκτισε] ἦν (= Cedr. p. 732, 2; ἔτυχε iam Combefisius Theophani redditurus erat) || 27 νυκτὸς om. (= Cedr. p. 732, 5 et ipsius Theophanis libri; ex A adiecit Boor) || 28 ἐλεφάντων] αἰλεφάντων || p. **321**, 1 ἐπιλεγομένου] λεγομένου || 2 ἐπιλεγόμενον] τὸν ἐπιλεγόμενον || ἐστὶν] ἐστὶ || 7 Βεκλὰλ] Βεκλὰμ (cf. ad p. 320, 25) || 7 περιβόλῳ inc. f. 179^r Π || 7 sq. τριακοσίους] τρεῖς (cum codd. et Cedr. p. 732, 2; ex A mutavit Boor) || 8 καὶ ἐν ἄλλῳ περὶ πεντακοσίας δορκάδας σιτευτὰς om. (at cf. Cedr. p. 732, 2 καὶ δορκάδες φ′) || 9 ἑκατὸν ὀνάγρους] ἑκατὸν συάγρους (= hx; συάγρους ἑκατὸν g; cf. Cedr. p. 732, 3 καὶ σύαγροι ἑκατὸν et v. l. ad Theoph. p. 322, 12) || 10 καὶ τὴν πρώτην τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς ἐποίησαν ἐκεῖσε om. (neque habet Cedr. p. 732, 4) || 11 εὗρον γὰρ καὶ πρόβατα καὶ χοίρους καὶ βόας, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός] τῶν δὲ προβάτων χοίρων τε καὶ βοῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς (cf. Cedr. p. 732, 3 πρόβατα δὲ καὶ χοῖροι καὶ βόες, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμὸς) || 12 πᾶς superscr. ipse librarius || ἀπολαύοντες] ἀπολαβόντες (cf. p. 315, 21) τούτων || 13 πιάσαντας δὲ τοὺς νέμοντας ταῦτα ἔγνωσαν παρ᾽ αὐτῶν ἀκριβῶς] ἀπὸ δὲ τῶν νεμόντων ταῦτα κρατήσαντες τινὰς ἐξ αὐτῶν ἔμαθον ἀκριβὸς (sic) || 14 ἀπὸ εἰκάδος τρίτης] ἀπὸ τῆς κγ′ (cf. ad p. 319, 25; ἀπὸ κγ′ etiam z) || 15—22 ἐκίνησεν ἐκ τοῦ παλατίου τοῦ ἐν Δασταγὲρδ <ex A addidit Boor: ἐν τάχει πολλῷ ἀπελευσόμενος εἰς Κτησιφῶντα, πάντα τὰ χρήματα, ἃ εἶχεν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐμβαλὼν τοῖς τε ἐλέφασι καὶ ταῖς καμήλοις καὶ ἡμιόνοις τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, γράψας καὶ τῷ λαῷ τοῦ Ῥαζάτου, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ αὐτὸ παλάτιον καὶ τὰς τῶν ἀρχόντων οἰκίας καὶ ὅ τι ἂν εὑρεθῇ ἐν ταύταις ἀπενέγκωσιν· ὁ οὖν βασιλεὺς τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ἔπεμψεν ἐν Δασταγέρδ,> αὐτὸς δὲ om. || 23 ἐπιλεγόμενον] λεγόμενον || Βεβδάρχ] Βεβδρὰχ || 23 sq. καὶ τοῦτο καταστρέψαντες καὶ πυρὶ παραδόντες εὐχαρίστουν] τοῦτο ἀκούσας ὁ βασιλεὺς τὸ μὲν παλάτιον, ἐν ὧ ἦν μετὰ τοῦ λαοῦ, κατέστρεψε τελείως καὶ πυρὶ παραδέδωκεν εὐχαριστῶν || 26 — p. **322**, 1 ἐκ τῶν ἐν τῷ Δασταγὲρδ παλατίων αὐτοῦ καὶ εἰς Κτησιφῶντα ἀπελθεῖν, ὅπου ἀπὸ κδ′ ἐτῶν οὐκ ἠνέσχετο ἰδεῖν Κτησιφῶντα, ἀλλὰ καὶ ἐν Δασταγὲρδ ἦν τὰ βασίλεια αὐτοῦ] αὐτὸς δὲ εὐθὺς ἔρχεται ἐν τῷ Δασταγέρδ, ὅπου ἦν ταβασίλεια τοῦ Χοσρόη (sic) || p. 322, 1 εὗρον δὲ οἱ λαοὶ τῶν Ῥωμαίων] οἱ δὲ λαοὶ τῶν Ῥωμαίων εὗρων (sic) || 2 ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ ἐν τῷ Δασταγὲρδ] ἐν τούτῳ || τριακόσια βάνδα] τὰ (ex τ′?) βάνδα (cf.

Cedr. p. 732, 10 ἐν ᾧ καὶ εὗρε βάνδα Ῥωμαίων) || 3 ἔλαβον] ἔλαβαν (cf. ad p. 301, 19) οἱ Πέρσαι || καὶ] συντούτοις καὶ || 4 ἀλόην] ἀλώην (=h, non Cedr. p. 732, 11) || ἀλόης] ἀλώης (=h, non Cedr.) || 4 sq. ἑβδομήκοντα καὶ ὀγδοήκοντα] δέκα καὶ ὀκτὼ (=xz) || 5 καὶ μέταξιν πολλὴν] μέταξάν τε (μέταξαν etiam g et Cedr. p. 732, 12) || πίπερ] πέπερ (πέπερι Cedr. p. 732, 12; cf. Boor vol. II p. 766) || 6 πολλὰ ὑπὲρ τὸ μέτρον] ὑπὲρ ἀριθμὸν (=Cedr. p. 732, 12 sq.) || 6 sq. καὶ ἄλλα εἴδη πολλά· τινὲς δὲ om. (=Cedr. p. 732, 13) || 7 ἄσιμον] ἄσημον (=g et Cedr.; cf. Tafelius p. 116) || 8 ἀπὸ βελόνης] ἀποβελώνης (=x, non Cedr. p. 732, 14) || 9 κατέκαυσαν] κατέκαυσε (=d; aliter Cedr. p. 732, 14 sq. ταῦτα διὰ τὸ βάρος κατέκαυσαν) || τοῦ Χοσρόου om. || 10 sq. ἔστενεν, ὅτε ἐν κάμπῳ ἠπλήκευεν, πάντα κατέκαυσαν, καὶ στήλας αὐτοῦ πολλὰς] εἶχεν ἐν τῷ κάμπω ἀπλικεύων (cf. ad p. 320, 10), ἀλλὰ καὶ στήλας αὐτοῦ ἔκαυσεν || 11 εὗρον] εὗρε (εὗρεν Theophanis codd.; εὗρον ex A reposuit Tafelius p. 116) || τούτοις τοῖς παλατίοις] τούτω τῷ παλατίω || 12—14 στρουθεῶνας καὶ δορκάδας καὶ ὀνάγρους καὶ ταῶνας καὶ φασιανοὺς πλῆθος ἄπειρον, καὶ εἰς τὸ κυνήγιον αὐτοῦ λέοντας καὶ τίγρεις παμμεγέθεις ζῶντας] ζῶα ἄπειρα καὶ διάφορα, καὶ πάντα ὁ λαὸς ἀνάλωσαν (cf. ad p. 300, 2) εἰς δαπάνην αὐτῶν || 15 Ἐδεσηνοὶ] Αἰδεσινοὶ (non Cedr. p. 732, 15; cf. Αἰδεσινοὶ z, Αἰδεσηνοὶ c) || ἐξ ἄλλων πόλεων] ἀπὸ ἄλλων ἐθνῶν (=Cedr. p. 732, 16; ἐθνῶν etiam xz) || 16 τῶν φώτων] τῶν ἁγίων θεοφανίων (=Cedr. p. 732, 17) || 18 καὶ om. (=Cedr. p. 732, 18) || 19 καταπληκτικά, ἅπερ] ἐκπλήξεως γέμοντα (=Cedr. p. 732, 19) || 20 μάθῃ] μάθη, φησὶ (=Cedr. p. 732, 20) || 20 sq. τῶν πόλεων ἐρημουμένων παρ' αὐτοῦ καὶ πυρπολουμένων] τῶν πόλεων αὐτῶν πυρπολουμένων ὑπ' αὐτῶν (=Cedr. p. 732, 20 sq., qui tamen ὑπ' αὐτοῦ offert; ὑπ' αὐτῶν etiam d exhibet) || 21 ἐκρατήθησαν] ἐκράτησε || 21 sq. διαιταρίων] διαταρίων || 22 τοῦ παλατίου] τῶν παλατίων αὐτοῦ || πολλοί· ἐρωτώμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ] πολλούς, οἵτινες καὶ ἐρωτώμενοι || 23 ἐκ τοῦ Δασταγὲρδ] ἐκ τὸ (=emz) Δασταγὲρδ Χοσρόης || 24 ὑμᾶς] τὸν βασιλέα (cf. Cedr. p. 732, 22) || 25 sq. ἀπαρακράτητα] παρακρατητὰ (=fgx; ἀπαρακρατητὰ coni. Combefisius) || p. **323**, 3 αὐτοῦ] αὐτὸν (etiam plerique Theophanis coddd.; corr. Tafelius p. 118) || πέντε μίλια] μίλια ε' (cf. μήλια πέντε d) || 4 καὶ inc. f. 179^v Π || ἐπακολουθήσωσιν] ἀκολουθήσωσιν || 5 ποιῆσαι πέντε μίλια] πέντε μίλια ποιῆσαι (=z) εἰς ὁδὸν (sed ποιῆσαι εἰς ὁδὸν μίλια πέντε Cedr. p. 732, 24) || ἐποίησεν] ἀπῆλθεν (=Cedr. p. 733, 1) || 6 καὶ αἱ] ἀλλὰ καὶ αἱ || 8 οἶκον] οἴκημα || 9 ἦν] διὰ τὸ πάχος, ἣν (sic) || 10 ἐθαύμασεν· διὰ δὲ τριῶν] ἐθαύμασε· καὶ διατριῶν || Κτησιφῶντα] Κτισιφῶντα || 10 sq. ὁ χρησμοδοτηθεὶς ὑπὸ τῶν γοήτων] χρισμοθετηθεὶς (cf. χρησμοθετηθεὶς x) ὑπογοήτων || 12 Δαρᾶς] Δορᾶς | ἐπὶ τῶν χρόνων Φωκᾶ] ἐπὶ Φωκᾶ τοῦ τυράννου || 13 ἀπέλθῃ] ἀπέλθι || Κτησιφῶντι] Κτισιφῶντι || 14 ἓν om. || 15 φεύγων] φεῦγον || ἀπῆλθεν] ἀπῆλθε || 16 ἐθάρρησε] ἐθάρησαι || ποντογέφυραν] ποντογέφυρον || 17 sq. λεγομένην Σελεύκειαν παρ' ἡμῖν] παρ' ἡμῖν λεγομένην Σελευκίαν [sic;

cf. ad p. 299, 19; de duplici accentu cf. insuper p. 300, 24 ποιήσάμεμενος, 311, 12 χεῖμῶνος, 328, 13 sq. βασιλευούσης, 20 πίστεώς; adde p. 305, 17 μὴκέτι, 306, 4 μὴδὲ, 311, 15 μὴδεμιᾶς, 317, 26 πεντεκαὶ δεκάτης] || 20 μετὰ ἑτέρων τριῶν γυναικῶν, τῶν καὶ θυγατέρων αὐτοῦ] καὶ τριῶν θυγατέρων [cf. Cedr. p. 733, 3, qui Theophanis narrationem p. 322, 24 — 323, 22 coartatam liberius reddidit p. 732, 21 — 733, 3 ὁ δὲ Χοσρόης πρὸ τοῦ καταλαβεῖν τὸν βασιλέα εἰς Δυσταγέρδην τρυπήσας τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἐξῆλθεν ἀγνοούντων πάντων μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ. Καὶ ὁ μὴ δυνάμενος ποιῆσαι εἰς ὁδὸν μίλια πέντε τὴν ἡμέραν, ἀπῆλθε φεύγων κε', καὶ διελθὼν τὴν Κτησιφῶντα πέραν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ εἴς τι φρούριον εἰςῆλθε μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτοῦ] || 21 παρέπεμψεν] ἀπέστειλεν || 22 εἰς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος εἰς τόπον ὀχυρὸν] εἰς τόπον ὀχυρὸν πρὸς ἀνατολὰς || 23 Σάρβαρον] Σαράβαρα (non Cedr. p. 733, 4; cf. Σαράβαρον xy, tum l. 26 et p. 324, 3) || 24 αὐτοῦ] αὐτὸν (etiam Theophanis codd. praeter f) || 25 μετὰ κελεύσεως αὐτοῦ om. (= Cedr. p. 733, 5) || 26 Σαρβάρου] Σαρβαραζᾶ (= z, non Cedr. p. 733, 6) || Σάρβαρον] Σαράβαρον (= d, non Cedr.) || 27 οὕτω] οὕτως || ἐπὶ] εἰς || 29 — p. **324**, 1 οἱ δὲ συλλαβόντες αὐτὸν διαλαθόντες τοὺς Πέρσας] οἵτινες τοὺς Πέρσας λαθόντες (οἵτινες Cedr. p. 733, 9) || p. 324, 3 Σάρβαρον] Σαράβαρον (= d, non Cedr. p. 733, 10) || 4 εἰςελθὼν οὖν] ἐλθόντι οὖν αὐτῷ (= h) || βασιλεὺς om. || 5 τούτῳ] τοῦτο (= y) || 6 ὑπέδειξεν] ὑπέδειξε || ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν] τὴν ἐπιστολὴν ἀνέγνω || 18 φαλσεύσας] φαλσώσας (= z, non Cedr. p. 733, 13) || Χοσρόου] τοῦ Χοσρόου (= d, non Cedr.) || 9 ἐντίθησιν] ἐντίθεισιν || υ'] τρεῖς (= h, non Cedr. p. 733, 14) || 10 ἀποκτανθῆναι καὶ ἐπιθεὶς] ἀποκτανθῆναι οὐκ ὀλίγους ἐπιθεὶς || συναθροίζει] συναθροίσας δὲ (= Cedr. p. 733, 15) || 12 πρὸς τὸν Καρδαρίγαν] τῷ Καρδαρίγα (τῷ Καρδαρίγᾳ Cedr. p. 733, 16, quae nominis forma apud Cedrenum sollemnis est) || 13 ποιεῖν] ποιῆσαι (= Cedr. p. 733, 17) || 15 Χαλκηδόνος] Καλχηδόνος (= gy) || 16 λυμαινόμενοι] λοιμηνάμενοι (= λυμηνάμενοι Cedr. p. 733, 19, neque aliter apud Theophanem reponebat Tafelius p. 121) || ἔγραψε inc. f. 180r Π || 18 οὖν om. || κἂν superscr. librarius || 19 σβέσωμεν] σβέσομεν || 20 καταφλέξῃ] καταφλέξει (= gy) || 20 μῖσος] μίσος (sed ι ex ει factum est) || 21 τῆς Περσίδος] τῶν Περσῶν || κατ' αὐτοῦ] καταχοσρόου (= z; cf. Cedr. p. 733, 20 sq. καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἐμίσησε τὸν Χοσρόην) || καὶ ἐστράτευσε Χοσρόης] ἐστράτευσε δὲ (ὃς πάλιν ἐστράτευσε Cedr. p. 733, 21) || 24 πάντας om. (= Cedr.) || ἀπέλυσεν] ἀπέστειλεν (= d et Cedr. p. 733, 22) || 25 Ναρβᾶν] Ναρβᾶ (= d et Cedr. p. 733, 23) || Κτησιφῶντος] Κτισιφῶν (cf. ἐν Κτησιφῶν ef ad p. 323, 13) || || 26 ἵνα, ἡνίκα] ὁπηνίκα || 26 sq. τὴν γέφυραν] τὰς γέφυρὰς (sic; cf. Cedr. p. 734, 1) || 27 καὶ τὴν ποντογέφυραν om. (= f) || ἑβδόμῃ] ἑπτακαιδεκάτῃ || 28 ἐκ τοῦ] ἀπὸ || p. **325**, 1 ἠπλήκευσεν] ἐλθὼν ἠπλήκευσεν || ὅπου] ἐν ᾧ || 2 φωσάτον] φοσσάτον (cf. φοσάτον h et Boor vol. II p. 786) || ἐν οἷς εἶχον

καὶ διακοσίους ἐλέφαντας] καὶ οἱ διακόσιοι αἰλέφαντες || 3 καὶ ἀπέστειλεν] ἀποστέλλει οὖν || τὸν om. || 3 sq. Ἀρμενιάκων] Ἀρμενιακῶν (cf. Ἀρμενιακῶν g et Boor vol. II p. 575) || 4 ἵνα ἀπέλθῃ μέχρι τοῦ ποταμοῦ καὶ καταμάθῃ] εἰς τὸ μαθεῖν || 5 εὑρὼν] μαθὼν παρ' αὐτοῦ, ὅτι || ἔκοψαν] ἔκοψαν οἱ Πέρσαι || 5 sq. καὶ οὐκ ἔχει πέραμα ὁ Ναρβᾶς om. || 6 sq. ὑπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα — καὶ ἀποκινήσας ὁ βασιλεὺς ἦλθεν] ἀνέρχεται (= Cedr. p. 734, 2) || 7 τὸν Σιάζουρον] τὸν Σιαζουρὸν (τὸ Σιαζοὺρ Cedr.) || πυρπολῶν] πυρπολλῶν || 8 Φεβρουάριον] Φευρουάριον (= codd. praeter f) || μῆνα] μήναν [scil. pro μῆναν cf. nominativi forma θυγατέρα in Π ad Theoph. p. 299, 19 (Stud. p. 60). Similiter hic illic Theophanis codices variant cf. γυναῖκαν p. 241, 29 (g), θυγάτεραν p. 409, 30 (h), νύκταν p. 194, 27 (ehm) et 305, 4 (em), χεῖραν p. 488. 1 (f)] || 9 λεγόμενον] τὸ λεγόμενον || Βάρζαν] Βαρζᾶν (= z) || 10 Μεζέζιον] Βεζέξιον (sic) || κοῦρσον] κούρσον || 10 sq. Γουνδαβουσᾶν] Γουνδαβούνας (= hy; Γουνδουφοῦνδος Cedr. p. 734, 3; cf. l. 13) || 11 ὅστις χιλίαρχος ἦν] ὁ χιλίαρχος (= Cedr. p. 734, 3 sq.) || στρατιᾶς] στρατίας (= dh; στρατείας rell.; corr. Tafelius p. 123; cf. ad p. 315, 3) || ἄλλων] καὶ ἄλλων (= d) σὺν αὐτῷ || 12 κομήτων] κομίτων || 13 Γουνδαβουσᾶν] Γουνδαβουνᾶς (= d; cf. l. 10 sq.) || 13 sq. ἀναγκαῖα πράγματα τῷ βασιλεῖ ἀπήγγειλε] ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ ἀναγκαῖα πραγματα [Accentus in Π omissi exempla haec adiungo: p. 300, 2 πολεις, 304, 1 κατεκαυσαν, 305, 4 (309, 30; 330, 19; 338, 28) δε, 306, 20 ταχος, 308, 13 παραχειμασαι, 20 νικην, 310, 12 φαραγγων, 27 μη, 313, 13 περασας, 316, 27 τα, 317, 18 ἡ (pro ἢ), 318, 8 εἰκοσιεξ, 10 οὕτω, 318, 16 πεταλα, 323, 29 Ῥωμαιων, 328, 21 ἐβαπτισεν, 329, 29 Ἱεραπολει, 330, 9 ἑνωθεις, 334, 8 οπτασιαν, 335, 11 νικη, 336, 22 τω, 23 ἐμεινε, 338, 2 μηνος, 29 Αἰγυπτου, 339, 29 ἐφορεσε] || 14 sq. ἀπὸ τοῦ Δασταγὲρδ] ἀποδασταγὲρδ (= h) || 15 Κτησιφῶντι] Κτισιφῶντι || 16 τὸν υἱὸν] τὸν ἔσχατον αὐτοῦ υἱὸν (τὸν ὕστατον υἱὸν αὐτοῦ Cedr. p. 734, 5) || Μερδασὰν] Βερδασᾶν (non Cedr. p. 734, 5) || 17 Σειρὲμ] Σηρὲμ || 17—20 καὶ ὅτι ἀντεπέρασε τὸν ποταμὸν πάλιν καὶ ἤνεγκε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μερδασὰν καὶ τὴν Σειρὲμ καὶ τὸν ἄλλον αὐτῆς Σαλιάρ· τὸν δὲ πρωτότοκον αὐτοῦ υἱὸν Σιρόην καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἔασε πέραν τοῦ ποταμοῦ om. || 20 καὶ γνοὺς] ὅπερ γνοὺς (cf. Cedr. p. 734, 6 καὶ γνοὺς τοῦτο) || 21 Σιρόης] Σηρόης (= d), ὁ πρῶτος αὐτοῦ υἱὸς (ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Σιρόης Cedr. p. 734, 6) || ὅτι τὸν Μερδασὰν θέλει στέψαι om. || 23 Γουνδαβουσᾶν om. || 25 εἴ τι] τί (ὅ τι coni. Tafelius p. 125) || Σιρόης] Σηρόης || 26 πολιτεία] χώρα || ἐκ] διὰ || 27 Χοσρόου] τοῦ Χοσρόου || 28 περιεφρόνησεν] περιεφρόνησε || p. **326**, 1 δέξωνταί] δέξονταί (= dhy) || 1—6 ἐπαυξῆσαι ἔχω καὶ εἰρήνην ποιῶ μετὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων <ex A adiunxit Tafelius: καὶ μετὰ τῶν Τούρκων>, καὶ καλῶς ἔχομεν ζῆσαι· καὶ σπούδασον μετὰ τοῦ λαοῦ σου, ἵνα ἐγὼ βασιλεύσω· καὶ πάντας ὑμᾶς προαναβιβάσαι ἔχω καὶ συγκροτῆσαι, καὶ κατ' ἐξαίρετον σέ· καὶ

ὅτι ἐδήλωσα αὐτῷ διὰ τοῦ συγγαλάκτου αὐτοῦ, ὅτι, εἴ τι δύναμαι, λαλῆσαι ἔχω τὸν στρατὸν καὶ μοχθῆσαι] ἵνα ἐπαυξήσω καὶ πάντας ὑμᾶς προαναβιβάσω κατεξαίρετον (sic Theophanis codd., corr. Tafelius p. 126; cf. ad p. 316, 9, ubi καταπαλαιστίνης p. 339, 15 excidit) δὲ σέ· ἐγὼ δὲ εἰς τούτω (sic) σπουδάζω || 7 κόμητας] κόμιτας || 8 καὶ ταῦτα ἐδήλωσα] ἐδήλωσα δὲ ταῦτα || 9 Σιρόῃ] Σηρόῃ || ἐδήλωσέ] ἀντεδήλωσέ || 10 sq. καὶ εἰς τὴν ποντογέφυραν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ ὑπαντήσω] καὶ πλῆθος λαοῦ καὶ ἀπέλθω εἰς τὴν ποντογέ (f. 180ᵛ)γέφυραν (sic) τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ ὑπαντήσω || 11 λάβωμεν] λάβομεν (=hy) || 11 sq. καὶ κινήσωμεν κατὰ Χοσρόου om. [at cf. Cedr. p. 734, 12, cuius oratio in hac parte epitomes speciem prae se fert cf. enim Theoph. p. 325 20—326. 23 cum Cedr. 734, 6—12 καὶ γνοὺς τοῦτο ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Σιρόης οὐ κατεδέξατο, ἀλλὰ προςλαβόμενος ἐμὲ καὶ ἄλλους κβ' κόμητας καὶ πλῆθος λαοῦ, εἰ μὲν δυνηθῶμεν ἀποκτεῖναι Χοσρόην, χάρις, εἰ δ' οὔ, πάντες προςρυῶμεν τῇ βασιλείᾳ σου. Ταῦτα ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ φιλοτιμησάμενος αὐτὸν πάλιν πρὸς Σιρόην ἀπέστειλε, δηλώσας αὐτῷ ἀνοῖξαι τὰς φυλακὰς καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐξαγαγεῖν καὶ δοῦναι αὐτοῖς ὅπλα καὶ οὕτω κατὰ Χοσρόου κινῆσαι] || 72 καὶ ὅτι μετὰ Σιρόου εἰσὶ] εἰσὶ γὰρ μετ' αὐτοῦ || 3 sq. καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα ἀρχόντων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρὰμ] καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρὰμ καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα ἀρχόντων || 14 ὅτι om. || 15 εὖ καὶ καλῶς] χάρις || εἰ δὲ ἀστοχήσωσιν] ἢ (scil. pro εἰ) δὲ μὴ || 16 Σιρόῃ] Σηρόῃ || τῷ βασιλεῖ] τῇ βασιλείᾳ σου || καὶ] ἐπὶ τοῦτο || 17 τὴν βασιλείαν] τῆς βασιλείας || 18 καὶ] νῦν δὲ (=z) || 18 sq. ἔπαθεν ἐξ αὐτοῦ ἡ τῶν Ῥωμαίων γῆ] ἐξ αὐτοῦ πέπονθεν (cf. παρ' αὐτοῦ πέπονθεν z) || 19 ἐκείνου ἀγνωμοσύνην] ἀγνωμοσύνην ἐκείνου ἴσως || 19 sq. ὁ βασιλεὺς om. || 20 ὁ δὲ βασιλεὺς] ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος (=z) || 21 κατεχομένους] κατεχωμένους || 22 ἐκβάλαι] ἐκβαλεῖν cf. Boor vol. II p. 734 sq. || οὕτω] οὕτως || 23 sq. καὶ ἐκβαλὼν] ἐξέβαλε || 24 ἐπῆλθε] καὶ ἐπῆλθε || πατροκτόνῳ] πατρωκτόνω αὐτοῦ (non Cedr. p. 734, 13) || 25—28 αὐτὸς δὲ φυγεῖν δοκιμάσας καὶ μὴ ἰσχύσας ἐκρατήθη· τοῦτον δὲ δεσμήσαντες σφοδρῶς σιδηροπέδαις ὀπισθάγκωνα τοῖς τε ποσὶ καὶ τῷ τραχήλῳ βάρη σιδηρᾶ περιέθηκαν καὶ εἰςάγουσιν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ σκότους] καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐδέσμησε σιδήροις ὀπισθάγκωνα καὶ τῷ τραχήλῳ βαρεῖ σιδήρῳ (sic) περιθεὶς ἀποκλείει εἰς σκοτεινὸν οἶκον (καὶ κρατήσας αὐτὸν καὶ κλοιὰ περιθεὶς εἰς σκοτεινὸν κατέκλεισε Cedr. p. 734, 13 sq.) || 28 ὠχύρωσεν] ὀχύρωσεν (cf. ὀχύρωσεν egm) || κτίσας om. || p. **327**, 1 sq. καὶ ἄρτον πενιχρὸν τούτῳ διδόντες καὶ ὕδωρ ἐλιμαγχόνουν] ἄρτον τε ὀλίγον διδοὺς καὶ ὕδωρ ἐλιμαγχόνησε (καὶ ἄρτον ὀλίγον καὶ ὕδωρ διδοὺς αὐτῷ ἐλιμαγχόνησεν αὐτὸν Cedr. p. 734, 14 sq.) || 2 sq. ἔφη γὰρ ὁ Σιρόης, ὅτι 'τὸν χρυσὸν φάγῃ, ὃν συνήγαγε μάτην, δι' ὃν πολλοὺς ἐλιμαγχόνησε om. (scil. propter ὁμοιόπτωτον casu fortuitoque; ex nostro autem auctore pendens Cedrenus p. 734, 15 etiam verba καὶ τὸν κόσμον ἠρήμωσεν sensu destituta neglexit) || 4 ἐμπτύειν] ἐπτύειν cf. p. 307, 15 || 5—10 καὶ ἀγαγὼν Μερδασάν, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃν ἐβούλετο στέψαι, ἐνώ-

πιον αὐτοῦ ἔσφαξεν, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ τέκνα αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ ἀνεῖλον, καὶ ἀπέστειλε πάντα ἐχθρὸν αὐτοῦ ὑβρίζειν καὶ τύπτειν καὶ ἐμπτύειν αὐτόν· πέντε δὲ ἡμέρας τοῦτο ποιήσαντες, ἐκέλευσεν ὁ Σιρόης τόξοις τοῦτον ἀνελεῖν, καὶ οὕτως κατὰ μικρὸν ἐν δεινοῖς παρέδωκε τὴν πονηρὰν αὐτοῦ ψυχὴν] καὶ ἀγαγὼν Μερδασᾶς (sic), τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃν ἐβούλετο στέψαι, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ τέκνα αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ ἔσφαξεν μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας (ἐν ιε' ἡμέραις apud Theophanem offert x) τόξοις καὶ τοῦτον ἀνεῖλε παραδοὺς τὴν πονηρὰν αὐτοῦ ψυχὴν ἐν δεινοῖς (τοὺς δὲ υἱοὺς — sic — αὐτοῦ καὶ τὰ λοιπὰ τέκνα αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ κατέσφαξε· μεθ' ἡμέρας δὲ ιε' καὶ αὐτὸν τόξοις ἀνεῖλε Cedr. p. 734, 17 sqq.) || 10 Σιρόης] Σηρόης || 15 ληφθεῖσιν] λειφθεῖσιν || ὅταν] ὅτε (= x) || post 16 om. Ἀράβων ἀρχηγὸς Μουάμεδ ἔτη θ' (quae in Theophanis codicibus leguntur cf. tamen p. 328, 10 et 329, 10), tum om. 17 sq. || 19 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 19 Περσῶν καὶ Ῥωμαίων] Ῥωμαίων καὶ Περσῶν (= Cedr. p. 735, 1) || 21 ἀνθρώπων om. (at cf. Cedr. p. 735, 3) || Σιρόου] Σορόου || 22 καὶ ταῖς] καὶ ταῖς (superscr. librarius) || 23 ἀποστρέψωσιν] ἀποστρέ (voculam delendam esse codicis rubricator significavit) ἀποστρέψωσιν || 24 sq. καταπολεμήσας τὴν Περσίδα] τὴν Περσίδα καταπολεμήσας || 25 ἔτει] ἔτη || 26 ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν] ἐπικωνσταντινουπόλεως || p. **328**, 1 χρόνοις inc. f. 181ʳ Π || διανύσας] διανοίσας || 2—4 ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ μαθόντες ἀκατασχέτῳ πόθῳ πάντες εἰς τὴν Ἱερείαν ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν] ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως μετὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ υἱοῦ Ἡρακλείου, καὶ τοῦ πατριάρχου Σεργίου μαθόντες τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως ἐξῆλθεν (sic) εἰς συνάντισιν cf. Stud. p. 39 || 6 λαμπάδας] λαμπάδων || καὶ δακρύων om. || 8 δάκρυσιν] δάκρυσι || 9 ἅπαντες] πάντες (= z) || 10 εἰςῆλθον ἐν τῇ πόλει] εἰς τὰ βασίλεια εἰςήγαγον (= Cedr. p. 735, 13, qui l. 2 — 10 omnino contraxit p. 735, 10 sqq.; cf. p. 38 supra). Sequitur (cum Theophanis codd.; cf. ad p. 327, 16) Ἀράβων ἀρχηγὸς Μωάμεδ (Μουάμεδ Theoph.) ἔτη θ' (om. Cedr. more suo), nec l. 11 deest || 13 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ ἐννακαιδεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || ἔαρι] ἀέρι (lapsu; cf. Cedr. p. 735, 14) || 13 sq. τῆς βασιλευούσης πόλεως] τῆς βασιλευούσης cf. ad p. 323, 17 sq. (τῆς βασιλίδος Cedr. p. 735, 14) || ἐπορεύετο ἀπαγαγὼν] ἐπορεύθη καὶ ἀπήγαγε (= Cedr. p. 734, 15) || 15 τοῦ ἀποδοῦναι] καὶ ἀπὸδοὺς (= Cedr. p. 735, 16) || εὐχαριστίαν] εὐχαριστείαν (non Cedr.; cf. ad p. 300, 4) || 15 ἐλθόντι — 23 βασιλέα] post πλησιάζειν (28) offert Π (om. Cedr.) || 16 Τιβεριάδι] Τῆβεριάδι || Βενιαμίν τινα] Βενιαμὴν (= ehm) τινὰ [cf. p. 314, 13 Κοσμᾶν τινὰ, 324, 26 μυστικήν τινὰ, 340, 10 Πτολεμαῖον τινὰ; adde p. 306, 6 sq. δοῦναι ποτὲ, 324, 18 ἔσωσε ποτὲ, 338, 24 ἔνοπλος εἰμὶ, 339, 29 sq. τοῦτο ἐστὶ et τὲ accentu suo non privatum p. 303, 25; 310, 1; 315, 5; 322, 6; 334, 23; 339, 24] || 17 ἐνούσιος] πλούσιος || 18 αὐτοῦ] εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ || 18 sq. κατέκρινεν αὐτὸν λέγων] εἶπε

πρὸς αὐτὸν (sequebatur βασιλέα, quae vox rasura a librario sublata est) || 21 αὐτὸν] τοῦτον || 22 ὄντος] ὄντως || 23 — 26 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἀποκαταστήσας Ζαχαρίαν τὸν πατριάρχην καὶ τὰ τίμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα εἰς τὸν ἴδιον τόπον καὶ πολλὰ εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ ἀπήλασε τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τῆς ἁγίας πόλεως] ἀπεκατέστησε (scil. indic. post καὶ ἀποδοὺς — εὐχαριστίαν l. 15 locum suum habet; de duplici augmento cf. Boor vol. II p. 733 sq.) καὶ τὸν πατριάρχην Ζαχαρίαν, πάντας δὲ τοὺς Ἑβραίους τῆς ἁγίας πόλεως ἀπήλασε (ἀποκατέστησε τὸν πατριάρχην Ζαχαρίαν, ἀπήλασε δὲ πάντας τοὺς Ἑβραίους τῆς ἁγίας πόλεως Cedr. p. 735, 16 sq.) || 28 καταλαβὼν δὲ] μετὰ τοῦτο καταλαβὼν (cf. Cedr. p. 735, 19 τὴν Ἔδεσαν δὲ καταλαβὼν) || p. **329**, 1 ἀπὸ] ὑπὸ (non Cedr. p. 735, 20) || καὶ ἐλθὼν] ἐλθὼν δὲ (ἐλθὼν οὖν Cedr.) || 2 Σιρόης] Σηρόης || 3 — 5 Ἀδεσὴρ δέ, ὁ τούτου υἱός, τὴν βασιλείαν τῶν Περσῶν παρέλαβεν· τούτου δὲ μῆνας ζʹ κρατήσαντος τῆς ἀρχῆς ἐπανέστη αὐτῷ Σαρβαραζᾶς, καὶ τοῦτον πατάξας ἐβασίλευσε τῶν Περσῶν μῆνας βʹ] καὶ ἐκράτησεν Ἀδεσήρ, ὁ τούτου υἱός, μῆνας ἑπτά· ὃν καὶ ἀναιρεῖ Σαρβαραζᾶς βασιλεύσας μῆνας δύο (= Cedr. p. 735, 22 sq. sed Βαραζᾶς et ηʹ pro δύο ibidem extat) || 6 δὲ] om. (non Cedr. p. 735, 24) || 6 sq. Βοράνην κατεστήσαντο εἰς βασιλέα, τὴν θυγατέρα Χοσρόου] τὴν θυγατέρα Χοσρόου, Βαράνην, συνιστῶσι βασιλίδα (= Cedr. p. 735, 24, ubi Βαρὰμ habes) || 7 τῆς βασιλείας τῶν Περσῶν om. (= Cedr. p. 736, 1) || 8 sq. ταύτην δὲ διεδέξατο Ὁρμίσδας ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν διωχθείς, καὶ γέγονεν] διαδέχεται δὲ παρὰ Ὁρμίσδα· τούτου ὑπὸ τῶν Σαρακινῶν διωχθέντος γίνεται (cf. Cedr. p. 736, 1 sq.) || 9 sq. μέχρι τῆς σήμερον] μέχρι τὴν σήμερον (= f; non Cedr. p. 736, 3), tum sequitur cum plerisque Theophanis codicibus; cf. ad p. 327, 16) Ἀράβων ἀρχηγὸς Μουάμεδ ἔτη θʹ || 11—20 om. || 21 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ εἰκοστῷ αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || ὄντος] ὄντως || 22 ἦλθε] ἔρχεται (= Cedr. p. 736, 4) || 23 τῇ] τὴν (sed ἐμφύτῳ πανουργίᾳ adgnoscit Π) || 24 ὑπισχνεῖτο] ὑπεισχῆται (sic; ὑπισχνεῖται Cedr. p. 736, 7) || 25 εἰ] ἡ (non Cedr. p. 736, 8) || ἐν Χαλκηδόνι] ἐν Χαλκηδόνα (sic; non Cedr.) || ποιεῖν] ποιῆσαι (= Cedr. p. 736, 8 sq.) || 26 τὰς inc. f. 181ᵛ Π || 27 ἠρώτησέ τε] ἠρώτησέ ται || 28 δεῖ] δὴ (sic; δὴ y, non Cedr. p. 736, 11) || 29 ἢ om. (habet Cedr. p. 736, 12) || ξενοφωνηθεὶς om. (etiam Cedr.) || γράφει] γράφῃ || 30 ἐπίσκοπον] πατριάρχην (om. Cedr. p. 736, 13; cf. Tafelius p. 134 sq.; cum Π facit y) || 31 — p **330**, 6 εὗρεν αὐτὸν συμφωνοῦντα τῷ Σεργίῳ εἰς τὸ ἓν θέλημα καὶ τὴν μίαν ἐνέργειαν. Σέργιος γάρ, ἅτε Συρογενὴς καὶ γονέων Ἰακωβιτῶν ὑπάρχων, μίαν φυσικὴν θέλησιν καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐν Χριστῷ ὡμολόγησε καὶ ἔγραψεν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀμφοτέρων στοιχήσας τὴν βουλὴν εὗρε καὶ τὸν Ἀθανάσιον συμφωνοῦντα αὐτοῖς· ἐγίνωσκε γάρ, ὅτι, ἔνθα μία ἐνέργεια εὕρηται, ἐκεῖ καὶ μία φύσις γνωρίζεται· βεβαιωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τούτῳ γράφει] εὗρεν καὶ αὐτὸν ὁμόφρονα Ἀθανασίῳ· γράφει οὖν (εὗρεν αὐτοὺς ὁμόφρονας Ἀθανασίου· γρά-

φει οὖν Cedr. p. 736, 14 sq.) || 6 πάπαν] πάπα (non Cedr. p. 736, 15; πάππα g; cf. Boor vol II p. 764) || 8 sq. ἀποστέλλεται Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας] Κύρος (sic Theophanis libri praeter c) ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας γίνεται (= Cedr. p. 736, 17 sq., sed Κῦρος) || 9 τῆς om. (= Cedr. p. 736, 18) || 11 τούτων — 15 Χριστοῦ om. || 15 ἐν τούτοις] ἐν τούτοις ὄντων τῶν πραγμάτων (= Cedr. p. 736, 20) || 18 συνοδικὰ] συνοδικὸν (συνοδικῶς Cedr. p. 736, 23) || 19 ᾐσχύνθη] αἰσχύνθη (non Cedr. p. 737, 1; cf. Boor vol. II p. 734) || 21 οὐχ ὑπέφερεν· τότε δή, ὡς μέγα τι νομίζων ποιεῖν, ἐκτίθεται] μὴ φέρων ἐκτίθεται [= Cedr. p. 737, 2 sq. Inter ὑποφέρειν et φέρειν similiter Theophanis libri et Π variant p. 295, 27 (cf. Stud. p. 44) et p. 317, 14 cf. p. 98, 27 μὴ φέρων ὁρᾶν τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ὁμόνοιαν, 270, 1 μηδὲ θεωρεῖν φέρων τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων, 439, 30 μὴ φέρων ὁρᾶν μυροδοτοῦσαν αὐτήν. Alteram tamen lectionem sine ulla varietate et Theophanes et Π p. 334, 9 μὴ ὑποφέρων τὴν τούτου θέαν suppeditant] || 22 ἴδικτον] ἴνδικτον (non Cedr. p. 737, 3; cf. Boor vol II p. 783) || περιέχον] περιέχων (= chy, non Cedr.) || 22 sq. ὁμολογεῖν ἐνεργείας] ἐνεργείας ὁμολογεῖν (= z et Cedr. p. 737, 3 sq.) || 23 ὅπερ — 29 ὁμολογοῦντες om. (et Cedr.) || p. **331**, 1 βασιλεύσαντος] βασιλεύοντος || 2 τῇ Μαρτίνῃ habet Π, sed τῷ Μαρτίνῳ m. pr. dederat || 7 συναθροίσας σύνοδον ἐπισκόπων] σύνοδον συναθροίσας (σύνοδον ἀθροίσας Cedr. p. 737, 6) || 8 ἀνεθεμάτισεν, sed ἀνεθεμάτισαν primitus exaratum erat || 9 sq. ἐπίσκοποι συναθροισθέντες τοὺς Μονοφυσίτας ἀνεθεμάτισαν om. || 12 sq. τῷ ἁγιωτάτῳ ἀββᾷ Μαξίμῳ, τῷ αἰδεσίμῳ] τὸν ἁγιώτατον ἀββᾶν Μάξιμον τὸν αἰδέσιμον (cum codd.; corr. Boor cf. vol. II p. 775 sq.) || 13 μοναχικοῖς] μοναδικοῖς || κατορθώμασιν] κατορθώμασι || ἐκεῖσε] ἐκεῖσαι || 16 τῆς δὲ Ῥώμης] τῆς Ῥώμης δὲ (= z) || Ῥαβέννῃ] Ῥαβένῃ (= df) || 17 κύων] κύον || τὸ ἴδιον ἐξέραμα] τὸν ἴδιον ἐμετὸν || ἐπέστρεψεν] ὑπέστρεψεν (= z) || 20 τῷ inc. f. 182ʳ Π || 23 sq. τὸν Πύρρον πάλιν τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως] τῷ θρόνῳ πάλιν Κωνσταντινουπόλεως Πύρρον || 25 Μαρτῖνος] Μαρτίνος || 27 Μαρτῖνον] Μαρτίνον || 28 Κῦρον] Κύρον || p. **332**, 1 post ἐκήρυξαν novae sectionis signum(:) exhibet Π || θ′] ἐννάτῳ || ἔγγονος] τοῦ ἔγγονος (= z) || 3 Μαρτῖνον] Μαρτίνον || Κωνσταντινουπόλει] Κωνσταντινούπολει || 4 ἐξορίᾳ] ἐνεξωρίᾳ (ἐν ἐξορίᾳ Theophanis libri praeter g) || καὶ τοῖς κλίμασιν om. || 5 ἐπισκόπους] ἐπισκόπων (= z) || ἐξορίαν] ἐξωρίαν || 6 χειροτονεῖται] χειρωτονεῖται || ὅς τις] ὥς τις || 7 συναθροίσας] ἀθροίσας (= z) || [331, 11—332, 8 ita expressit Cedr. p. 737, 9—15 ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ Παῦλος χειροτονεῖται, καὶ αὐτὸς αἱρετικός· ἐπὶ αὐτοῦ Θεοδώρου τοῦ πάπα Ῥώμης τὰ κατὰ Πύρρον ἐν Ῥώμῃ γενόμενα καὶ τὸν ἅγιον Μάξιμον καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ Μαρτῖνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης, τὸν μετὰ Ἰωάννην γενόμενον καὶ ἐν Χερσῶνι ἐξορισθέντα, ἐπράχθησαν· τοῦτον Ἀγάθων διαδεξάμενος τὸ μονοθέλητον ἀποκηρύττει] || 8 οὕτω] οὕτως (non Cedr. p. 737, 15) || 10 ἱερέων] αἱρέσεων (non Cedr. p. 737, 16) || ἐρημικῶ-

τατος] ἐρημικὸς (= xz et Cedr.) || 10 τύπτων] τύπτον (non Cedr. p. 737, 17) || φοβερὰ om. (etiam Cedr. p. 737, 18) || 12 Γαβιθᾶν] Γαβιθὰν (sed γ ex κ factum est; Γαβιθὰν praebet etiam Cedr. p. 737, 18) || Ἱερμουχὰν] Ἱερμουχὰμ (= z; Ἱερμουχὰμ Cedr. p. 737, 18 sq.) || 13 τὴν Δάθεσμον αἱμοχυσία] τὴν ἄθεσμον (= xzf) αἱματοχυσίαν (= z); aliter Cedr. p. 737, 19 ἡ ἄθεσμος αἱματεκχυσία || Καισαρέων] Κεσαρέων (non Cedr. p. 737, 20) || 13 sq. αἱ — ἁλώσεις] ἡ — ἅλωσις (= Cedr. p. 737, 19 sq.) || 16 στόλου ἀπώλεια] τοῦ στόλου παντελὴς (παντελεῖς Π) ἀπώλεια (non Cedr. p. 737, 23) || 17 λαῶν] λαὸν (non Cedr.) || 17 sq. ἥτις οὐκ ἐπαύσατο] αἵτινες οὐκ ἐπαύσαντο (= Cedr. p. 738, 1) || 18 Σικελίᾳ] Σικελλία (non Cedr. p. 738, 1 sq.) || 19 ἀνῃρέθη] ἀνῃρέθη ἐν τῷ βαλανίῳ τῆς Δάφνης (= z et Cedr. p. 738, 2, ubi recte βαλανείῳ legitur), tum sequitur (= cehm) Περσῶν βασιλεὺς Ὁρμίσδας ἔτη ια΄ || 20 — 29 om. || p. **333**, 1 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ κα΄ τούτου ἔτει cf. ad p. 298, 15 || Μουάμεδ] Μωάμεδ (quemadmodum semper Cedrenus offert et apud Theophanem Tafelius exhibet) || 2 προχειρισάμενος] προχειρησάμενος (non Cedr. p. 738, 4) || συγγενῆ] τὸν συγγενῆ (= x et Cedr.) || 3 εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ· καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἦλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ om. (cum codd.; nimirum Theophanis memoriam ex A supplevit Boor); cum Π conspirat Cedr., qui etiam sequentia (4) omittere maluit: καὶ πάντες ἐφοβήθησαν || 4 ἐν ἀρχῇ] ἐν τῇ ἀρχῇ (= g, non Cedr. p. 738, 5) || 5 ἐνόμισαν] ἐνόμησαν || 5 sqq. προσδοκώμενον] προσδοκόμενον (= m) || 6 τινας] τινὲς (= cefg) || τῶν προυχόντων] τὸν ἀριθμὸν (τῶν ἀριμῶν Π; cf. l. 8) δέκα προύχοντας (et Cedr. p. 738, 7, qui tamen recte τινας l. 6 praebet) || 6 θρησκείαν] θρισκείαν || τὴν om. || 8 ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν (τῶν ἀριθμῶν efh; cf. ad l. 6) δέκα οἱ τοῦτο πεποιηκότες om. || 9 δὲ om. || 10 καμήλων] καμίλων || 11 ἀφῆσαι] ἀφῆναι (= ἀφεῖναι, quam scripturam x et Cedr. p. 738, 8 suppeditant; cf. Boor vol. II p. 734) || θρησκείαν] θρισκείαν || δειλιῶντες] δειλιόντες || 12 ἐδίδασκον] ἐδίδασκον δὲ || ἀθέμιτα] α(f. 182ᵛ)θέμητα || 13 διῆγον] διῆγων || ἡγοῦμαι διηγήσασθαι] εἰπεῖν (= x et Cedr. p. 738, 11) || 14 sq. οὗτος (ἐκ addit Boor) μιᾶς γενικωτάτης φυλῆς κατήγετο ἐξ Ἰσμαὴλ] οὗτος ὁ Μωάμεδ ἐξ Ἰσμαὴλ ἦν τὴν φυλὴν κατάγων (οὗτος ὁ Μωάμεδ, ὁ καὶ Μουχούμετ, ἐξ Ἰσμαὴλ ἦν, τούτου τὴν φυλὴν κατάγων Cedr. p. 738, 12 sq.) || 15 Ἀβραὰμ] Ἀβραὰμ (non Cedr. p. 738, 13) || Νίζαρος] Νήζαρος (= xy, non Cedr.) || 16 Μούδαρον] Μούνδαρον (codd. praeter A, non Cedr. p. 738, 15, nec l. 17) || 17 Ῥαβίαν] Ἀραβίαν (= xy, non Cedr.) || Μούδαρος] Μούνδαρος (cum codd.) || Κάϊσον] Ἶσον (= codd. praeter A; Καῖτον Cedr. p. 738, 16) || Θεμίμην] Θεμίτην (Θεμίνην Cedr.) || 18 sq. Μαδιανῖτιν] Μαδιανίτην (= dgy; Μαδιὰμ καὶ τὴν mendose Cedr. p. 738, 17) || 20 τούτων] αὐτῶν (= codd. praeter A et Cedr. p. 738, 18) || 21 Ἀμανῖται] Ἀμανῆται (non Cedr. p. 738, 19) || 22 καμήλοις] καμίλοις || 23 Μουάμεδ] Μωάμεδ || ἔδοξεν αὐτῷ εἰσιέναι] εἰσῆλθε (= Cedr. p. 738, 20) || 24 οὖσαν] οὖση (οὖση etiam x; om.

Cedr. p. 738, 21) || Χαδίγαν] Χαδίγα (Χαδιχᾶ Cedr.) || 25 μίσθιον] μισθοτὸς (h. e. μισθωτός, quae Cedreni est lectio p. 739, 1; cf. μισθωτὸν xz) || p. **334**, 4 ἐθηρᾶτο δὲ παρ' αὐτῶν] καὶ ἐθήρα ἐξ αὐτῶν (= Cedr. p. 739, 4) || 5 καὶ ἔσχε τὸ πάθος τῆς ἐπιληψίας] ἔσχε δὲ πάθος (= z) τῆς ἐπιληψείας (cf. ad p. 300, 4); aliter Cedr. p. 739, 5 ἐπεὶ δὲ δαιμονιῶν ἦν, ἐνόσησε δὲ καὶ ἐπιληψίαν [ubi Theophanis et codicis Π verba καὶ νοήσασα ἡ τούτου γυνὴ σφόδρα ἐλυπεῖτο, ὡς εὐγενὴς οὖσα καὶ τῷ τοιούτῳ συναφθεῖσα, οὐ μόνον ἀπόρῳ ὄντι, ἀλλὰ καὶ ἐπιληπτικῷ· τροποῦται δὲ αὐτὸς θεραπεῦσαι αὐτὴν (l. 5—8) ita redduntur l. 5 sqq.: ἐθεράπευε τὴν γυναῖκα λυπουμένην σφόδρα, ὅτι ἦν εὐγενὴς καὶ ὅτι συνήφθη τοιούτῳ ἀπόρῳ καὶ δαιμονιῶντι] || 8 οὕτω λέγων] λέγων οὕτω (οὕτω om. Cedr. p. 739, 7) || 9 ὀλιγωρῶ] ὀλιγορῶ || 10 μοναχόν τινα] μοναχὸν (= Cedr. p 739, 8) || διὰ κακοπιστίαν] διακακοπιστείαν (cf. ad p. 300, 4) || 11 ἐκεῖσε οἰκοῦντα] ἐκεῖσαι ὄντα (ἐκεῖσε ὄντα etiam Cedr. p. 739, 9) || 13 εἴρηκεν] λέγει (= Cedr. p. 739, 11) || 13 sq. πρὸς πάντας προφήτας] πρὸς πάντας τοὺς προφήτας (πρὸς πάντα προφήτην Cedr. p. 739, 12 sq.) || αὕτη δὲ πρώτη δεξαμένη] καὶ αὕτη πιστεύσασα (καὶ αὐτὴ πιστεύσασα Cedr. p. 739, 12) || ψευδαββᾶ] ψευδαβᾶ (non Cedr.; cf. ψευδαβὰ m) || 15 ἐπίστευσεν αὐτῷ καὶ om. (= Cedr.) || ἐκήρυξεν] ἐκήρυξε καὶ (= Cedr. p. 739, 13, unde Theophani reddebat Tafelius p. 147) || 16 προφήτην αὐτὸν εἶναι om. (= Cedr.) || ἡ φήμη ἦλθεν] εἰςῆλθεν (ἦλθεν Cedr. p. 739, 14, sed ἡ φήμη ex A suppl. Boor) || 17 πρῶτον] καὶ πρῶτον (= Cedr.) || 18 sq. Ἐθρίβου διὰ πολέμου τὸ ἔσχατον] Αἰθρίβου (= g) ἕως τοῦ ἐσχάτου πολέμου (= Cedr. p. 739, 15 sq.) || 19 ἔτη δέκα om. (habet Cedr. p. 739, 16) || καὶ] εἶτα καὶ (non Cedr.) || 20 ἑαυτοῦ] ὑπ' αὐτοῦ || 21 ἀποκτέννων] ἀποκτένων (= dz; cf. ad p. 301, 2) || ὑπὸ] ἀπὸ (= xy) || ἀποκτεννόμενος] ἀποκτενόμενος (= dg) || 24 παρουσῶν] παρόντων (= yz; cf. ad p. 314, 24) || ἀλλ' ἄλλων] ἄλλα καὶ ἄλλως (sic) || 25 μίξιν] μήξιν || 26 sq. συμπαθεῖν δὲ ἀλλήλοις, καὶ βοηθεῖν ἀδικουμένοις om. || p. **335**, 1 ἔτει] ἔτη || ἰνδικτιῶνος δ', μηνὶ Νοεμβρίῳ ζ'] μηνὶ Νοεμβρίω ἰνδικτιῶνος δ' || 2 Ἡρακλείῳ] Ἡρακλείω τῶ βασιλεῖ || ἀνατολῇ] ἀνατολῇ (f. 183ʳ) ὄντι (alio ordine Cedr. p. 750, 18 sq. ὄντι δὲ τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐγεννήθη αὐτῷ) || Δαβίδ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ] υἱὸς ὁ Δαβίδ (= Cedr. p 750, 19) || τῇ] τῇ δὲ (non Cedr. p. 750, 19; δὲ etiam Tafelius reponebat p. 149) || 5 πατριάρχου] τοῦ πατριάρχου (= h et Cedr. p. 750, 20) || ε'] ιε' || 8 om. (non 6 sq.) || τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ κβ' τούτου ἔτει (cf. ad p. 298, 15; τῷ δ' αὐτῷ ἔτει falso Cedr. p. 750, 21) || Πέρσαι] οἱ Πέρσαι (= Cedr.) || 9 sq. καὶ ἐπολέμησαν ἑαυτοὺς] καὶ ἐπολέμησαν ἀλλήλους καὶ πολλοὶ διεφθάρεισαν (κατ' ἀλλήλων καὶ πολλοὶ διεφθάρησαν Cedr. p. 750, 21 sq.) || 10 ὁ] καὶ ὁ (non Cedr. p. 750, 22) || 11 συγχαρίκια] συγχάρια (= Cedr. p. 750, 23) || τῶν om. (=z; ἐπὶ τῇ τῶν Περσῶν νίκῃ om. Cedr.) || 12 ὁ Μουάμεδ] Μωάμεδ (ὁ Μωάμεδ Cedr. p. 751, 1) || 13 ἀμηραίους] ἀμηράδας (= Cedr.) || 13 sq. τοῦ πολεμεῖν τοὺς ἐξ Ἀράβων γένους Χριστια-

νοὺς] πρὸς τὸ πολεμεῖν τοὺς ἐξαράβων γενομένους Χριστιανοὺς (πολεμεῖν τοῖς ἐξ Ἀράβων γενομένοις Χριστιανοῖς Cedr. p. 751, 2) || 14 ἦλθον] ἦλθε (non Cedr.; ἦλθε xy) || κώμης λεγομένης] κώμη λεγομένη (= κώμῃ λεγομένῃ, quemadmodum Theophanis libri praebent; corr. Tafelius p. 150) || 15 ὑπῆρχε] ὑπάρχει || ἐπιρρῖψαι] ἐπιρίψαι || κορασηνοῦ] κορασινοῦ (= z) || 19 Σαρακηνοῦ] Σαρακινοῦ || 20 ἤμελλον] ἤμελλεν (cf. ἔμελλεν xy) || 21 Μόθους] Μοθοὺς (= y) || ἀποκτέννει] ἀποκτενεῖ (pro ἀποκτένει? cum d cf. ad p. 301, 2 cl. ἀποκταίνει h) || ἀμηραίους] ἀμηρᾶς (cf. Cedr. p. 751, 4 ἀναιροῦνται οἱ τρεῖς ἀμηράδες) || τὸ πλῆθος] πλῆθος πολὺ (cf. Cedr. p. 751, 4) || 22 εἷς] καὶ εἷς (καὶ ὁ εἷς Cedr. p. 751, 5) || τὴν om. (= z et Cedr.) || 23 πλησίον] πλησίων (= hy, non Cedr. p. 751, 6) || Ἀράβων] Ἀρράβων || 23 sq. παρὰ τῶν βασιλέων] παρὰ τῶν βασιλέων Ῥωμαίων (παρὰ τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων Cedr. p. 751, 6 sq.) || 24 ῥόγας μικρὰς] ῥόγας (ῥόγαν Cedr. p. 751, 7) || φυλάξαι τὰ στόμια] φυλάττειν τὰ στόματα (φυλάττειν τὰ στόμια Cedr.) || 25 ἦλθέ τις εὐνοῦχος] εὐνοῦχος τίς || 28 τοῖς στρατιώταις δίδωσι] δίδωσι τοῖς στρατιώταις || p. **336**, 2 ὡδήγησαν] ὁδήγησαν (non Cedr. p. 751, 10) || στομίου οὔσης] στόμιον (= yz) οὖσαν (= Cedr., neque aliter legit Tafelius p. 152) || 3 post σφόδρα habes (= yz; non Cedr. p. 751, 11) Περσῶν βασιλεὺς Ὁρμίσδας ἔτη ια' || 4—13 om. || 14 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ κγ' τούτούτου (sic) ἔτει cf. ad p. 298, 15 || ἔπεμψεν Ἀβουβάχαρος] πέμψαντος Ἀβουβαχάρου (= h) || 14 sq. τέσσαρας, οἳ καὶ ὁδηγηθέντες] τέσσαρις ὁδηγηθέντες (sic) || 16 Ἥραν] Ἥραν (cf. Ἥραν Cedr. p. 751, 12 et m) || τὴν om. (= yz, non Cedr.) || 16 sq. μόγις δὲ ἐλθὼν ποτε ἀπὸ Καισαρείας Παλαιστίνης Σέργιος] ἐλθὼν δὲ Σέργιος ὁ ἀποκαισαρεία (sic) τῆς (articulum etiam d adiungit) Παλαιστίνης (ἐλθὼν δὲ Σέργιος ἀπὸ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Cedr. p. 751, 12 sq.) || 18 sq. σὺν τοῖς στρατιώταις τριακοσίοις οὖσιν] σὺν τοῖς τριακοσίοις αὐτοῦ στρατιώταις (σὺν τῷ στρατῷ Cedr. p. 751, 14) || 19 καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβόντες καὶ λάφυρα πολλὰ] οἱ δὲ λαβόντες αἰχμαλωσίαν πολλὴν καὶ λάφυρα (quae Cedrenus repetit additamento καὶ λάφυρα neglecto) || 21 αὐτῷ δὲ τῷ χρόνῳ] τῶ αὐτῶ χρόνω || 22 σημεῖον] ἀστὴρ || δοκίτης] δοκήτης (sic) || 23 ἐπικράτησιν inc. f. 183r Π || ἡμέρας] ἐπὶ ἡμέρας (quae ratio a Theophane neutiquam abhorret cf. p. 14, 30; 80, 5; 82, 30; 93, 6; 94, 21; 107, 23; 115, 2; 119, 25; 124, 2; 130, 6; 143, 11; 166, 30; 172, 7. 19; 173, 3; 177, 24; 181, 17; 186, 2; 232, 3; 281, 32; 370, 29; 386, 1; 396, 25; 404, 20; 416, 1; 465, 9; 470, 20; 472, 19; 480, 28; 491, 1) || 24 ξιφοειδής] ξιφοειδὲς [Cedrenus omnino ad alium locum, post particulam e Georgio Monacho haustam, l. 21—24 relegat, unde ipsa imitationis ratio ex duobus fontibus conflatae optime intelligitur cf.

Georgius Monachus p. 597 Mur. (Patr. Gr. p. 873 B):	Codex Π emendatus:	Cedrenus p. 745, 1—4:
μετὰ δέ γε τὸν θάνατον τοῦ θεηλάτου Μαχούμετ ἐφάνη κατὰ μεσημβρίαν ἀστήρ, λεγόμενος δοκίτης, προμηνύων τὴν τῶν Ἀράβων ἐπικράτειαν, καὶ ἔμεινεν ἡμέρας λ', διατείνων ἀπὸ μεσημβρίας ἕως ἄρκτου ξιφοειδῶς.	τῷ αὐτῷ χρόνῳ σεισμὸς ἐγένετο κατὰ τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐφάνη ἀστὴρ ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ μεσημβρίαν, ὁ λεγόμενος δοκίτης, προμηνύων τὴν τῶν Ἀράβων ἐπικράτησιν· ἔμεινε δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ', διατείνων ἀπὸ μεσημβρίας ἕως ἄρκτου· ἦν δὲ ξιφοειδής.	μετὰ δέ γε τὸν θάνατον τοῦ θεηλάτου Μουχούμετ ἐφάνη κατὰ μεσημβρίαν ἀστήρ, ὁ λεγόμενος δοκίτης, προμηνύων τὴν τῶν Ἀράβων ἐπικράτειαν· ἔμεινε δὲ ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα, διατείνων ἀπὸ μεσημβρίας ἕως ἄρκτου· ἦν δὲ ξιφοειδής·] ||

26 Κῦρος] Κύρος (= efz) || 27 om. || 28 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ εἰκοστῷ τετάρτῳ ἔτει αὐτοῦ cf. ad p. 298, 15 || ἔτη δύο ἥμισυ] δύο ἥμισυ ἔτη (non Cedr. p. 745, 5) || 29 παραλαμβάνει τὴν ἀρχὴν] ἀντ' αὐτοῦ κρατεῖ (± Cedr. p. 745, 6) || 29 sq. πέμψας στρατιὰν κατὰ τῆς Ἀραβίας om. (etiam Theophanis codd. et Cedr.; addidit ex A Tafelius p. 153) || 20 Βόστραν] Βούστραν (non Cedr.) || p. **337**, 1 πόλεων] πόλλων (cf. p. 745, 7 καὶ ἄλλας πολλάς) || ἀπεδήμησαν δὲ] καὶ ἦλθε (= Cedr.) || τούτοις] τοῦτω (= Cedr.) || 4 καὶ Θεόδωρον σακελλάριον] τὸν δὲ σακελάριον Θεόδωρον (= Cedr. p. 745, 10, ubi σακελλάριον occurrit) || 6 ἀμηρεύοντα] Ἀμηρὰν (Ἀμηρᾶν Cedr. p. 745, 12) || 7 τοὺς λοιποὺς ἀπελαύνει ἄχρι Δαμασκοῦ· κἀκεῖσε] om. (= Cedr.) || παρὰ] εἰς (et Cedr.) || 8 Βαρδανήσιον] Βαρδανάσιον (=e; Βαρδανίσιον Cedr. p. 745, 13) || παραφωσατεύει] παραφοσσατεύει (= Cedr.; cf. Boor vol. II p. 786) || 8 sq. τὴν Συρίαν καταλιπὼν ὡς ἀπελπίσας, ἄρας] (± Cedr. p. 745, 13 sq.) || 10 ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ἀπῄει] ἐπὶ Κωνσταντινούπολι ἀπείη (sic; non Cedr. p. 745, 15) || 11 ἔχοντας] ἔχοντα (= xz; non Cedr. p. 745, 16) || 12 post Δαμασκοῦ extat (= yz, non Cedr. p. 745, 18) Περσῶν βασιλεὺς Ὁρμίσδας ἔτη ια' || 13—22 om. || 23 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ κε' τούτου ἔτει cf. ad p. 298, 15 || ἐπεστράτευσαν] ἐστράτευσαν (cum codd.; corr. Tafelius p. 155 secundum Cedreni scripturam: ἐπιστρατεύουσιν p. 745, 19) || Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || 23 sq. τὴν Ἀραβίαν <καταλιπόντες supplet Boor>] μετὰ τῶν Ἀράβων (μετὰ πλήθους Ἀράβων ex Cedr. p. 745, 19 sq. Theophani reddebat Tafelius p. 145) || 25 μαθὼν om. || καταλάβῃ] καταλάβει || 26 ἑαυτοῦ om. (= z) || πλῆθος εἶναι] εἶναι πλῆθος || p. **338**, 1 Ἐμέσης] Ἑμέσης || τοῖς Ἄραψιν] τοὺς Ἄραβας (= z et de constructione συναντᾶν τινα p. 60 supra) || 2 Λώου] ἰουλίου (= yz) || 3—5 οἱ περὶ τὸν σακελλάριον· στασιάσαντες δὲ οἱ τοῦ Βαάνους Βαάνην προχειρίζονται βασιλέα καὶ Ἡράκλειον ἀπεκήρυξαν· τότε οἱ περὶ τὸν σακελλάριον ὑπεχώρησαν] οἱ περὶ

Βαάνην, Ἡράκλειον ἀποκηρύττουσι καὶ Βαάνην ἀναγορεύουσι (ἀνηγορεύουσι Π) βασιλέα· ἐν τούτοις ὑποχωροῦσιν οἱ περὶ τον σακελλάριον (= Cedr. p. 745, 21 sqq.) || 5 Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || ἄδειαν] ἄδιαν || 6 συμβάλλουσι] συμβάλουσι (cf. ad p. 308, 28) μετὰ τοῦ Βαάνους (cf. Cedr. p. 745, 23 sq.) || νότου] νώτου || 7 μὴ] καὶ μὴ || ἀντωπῆσαι] ἀντιπροσωπῆσαι (= z, non Cedr. p. 746, 2) || 8 βαλόντες] βαλλόντες (= g; cf. ad p. 301, 18) || 9 ἄρδην] ἅμα || 10 Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || Δαμασκὸν] Δαμασκῶν || 12 στρατεύουσι κατ' Αἰγύπτου] στρατεύουσι κατ' Αἰγύπτου καὶ λαβόντες αὐτὴν κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ [ac similiter Cedr. p. 746, 5 sqq., qui iterum ex duobus fontibus sua mutuatus est cf.

Georgius Monachus p. 598 Mur. (Patr. Gr. p. 873 BC):	Codex Π emendatus:	Cedrenus p. 745, 19—746, 7.
ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπιστρατεύσαντες (οὗτοι πάλαι μὲν λεγόμενοι Ἄραβες, νῦν δὲ) Σαρακηνοὶ (καὶ τὴν Ἀραβίαν καταλιπόντες, ἦλθον ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Δαμασκοῦ, πλῆθος ἄπειρον, ὅπερ μαθόντες Βάνης καὶ Βασιλίσκος, οἱ στρατηγοὶ τῆς Ἀνατολῆς, κατ' αὐτῶν ἐξώρμησαν)· εἶτα συμβολῆς γενομένης ἡττῶνται λίαν οἱ Χριστιανοί· ἀνέμου γὰρ πνεύσαντος κατὰ Ῥωμαίων βιαίου νότου, καὶ μὴ δυνάμενοι τοῖς ἐχθροῖς ἀντωπῆσαι διὰ τὸν πολὺν κονιορτόν, δεινῶς τρέπονται· (καὶ οὕτως νικήσαντες οἱ Σαρακηνοὶ κατὰ κράτος καὶ λαμπρῶς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν ἦλθον), ἣν καὶ δορυάλωτον λαβόντες, ὡσαύτως καὶ τὰς χώρας πάσας τῆς Φοινίκης, οἰκίζονται ἐν αὐταῖς (οἱ ἐνα-	τούτῳ τῷ ἔτει ἐστράτευσαν οἱ Σαρακηνοὶ μετὰ τῶν Ἀράβων ἐπὶ τὰ μέρη Δαμασκοῦ, πλῆθος ὄντες ἄπειρον. Βαάνης δὲ πρὸς τὸν βασιλικὸν σακελλάριον ἀποστέλλει, ἵνα καταλάβῃ μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς βοήθειαν αὐτοῦ διὰ τὸ εἶναι πλῆθος τοὺς Ἄραβας. Κατέλαβε δὲ ὁ σακελλάριος πρὸς Βαάνην, καὶ ἀπάραντες ἀπὸ Ἐμέσης συναντῶσι τοὺς Ἄραβας· καὶ συμβολῆς γενομένης τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ἥτις ἦν τρίτη τῆς ἑβδομάδος, κγ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἡττῶνται οἱ περὶ Βαάνην, Ἡράκλειον ἀποκηρύττουσι καὶ Βαάνην ἀναγορεύουσι βασιλέα. Ἐν τούτοις ὑποχωροῦσιν οἱ περὶ τὸν σακελλάριον, καὶ οἱ Σαρακηνοὶ εὑρόντες ἄδειαν συμβάλλουσι μετὰ τοῦ Βαάνους πόλεμον.	τῷ κε' ἔτει ἐπεστράτευσαν οἱ Σαρακηνοὶ μετὰ πλήθους Ἀράβων, καὶ συμβολῆς γενομένης ἡττῶνται Ῥωμαῖοι. Στασιάσαντες δὲ οἱ περὶ Βαάνην Ἡράκλειον ἀποκηρύττουσι καὶ Βαάνην ἀναγορεύουσιν βασιλέα. Ἐν τούτοις ὑποχοροῦσιν οἱ περὶ τὸν σακελλάριον· καὶ οἱ Σαρακηνοὶ εὑρόντες ἄδειαν συμβάλλουσι μετὰ Βαάνους πόλεμον καὶ ἡττῶσιν αὐτόν· ἀνέμου γὰρ πνεύσαντος βιαίου νότου κατὰ Ῥωμαίων καὶ μὴ δυναμένων τοὺς ἐχθροὺς ἀντωπῆσαι διὰ τὸν πολὺν κονιορτόν, δεινῶς τρέπονται, καὶ ῥίπτοντες ἑαυτοὺς εἰς τοὺς στενωποὺς τοῦ ποταμοῦ Ἱερμοχθᾶ διεφθάρησαν αἱ τεσσαράκοντα χιλιάδες. Παρέλαβον δὲ καὶ τὴν Δαμασκὸν καὶ τὰς χώρας τῆς

γεῖς καὶ βέβηλοι τοῖς ἀδήλοις τοῦ Θεοῦ κρίμασιν).

Ἀνέμου δὲ πνεύσαντος κατὰ Ῥωμαίων νότου, καὶ μὴ δυνηθέντες ἀντιπροσωπῆσαι τοῖς ἐχθροῖς διὰ τὸν κονιορτὸν ἡττῶνται· καὶ ἑαυτοὺς βαλόντες εἰς τὰς στενόδους τοῦ Ἱερμουχθᾶ ποταμοῦ ἐκεῖ ἀπώλοντο ἅμα. Ἦσαν δὲ ἀμφοτέρων τῶν στρατηγῶν χιλιάδες μ'. Τότε οἱ Σαρακηνοὶ νικήσαντες λαμπρῶς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν ἔρχονται καὶ ταύτην παραλαμβάνουσι καὶ τὰς χώρας τῆς Φοινίκης· καὶ οἰκίζονται ἐκεῖ καὶ στρατεύουσι κατ' Αἰγύπτου καὶ λαβόντες αὐτὴν κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ.

Φοινίκης, καὶ οἰκίζονται ἐκεῖ. Εἶτα στρατεύονται κατ' Αἰγύπτου καὶ λαβόντες καὶ (voculam delendam esse in propatulo est) αὐτὴν κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ.] ||

12 μαθὼν δὲ — τὴν Αἴγυπτον (18) om. (cum codd., siquidem supplementum Boor ex A adiunxit) || 18 Κῦρος] Κύρος (= ez) || 19 Σαρακηνοῖς] Σαρακινοῖς || δοὺς] δίδοντος (cf. διδόντος h et Boor vol. II p. 839 || 21 οἱ τῶν Σαρακηνῶν] οἱ των ρακηνῶν (sic; superscr. m. rec. σα) || 22 ὁ δὲ inc. f. 184ʳ Π || 23 οὔκ εἰμι] οὐκ εἰμὶ || 25 Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || Αἰγύπτου] Αἴγυπτον || 26 sq. μετ' ὀλίγων τινῶν] μετ' ὀλίγους τινὰς (= z) || 27 διασώζεται] σώζεται || Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || 28 τὴν Αἴγυπτον om. || 30 καὶ ἀπελθὼν] ἀπελθὼν δὲ || 31 Σαρακηνῶν] Σαρακινῶν || 31 ἀναίτιος] ἀνέτιος || p. **339**, 1 Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || 5—14 om. || 15 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ κγ' ἔτει αὐτοῦ cf. ad p. 298, 15 || 17 ἔλαβε] ἔλαβεν || 18 ἀσφαλείας] ἀσφαλέστατον [etiam codd.; corr. Boor ex A; plane aliter Cedr. p. 746, 9 sq. παραλαμβάνει λόγοις τὴν ἁγίαν πόλιν Σωφρονίου πατριάρχου ὄντος, ubi λόγοις pro λόγῳ ex suo (cf. ad p. 340, 26) Cedrenus contra Theophanis consuetudinem posuit cf. enim p. 344, 13 ταύτην λόγῳ παρέλαβεν, 485, 6 ταύτην παρέλαβε δόλῳ καὶ λόγῳ, — 377, 21 πολλὰ κάστρα ὑπὸ λόγον παρέλαβεν, 453, 22 παρέλαβεν αὐτὸ (scil. τὸ κάστρον) ὑπὸ λόγον, 469, 20 παρέλαβον οἱ Ἄραβες τὸ κάστρον Θήβασαν ὑπὸ λόγον] || 19 καμήλων] καμίλων (καμήλου Cedr. p. 746, 10 sq.) || ἐρρυπωμένοις] ἐρρυπομένοις (non Cedr. p. 746, 11) || 20 τῶν Ἰουδαίων] τὸν Ἰουδαῖον ἰδεῖν (non Cedr. p. 746, 12; ἰδεῖν addit

praeterea z cf. Tafelius p. 159) || 21 αὐτὸν om. (= Cedr. p. 746, 13) || 24 ἑστὸς] ἑστὼς (= gz et Cedr. p. 746, 15) || 25 φῦλον] φύλλον || ἀπωδύρετο] ἀποδύρετο (= y) || ὄντος] ὄντως || 26 ἐκεῖσε] ἐκεῖσαι || 27 sq. ἐνδύσασθαι αὐτὰ] ἐνδύσασθαι (plane om. Cedr. p. 746, 17) || μόγις] μόγεις (non Cedr.) || ἔπεισε φορέσαι] ἔπεισε φορέσε αὐτὸ (ἐπείσθη Cedr.; cf. ἔπεισε φορέσαι αὐτὸν z) || 29 Σωφρονίῳ] πατριάρχῃ (cf. Cedr. p. 746, 18) || 30 Σωφρόνιος] ὁ Σωφρόνιος (= z, non Cedr. p. 746, 19) || 31 sq. κατακοσμήσας ἐκκλησίαν καὶ κατὰ τῆς Ἡρακλείου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Μονοθελητῶν κακοδοξίας ἀγωνισάμενος Σεργίου καὶ Πύῤῥου] ἐκκλησίαν κατακοσμήσας, πολλὰ κατὰ Ἡρακλείου καὶ τῶν αὐτοῦ ὁμοφρόνων Σεργίου καὶ Πύῤῥου τῶν Μονοθελητῶν ἀγωνησάμενος (πολλὰ κατὰ Ἡρακλείου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ Σεργίου καὶ Πύῤῥου τῶν μονοθελητῶν ἀγωνισάμενος Cedr. p. 746, 19 sqq., ubi verba ὁ λόγῳ καὶ πράξει τὴν Ἱεροσολύμων ἐκκλησίαν κατακοσμήσας omnino desunt), tum sequitur (nec tamen apud Cedrenum) ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις καὶ Γεώργιος ὁ Πισίδης (Πησίδης ut videtur m. pr.) ἤκμαζε διάκονον (sic) τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὑπάρχων || 33 δ' om. (cf. τούτῳ τῷ ἔτει Cedr. p. 746, 21) || 34 τοῖς Σαρακηνοῖς] Σαρακινοῖς (articulo caret etiam z, habet Cedr. p. 746, 22) || p. **340**, 1 om. || 2 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ κζ' αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || Ἰωάννης] ὁ Ἰωάννης (non Cedr. p. 751, 16) || ἐπίκλην] λεγόμενος (om. Cedr.; cf. Boor vol II p. 746 || Καταίας] Κατέας (= g et a sec. m. f; Κατζᾶς Cedr.) || 3 Ὀσροηνῆς] Ὀσροΐνης (Ὀσροϊνης sine acc. c; non Cedr. p. 751, 16 sq.) || Χαλκίδα] Χαλκηδόνα (= cy et Cedr. p. 751, 17) || δοῦναι αὐτῷ] διδόναι αὐτὸν (διδόναι αὐτῷ Cedr., ac dativum etiam in Π m. pr. exaraverat) || 14 κατ' ἐνιαυτὸν om. (= Cedr.) || νομισμάτων] νομίσματα (non Cedr. p. 751, 18) || 5 μήτε εἰρηνικῶς μήτε πολεμικῶς] μήτε πολεμικῶς μήτε εἰρηνικῶς (non Cedr. p. 751, 18 sq.; cf. μήτε μήτε εἰρηνικῶς, quam scripturam offert f, lacuna dimidii fere versus inter μήτε et μήτε interposita) || τὴν ποσότητα] τὸν (sic) ποσότητα || 6 ἀνέστρεψε] ἀνέστρεψεν || 6 Ἰὰδ] Ἰασδὸν (= z) || 8 τοῦτο ἀκούσας] (f. 184ʳ Π) μαθὼν (= Cedr. p. 751, 19) || 9 εἰδήσεως] ἠδήσεως (sic, non Cedr. p. 751, 20) || 11 om. || 12 τούτῳ τῷ ἔτει] ῶ (scil. litteram initialem τ rubricator addere neglexit) κη' τούτου ἔτει cf. ad p. 298, 15 || παρέλαβον] παρέλαβαν (non Cedr. p. 751, 22; cf. ad p. 301, 16) || 13 ἐπέμφθη] ἐπέμφη (non Cedr. p. 752, 1) || ἀμηρᾶς] ἀμηρὰς (= dfm; ἀμηρᾶς Cedr.) || 14 ὑπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς] ὑπὸ τῶν Σαρακινῶν (= ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν yz, sed ὑπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς Cedr. p. 752, 2; cf. ad p. 307, 26 et 319, 19) || Εὐφράτου] τοῦ Εὐφράτου (= z, non Cedr.) || 15—19 om. || 20 τούτῳ τῷ ἔτει] τῶ κθ' τούτου ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 20 sq. ἐπέρασεν Ἰὰδ πᾶσαν στρατιὰν τὸν Εὐφράτην καὶ καταλαμβάνει] ὁ Ἰὰδ λαβὼν πᾶσαν τὴν στρατείαν (diphthongum etiam Theophanis codices exhibent; cf. ad p. 315, 3) αὐτοῦ καταλαμβάνει, unde Tafelii et Boorii coniecturis missis etiam in Theophanis contextu λαβὼν excidisse puto || 21 Ἐδεσηνοὶ] Ἐδεσινοὶ

(= yz) || ἔλαβον] ἔλαβαν (cf. ad p. 301, 16) || 22 sq. καὶ τῷ στρατηλάτῃ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ Ῥωμαίοις· καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ Κωνσταντίαν καὶ πολιορκήσαντες αὐτὴν] καὶ παρέλαβον ταύτην || 23 αἴρουσιν] αἴρουσιν (= degm) || 24 ἀνήλωσαν] ἀνείλωσαν cf. ad p. 300, 2 || ἀπῆλθον] ἦλθεν (sed η ex ε factum est; cf. ἦλθον z) || 25 Δαρᾶς] Δαράς (= dy) || 26 ἀπώλεσαν] ἀπόλεσαν || 26 καὶ οὕτω πᾶσαν τὴν Μεσοποταμίαν παρέλαβεν Ἰάδ] καὶ οὕτως παρέλαβεν Ἰάδ πᾶσαν τὴν Μεσοποταμίαν [eodemque modo Cedr. p. 752, 5 sq., qui praecedentem particulam (l. 20 — 26) ita decurtavit p. 752, 3 sqq. τῷ κθ' ἔτει παραλαμβάνει Ἰάδ τὴν Ἔδεσαν λόγοις, (cf. eiusdem locus ad p. 339, 18 laudatus), τὴν δὲ Κωνστάντειαν πομέμῳ, ὁμοίως καὶ τὸ Δαράς, καὶ πολλοὺς ἐν ταύτῃ ἀπώλεσε] || p. **341**, 1 om. || 2 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ λ' αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || 3 συνάπτουσι] συμβαλουσι (pro συμβάλλουσι cf. ad p. 308, 28), quae vox Theophanis ingenio magis convenit [cf. p. 35, 32; 205, 1; 217, 29; 239, 15; 282, 19; 366, 15; 418, 1; 433, 7; 467, 32, inprimis vero p. 37, 20 sq. συνέβαλον πόλεμον μετὰ Περσῶν, 354, 12 συνέβαλε πόλεμον μετὰ Φλώρου, 417, 30 συμβαλὼν μετ' αὐτοῦ πόλεμον. Eadem structura Joanni Malalae videtur reddenda esse p. 459, 6 (Bonn) πόλεμον τῶν Μαυρουσίων κατὰ τῶν Ἀφρῶν συμβαλόντων cl. p. 114, 15 συνέβαλε μετ' αὐτῶν πόλεμον et 115, 2 συνέβαλε πόλεμον μετὰ τοῦ Ἀντιφάντου] || 14 Ὁρμίσδας] Ὀρμίσδας (= xy) || 5 sq. εἰς τὰ βασίλεια κατέλαβεν] ἐχώρει εἰς τὰ βασίλεια (cf. x εἰς τὰ βασίλεια ἐχώρει. Cedr. p. 752, 10 simpliciter καταφεύγει habet, sicuti omnino narrationem de Heraclii imperio in extrema parte saepius in epitomen cogit || 6 Σαρακηνοὶ] Σαρακινοὶ || 7 μετὰ πάσης τῆς βασιλικῆς ἀποσκευῆς] μετὰ πάσης βασιλικῆς ἐπιστίβης (ἅμα τῇ βασιλικῇ ἀποσκευῇ Cedr. p. 752, 11) || Οὔμαρον] Οὔμαρ (= z, non Cedr.) || 8 αὐτῷ δὲ τῷ χρόνῳ] τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ (= Cedr. p. 752, 11 sq.) || 9 ἐγένετο δὲ ἡ ἀναγραφὴ ἀνθρώπων] τῶν τε ἀνθρώπων (= Cedr. p. 752, 13) || 11 om. || 12 τούτῳ τῷ ἔτει] τῷ δὲ λα' αὐτοῦ ἔτει cf. ad p. 298, 15 || 12 sq. μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ιδ', ὑδεριάσας] ὑδεριάσας (eodem ordine x) μηνὶ Μαρτίῳ δωδεκάτῃ (ὑδεριάσας μηνὶ Μαρτίῳ ια' Cedr. p. 752, 14 sq.) || Theophanis finem (l. 13) βασιλεύσας ἔτη λ' καὶ μῆνας ι' excipit: ἱστοροῦσι (ἰστοροῦσι Π) δέ τινες Ἡράκλειον, ὡς ἐν τῷ οὐρεῖν αὐτὸν σανίδα κατὰ τοῦ ἥτρου <στέρνους Π) τιθέναι διὰ τὸ στρέφεσθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ <adde: καὶ> κατὰ τοῦ προσώπου ἐκχέειν τὸ οὖρον, ποινὴν ταύτην ἴσως (ἴσος Π) ὑπέχοντος παρανόμου γάμου τοῦ εἰς Μαρτῖναν (Μαρτίναν Π) τὴν ἰδίαν ἀνεψιάν. Ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν λάρνακι καὶ ἔμεινεν ἀσκεπὲς ἐπὶ ἡμέρας (acc. om. Π) τέσσαρας (τέσσαρις Π)· εἶτα συνετάφη αὐτῷ καὶ στέμμα χρυσοῦν διὰ λίθων (διαλίθων Π) τιμίων καὶ μαργαριτῶν (μαργαρίτων Π), καὶ οὕτως ἐσκεπάσθη. [Quacum relatione non prorsus congruit Cedrenus p. 752, 15—753, 2, quippe qui Leoni Grammatico sua debeat, cuius fons primarius Georgius Monachus est cf. enim

Georgius Monachus p. 571 (Patr. Gr. p. 836)

τοῦ δὲ Ἡρακλείου ὑπὸ Ἀθανασίου ἀρχηγοῦ (πατριάρχου Vind.) τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως ἀπατηθέντος εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. Καὶ δὴ μετὰ ταῦτα νόσῳ περιπεσὼν ὑδερικῇ, δι' ἧς καὶ τέθνηκε, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τὸ πάθος ἐπεκτάθη, ὡς, ἡνίκα οὐρεῖν (ἀπουρεῖν Vind.) ἔμελλε, σανίδα κατὰ τοῦ ἴτρου ἐτίθει διὰ τὸ στρέφεσθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ προςώπου τὰ οὖρα ἐκπέμπειν. Ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανομίας ἕνεκεν τοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεψιὰν παρανομωτάτου γάμου.

Leo Grammaticus p. 155, 4 sqq. (cf. Theod. Melit. p. 107):

οὗτος δὲ ὁ Ἡράκλειος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως ἀπατηθεὶς εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. Καὶ δὴ μετὰ ταῦτα νόσῳ περιπεσὼν ὑδερικῇ, δι' ἧς καὶ τέθνηκε, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο. Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τὸ πάθος ἐπεκτάθη (ἐπεκτάνθη Theod.), ὡς, ἡνίκα ἀπουρεῖν ἔμελλε, σανίδα κατὰ τοῦ ἤτρου ἐπετίθει, διὰ τὸ στρέφεσθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ προςώπου τὸ οὖρον ἀναπέμπειν. Ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανομίας ἕνεκεν τοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεψιὰν Μαρτίναν (om. Theod.) παρανομωτάτου γάμου· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρακλείου κατετέθη ἐν λάρνακι, καὶ ἔμενεν ἀσκεπὴς ἡμέρας τέσσαρας· καὶ μετὰ ταῦτα ἐσκεπάσθη καὶ συνετάφη αὐτῷ στέμμα χρυσοῦν διὰ λίθων τιμῆς λιτρῶν ἑβδομήκοντα (τελευτήσαντος — ἑβδομήκοντα om. Theod.).

Cedrenus:

οὗτος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως ἀπατηθεὶς εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. Καὶ δὴ μετὰ ταῦτα νόσῳ περιπεσὼν ὑδερικῇ, δι' ἧς καὶ τέθνηκε, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο. Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τὸ πάθος ἐπεκτάθη, ὡς, ἡνίκα ἀπουρεῖν ἔμελλε, σανίδα τίθεσθαι κατὰ τοῦ ἤτρου διὰ τὸ στρέφεσθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ προςώπου τὸ οὖρον ἀναπέμπειν. Ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανομίας ἕνεκεν τοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεψιὰν Μαρτῖναν παρανομωτάτου γάμου. Ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν λάρνακι καὶ ἔμεινεν ἀσκεπὲς ἡμέρας δ'· συνετάφη δὲ αὐτῷ καὶ στέμμα χρυσοῦν, καὶ οὕτως ἐσκεπάσθη.

Georgio materiam praebuit Nicephorus p. 27, 7 sqq. χρόνου δὲ διελθόντος νόσῳ ὑδερικῇ περιπίπτει, καὶ ὁρῶν τὸ πάθος δυςίατον — ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ ἐπεκτείνετο, ὡς καί, ἡνίκα ἀπουρεῖν ἔμελλε, σανίδα κατὰ τοῦ ἤτρου ἐπετίθει.

ἐστρέφετο γὰρ αὐτοῦ τὸ αἰδοῖον καὶ κατὰ τοῦ προςώπου αὐτοῦ τὰ οὖρα ἔπεμπεν. Ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς παρανομίας τῆς ἑαυτοῦ, ὑπὲρ ἧς ταύτην δίκην ὑστάτην ἐξέτισε τοῦ εἰς τὴν ἀνεψιὰν τὴν οἰκείαν γάμου κτλ., ac nescio an ad eundem auctorem etiam narratio de Heraclio Monotheletarum sectatore referenda sit [1]). — Cum Leone fere consentit Ps.-Pisides f. 412ʳ sq., nisi quod pro τελευτήσαντος—ἑβδομήκοντα (l. 13 sqq.) habes: τελευτήσας δὲ ἐτάφη ἐν λάρνακι σὺν (acc. om.) στέμματι βασιλικῷ [2]), — ad Georgium Monachum proprius accedit Glycas p. 519, 15 sqq. μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχου ἀπατηθεὶς εἰς τὴν τῶν Μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη αἵρεσιν· καὶ δὴ νόσῳ μετὰ ταῦτα περιπεσὼν (ὕδερος δὲ αὕτη), δι᾽ ἧς καὶ τέθνηκε, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο· ἡνίγὰρ οὐρῆσαι ἔμελλε, σανίδα κατὰ τοῦ ἤτρου ἐτίθει· τίνος ἕνεκεν; ὅτι τοῦ αἰδοίου τηνικαῦτα στρεφομένου τὰ οὖρα κατὰ τοῦ προςώπου ἐφέροντο. Ἔλεγχος δὲ τούτου (l. τοῦτο) προφανὴς τῆς αὐτοῦ παρανομίας ἦν, ἣν ἐποίει τῇ ἰδίᾳ συνευναζόμενος ἀνεψιᾷ, — Zonaras XIV 17 Ἡράκλειος δέ, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν τῶν Μονοθελητῶν ἐκκυλισθεὶς αἵρεσιν νόσῳ περιπίπτει ὑδερικῇ. Λέγεται δὲ καὶ τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ στρεφόμενον ἄνω τὸ οὖρον πέμπειν, καὶ εἰ μὴ σανὶς ἐν τῷ ἴτρῳ αὐτοῦ ἐτίθετο, κατὰ τοῦ προςώπου αὐτοῦ ἐκκρινόμενον ἀνεδίδοτο. Ὃ συμβαίνειν ἐδόκει διὰ τὴν ἔκθεσμον μῖξιν τῆς ἀδελφόπαιδος cf. praeterea Joël p. 46, 24 sqq. οὗτος οὖν ὕστερον ὑπ᾽ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Σύρου ἀπατηθεὶς εἰς τὴν τῶν Μονοθελητῶν αἵρεσιν ἐξεκυλίσθη· καὶ δὴ νόσῳ ὑδερικῇ περιπεσὼν καὶ δεινῶς τιμωρηθεὶς τέθνηκεν et Lascaris f. 170ʳ ἠπατήθη δὲ ἐν τούτῳ τὴν Μονοθελητῶν αἵρεσιν ἐκλέξας καὶ τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ γήμας, ὅθεν ὑδέρῳ νόσῳ ἐτελεύτησε] [3]).

Verum haec hactenus! Paulo longior est digressio, sed duos parietes de eadem fidelia nobis videmur dealbasse. Ac primum quidem cognationis ratio, qua Π cum Theophane coniungitur, prodit, deinde Cedreni compositio clara luce collustratur. Theophanis vestigia Π sequitur, nec tamen in servitutem se addixit imitator, quandoquidem haud raro et orationem variat et supplementa aliunde petita admiscet. Theo-

[1]) Res obiter p. 31, 12 sqq. et 35, 27 sq. tangitur, sed lacunae suspicionem Suidae verba movent vol. I 2 p. 880, 10 sqq. Ἡράκλειος, βασιλεὺς Ῥωμαίων· οὗτος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Μονοθελιτῶν ἐξεκυλίσθη, siquidem tota Lexicographi glossa ceteroquin ex Nicephori Breviario fluxit cf. ad Pisid. Suppl. IV 162 ('Wiener Studien' vol. XIII p. 49 sqq.).

[2]) Levioris momenti est lectionis varietas: 4 Ἡράκλειος] ὁ Ἡράκλειος ‖ 7 ὑδερικῇ] ὑδερικῷ ‖ 7 sq. δεινῶς] δεινῶς γὰρ ‖ 8 ἐπεκτάθη] ἀπεκτάνθη ‖ 8 ἀπουρεῖν] ἀπ᾽ οὐρεῖν ‖ ἔμελλε] ἔμελλεν ‖ ἤτρου] ἤστρου ‖ 10 καὶ om. ‖ οὖρον] οὖρος ‖ 11 δὲ om. ‖ τοῦτο] τούτου ‖ 12 ἰδίαν] ἰδίαν αὐτοῦ ‖ 12 sq. παρανομωτάτου γάμου] παράνομον αὐτοῦ γάμον.

[3]) Accedat Synopsis Sathae p. 109 sq. cl. Constantino Manassa v. 3673 sqq. p. 158.

phanis vero exemplum expressit, quod proxime classem z contingat, qua codicum g (Paris. 1711) et h (Vatic. 978) consensus repraesentatur cf. ad p. 299, 15. 18; 300, 4. 27; 302, 29 sq.; 303, 7; 304, 8. 8 sq. 11; 305, 24. 27 sq. 28; 306, 20; 307, 4. 9. (18); 308, 9 sq. 24; 309, 12 sq. 14; 310, 9; 311, 2. 21; 312, 20. 23; 313, 3. (7). 8. 11. 23; 314, 16; 315, 6; 316, 1. 2. 5. 11. 24 sq.; 317, (21). 24; 318, 1. 2. 7. 7 sq. 27; 319, 1. 9. 18; 320, 4. 8. 13. 14 sq. 16. 21; 322, 4 sq. 15. 23; 323, 5, 26; 324, 8. 21; 325, 9; 326, 18. 18 sq. 20; 328, 9; 330, 22 sq.; 331, 16. 17; 332, 1. 5. 10. 12. 13. 19; 333, 24; 334, 5. 21. 24; 335, 11. 17. 22; 336, 2. 3. 16. 26; 337, 12. 26; 338, 1. 2. 7. 11. 13. 18. 26 sq.; 339, 20. 28. 29. 34; 340, 7. 14. 21. 24; 341, 5 sq. 7, tum (=g) p. 299, 5. 7; 303, 15; 304, 18; 308, 28; 311, 15; 312, 4; 313, 8. 12; 314, 5, 14; 318, 23. 24; 320, 12. 21; 322, 5. 7. 25; 324, 15. 20; 326, 28; 333, 4. 6. 18 sq.; 334, 18. 21; 338, 8; 339, 24; 340, 2. 23 et (=h) p. 298, 16; 299, 18. 33; 303, 4. 16; 304, 26; 305, 3; 306, (21 sq.). 28. 30; 310, 11; 311, 1; 313, 5. 6; 314, 15; 316, 13. 24; 317, 13; 318, 7. 13 sq.; 319, 15; 321, 9; 322, 4; 324, 4. 9; 325, 10 sq. 11. 14 sq.; 326, 1. 11; 328, 16; 330, 22; 332, 19; 335, 5. 23; 336, 14. — Per Π ex Theophanis auctoritate pendet Cedrenus, integrioris autem et emendatioris codicis vestigiis institisse putandus est. Neque vero sibi temperare potuit, quin imitationis nimiae crimen recusans orationis contextum hic illic mutaret aut alienis pannis intexeret, quamquam in universum brevitatis studiosus exempli sui memoriam coartare quam dilatare maluit. Cuius rationis specimina quaedam iis praecipue locis conlata sunt, quibus Theophanis et codicis Π discrepantiae enotandae erant; effigiem solidam et expressam sine magno negotio obtineas, si lectionis varietate penitus excussa et pensitata extrema imitationis lineamenta (p. 712, 16 — 753, 2) expleveris:

1) P. 712, 16 (ὁ δὲ) — 713, 7 (ἔκαυσαν) = Leo p. 146, 8 — 147, 3 et Π f. 171ᵛ; cf. Stud. p. 55 sq.

2) 713, 7 (συνέπραττε) — 14 (τελευτᾷ) = Π f. 171ʳ; cf. p. 45. 54. 56 supra.

3) 713, 14 (μοναχὸς) — 19 (πόλει) = Leo p. 147, 3 — 8; cf. Stud. p. 56.

4) 713, 20 (κόσμου — χϑ') = Π (Theoph. p. 298, 5^1 — 7^1 et 5^2 — 7^2).

5) 713, 20 (Ἡράκλειος) — 714, 1 (Αὐγούστα) = Leo p. 147, 10 — 13; cf. p. 58 sq. supra.

6) 714, 1 (οὗτος) — 6 (σχήματι) = Leo p. 147, 18 — 148, 2; cf. Stud. p. 46 n. 1 et p. 54.

7) 714, 6 (τούτῳ) — 9 (ὀλίγων) = Π (Theoph. p. 299, 15—18).

8) 714, 10 (τῷ β') — 16 (διαλογιζόμενος) = Π (Theoph. p. 299, 31—300, 4).

9) 714, 17 (τούτῳ) — 19 (Αὐγούστα) = Π (Teoph. p. 300, 7—9).

10) 714, 20 (τῷ γ') — 23 (ὑπέστρεψαν) = Π (Theoph. p. 300, 12—18).

11) 714, 24 (τῷ δ') — 715, 6 (πατριάρχου) = Π (Theoph. p. 300, 20—28).

12) 715, 7 (τῷ ε') — 15 (πατριάρχου) = Π (Theoph. p. 300, 30 —301, 7).

13) 715, 16 (τῷ ς') — 20 (ἀνεχώρησαν) = Π (Theoph. p. 301, 9—13).

14) 715, 21 (τῷ ζ') — 23 (γεννηθέντα) = Π (Theoph. p. 301, 16—19).

15) 716, 1 (τῷ η') — 5 (ἡλίῳ) = Π (Theoph. p. 301, 21 — 24).

16) 716, 6 (τῷ θ') — 16 (εἰρήνης) = Π (Theoph. p. 301, 26—302, 4).

17) 716, 17 (τῷ ι') — 717, 2 (Γαλατίας) = Π (Theoph. p. 302, 15—23).

18) 717, 3 (τῷ ια') — 6 (χωρεῖν) = Π (Theoph. p. 302, 27—30).

19) 717, 7 (τῷ ιβ') — 12 (τξε') cf. Leo p. 152, 20—153, 3 cl. Patzigio, Byz. Ztschr. vol. III (1894) p. 495.

20) 717, 12 (ἐν τῷ) — 18 (ἦν) cf. Patzig. l. c. (locum inlustrat Georgius Phrantzes IV 1 p. 316 Bonn).

21) 717, 18 (τούτῳ) — 718, 6 (ὠνόμασεν) = Π (Theoph. p. 302, 32—303, 8); cf. p. 51 supra.

22) 718, 6 (ὁ Χοσρόης) — 719, 8 (ἐθνῶν) = Leo p. 149, 16—151, 2; cf. ibid.

23) 719, 9 (ἀπάρας) — 23 (συνήγαγε) = Π (Theoph. 303, 8—26); cf. p. 63 supra.

24) 719, 23 (καὶ νουθετήσας) — 720, 16 (καταλαμβάνει) = Π (Theoph. p. 304, 11—305, 6).

25) 720, 16 (ἐκεῖθεν) — 19 (προπολεμοῦντα) = Π (Theoph. p. 305, 9—12).

26) 720, 19 (καὶ δὴ) — 23 (ηὐχαρίστουν) = Π (Theoph. p. 306, 1—4).

27) 720, 23 (ὁ δὲ) — 721, 2 (ὑπέστρεψε) = Π (Theoph. p. 306, 7 sq.)

28) 721, 3 (τῷ ιγ') — 10 (βασιλέως) = Π (Theoph. p. 306, 19 —307, 1).

29) 721, 10 (ὁ δὲ) — 12 (κώμας) = Π (Theoph. p. 307, 19—21).

30) 721, 12 (ἀκούσας) — 20 (ἀνθράκων) = Π (Theoph. p. 307, 23 —308, 6).

31) 721, 20 (καὶ εἰςελθὼν) — 722, 5 (κατεδίωκεν) = Π; cf. Stud. p. 68.

32) 722, 6 (ὀπίσω) — 10 (παραχειμάσαι) = Π (Theoph. p. 308, 9—17).

33) 722, 10 (ἐν δὲ) — 12 (ἔλυσε) = Π (Theoph. p. 308, 21 sq.).

34) 722, 13 (τῷ ιδ′) — 15 (Ῥωμαίοις) = Π (Theoph. p. 309, 16—20).

35) 722, 15 (τοῦτο) — 725, 9 (παρεχείμασε) = Π (Theoph. p. 309, 25—312, 8).

36) 725, 10 (τῷ ιε′) — 726, 22 (ἐγνωρίζετο) = Π (Theoph. p. 312, 19—314, 17).

37) 726, 22 (καταλαβούσης) — 727, 6 (βασιλέα) = Π (Theoph. p. 314, 19—26).

38) 727, 7 (τῷ ις′) — 728, 23 (ὑπέστρεψαν) = Π (Theoph. p. 315, 2—316, 25).

39) 728, 23 (τοιοῦτον) — 729, 18 (ἀφίησιν) = Π f. 177r sq.; cf. p. 75 sq. supra.

40) 729, 18 (ὁ δὲ Σάρβαρος) — 20 (αὐτῶν) = Π (Theoph. p. 316, 25—27).

41) 729, 21 (τῷ ιζ′) — 731, 3 (τρισχιλίοις) = Π (Theoph. p. 317, 11—318, 14).

42) 731, 3 (καὶ προπηδήσας) — 7 (χεῖλος) = Π (Theoph. p. 318, 17—22).

43) 731, 7 (μάχης) — 11 (ἑνδεκάτης) = Π (Theoph. p. 319, 1—5).

44) 731, 11 (καὶ τροπὴ) — 17 (πολλοὶ) = Π (Theoph. p. 319, 8—19).

45) 731, 17 (ὁ δὲ βασιλεὺς) — 19 (Βυζαντίου) = Π (Theoph. p. 319, 22—25).

46) 731, 19 (διαπεράσας) — 21 (γέννησιν) = Π (Theoph. p. 320, 9—12).

47) 731, 22 (ἐκεῖθεν) — 23 (κατέστρεψεν) = Π (Theoph. p. 320, 20—22).

48) 731, 23 (ἐξ ἐκείνου) — 732, 2 (ἦν) = Π (Theoph. p. 320, 24—26).

49) 732, 2 (καὶ στρουθιῶνες) — 4 (λαῷ) = Π (Theoph. p. 321, 7—10).

50) 732, 4 (τινὲς) — 8 (σοι) = Π (Theoph. p. 320, 26—321, 3).

51) 732, 8 (καὶ εὐθέως) — 15 (κατέκαυσαν) = Π (Theoph. p. 322, 1—9),

52) 732, 15 (προσέφυγον) — 21 (αὐτοῦ) = Π (Theoph. p. 322, 14—21).

53) 732, 21 (ὁ δὲ Χοσρόης) — 733, 3 (αὐτοῦ) cf. Π (Theoph. p. 322, 24—323, 22) cl. p. 83 supra.

54) 733, 3 (τινὲς) — 20 (εἰρήνης) = Π (Theoph. p. 323, 22—324, 17).

55) 733, 20 (ὁ δὲ) — 734, 1 (γεφύρας) = Π (Theoph. p. 324, 20—27).

56) 734, 1 (ὅπερ) — 3 (πόλεις) = Π (Theoph. p. 325, 6—8).

57) 734, 3 (προςεῤῥύη) — 5 (Μερδασὰν) = Π (Theoph. p. 325, 10—17).

58) 734, 6 (καὶ γνοὺς) — 12 (κινῆσαι) cf. Π (Theoph. p. 325, 20—326, 23) ad p. 85 supra.

59) 734, 12 (ὁ δὲ) — 15 (αὐτὴν) cf. Π (Theoph. p. 326, 23—327, 2) ibid.

60) 734, 15 (ἀπέστελλε) — 23 (Σαρβαραζᾶ) cf. Π (Theoph. p. 327, 4—15).

61) 735, 1 (τῷ ιη') — 6 (γῆν) = Π (Theoph. p. 327, 19—24).

62) 735, 6 (μυστικὸν) — 13 (εἰςήγαγον) cf. Π (Theoph. p. 327, 26—328, 10) ad p. 39 supra.

63) 735, 14 (τῷ ιθ') — 19 (πλησιάζειν) cf. Π (Theoph. p. 328, 13—15 et 24—28).

64) 735, 19 (τὴν Ἔδεσαν) — 736, 3 (σήμερον) = Π (Theoph. p. 328, 28—329, 10).

65) 736, 4 (τῷ κ') — 16 (Ἀθανασίου) = Π (Theoph. p. 329, 21—32).

66) 736, 16 (γράφει) — 20 (ἐνέργειαν) = Π (Theoph. p. 330, 6—11).

67) 736, 20 (ἐν τούτοις) — 737, 4 (Χριστῷ) = Π (Theoph. p. 330, 16—23).

68) 737, 4 (μετὰ) — 5 (διεδέξατο) = Π (Theoph. p. 330, 29 sq.).

69) 737, 5 (Ἰωάννης) — 9 (αὐτοῦ) = Π (Theoph. p. 331, 6—11).

70) 737, 9 (ἐν Κωνσταντινουπόλει) — 15 (ἀποκηρύττει) cf. Π (Theoph. p. 331, 11—332, 8) ad p. 88 supra.

71) 737, 15 (οὕτω) — 738, 2 (Δάφνης) = Π (Theoph. p. 332, 8—19).

72) 738, 3 (τῷ κα') — 11 (ἐνόμισαν) = Π (Theoph. p. 333, 1—10).

73) 738, 11 (ἀναγκαῖον) — 739, 17 (θ') cf. Π (Theoph. p. 333, 13—334, 20).

74) 739, 17 (οὗτος) — 745, 4 (ξιφοειδὴς) cf. Georgius Monachus p. 592—597 (Muralt) cl. Π (Theoph. p. 336, 21—24; Stud. p. 92).

75) 745, 5 (τῷ κδ') — 18 (Δαμασκοῦ) = Π (Theoph. p. 336, 28—337, 12).

76) 745, 19 (τῷ κε') — 746, 7 (αὐτῇ) cf. Georg. Mon. p. 598 et Π (Theoph. p. 337, 23 et 338, 1—12) ad p. 93 sq. supra.

77) 746, 8 (τῷ κς') — 22 (Σαρακηνοῖς) cf. Π (Theoph. p. 339, 15—34).

78) 747, 1 (περὶ) — 750, 17 (δέξηται) cf. Georg. Mon. p. 598—602.

79) 750, 18 (ὄντι) — 21 (πατριάρχου) = Π (Theoph. p. 335, 1—5).

80) 750, 21 (τῷ δ' αὐτῷ) — 751, 11 (σφόδρα) = Π (Theoph. p. 335, 9—336, 3).

81) 751, 11 (οἳ καὶ) — 15 (ὑπέστρεψαν) = Π (Theoph. p. 336, 15—20).

82) 751, 16 (τῷ κζ') — 19 (πολεμικῶς) = Π (Theoph. p. 340, 2—5).

83) 751, 19 (Ἡράκλειος) — 21 (ἔπεμψε) = Π (Theoph. p. 340, 7—10).

84) 751, 22 (τῷ κη') — 752, 2 (Εὐφράτου) = Π (Theoph. p. 340, 12—14).

85) 752, 3 (τῷ κθ') — 6 (Μεσοποταμίαν) cf. Π (Theoph. p. 340, 20—26) ad p. 96 supra.

86) 752, 7 (τῷ δὲ λ') — 13 (φυτῶν) = Π (Theoph. p. 341, 2—10).

87) 752, 14 (τῷ λα') — 15 (ι') = Π (Theoph. p. 341, 12 sq.).

88) 752, 15 (οὗτος) — 753, 2 (ἐσκεπάσθη) cf. Leo Grammaticus p. 155, 4—15 (Stud. p. 97).

Corollarii loco narratio de Heraclii imperio ex Symeone Magistro codicis Escurialensis Y — I — 4 (chart. in fol., s. XVI) f. 62^r sq. accedat, quam ideo adponere lubet, quod alium testem arto cognationis vinculo cum Theophane et Π coniunctum (cf. p. 43—53 supra) profert:

Τῷ ͵ϛργ' ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως χγ', βασιλεύσας Ἡράκλειος καὶ Φωκᾶν τὸν τύραννον χειρωσάμενος καὶ ἱκανῶς τιμωρησάμενος ἀνεῖλεν σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ᾠκειωμένων αὐτῷ· τὸ δὲ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα κατακαῆναι προσέταξεν ἐν τῷ Βοΐ.

Ἦν δὲ τὴν ἰδέαν Ἡράκλειος μεσῆλιξ, εὐσθενής, εὔστερνος, εὐόφθαλμος, ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὸς τὴν τρίχα, λευκὸς τὴν χροιάν, ἔχων τὸν πώγωνα πλατὺν καὶ πρὸς μῆκος ἐκκρεμῆ· ὁπηνίκα δὲ πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἦλθεν ἀξίωμα, εὐθέως ἐκείρατο τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον τῷ βασιλικῷ σχήματι. — Ἐστέφθη δὲ ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου.

Τῷ πρώτῳ ἔτει μηνὶ Ὀκτωβρίῳ δ', ἡμέρᾳ β', ἰνδικτιῶνος ιδ', ἧκεν Ἡράκλειος ἀπὸ Ἀφρικῆς φέρων πλοῖα καστελλωμένα ἔχοντα ἐν τοῖς ἱστοῖς κιβώτια καὶ εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, καθὰ καὶ ὁ Πισσίδειος Γεώργιος λέγει, καὶ στρατὸν πολὺν ἀπὸ Ἀφρικῆς καὶ Μαυριτανίας· ὁμοίως καὶ Νικήτας, ὁ υἱὸς Γρηγορᾶ τοῦ πατρικίου, ἀπὸ Ἀλεξανδρείας καὶ Πενταπόλεως ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ λαὸν πολὺν πεζικόν.

Συνέπραττε δὲ τούτοις καὶ Πρίσκος, ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ, ὃν καὶ στρατηγὸν ἐποίησε βασιλεύσας. Τοῦτον Ἡράκλειος ἐπὶ τῆς συγκλήτου ἀγαγὼν καὶ τὰ πρὸς Ἡράκλειον τὸν πατέρα αὐτοῦ γενόμενα ἔγγραφα αὐτοῦ κατὰ Φωκᾶ, τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς κατέχων ἐν τῇ χειρί, κρούσας τὴν κεφαλὴν μετὰ τοῦ χαρτίου ἔφη· 'ταλαίπωρε! γαμβρὸν οὐκ

ἐποίησας· φίλον ἀληθῆ πῶς ποιήσεις'; Ποιεῖ οὖν αὐτὸν κληρικὸν καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς Χώρας περιορίσας ἐκεῖ αὐτὸν εἴασε τελευτῆσαι.

Ὁ τοίνυν Ἡράκλειος καταλαβὼν τὴν Ἄβυδον εὗρε Θεόδωρον, τὸν κόμητα τῆς Ἀβύδου, καὶ ἀνακρίνας ἔμαθεν παρ' αὐτοῦ τὰ κινούμενα ἐν Κωνσταντινουπόλει· ὁ δὲ Φωκᾶς ἀπέστειλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Δομεντζίολον τὸν μάγιστρον, φυλάττειν τὰ Μακρὰ τείχη· μαθὼν δὲ ὁ μάγιστρος, ὅτι κατέλαβεν Ἡράκλειος τὴν Ἄβυδον ἔφυγε καταλιπὼν τὰ τείχη καὶ εἰςῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ δὲ Ἡράκλειος ἐδέξατο ἐν Ἀβύδῳ πάντας, οὓς ἐξώρισε Φωκᾶς, καὶ ἀνῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς Ἡράκλειαν. Στέφανος δέ, ὁ τῆς Κυζίκου μητροπολίτης, λαβὼν στέμμα ἐκ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ἀρτάκης ἀπήγαγεν αὐτὸ τῷ Ἡρακλείῳ.

Καταλαβὼν δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν προςώρμισε τῷ λιμένι τῆς Σοφίας καὶ πολέμου κροτηθέντος νικᾷ τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι Ἡράκλειος Φωκᾶν τὸν τύραννον.

Καὶ οὕτως αὐτὸν διὰ Φωτίου τοῦ ἐπάρχου χειρωσάμενος πικρῷ θανάτῳ, ὡς εἴρηται, παρέδωκεν ἐνδίκως.

Φασὶ δέ, ὅτι μοναχός τις ἅγιος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τούτου τοῦ τυράννου Φωκᾶ πρὸς Θεὸν δικαζόμενος ἔλεγε· 'διὰ τί τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας Χριστιανοῖς'; Ἤκουσε δὲ φωνὴν ἀοράτως ὅτι 'χείρονα τούτου οὐχ εὗρον πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει'.

<Τ>ῷ δὲ Μαΐῳ μηνὶ ἐστράτευσαν οἱ Πέρσαι κατὰ Συρίας καὶ παρέλαβον τὴν Ἀπάμειαν καὶ τὴν Ἔδεσαν καὶ ἦλθον ἕως Ἀντιοχείας· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συναντήσαντες αὐτοὺς καὶ πολεμήσαντες ἡττήθησαν.

Τῷ β' τούτου ἔτει παρέλαβον οἱ Πέρσαι Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας καὶ πολλὰς μυριάδας ἐν αὐτῇ ᾐχμαλώτευσαν. Ἡράκλειος δὲ βασιλεύσας εὗρε παραλελυμένα τὰ τῆς πολιτείας πράγματα τῶν Ῥωμαίων· τήν τε γὰρ Εὐρώπην οἱ Ἄβαρεις ἠρήμωσαν καὶ τὴν Ἀσίαν οἱ Πέρσαι πᾶσαν κατέστρεψαν καὶ τὰς πόλεις ᾐχμαλώτευσαν καὶ τὸν τῶν Ῥωμαίων στρατὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνήλωσαν. Καὶ ταῦτα ἰδὼν ἐν ἀπορίᾳ ἦν, τί δράσει διαλογιζόμενος· ἐρευνήσας γὰρ τὸν στρατόν, εἰ ἄρα σώζονται ἐκ τῶν μετὰ Φωκᾶ καὶ Μαυρικίου στρατευσάντων ἐπὶ τῆς τούτου τυραννίδος, δύο μόνους εὗρεν ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι.

Τῷ γ' αὐτοῦ ἔτει ἐπεστράτευσαν Σαρακηνοὶ κατὰ Συρίας καὶ λυμηνάμενοι χωρία ἱκανὰ ὑπέστρεψαν.

Τῷ δ' ἔτει παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὴν Δαμασκὸν καὶ ᾐχμαλώτευσαν αὐτήν.

Τῷ ε' ἔτει παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὸν Ἰορδάνην καὶ Παλαιστίνην καὶ τὴν ἁγίαν πόλιν πολέμῳ καὶ πολλοὺς ἀπέκτειναν ἐν αὐτῇ, ὥς φασί τινες, μυριάδας θ'. Ἰουδαῖοι γὰρ ὠνούμενοι τοὺς Χριστιανούς, καθὰ ηὐπόρει ἕκαστος, ἀπέκτειναν αὐτούς. Ζαχαρίαν δέ, τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύ-

μων καὶ τὰ τίμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα λαβόντες σὺν αἰχμαλωσίᾳ πολλῇ ἐν Περσίδι ἀπήγαγον.

Τῷ ϛ′ ἔτει παρέλαβον οἱ Πέρσαι πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀλεξάνδρειαν καὶ Λιβύην καὶ ἕως Αἰθιοπίας, καὶ λαβόντες αἰχμαλωσίαν πολλὴν καὶ λάφυρα καὶ χρήματα ὑπέστρεψαν· τὴν δὲ Καρχηδόνα μὴ δυνηθέντες παραλαβεῖν, φρουρὰν ἐάσαντες τοῦ πολιορκεῖν αὐτὴν ἀνεχώρησαν.

Τῷ ζ′ ἔτει ἐστράτευσαν οἱ Πέρσαι κατὰ Καρχηδόνος καὶ ταύτην παρέλαβον πολέμῳ· τῷ δ᾽ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Ἰαννουαρίῳ α′, ἰνδικτιῶνος ε′, ὑπάτευσε Κωνσταντῖνος ὁ νέος, ὁ υἱὸς Ἡρακλείου, ὁ καὶ Ἡράκλειος. Καὶ προεβάλετο Καίσαρα Κωνσταντῖνον τὸν μικρόν, τὸν ἴδιον ἀδελφόν, τὸν ἐξ Ἡρακλείου καὶ Μαρτίνης γεννηθέντα.

Τῷ θ′ ἔτει ἐστράτευσαν οἱ Ἄβαρεις κατὰ τῆς Θρᾴκης.

Τῷ ιβ′ ἔτει μηνὶ Ἀπριλλίῳ δ′, ἰνδικτιῶνος ι′, τελέσας ὁ βασιλεὺς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εὐθὺς τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρας ὥρμησε κατὰ Περσίδος, λαβὼν ἀπὸ τῶν εὐαγῶν οἴκων καὶ ἐκκλησιῶν χρήματα ἐν δανείῳ· ἀπορία γὰρ κατεῖχε τὸ παλάτιον. Ἔλαβε δὲ καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας πολυκάνδηλα καὶ ἕτερα σκεύη ὑπουργικὰ καὶ ἐχάραξε νομίσματα καὶ μιλιαρίσια πάμπολλα.

Ἀπῆλθε δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος, καὶ πρηνὴς πεσὼν ηὔξατο οὕτως· ʽδέσποτα Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐπίβλεψον, ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχήσωνται οἱ ἀλάστορες κατὰ τῆς κληρονομίας σου ἐπαιρόμενοι. Ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσίδης μετὰ τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη· ʽὦ βασιλεῦ.

μελεμβαφὲς πέδιλον εἰλίξας πόδας
βάψεις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν καὶ τὸν λαὸν τῇ Θεομήτορι ἀναθέμενος καὶ τὸν στρατὸν θρασοποιήσας λόγοις ἀρίστοις καὶ προγυμνάσμασι, καὶ πίστεις δοὺς τῷ λαῷ, μέχρι τέλους σὺν αὐτοῖς ἀριστεύσας καὶ τοὺς Πέρσας ἐκδειματώσας, εἰς γαλήνην τὰ πράγματα τῇ ἀντιλήψει τῆς Θεομήτορος μετηγάγετο καὶ τὰ ζωοποιὰ ξύλα καὶ τὸν πατριάρχην Ζαχαρίαν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπεκατέστησε, μεγαλοπρεπῶς ὑποστρέψας ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων. Ὃν ὁ πατριάρχης Σέργιος καὶ Κωνσταντῖνος ὁ [υἱὸς αὐτοῦ καὶ] βασιλεὺς καὶ υἱὸς αὐτοῦ σὺν παντὶ τῷ λαῷ μεθ᾽ ὅσης τῆς ἡδονῆς ὑπεδέξαντο, ἐλαιῶν κλάδους καὶ λαμπάδας κατέχοντες! Ὅτε δὲ καὶ πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ βασιλέως τὰ πολιορκοῦντα Κωνσταντινούπολιν τῶν ὑπεναντίων πλοῖα τῇ χάριτι τῆς Θεομήτορος ὑποβρύχια γέγονε, καὶ ἡ πόλις καὶ ὁ λαὸς ἅμα καὶ τὸ βασίλειον τῆς πολιορκίας ἀπαλλαγέντες καὶ νικη-

ται ἐν Θεῷ κατ' ἐχθρῶν ἀναφανέντες τὸν ἀκάθιστον ὕμνον τῇ Θεομήτορι ἐμελῴδησαν ἐν τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιστροφῇ, καὶ ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡ τοιαύτη ἑορτὴ ἐπεκράτησε γίνεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Περσῶν βασιλεὺς Ἀδεσὴρ μῆνας ζ'.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἡρακλείου ἀπεβίω Μωάμεδ, τῷ ͵ϛρκβ' ἔτει τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως χκβ'. Οὗτος γέγονεν ἀρχηγὸς καὶ ψευδοπροφήτης τῶν Σαρακηνῶν ἔτη θ', τέθνηκε δὲ τῷ κα' ἔτει τῆς βασιλείας Ἡρακλείου.

Περσῶν βασιλεὺς Ὁρμίσδας ἔτη ια'.

..... τῇ ιε' ἰνδικτιῶνι, μηνὶ Νοεμβρίῳ γ'.

Ἀράβων ἀρχηγὸς Ἀβουβάραχος διάδοχος Μωάμεδ ἔτη τρία.

Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Μόδεστος ἔτη β'.

Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Σωφρόνιος ἔτη γ'.

Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κῦρος ἔτη ι'

Τῷ δὲ λα' ἔτει τελευτᾷ Ἡράκλειος ὁ βασιλεὺς ὑδεριάσας μηνὶ Μαρτίῳ ιβ', βασιλεύσας ἔτη λ' καὶ μῆνας ι'.

ADNOTATIO CRITICA.

1 in mg. βασιλεία Ἡρακλείου || χγ'] correxi: χλ' E(scur.); apud Cedrenum p. 713, 20 χθ' inrepsit, ubi ex Π (Theoph. p. 298, 7[b]) χβ' (et ͵ϛρβ' pro ͵ϛργ') rescribere nolui; cf. Stud. p. 54 || 5 μεσῆλιξ] μεσήληξ || 7 ἐκκρεμῆ] ἐκρεμῆ || 5 (ἦν) — 9 (σχήματι) cf. Stud. p. 54 cl. p. 46 n. 1 || 10 in mg. ὅπως ἐγκρατὴς τῆς βασιλείας Ἡράκλειος γέγονεν || 11 ἱστοῖς] ἰστοῖς || 10 (τῷ πρώτῳ) — 15 (πεζικὸν) cf. p. 43 n. 1 supra || 17 post Ἡράκλειος in mg. suppletur: βασιλεύσας || 20 in mg. σημείωσαι (per scripturae compendium; cf. l. 37. 61. 70) || 16 (συνέπραττε) — 22 (τελευτῆσαι) cf. p. 45 et 54 supra || 26 Μακρὰ] μικρὰ || 23 (ὁ τοίνυν) — 29 (εἰς Ἡράκλειαν) cf. Theoph. p. 298, 26—299, 3 (Π) || 30 in mg. περὶ Στεφάνου μητροπολίτου Κυζίκου || 30 (Στέφανος) — 31 (Ἡρακλείῳ) cf. Theoph. p. 299, 3—5 (Π) || 32 (καταλαβὼν) — 34 (τύραννον) cf. Theoph. p. 299, 5—7 (Π) || 35 Φωτίου cf. Stud. p. 68 || 35 (καὶ οὕτως) — 36 (ἐνδίκως) cf. Π ad p. 55 || 37 φασὶ] in mg. (η cf. ad l. 20 || 39 φωνὴν] in mg. ὡραῖον (per scripturae compendium) || 37 (φασὶ) — 40 (πόλει) cf. Stud. p. 55 || 41 τῷ] ῷ (littera initialis neglecta est) || 41 (τῷ) — 43 (ἡττήθησαν) cf. Theoph. p. 299, 14—17 (Π ad p. 59 sq. supra) || 45 Ἡράκλειος inc. f. 62[v] || 47 Ἄβαρεις] Ἀβαρεις m. pr., Ἄβαρες m. sec.; cf. Stud. p. 60 || 49 ἀπορίᾳ] ἀπορεία cf. ad Theoph. p. 300, 4 (Stud. p. 60 sq.) || 44 (τῷ β') — 52 (θέμασι) cf. Theoph. p. 299, 31—300, 6 (Π) || 53 (τῷ γ') — 54 (ὑπέστρεψαν) cf. Theoph. p. 300, 17 sq. (Π) || 55 (τῷ δ') — 56 (αὐτὴν) cf. Theoph. p. 300, 20 sq. (Π) || 61 in mg. (η cf. ad l. 20 || 57 (τῷ ε') — 62 (ἀπήγαγον) cf. Theoph. p. 300, 30—301, 5 (Π) || 63 (τῷ ϛ') — 66 (ἀνεχώρησαν) cf. Theoph. p. 301, 9—13 (Π) || 67 Καρχηδόνος] correxi propter Καρχηδόνα (65); Καλχηδόνος E cf. p. 61 su-

pra || 68 Ἰαννουαρίῳ] Ἰανουαρίῳ || 70 in mg. (η cf. ad l. 20 || 67 (τῷ ζ') — 71 (γεννηθέντα) cf. Theoph. p. 301, 15—19 (Π) || 72 Ἄβαρεις] Ἄβαρις || τῷ θ' — Θράκης cf. Theoph. p. 301, 26 (Π) || 75 ἀπορία] ἀπορεία cf. l. 49 || 73 (τῷ ιβ') — 78 (πάμπολλα) cf. Theoph. p. 302, 32 — 303, 3 (Π; cf. p. 50 sq. supra) || 79 περιβαλόμενος] περιβαλλόμενος || 80 πρηνῆς] πρινῆς || δέσποτα κτλ.] in mg. εὐχή || 86 μελεμβαφὲς] μελεβαφὲς cf. Stud. p. 52 sq. [Philae vocem μελεμβαφῆς relinquendam esse forma μελενδυτοῦν vol. II p. 359 v. 69 docet cf. insuper I p. 358 (n. CXCIII) v. 1 πηλῷ τὸ σὸν πέδιλον ἐμβάψας, κράτορ. Fortasse apud Pisidam μελεμβαφὲς legerat: poetae enim adlocutio ad Heraclium manifesto vol. II p. 126 v. 185 sq. respicitur: βάψαις δὲ τοῖς αἵμασι τῶν θρασυτέρων | ὡς ἀπὸ βαφῆς Περσικῆς τὴν ἀρβύλην] || πέδιλον] πέδηλον || πόδας] τοὺς πόδας || 87 Περσικῶν] Περσικὸν || 79 (ἀπῆλθε) — 87 (αἱμάτων) cf. Π ad p. 50 sqq. supra || 91 εἰς bis exaratum est || 94 υἱὸς αὐτοῦ καὶ expunxi Stud. p. 41 || 96 ἐλαιῶν] ἐλαίων || 88 (ὁ δὲ) — 96 (κατέχοντες) fusius tractat Theoph. p. 303, 10—328, 10 (Π), nec tamen sententia de fide Deiparae implorata (88) occurrit (cf. p. 51 supra), quemadmodum etiam narratio de hymno acathisto (96—102) a Theophane (et Π) aliena est || 99 βασίλειον inc. f. 63^r || 103 Ἀδεσὴρ] Ἀδεσὲρ || Περσῶν — ζ' cf. Theoph. p. 328, 11 (Π) || 104 in mg. περὶ τοῦ Μωάμεδ || 104 (ἐπὶ) — 107 (Ἡρακλείου) cf. Theoph. p. 332, 20—333, 2 (brevius Π cf. Stud. p. 88) || 108 Περσῶν—ια' cf. Theoph. p. 332, 20 in cehm (= Π ibid.), non p. 329, 11^d — 14^d (om. Π) || 109 aliunde perperam adhaesit cf. Theoph. p. 335, 2 sqq. (Π) τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ Ἡράκλειος ἐτέχθη, υἱὸς Ἡρακλείου τοῦ μικροῦ, τοῦ καὶ Κωνσταντίνου, υἱοῦ Ἡρακλείου τοῦ μεγάλου· καὶ ἐβαπτίσθη ἐν Βλαχέρναις ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου τῇ ε' (ιε' etiam Π) ἰνδικτιῶνι μηνὶ Νοεμβρίῳ γ' || 110 sq. (Ἀράβων—β') cf. Theoph. p. 335, 6 sq. (Π) || 111 Μόδεστος] Μοδέστος || 112 sq (Ἱεροσολύμων—ι') cf. Theoph. p. 336, 25 sq. (Π) || 113 Κύρος] accentum reliqui cf. Stud. p. 88 || 114 in mg. τελευτὴ Ἡρακλείου βασιλέως || 114 sq. (τῷ δὲ—ί) cf. Theoph. p. 341, 12 sq. (et Π: ad p. 95 supra).